

თავი V

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტების და პროგრამების ფარგლებში განსახორციელებული ღონისძიებები

1. ხელმისაწვდომი, ხარისხიანი ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

1.1. სოციალური დაცვა და საპენსიო უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 35 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - „სოციალური მომსახურების სააგენტო“

1.1.1. საპენსიო უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 35 02 01)

- საპენსიო უზრუნველყოფის მიმართულებით, სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების დაფინანსების მიზნით განხორციელდა „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ და „სახელმწიფო კომპენსაციისა და სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდიის შესახებ“ საქართველოს კანონებით გათვალისწინებულ ბენეფიციართა უზრუნველყოფა სახელმწიფო პენსიებით და სახელმწიფო კომპენსაციებით.
- სახელმწიფო პენსიით უზრუნველყოფილი იქნა იანვარში 682.8 ათასზე მეტი პირი, თებერვალში - 683.0 ათასზე მეტი პირი, მარტში - 684.2 ათასზე მეტი პირი, აპრილში - 684,8 ათასზე მეტი პირი, მაისში - 685.0 ათასზე მეტი პირი, ივნისში - 685.8 ათასზე მეტი პირი, ივლისში - 685.3 ათასზე მეტი, აგვისტოში-681.3 ათასზე მეტი, სექტემბერში - 683.8 ათასზე მეტი პირი, ოქტომბერში - 686.3 ათასზე მეტი პირი, ნოემბერში - 687.1 ათასზე მეტი პირი და დეკემბერში- 686.7 ათასზე მეტი პირი. ხოლო სახელმწიფო კომპენსაცია გაიცა იანვარში 17.5 ათასამდე პირზე, თებერვალში - 17.4 ათასამდე პირზე, მარტში - 17.3 ათასზე მეტ პირზე, აპრილში - 17,3 ათასზე მეტ პირზე, მაისში - 17.7 ათასზე მეტ პირზე, ივნისში - 17. 8 ათასზე მეტ პირზე, ივლისში-17.9 ათასზე მეტ, აგვისტოში-17.9 ათასზე მეტ, ხოლო სექტემბერში -17.8 ათასზე მეტ პირზე, ოქტომბერში-17,8 ათას პირზე, ნოემბერში - 17.7 ათასზე მეტ პირზე და დეკემბერში- 17.7 ათასზე მეტ პირზე.

სულ ამ მიზნით საანგარიშო პერიოდში მიმართულ იქნა 1 148.8 მლნ ლარი.

1.1.2. სოციალური დახმარებები (პროგრამული კოდი 35 02 02)

- საანგარიშო პერიოდში საარსებო შემწეობის მიმღებ ოჯახთა რაოდენობამ იანვარში შეადგინა 506.3 ათასამდე ოჯახი, თებერვალში - 435.8 ათასამდე ოჯახი, მარტში - 395.4 ათასამდე ოჯახი, აპრილში - 394.1 ათასამდე ოჯახი, მაისში - 413.2 ათასამდე ოჯახი, ივნისში -435.4 ათასზე მეტი ოჯახი; ივლისში - 434.4 ათასზე მეტი, აგვისტოში - 432.1 ათასზე მეტი, ხოლო სექტემბერში - 442.2 ათასზე მეტი ოჯახი, ოქტომბერში- 457.7 ათასზე მეტი ოჯახი, ნოემბერში - 449.3 ათასზე მეტი ოჯახი და დეკემბერში-453.8 ათასზე მეტი ოჯახი.
- დაფინანსდა 9.3 ათასზე მეტი ე.წ. ახალი დევნილების ოჯახის საარსებო შემწეობა;
- ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, ასევე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარება გაეწია იანვარში 657 პირს, თებერვალში - 697 პირს, მარტში - 835 პირს, აპრილში - 689 პირს, მაისში - 678 პირს, ივნისში - 691 პირს; ივლისში - 780, აგვისტოში - 883, სექტემბერში - 678; ოქტომბერში -897, ნოემბერში-934, ხოლო დეკემბერში- 963 პირს

- ლტოლვილთა და დევნილთა შემწეობით იანვარში უზრუნველყოფილ იქნა 227.5 ათასზე მეტი პირი, თებერვალში - 231.9 ათასზე მეტი პირი, მარტში - 234.2 ათასზე მეტი პირი, აპრილში - 233.3 ათასზე მეტი პირი, მაისში - 231.8 ათასზე მეტი პირი, ივნისში - 229.6 ათასზე მეტი პირი, ივლისში - 239.1 ათასზე მეტი, აგვისტოში - 237.6 ათასზე მეტი, სექტემბერში - 234.3 ათასზე მეტი პირი, ოქტომბერში - 232.8 ათასზე მეტი პირი, ნოემბერში - 232.3 ათასზე მეტი პირი, ხოლო დეკემბერში - 231.5 ათასზე მეტი პირი;
- რეინტეგრაციის შემწეობა გაიცა იანვარში 248 ბავშვზე, თებერვალში - 251 ბავშვზე, მარტში - 252 ბავშვზე, აპრილში - 243 ბავშვზე, მაისში - 244 ბავშვზე, ივნისში - 242 ბავშვზე, ივლისში - 246, აგვისტოში - 244, სექტემბერში - 249 ბავშვზე, ოქტომბერში - 260, ნოემბერში - 264 და დეკემბერში - 268 ბავშვზე;
- სოციალური პაკეტი იანვარში გაიცა 144.2 ათასზე მეტ პირზე, თებერვალში - 144.1 ათასზე მეტ პირზე, მარტში - 144.3 ათასზე მეტ პირზე, აპრილში - 144.1 ათასზე მეტ პირზე, მაისში - 144.6 ათასზე მეტ პირზე, ივნისში - 144.5 ათასზე მეტ პირზე, ივლისში 144.4 ათასზე მეტ პირზე, აგვისტოში - 143.6 ათასზე მეტ პირზე, სექტემბერში - 143.5 ათასამდე პირზე, ოქტომბერში - 143.5 ათას პირზე, ნოემბერში - 143.9 ათასზე მეტ, ხოლო დეკემბერში - 144.2 ათასზე მეტ პირზე;
- საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიმღებ პირთა რაოდენობამ მიმდინარე წლის იანვარში შეადგინა 60.6 ათასზე მეტი პირი, თებერვალში - 60.2 ათასზე მეტი პირი, მარტში - 59.8 ათასზე მეტი პირი, აპრილში - 59.4 ათასზე მეტი პირი, მაისში - 59.0 ათასზე მეტი პირი, ივნისში - 58.7 ათასზე მეტი პირი, ივლისში - 58.4 ათასზე მეტი პირი, აგვისტოში - 57.3 ათასი, სექტემბერში - 55.7 ათასზე მეტი პირი, ოქტომბერში - 55.1 ათასზე მეტი პირი, ნოემბერში - 54.8 ათასზე მეტი პირი, ხოლო დეკემბერში - 54.4 ათასზე მეტი პირი;
- საქართველოს მთავრობის ინიციატივით 1 მარტიდან განისაზღვრა იმ პირთა კატეგორია, რომელსაც უწყებათაშორისი კომისიის გადაწყვეტილებით, აუნზღაურდებათ პროფესიული დაავადება ან დამსაქმებლის ბრალეულობით შრომითი მოვალეობის შესრულებისას ჯანმრთელობაზე მიყენებული ზიანი. შრომითი მოვალეობის შეასრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მიზნით აპრილის თვეში დახმარება მიიღო 173-მა პირმა, მაისში - 173-მა პირმა, ხოლო ივნისში - 537-მა პირმა, ივლისში - 534-მა პირმა, აგვისტოში - 880-მა, სექტემბერში - 874-მა პირმა, ოქტომბერში - 872-მა პირმა, ნოემბერში - 965-მა პირმა და დეკემბერში - 961-მა პირმა;
- დაფინანსდა საზღვარგარეთ გარდაცვლილთა საქართველოში გადმოსვენებისათვის ერთჯერადი დახმარება.

სულ ამ მიზნით საანგარიშო პერიოდში მიმართულ იქნა 471.8 მლნ ლარი.

1.1.3. სოციალური რეაბილიტაცია და ბავშვზე ზრუნვა (პროგრამული კოდი 35 02 03)

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში მომსახურება გაეწია:

- „ბავშვთა ადრეული განვითარების ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში - 70 ბენეფიციარს, თებერვალში - 77 ბენეფიციარს, მარტში - 83 ბენეფიციარს, აპრილში - 88 ბენეფიციარს, მაისში - 143 ბენეფიციარს, ივნისში - 147 ბენეფიციარს, ივლისში - 140 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 51, სექტემბერში - 141 ბენეფიციარს, ოქტომბერში - 193, ნოემბერში - 229 და დეკემბერში - 230 ბენეფიციარს;
- „ბავშვთა რეაბილიტაციის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში - 138 ბენეფიციარს, თებერვალში - 151 ბენეფიციარს, მარტში - 154 ბენეფიციარს, აპრილში - 252 ბენეფიციარს,

- მაისში - 305 ბენეფიციარს, ივნისში - 369 ბენეფიციარს, ივლისში - 297 ბენეფიციარს,, აგვისტოში - 157, სექტემბერში - 293 ბენეფიციარს, ოქტომბერში - 370, ნოემბერში - 352, დეკემბერში - 221 ბენეფიციარს;
- „დღის ცენტრების ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში – 1 036 ბენეფიციარს, თებერვალში – 1 150 ბენეფიციარს, მარტში – 1 144 ბენეფიციარს, აპრილში - 1 033 ბენეფიციარს, მაისში - 1 127 ბენეფიციარს, ივნისში - 1 161 ბენეფიციარს, ივლისში - 1 213 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 793, სექტემბერში - 1 213 ბენეფიციარს, ოქტომბერში - 1 319, ნოემბერში - 1 285, ხოლო დეკემბერში 1 335 ბენეფიციარს;
  - „მიტოვების რისკის ქვეშ მყოფი ბავშვების კვებით უზრუნველყოფის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში – 203 ბენეფიციარს, თებერვალში – 255 ბენეფიციარს, მარტში – 236 ბენეფიციარს, აპრილში - 235 ბენეფიციარს, მაისში - 348 ბენეფიციარს, ივნისში - 411 ბენეფიციარს, ივლისში - 430 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 429, სექტემბერში - 412 ბენეფიციარს, ოქტომბერში -629, ნოემბერში- 652, ხოლო დეკემბერში- 695 ბენეფიციარს;
  - „სათემო ორგანიზაციების ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში – 85 ბენეფიციარს, თებერვალში – 84 ბენეფიციარს, მარტში – 85 ბენეფიციარს, აპრილში - 83 ბენეფიციარს, მაისში - 89 ბენეფიციარს, ივნისში - 96 ბენეფიციარს, ივლისში - 106 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 113, სექტემბერში-119 ბენეფიციარს, ოქტომბერში -120, ნოემბერში- 123, ხოლო დეკემბერში - 124 ბენეფიციარს;
  - „მინდობით აღზრდის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში – 1 010 ბენეფიციარს, თებერვალში – 1 007 ბენეფიციარს, მარტში – 1 015 ბენეფიციარს, აპრილში - 213 ბენეფიციარს, მაისში - 1 063 ბენეფიციარს, ივნისში - 1 055 ბენეფიციარს, ივლისში -1 075 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 1 082, სექტემბერში - 1 086 ბენეფიციარს, ოქტომბერში -1 077, ნოემბერში- 1 078, ხოლო დეკემბერში - 1 094 ბენეფიციარს;
  - „მცირე საოჯახო ტიპის სახლების ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში – 316 ბენეფიციარს, თებერვალში – 317 ბენეფიციარს, მარტში – 314 ბენეფიციარს, აპრილში - 311 ბენეფიციარს, მაისში - 322 ბენეფიციარს, ივნისში - 229 ბენეფიციარს, ივლისში - 330 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 330, სექტემბერში - 329 ბენეფიციარს, ოქტომბერში -331, ნოემბერში- 328, ხოლო დეკემბერში - 342 ბენეფიციარს;
  - „დედათა და ბავშვთა თავშესაფრით უზრუნველყოფის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში იანვარში - 13 ბენეფიციარს, თებერვალში - 10 ბენეფიციარს, მარტში - 11 ბენეფიციარს, აპრილში - 11 ბენეფიციარს, მაისში - 49 ბენეფიციარს, ივნისში - 36 ბენეფიციარს, ივლისში - 44 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 45, სექტემბერში - 44 ბენეფიციარს, ოქტომბერში- 45 ბენეფიციარს, ნოემბერში - 38-ს და დეკემბერში-43 ბენეფიციარს;
  - „დამხმარე საშუალებებით უზრუნველყოფის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში საპროთეზო– ორთოპედიული საშუალებებით უზრუნველყოფილ იქნა იანვარში – 102 ბენეფიციარი, თებერვალში - 3, ივნისში - 157, ივლისში - 144, აგვისტოში - 96, ხოლო სექტემბერში - 101 ბენეფიციარი, ოქტომბერში -118, ნოემბერში- 134, ხოლო დეკემბერში - 177 ბენეფიციარი; სმენის აპარატებით უზრუნველყოფილ იქნა: იანვარში - 30 ბენეფიციარი, თებერვალში - 8, აგვისტოში - 54, სექტემბერში - 379 ბენეფიციარი, ოქტომბერში- 318 ბენეფიციარი, ნოემბერში - 153 და დეკემბერში - 90 ბენეფიციარი; სავარძელ–ეტლებით უზრუნველყოფილ იქნა 692 ბენეფიციარი; „კოხლეარული იმპლანტით უზრუნველყოფის კომპონენტის“ ფარგლებში ოპერაცია ჩაუტარდა 31 ბენეფიციარს, მორგება-რეგულირებით უზრუნველყოფილი იქნა 55 ბენეფიციარი. ლოგოპედის მომსახურება გაეწია თვეში საშუალოდ 70-მდე ბენეფიციარს. ყავარჯნებით, ხელჯობ-ყავარჯნებით, უსინათლოთა ხელჯობებით და გადასაადგილებელი ჩარჩოებით უზრუნველყოფილ იქნა სულ 14 ბენეფიციარი.

1.2. ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი
- ✓ სსიპ - „ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი“
- ✓ სსიპ - „სოციალური მომსახურების სააგენტო“

1.2.1. ჯანმრთელობის დაზღვევა (პროგრამული კოდი 35 03 01)

- განხორციელდა სამიზნე ჯგუფების, მათ შორის სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი მოსახლეობის, სახალხო არტისტების, სახალხო მხატვრებისა და რუსთაველის პრემიის ლაურეატების, დევნილი მოსახლეობის, მზრუნველობამოკლებული ბავშვების, საჯარო სკოლების და ზოგიერთი საგანმანათლებლო დაწესებულების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის, სახელმწიფო მზრუნველობის ქვეშ მყოფი პირების. ასევე, 0-5 წლის (ჩათვლით) ასაკის ბავშვების, საპენსიო ასაკის მოსახლეობის, სტუდენტების, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების და მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამედიცინო დაზღვევით უზრუნველყოფა. პროგრამის ფარგლებში იანვარში დაფინანსებული იქნა 1 634.7 ათასზე მეტი ბენეფიციარის სადაზღვევო პრემია, თებერვალში - 1 650.1 ათასზე მეტი, მარტში - 1 663.6 ათასზე მეტი, აპრილში - 1 656.0 ათასზე მეტი, მაისში - 1 655.2 ათასზე მეტი, ივნისში - 1 403.6 ათასამდე ბენეფიციარის, სადაზღვევო პრემია, ივლისში - 1 430.0 ათასზე მეტი ბენეფიციარის, აგვისტოში - 1 427 ათასზე მეტი, სექტემბერში - 1 395.0 ათასზე მეტი ბენეფიციარის სადაზღვევო პრემია, ოქტომბერში - 1 439.6 ათასამდე, ნოემბერში - 1 464.7 ათასზე მეტი, დეკემბერში - 1 434.3 ათასამდე ბენეფიციარის სადაზღვევო პრემია.

სულ ამ მიზნით საანგარიშო პერიოდში მიმართულ იქნა 239.5 მლნ ლარი.

1.2.2. საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 35 03 02)

1.2.2.1. დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და სკრინინგი (პროგრამული კოდი 35 03 02 01)

- „კიბოს სკრინინგის“ ფარგლებში დაფიქსირდა ძუძუს კიბოს სკრინინგის 20.0 ათასამდე შემთხვევა; საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგის 25.8 ათასზე მეტი შემთხვევა; კოლორექტალური კიბოს სკრინინგის - 6.0 ათასამდე შემთხვევა; პროსტატის კიბოს სკრინინგის - 5.8 ათასზე მეტი, ხოლო კოლონოსკოპიური სკრინინგის - 158 შემთხვევა;
- „ბავშვთა ასაკის მსუბუქი და საშუალო ხარისხის მენტალური განვითარების დარღვევების პრევენციის“ კომპონენტის ფარგლებში კონსულტირებულ იქნა 727 ბავშვი, მათ შორის ჩატარდა ნევროლოგის კონსულტაცია, ძილის დარღვევების კვლევა - 611 შემთხვევა, ნეიროფსიქოლოგიური კვლევები - 576 შემთხვევა, ეპილეფტოლოგიური და ელექტროფიზიოლოგიური კვლევები - 71 შემთხვევა;
- „0-დან 6 წლამდე ასაკის ბავშვთა განვითარების შეფერხების სკრინინგის“ კომპონენტის ფარგლებში კონსულტირებულ 0-6 წლამდე ასაკის 2.8 ათასამდე ბავშვზე გაწეულ იქნა შემდეგი სახის მომსახურებები: მხედველობისა და სმენის სკრინინგი, ფიზიკური განვითარების შეფასება, ნევროლოგისა და ფსიქოლოგის კონსულტაცია, სასკოლო მზაობის შეფასება, დღენაკლულ ახალშობილთა განვითარების პირველადი და მეორადი სკრინინგი;

- „ეპილეფსიის ადრეული დიაგნოსტიკის და პრევენციის“ კომპონენტის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში სულ გამოკვლეულ იქნა 1 496 პაციენტი, მათგან 1 495-ს ჩაუტარდა ეპილეფსიის პირველადი სკრინინგი, 1 461-ს ეპილეფტოლოგის კონსულტაცია, 1 027-ს ელექტროენცეფალოგრაფიული კვლევა და შეფასება, 1 037-ს - ნეიროფსიქოლოგიური სკრინინგ-შეფასება.

1.2.2.2. იმუნიზაცია (პროგრამული კოდი 35 03 02 02)

- საანგარიშო პერიოდში სსიპ - ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ეროვნული ცენტრის მიერ უზრუნველყოფილ იქნა მიღებული მედიკამენტების, შპრიცების, ვაქცინებისა და შრატების გაცემა-განაწილება „ცივი ჯაჭვის“ პრინციპების დაცვით ცენტრალური დონიდან ადმინისტრაციულ ერთეულებამდე;
- სულ ჩატარებულია: ტუბერკულოზის საწინააღმდეგოდ (სამშობიარო-1 წლამდე ასაკი) 54.7 ათასამდე აცრა; ჰეპატიტი „ბ“ საწინააღმდეგოდ (სამშობიარო -1 წლამდე ასაკი) 44.6 ათასზე მეტი, პოლიომიელიტის საწინააღმდეგოდ (2 თვე - 15 წლამდე ასაკი) 252.5 ათასამდე, დიფთერია, ტეტანუსი, ყივანახველა, ჰეპატიტი „ბ“, ჰემოფილია ინფლუენცა „ბ“ ტიპის საწინააღმდეგოდ (2 თვე -1 წლის ბავშვები) 147.7 ათასზე მეტი, დიფთერია-ტეტანუსის საწინააღმდეგოდ (1-6 წელი) ჩატარებულია 53.7 ათასზე მეტი, ტეტანუსი-დიფთერიის საწინააღმდეგოდ (7-14 წელი) 26.2 ათასამდე, ხოლო წითელა, წითურა, ყბაყურას საწინააღმდეგოდ (1-5 წელი) ჩატარებულია 172.7 ათასზე მეტი აცრა; როტას საწინააღმდეგოდ (12-24 კვირა) ჩატარებულია 43.3 ათასზე მეტი აცრა.
- ანტირაბიული ვაქცინით აცრა ჩაუტარდა 67.7 ათასამდე ბენეფიციარს, ანტირაბიული დახმარება გაეწია 4.0 ათასზე მეტ პაციენტს (2013 წლის 28 თებერვლიდან აღნიშნული მომსახურება გათვალისწინებულია „მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის“ პროგრამაში);
- მიმდინარეობდა წითელას მასობრივი გავრცელების პრევენციის ღონისძიებები, რომლის ფარგლებშიც წითელა, წითურა, ყბაყურა საწინააღმდეგოდ ვაქცინით აცრილთა რაოდენობამ შეადგინა 77.6 ათასამდე პირი (დაავადებულთან კონტაქტირებული პირები, 14 წლამდე ბავშვები, სამედიცინო პერსონალი და სხვა). გარდა ამისა საქართველოს თავდაცვის სამინისტროზე დამატებით გაცემულია 11 808 დოზა წყვ ვაქცინა და თავდაცვის სამინისტროს პირადი შემადგენლობიდან აცრილია 8578 პირი, ხოლო შსს-ზე გაცემულია 2188 დოზა წყვ ვაქცინა და აცრილია 2188 შსს სამინისტროს ვადიანი სამხედრო მოსამსახურე.

1.2.2.3. ეპიდზედამხედველობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 03 02 03)

- საანგარიშო პერიოდში ვირუსულ ჰეპატიტებზე გამოკვლეულ იქნა 720-მდე პირი.
- ნაწლავთა ჯგუფის ინფექციებზე გამოკვლეულ იქნა 325 ნიმუში.
- სქესობრივი გზით გადადებ დაავადებებზე გამოკვლეულ იქნა 767 პირი;
- გაისინჯა მალარიაზე საექვო 96 ავადმყოფის სისხლი. მათგან 6-ს დაუფიქსირდა ტროპიკული მალარია, ჩატარდა სპეციალური სკრინინგული გამოკვლევა პროტოზოული დაავადებების და ჰელმინთოზების გამოსავლენად - 260 კვლევა.

1.2.2.4. უსაფრთხო სისხლი (პროგრამული კოდი 35 03 02 04)

- პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა 48.4 ათასზე მეტი დონორული სისხლის სკრინინგული გამოკვლევა.

1.2.2.5. პროფესიულ დაავადებათა პრევენცია (პროგრამული კოდი 35 03 02 05)

- პროგრამის ფარგლებში რიგ საწარმოებში ჩატარდა ჰიგიენური პირობების, კლინიკური პრობლემებისა და ტოქსიკოლოგიური გარემოს კვლევა და შეფასება.

1.2.2.6 ინფექციური დაავადებების მართვა (35 03 02 06)

- პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა 4.4 ათასამდე ინფექციური და პარაზიტული დაავადების შემთხვევა.

1.2.2.7 ტუბერკულოზის მართვა (35 03 02 07)

- პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა 78.5 ათასამდე ამბულატორიული ვიზიტი;
- სტაციონარული მომსახურება გაეწია 6.4 ათასზე მეტ პირს და ჯამურად 121.8 ათასზე მეტი შემთხვევა.
- ჩატარდა 350 ქირურგიული ოპერაცია;
- ლაბორატორიული კონტროლის კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა 60.3 ათასამდე ბაქტერიოკოპული კვლევა, მათ შორის სადიაგნოსტიკო კვლევა 39.5 ათასამდე, ხოლო ქიმიოკონტროლი - 20.8 ათასზე მეტი.

1.2.2.8 აივ-ინფექცია/შიდსი (35 03 02 08)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა აივ-ინფექცია/შიდსით დაავადებულთა ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურების 30.8 ათასამდე შემთხვევა. ამბულატორიული მომსახურებით ისარგებლა 2.3 ათასამდე პირმა (25.0 ათასამდე შემთხვევა) ხოლო სტაციონარულით - 0.4 ათასამდე პირმა (5.8 ათასამდე შემთხვევა)
- აივ-ინფექცია/შიდსზე მაღალი რისკის ჯგუფის პირთა ნებაყოფლობითი ტესტირების კომპონენტის ფარგლებში ჩატარდა 18.3 ათასამდე სისხლის ნიმუშის სკრინინგული კვლევა, მათგან გამოვლინდა 621 სავარაუდო დადებითი შემთხვევა და დადასტურდა 473. ასევე, ჩატარდა 11.8 ათასამდე ტესტის წინა და 11.7 ათასამდე ტესტის შემდგომი კონსულტაცია.

1.2.2.9 დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა (35 03 02 09)

- პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა ანტენატალური მეთვალყურეობით გათვალისწინებული 168.4 ათასამდე ვიზიტი; ჰიპოთირეოზზე, ფენილკეტონური აზე, ჰიპერფენილლანინემიასა და მუკოვისციდოზზე ახალშობილთა და ბავშვთა სკრინინგის კომპონენტის ფარგლებში გამოკვლეული იქნა 55.1 ათასამდე ახალშობილი, მათ შორის განხორციელდა მეორადი სკრინინგიც და ამბულატორიული მეთვალყურეობაც.
- გენეტიკური პათოლოგიების გამოკვლევის კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა 4.1 ათასზე მეტი ნიმუშის გამოკვლევა, მაღალი რისკის ორსულთა, მშობიარეთა და მელოგინეთა მკურნალობის 4.2 ათასამდე შემთხვევა.

- ჩატარდა 22.4 ათასამდე პირველადი სმენის სკრინინგი. სმენის მეორადი სკრინინგი და ტიმპანომეტრია ჩატარდა 775 ახალშობილს, კომპიუტერული აუდიომეტრია - 11 ახალშობილს.

1.2.2.10 ნარკომანია (35 03 02 10)

- ჩამანაცვლებელი ნარკოტიკითა და სამედიცინო მეთვალყურეობით უზრუნველყოფილ იქნა 2.6 ათასამდე ბენეფიციარი, დაფიქსირდა 581 სტაციონარული დეტოქსიკაციითა და რეაბილიტაციის შემთხვევა.

1.2.3. მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდება პრიორიტეტულ სფეროებში (პროგრამული კოდი 35 03 03)

1.2.3.1. ფსიქიკური ჯანმრთელობა (პროგრამული კოდი 35 03 03 01)

- ბავშვთა ფსიქიკური ჯანმრთელობის ამბულატორიული მომსახურებით ისარგებლა 324-მა ბავშვმა, ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაციის ამბულატორიული მომსახურების ფარგლებში განხორციელდა 3.5 ათასამდე ვიზიტი, ხოლო ფსიქიატრიული ამბულატორიული მომსახურების ფარგლებში - 188.7 ათასამდე ვიზიტი. ფსიქიატრიული კრიზისული ინტერვენციის კომპონენტის ფარგლებში დაფიქსირდა 13.1 ათასამდე შემთხვევა.
- ფსიქიატრიული სტაციონარული მომსახურებით (როგორც მწვავე, ისე ქრონიკული) 5.1 ათასამდე პირმა ისარგებლა, მათ შორის, დაფიქსირდა ბავშვთა და მოზრდილთა ფსიქიატრიული სტაციონარული მომსახურების 446.7 ათასზე მეტი შემთხვევა, ხოლო ფსიქოაქტიური ნივთიერებებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების სტაციონარული მომსახურება გაეწია 369 ბენეფიციარს.
- ფსიქოზური რეგისტრის აშლილობების მქონე პაციენტთა ურგენტული სტაციონარული მომსახურების კომპონენტის ფარგლებში დაფიქსირდა 46 გადაუდებელი შემთხვევა.

1.2.3.2. დიაბეტის მართვა (პროგრამული კოდი 35 03 03 02)

- საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში მომსახურებით სარგებლობს საშუალოდ 739 დიაბეტით დაავადებული ბავშვი, ხოლო სპეციალიზირებული ამბულატორიული დახმარებით ისარგებლა 3.4 ათასამდე პაციენტმა.

1.2.3.3. ბავშვთა ონკოჰემატოლოგიური მომსახურება (35 03 03 03)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა 7.6 ათასამდე შემთხვევა და პროგრამით ისარგებლა 134-მა ბენეფიციარმა.
- საქართველოს მთავრობის შესაბამისი განკარგულებების საფუძველზე სამინისტროს დაევალა წლის განმავლობაში პროგრამის ფარგლებში 38.6 ათასი ლარი და 258.0 ათასი ევროს გამოყოფა პაციენტებისთვის ძვლის ტვინის (ღეროვანი უჯრედის) ტრანსპლანტაციის დასაფინანსებლად.

1.2.3.4 დიალიზი და თირკმლის ტრანსპლანტაცია (35 03 03 04)

- პროგრამის ფარგლებში ჰემო და პერიტონეული დიალიზით მკურნალობის პროგრამაში ჩართული იყო 2.2 ათასამდე პაციენტი; სულ დაფიქსირდა ჰემო და პერიტონეული დიალიზით უზრუნველყოფის 233.4 ათასზე მეტი შემთვევა;
- ჩატარდა თირკმლის ტრანსპლანტაციის 28 შემთხვევა.
- განხორციელდა ჰემო და პერიტონეული დიალიზისათვის საჭირო სადიალიზე საშუალებების, მასალისა და მედიკამენტების შესყიდვა.

1.2.3.5 ინკურაბელურ პაციენტთა პალიატიური მზრუნველობა (35 03 03 05)

- ინკურაბელურ პაციენტთა ამბულატორიული პალიატიური მზრუნველობის კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა 206.5 ათასამდე ვიზიტი.
- ინკურაბელურ პაციენტთა სტაციონარული პალიატიური მზრუნველობის კომპონენტის ფარგლებში დაფიქსირდა 514 შემთხვევა (3.9 ათასამდე საწოლ-დღე).

1.2.3.6 იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობა (35 03 03 06)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებული 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა სტაციონარული მომსახურების 2.0 ათასამდე, იშვიათი დაავადებების მქონე 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა ამბულატორიული მომსახურების 1.2-მდე და ჰემოფილით დაავადებულ ბავშვთა და მოზრდილთა ამბულატორიული და სტაციონარული მკურნალობის - 5.7 ათასამდე შემთხვევა.

1.2.3.7. სასწრაფო გადაუდებელი დახმარება და სამედიცინო ტრანსპორტირება (35 03 03 07)

- პროგრამის ფარგლებში რეფერალური დახმარება გაეწია 9.8 ათასამდე პაციენტს, ხოლო სასწრაფო-სამედიცინო დახმარების პროგრამა მოემსახურა 607.5 ათასამდე გამოძახებას.

1.2.3.8. სოფლის ექიმი (35 03 03 08)

- სოფლად მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეები უზრუნველყოფილი იყვნენ პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით (ექიმთან ვიზიტი, ექიმის ვიზიტი ბინაზე, ლაბორატორიული გამოკვლევები, ექიმის მეთვალყურეობა და სხვა). ასევე გათვალისწინებულია სპეცდაფინანსება მაღალმთიან, სასაზღვრო და ოკუპირებული ტერიტორიების მოსაზღვრე რეგიონებში არსებული სამედიცინო დაწესებულებებისათვის.
- პროგრამის ფარგლებში კონტრაქტით აყვანილია 2.7 ათასამდე ექიმი და ექთანი.

სულ ამ მიზნით საანგარიშო პერიოდში გადარიცხულ იქნა 11.3 მლნ ლარზე მეტი;

1.2.3.9 რეფერალური მომსახურება (35 03 03 09)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, საგანგებო სიტუაციების, კონფლიქტურ რეგიონებში დაზარალებულ მოქალაქეთა და საქართველოს მთავრობის მიერ სხვა განსაზღვრულ შემთხვევების დროს მოსახლეობის სამედიცინო დახმარების 9.4 ათასზე მეტი შემთხვევა.

1.2.3.10 სამხედრო ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება (35 03 03 10)

- პროგრამის ფარგლებში ამბულატორიულიად გამოკვლეულ იქნა 27.5 ათასზე მეტი წვევამდელი. ჩატარდა 2.3 ათასზე მეტი დამატებითი სტაციონარული გამოკვლევა.

1.2.5. მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვა (35 03 05)

- 2013 წლის 28 თებერვლიდან დაიწყო „მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის“ პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც უზრუნველყოფილ იქნა ჯანმრთელობის დაზღვევის არმქონე საქართველოს მოსახლეობისათვის ფინანსური უზრუნველყოფა პირველადი ჯანდაცვის მომსახურებაზე; ამბულატორიული მომსახურებაზე და გადაუდებელ სტაციონარულ და ამბულატორიულ მომსახურებაზე (450-ზე მეტი ნოზოლოგიური ჯგუფის ფარგლებში). პირველი ივლისიდან გაფართოვდა მომსახურების მოცულობა და პროგრამამ მოიცვა ასევე გეგმიურ ამბულატორიულ და სტაციონარულ მომსახურებები (გეგმიური ქირურგული ოპერაციები მ.შ. კარდიოქირურგიული და ონკოლოგიური ოპერაციები, ონკოლოგიურ პაციენტთა მკურნალობა, მშობიარობა, ლაბორატორიული და ინსტრუმენტული გამოკვლევები და ა.შ.), ოჯახის/უბნის ექიმების ვიზიტებს დაემატა 7 ექიმ-სპეციალისტის კონსულტაციები და გაიზარდა ლაბორატორიული და ინსტრუმენტული გამოკვლევების ჩამონათვალი;
- პროგრამის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში დაფიქსირდა გადაუდებელი ამბულატორიული მომსახურების 88.6 ათასამდე შემთხვევა, გადაუდებელი სტაციონარული მომსახურების - 23.1 ათასამდე, კარდიოქირურგიის - 520 მშობიარობისა და საკეისრო კვეთის 17.6 ათასზე მეტი, ქიმიო, ჰორმონო და სხივური თერაპიის - 4.4 ათასამდე შემთხვევა;

1.3. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 35 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი;
- ✓ სსიპ - „სამედიცინო საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირების სააგენტო“;
- ✓ სსიპ - „ლ.საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი“;
- ✓ სსიპ - „სოციალური მომსახურების სააგენტო“;
- ✓ სსიპ - „ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდი“ ;
- ✓ სსიპ - „სამედიცინო მედიაციის სამსახური“
- ✓ სსიპ - „ნარკომანიით დაავადებულ პირთა რეაბილიტაციის ცენტრი“.

1.3.1. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 35 01 01)

- მიმდინარეობდა მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და კოორდინაცია, აგრეთვე ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების შეუფერხებელი ფუნქციონირებისათვის საჭირო ღონისძიებები;

- განხორციელდა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მიმდინარე საქმიანობის მართებულობის, რესურსების ეფექტიანად და ეკონომიურად გამოყენების, მართვის გაუმჯობესების ხელშეწყობა და რისკების ანალიზი;
- მიმდინარეობდა თანამედროვე სააინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების განვითარება, პროგრამული უზრუნველყოფა და დანერგვა. ასევე, ჯანმრთელობის მართვის საინფორმაციო სისტემების სრულყოფა და კოორდინაცია;
- „2013-2014 წლების ზამთრის პერიოდში მიუსაფარი პირების დახმარების მიზნით გასატარებელ გადაუდებელ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 13 დეკემბრის N1946 განკარგულების საფუძველზე შექმნილი უწყებათაშორისი კომისიის გადაწყვეტილებით სამინისტროს მიერ განხორციელდა მიუსაფარი პირების დასახმარებლად, კომპაქტურად მოწყობილი თავშესაფრების ტერიტორიაზე, სამედიცინო პუნქტის მოწყობა, სასწრაფო სამედიცინო ბრიგადის მიმაგრება, დაახლოებით 190-მდე ბენეფიციარის მედიკამენტებით, საკვებით, ჰიგიენური საშუალებებით უზრუნველყოფა და ადგილზე 24 საათიანი მორიგეობა.

1.3.2. სამედიცინო საქმიანობის რეგულირების პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 01 02)

- მიმდინარეობდა სამედიცინო საქმიანობის ხარისხის კონტროლი;
- შემოწმდა 250-მდე სამედიცინო დაწესებულებაში პაციენტებისათვის გაწეული სამედიცინო დახმარების ხარისხი, სალიცენზიო და სანებართვე პირობების დაცვის მდგომარეობა 110-მდე სამედიცინო დაწესებულებაში, ხოლო ტექნიკური რეგლამენტი - 130-მდე სამედიცინო დაწესებულებაში. პროფესიული განვითარების საბჭომ განიხილა 269 ექიმის პროფესიული პასუხისმგებლობის საკითხი; შედგენილ იქნა და სასამართლო კოლეგიას გაეგზავნა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის 390-ზე მეტი ოქმი; ბიუჯეტის სასარგებლოდ, სასამართლოების მიერ, ჯარიმის სახით დაკისრებულმა თანხამ შეადგინა 778.4 ათასამდე ლარი;
- პროგრამის ფარგლებში შშმ სტატუსის მინიჭების მართლზომიერება შემოწმდა 72 დაწესებულებაში;
- განხორციელდა 89 ფარმაცევტულ დაწესებულებაში 501 დასახელების ფარმაცევტული პროდუქტის შესყიდვა. ლაბორატორიული კონტროლი ჩატარდა 110-მდე დასახელების ფარმაცევტულ პროდუქტს.
- გაიცა სამედიცინო საქმიანობის ლიცენზია 16 დაწესებულებაზე, 79 ნებართვა ავტორიზებულ აფთიაქზე და ფარმაცევტულ წარმოებაზე, ასევე 123 ნებართვა სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული სამკურნალო საშუალებების ომპორტ-ექსპორტზე;
- მომზადდა და გაიცა 97 წინასწარი შეთანხმების დოკუმენტი ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებებისა და პრეკურსორების იმპორტსა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების ექსპორტზე;
- კონტროლის ღონისძიებების შედეგად ჩამორთმეული იქნა 52.0 ათასამდე (ტაბლეტი, კაფსულა, ამპულა) აღრიცხვის დადგენილი წესის დარღვევით არსებული და საქართველოს ბაზარზე დამკვიდრების უფლების არმქონე 35.7 ათას ერთეულზე მეტი ფარმაცევტული პროდუქტი.
- მიმდინარეობდა საექიმო სპეცილობის მაძიებელთა სააპელაციო განცხადებების განხილვა.
- აკრედიტაციის პროცესში დადგინდა აკრედიტირებული დაწესებულებებისა და სასწავლებლების ჩამონათვალი, რომლებშიც შესაძლებელია დიპლომის შემდგომი განათლების (პროფესიული მზადების) კურსის გავლა. შესწავლილ იქნა 318 დაწესებულება.

1.3.3. დაავადებათა კონტროლისა და ეპიდემიოლოგიური უსაფრთხოების პროგრამის მართვა (პროგრამული კოდი 35 01 03)

- მიმდინარეობდა საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის მონიტორინგი და ანალიზი;
- უზრუნველყოფილია ქვეყანაში კეთილსაიმედო ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა;
- განხორციელდა ლაბორატორიული საქმიანობა, ეროვნული რეფერალური ლაბორატორიების ორგანიზება და ფუნქციონირება, განსაკუთრებით საშიშ ინფექციებთან დაკავშირებული საქმიანობა, ლაბორატორიების ბიოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, დეზინფექციის ეფექტიანობისა და სტერილობის განსაზღვრა;
- მიმდინარეობდა იმუნოპროფილაქტიკის დაგეგმვა, ლოჯისტიკური უზრუნველყოფა და მისი განხორციელების ზედამხედველობა.

1.3.4. სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 35 01 04)

- მიმდინარეობდა სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების ადმინისტრირება, შესაბამისი საინფორმაციო ბაზების შემუშავება და მართვა;
- საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა სოციალური დახმარების, პენსიებისა და სხვადასხვა ფულადი თუ არაფულადი სახელმწიფო (მათ შორის, ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამით განსაზღვრული) დახმარების მიმღებ ბენეფიციართა დადგენა, აღრიცხვა, მათთვის დახმარების დანიშვნა და მისი გაცემის ორგანიზება;
- შეიქმნა ობოლ და მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვთა შვილად/შვილობილად აყვანის, მეურვეობისა და მზრუნველობის პროცესის კოორდინაცია, გასაშვილებელ ბავშვთა და შვილად აყვანის მსურველთა ცენტრალური საინფორმაციო ბანკი;
- განხორციელდა მოსახლეობისათვის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში შესაბამისი სამედიცინო მომსახურების შესყიდვა და მათი განხორციელების მონიტორინგი.

1.3.5. სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვა და დახმარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 01 05)

- ტრეფიკინგის მსხვერპლებს გაეწიათ სამედიცინო, ფსიქოლოგიური და იურიდიული დახმარება, ასევე 21 პირზე გაიცა კომპენსაცია;
- განხორციელდა ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა თავშესაფრებით და სხვა სერვისებით მომსახურება, თავშესაფრების მომსახურებით ისარგებლა ოჯახში ძალადობის 40-მა სრულწლოვანმა და 60-მა არასრულწლოვანმა;
- მიმდინარეობდა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის, ხანდაზმულთათვის და მშობელთა მზრუნველობამოკლებული ბავშვებისათვის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის, ფსიქოსამედიცინო რეაბილიტაციისა და საზოგადოებაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა; სახელმწიფო ზრუნვის ქვეშ მყოფი პირების ინსტიტუციონალური პატრონაჟი – მოვლა-პატრონობა, კვება, პირველადი სამედიცინო მომსახურება, დღის და სადღეღამისო მომსახურება, სამკურნალო-სარეაბილიტაციო ღონისძიებები.
- შესაბამისი მომსახურებით უზრუნველყოფილი იქნა ბავშვთა სახლებში, ხანდაზმულთა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა პანსიონატებში, ჩვილ ბავშვთა სახლში, ბავშვთა კრიზისულ ცენტრებში განთავსებული 770 ბენეფიციარი.

1.3.6 სამედიცინო მედიაციის პროგრამა (35 01 06)

- მიმდინარეობდა სახელმწიფო სადაზღვევო პროგრამების ფარგლებში დაზღვევის სუბიექტებს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობებიდან წარმოშობილი, დავების გადაწყვეტასთან დაკავშირებით არსებული 212 სარჩელის განხილვა.
- მოსახლეობისათვის კანონმდებლობით განსაზღვრული სადაზღვევო პირობების სრულყოფილ მიწოდებაზე მუდმივი ზედამხედველობისას, სახელმწიფო სადაზღვევო და ჯანდაცვის პროგრამების ფარგლებში, დაფიქსირდა 14.4 ათასზე მეტი მომართვა. რიგი მომართვების შემთხვევაში იდენტიფიცირდა დარღვევა და დამრღვევ მხარეს გაეწია რეკომენდაცია დარღვევის გამოსწორების თაობაზე.

1.3.7 ნარკომანიით დაავადებულ პირთა რეაბილიტაციის ხელშეწყობის პროგრამა (35 01 07)

- მომზადდა ნარკომანიით დაავადებულ პირთა რეაბილიტაციის ცენტრის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია.

1.4. სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა (პროგრამული კოდი 35 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი

- განხორციელდა ჯანმრთელობის დაცვის ერთიანი საინფორმაციო სისტემის დანერგვისათვის საჭირო ტექნიკური და ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურის შექმნა, შესაბამისი ტექნიკის, პროგრამული ლიცენზიების, სათანადო პროგრამული უზრუნველყოფის და საჭირო მომსახურებების შესყიდვის ღონისძიებების კომპონენტის ფარგლებში, კომპანია EMC-თან გაფორმებული მრავალწლიანი ხელშეკრულების საფუძველზე, მიმდინარეობდა საინფორმაციო სისტემის დანერგვისათვის საჭირო მომსახურებები (პროგრამების ინსტალირება, ტექნიკური დავალებების ასახვა შესაბამის საინფორმაციო სისტემებში, შესაბამისი ტრენინგები და ა.შ.), პროგრამის უზრუნველყოფის მიზნით შესყიდულ იქნა კომპიუტერული და ქსელური მოწყობილობები, ასევე ვირტუალური გარემოს სპეციალური პროგრამული უზრუნველყოფის ლიცენზიები;
- ჩატარდა სს „ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნოლოგიის სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრის“ შენობის სარეაბილიტაციო სამუშაოების პროექტის ექსპერტიზა.

1.5. ჯანმრთელობის დაცვის ხელშეწყობა პაციენტობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებში (პროგრამული კოდი 27 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა სამინისტროს აპარატის პაციენტობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებათა სამედიცინო სამსახური

- განხორციელდა პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებათა სამედიცინო სამსახურების მომარაგება მედიკამენტებით, სახარჯი მასალებით, სამედიცინო დანიშნულების საგნებით, ლაბორატორიული საგნებითა და რეაქტივებით. სასჯელაღსრულების სისტემის სამედიცინო დაწესებულებებში, ამბულატორიულ პირობებში კონსულტაცია გაიწია და მკურნალობა ჩატარდა 224 363 შემთხვევაში, ხოლო სტაციონარული მკურნალობა - 1 196 შემთხვევაში; გაფორმებული ხელშეკრულებების ფარგლებში, სამოქალაქო სექტორის სამედიცინო დაწესებულებებში კვალიფიციური გამოკვლევები და მკურნალობა ჩატარებულ იქნა - 5 199-ჯერ; პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებათა სამედიცინო სამსახურის ექიმ-სპეციალისტების მიერ ჩატარებულ იქნა - 33 83 კონსულტაცია; გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით სიკვდილიანობის მაჩვენებელი შემცირებულია 63%-ით;
- აშენდა №14 დაწესებულების პირველადი ჯანდაცვის პუნქტი; №15 დაწესებულებაში დასრულდა მიმდინარე სარეაბილიტაციო სამუშაოები და გაიხსნა პირველადი ჯანდაცვის 4 პუნქტი, ასევე №17 დაწესებულებაში გაიხსნა პირველადი ჯანდაცვის 4 პუნქტი; №2 და №14 დაწესებულებებში დასრულდა პირველადი ჯანდაცვის პუნქტებისათვის გამოყოფილი ფართების რემონტი და მათი აღჭურვა შესაბამისი მატერიალურ-ტექნიკური საშუალებებით.

1.6. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს პერსონალის ჯანმრთელობის დაცვა და სოციელური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 29 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო ჰოსპიტალი;

- მიმდინარეობდა საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მოსამსახურეთა და პენსიონერთა და მათი ოჯახის წევრთა, დაღუპულ სამხედრო მოსამსახურეთა ოჯახის წევრთა და სამოქალაქო პირთა სათანადო სამედიცინო დახმარების აღმოჩენა; ასევე საჭიროების შემთხვევაში ხორციელდებოდა მათი ამბულატორიული, სტაციონარული მკურნალობა, სამედიცინო რეაბილიტაცია და დისპანსერიზაცია; მიღებულ იქნა მონაწილეობა ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამებში; მიმდინარეობდა პაციენტთა მკურნალობის შედეგების ანალიზი და მკურნალობის ხარისხის და ეფექტურობის ამაღლების ღონისძიებების შემუშავება და გატარება.

1.7. შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემის მოსამსახურეთა ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 30 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ჯანმრთელობის დაცვის სამსახური

- ექიმებთან მიღება გაიარა 76 886 პაციენტმა, სტომატოლოგიური მკურნალობა ჩატარდა 7 279 პაციენტს, ულტრაბგერითი დიაგნოსტიკის კაბინეტში ჩატარდა 4 241 გამოკვლევა, ფუნქციონალური დიაგნოსტიკის კაბინეტში ჩატარდა 6 214 გამოკვლევა, ფიზიოთერაპიულ კაბინეტში ჩატარებულ იქნა 15 563 პროცედურა, რენტგენოლოგიურ კაბინეტში მიღებულ იქნა 16 251 პაციენტი, ლაბორატორიული ანალიზი – 34 215, საინექციო კაბინეტში ჩატარდა

2 013 პროცედურა, მასაჟის კაბინეტში მიღებულ იქნა 5 347 პაციენტი, სულ კომისია გაიარა 4 418 პირმა. სტაციონალური სამედიცინო მკურნალობა გაიარა 1 113 პაციენტმა.

2. თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება

2.1. შეიარაღებული ძალების მზადყოფნის შენარჩუნება და ამაღლება (პროგრამული კოდი 29 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს შეიარაღებული ძალების გაერთიანებული შტაბი

- მართვისა და კონტროლის გაუმჯობესების მიზნით თავდაცვის სისტემაში განხორციელდა სტრუქტურული რეორგანიზაცია; სამოქალაქო ოფისსა და გაერთიანებულ შტაბში შეიქმნა ახალი სტრუქტურული ერთეულები;
- დამტკიცდა თავდაცვის მინისტრის ხელდა 2013-2014 წლებისათვის, რითაც განისაზღვრა თავდაცვის სამინისტროს პრიორიტეტული მიმართულებები;
- დამტკიცდა „თავდაცვის სტრატეგიული მიმოხილვა 2013-2016წ.წ.“ დოკუმენტი, რომელიც განსაზღვრავს საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და საქართველოს შეიარაღებული ძალების განვითარების ძირითად მიმართულებებს 2016 წლის ჩათვლით და აყალიბებს მათ სამომავლო სტრუქტურას.
- შემუშავდა „ეროვნული სამხედრო სტრატეგიის“ საბოლოო პროექტი, რომელიც, „საქართველოს ეროვნულ უსაფრთხოების კონცეფციაში“ მოცემული პოლიტიკური მითითებებისა და „საქართველოს საფრთხეების შეფასების 2010-2013 წწ. დოკუმენტში“ აღწერილი საფრთხეების გათვალისწინებით, აყალიბებს სშმ-ის სამხედრო მიზნებსა და ამოცანებს და საჭირო სამხედრო შესაძლებლობებს.
- შემუშავდა და დამტკიცდა „დაზვერვის, თვალთვალის, მიზის აღმოჩენისა და რეკოგნოსცირების სისტემის კონცეფცია (ISTAR).“
- რეზერვისა და მობილიზაციის სისტემის განვითარების მიზნით, შესწავლილ იქნა არსებული რეზერვის სისტემის ნაკლოვანებები და მიღებული გამოცდილების გათვალისწინებით თავდაცვის სამინისტროში მიმდინარეობდა რეზერვის ახალი სტრუქტურის შემუშავება;
- მომზადდა GPX სიმულატორის ოპერატორების ორი ჯგუფი;
- შეიარაღებული ძალებისათვის თანამედროვე სტანდარტების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-მშენებლობის კუთხით გარემონტდა და აშენდა საყაზარმე, საბრძოლო მომზადებისა და განათლების ობიექტები;
- ლოჯისტიკური სისტემის ოპტიმიზაციისთვის მიმდინარეობდა ლოჯისტიკურ მონაცემთა ინტეგრირებული ბაზის პარამეტრების შემუშავება;
- შეიარაღებული ძალების დოქტრინებისა და საველე წესდებების შემუშავების, მათი ერთიანი სისტემის განვითარების და დანერგვის პროცესის ინსტიტუციონალიზაციის მიზნით, განხორციელდა კონცეპტუალური და დოქტრინული სახელმძღვანელოების შემუშავება, თარგმნა და გამოცემა;
- სიმულაციის სისტემების ფუნქციონირებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის განვითარებისათვის ეროვნულ სასწავლო ცენტრში „კრწანისში“ განახლდა JCATS

სიმულაციური საშუალებების პროგრამები, ასევე სიმულაციური საშუალებებისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურის გასაუმჯობესებლად გარემონტდა შენობა.

- შეიარაღებული ძალების სხვადასხვა ქვედანაყოფებში ჩატარდა ამოცანაზე ორიენტირებული წვრთნები, ასევე საშტაბო სამეთაურო სწავლებები, სადაც გამოყენებული იყო თანამედროვე სიმულაციური და ტექნიკური საშუალებები (JCATS, HARDY, MILES, ALFONS).
- საჰაერო თავდაცვისა და თვალთვალის სისტემების განვითარების მიზნით შემუშავდა საჰაერო სივრცის კონტროლის სისტემის განვითარების პროექტი.
- დოქტრინებისა და სავლელე წესდებების შემუშავების ერთიანი სისტემის განვითარებისა და დანერგვის პროცესის ინსტიტუციონალიზაციის მიზნით განისაზღვრა პრიორიტეტული დოქტრინული სახელმძღვანელოების ჩამონათვალი სტრატეგიულ, ოპერატიულ და ტაქტიკურ დონეზე.
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო ოფიციალურად შეუერთდა ნატოს კეთილსინდისიერების ამაღლების პროგრამას (Building Integrity). ნატოს კეთილსინდისიერების ამაღლების პროგრამის ფარგლებში სამინისტროსა და გენერალური შტაბის შესაბამისმა უწყებებმა უზრუნველყვეს ე.წ „თვითშეფასების კითხვარის“ (Self-Assessment Questionnaire) შევსება. კითხვარი წარედგინა ნატოს მხარეს, რის საფუძველზე ნატოს საერთაშორისო ოფისმა მოამზადა შეფასების დოკუმენტი და გადასცა სამინისტროს. შეფასების დოკუმენტის განხილვა განხორციელდა წლის ბოლოს, ნატოს კეთილსინდისიერების ამაღლების პროგრამის თვითშეფასების ექსპერტთა საბჭოს ოფიციალური ვიზიტის დროს.
- ჩატარდა საქართველოს თავდაცვისა და უსაფრთხოების რიგით მე-8 კონფერენცია.
- განხორციელდა საკანონმდებლო ცვლილებები, რომელთა საფუძველზეც საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში დაღუპული სამხედრო მოსამსახურეების ოჯახებმა ერთჯერადი დახმარების სახით მიიღეს 100 000 ლარი. ამ მიზნით საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან გამოიყო 2 665.0 მლნ. ლარი.
- საანგარიშო პერიოდში მთავრობის განკარგულების საფუძველზე 834 სამხედრო მოსამსახურეს უსასყიდლოდ საკუთრებაში გადაეცა საცხოვრებელი ბინები (769 - მოქმედი სამხედრო მოსამსახურე, 43 - მძიმე ხარისხით დაზიანებული მოსამსახურე და სამშვიდობო მისიებსა და ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლაში დაღუპული 22 ჯარისკაცის ოჯახი), ხოლო 39 სამხედრო მოსამსახურეს თავდაცვის სამინისტრომ გამოუყო ბინები სამსახურებრივი სარგებლობისთვის.
- საანგარიშო პერიოდში 8 სამხედრო მოსამსახურე, რომლებმაც სამშვიდობო მისიებში და საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლაში მიღებული ტრავმის შედეგად დაკარგეს სხვადასხვა კიდური, უზრუნველყოფილი იქნენ საპროთეზო და სამედიცინო მომსახურებით ამერიკის შეერთებულ შტატებში. ამისათვის საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან გამოიყო 866 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარი.

2.2. საზოგადოებრივი წესრიგი, სახელმწიფო საზღვრის დაცვა და საერთაშორისო თანამშრომლობის გაერთიანება/გაღრმავება (პროგრამული კოდი 30 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოები
- ✓ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს – სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება საქართველოს სასაზღვრო პოლიცია

- საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში შემაჯავლი და სხვა სამსახურების მიერ გამოვლენილი დანაშაულისა თუ სამართალდარღვევების ცენტრალიზებული აღრიცხვა, ინფორმაციის დამუშავება და ანალიზი;
- სისტემატიურად გაიცემოდა სტატისტიკური და სხვა სახის ინფორმაცია სხვადასხვა სამსახურებიდან და ორგანიზაციებიდან შემოსული მოთხოვნების შესაბამისად. პერმანენტულად მიმდინარეობდა სხვადასხვა მნიშვნელოვანი ინფორმაციის დაგროვება და ანალიზი ოჯახურ კონფლიქტებთან და ძალადობებთან, საგზაო - სატრანსპორტო შემთხვევებთან და სხვა. სტატისტიკისა და კრიმინალური სოციოლოგიის განყოფილებაში, აღირიცხა 1 000 000 სამართალდარღვევის ფაქტი, შემოწმებულ იქნა მოთხოვნა 105 350 პიროზე, გაიცა ცნობა ნასამართლეობაზე – 142 540, ნასამართლეობაზე შემოწმდა 8 017 პიროვნება, ოპერატიული შემოწმება გაიარა 120 321 პირმა, განხორციელდა 135 507 იურუდიული პირის იდენტიფიცირება, ინფორმაციულ ბაზასთან მიმართებაში ჩატარებულია 12 900-მდე სხვადასხვა ოპერაცია, ასევე სისტემატიურად ხორციელდებოდა მონაცემთა ბაზაში არსებული შეცდომების აღმოჩენა და სათანადო დანაყოფებისათვის გადაგზავნა შემდგომი რეაგირების მიზნით;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სამსახურებრივ რესურსებზე წვდომის უსაფრთხოების გაზრდის მიზნით ერთჯერადი პაროლის გენერაციის მოწყობილობები გაიცა უფლებამოსილ თანამშრომლებზე – 3 173 ერთეული;
- კანონსაწინააღმდეგო ქმედებათა აღკვეთის მიზნით საანგარიშო პერიოდში: საზღვრის უკანონო გადაკვეთაზე დაკავებულია 42 პირი; სასაზღვრო რეჟიმის დარღვევაზე დაკავებულია 58 პირი; დაფიქსირდა საჰაერო სივრცის დარღვევის 6 ფაქტი;
- სანაპირო დაცვის დეპარტამენტის მიერ საქართველოს საზღვაო სივრცეში დაფიქსირდა 146 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა; სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ ამოღებული თანხის ოდენობამ შეადგინა 1 731.8 ათას ლარზე მეტი;
- განხორციელდა სამაშველო ოპერაციები ზღვაზე ადამიანის ძებნის და მისი სიცოცხლის გადარჩენის მიზნით;
- საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მესაზღვრეთა პროფესიული გადამზადების კურსები, სწავლება გაიარა სასაზღვრო პოლიციის 96 მოსამსახურემ; საქართველოს ფარგლებს გარეთ მომზადება-გადამზადება გაიარა 107 მოსამსახურემ. ვიზიტებში, კონფერენციებსა და სამუშაო შეხვედრებში საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ მონაწილეობა მიიღო სასაზღვრო პოლიციის 117 თანამშრომელმა; ინგლისური ენის შემსწავლელ კურსზე სწავლებას გადიოდა სანაპირო დაცვის 66 მოსამსახურე, საანგარიშო პერიოდში აღნიშნული კურსი დაამთავრა სანაპირო დაცვის 7 თანამშრომელმა;
- სახელმწიფო საზღვრის დელიმიტაციისა და დემარკაციის ექსპერტთა სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელთან ერთად საანგარიშო პერიოდში დაიწყო და მიმდინარეობდა მუშაობა სახელმწიფო საზღვრის დელიმიტაციის საკითხებთან დაკავშირებით მასალების მოძიებაზე, მომზადებაზე და შემდგომ მათ ანალიზზე;
- სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის სასაზღვრო პოლიციის N2 სამმართველოში (ახალციხე) ჩატარდა საქართველო თურქეთის რესპუბლიკის სასაზღვრო დანაყოფების ერთობლივი სწავლება „წვრთნა-2013“;
- ჩატარდა სასაზღვრო პოლიციის N3 სამმართველოსა (წითელი ხიდი) და აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ყაზახის რაზმის სასაზღვრო წარმომადგენელთა სამუშაო შეხვედრა;
- აზერბაიჯანულ მხარესთან ერთად ჩატარდა საქართველო აზერბაიჯანის რესპუბლიკის სახელმწიფო საზღვრის ერთობლივი აზომვები სასაზღვრო პოლიციის N3 სამმართველოს (წითელი ხიდი) N9 სასაზღვრო სექტორის (ვახტანგისი) დასაცავ მონაკვეთზე, ხოლო საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის სადელიმიტაციო ექსპერტთა ჯგუფების

ხელმძღვანელთან ერთად ჩატარდა აზომვები საქართველო-სომხეთის რესპუბლიკის სახელმწიფო საზღვრის სასაზღვრო პოლიციის N3 სამმართველოს (წითელი ხიდი) N6 სასაზღვრო სექტორის (სადახლო) დასაცავ მონაკვეთზე;

- ჩატარდა სასაზღვრო პოლიციის თანამშრომელთა და სომხეთის რესპუბლიკის სასაზღვრო უწყების წარმომადგენელთა სამუშაო შეხვედრა;
- საანგარიშო პერიოდში: დასრულდა №2 სამმართველოს (ახალციხე) სექტორების „კარწახი“-ს და „სამება“-ს სამშენებლო სამუშაოები, შეძენილია №3 სამმართველოს (წითელი ხიდი) სასაზღვრო სექტორის (კასუმლო) შენობა, დამონტაჟდა მეხამრიდები №5 სამმართველოს (ლაგოდეხი) ადმინისტრაციულ შენობაზე, განხორციელდა №9 სამმართველოს (მესტია) სასაზღვრო სექტორის (ჭუბერი) ელექტროფიცირება, დაიწყო და მიმდინარეობს №4 სამმართველოს (დედოფლისწყარო) სასაზღვრო სექტორზე (პანტიშარა) ჰიდროგეოლოგიური ჭაბურღილების მშენებლობა, ასევე ცენტრალური ოფისის ტერიტორიაზე საცხოვრის და დამხმარე სათავსოების მშენებლობა;
- საქართველოს სასაზღვრო პოლიციის სამმართველოების მოთხოვნებისამებრ პერიოდულად იბეჭდებოდა სასაზღვრო სექტორებისა და დროებითი პოსტების დასაცავი მონაკვეთების რუკები და სხვა კარტოგრაფიული მასალები. მზადდებოდა და იბეჭდებოდა სხვადასხვა ტოპოგრაფიული რუკების ფრაგმენტები, ახლდებოდა ელექტრონულ რუკებზე დატანილი სასაზღვრო მონაცემები და გრძელდებოდა მუშაობა ARG GIS პროგრამის შესასწავლად. აღნიშნული პროგრამის შესასწავლად მეცადინეობები ჩატარდათ სასაზღვრო პოლიციის N7, N 8, N 9 და N10 სამმართველოების წარმომადგენლებს;
- სასაზღვრო პოლიციის თანამშრომლები მონაწილეობდნენ საქართველო-აზერბაიჯანის რესპუბლიკის სახელმწიფო საზღვრის დელიმიტაციის ექსპერტთა სამუშაო შეხვედრაში, რომელიც შედგა საქართველოს (სასაზღვრო პოლიციის N3 სამმართველოს (წითელი ხიდი), N4 სამმართველოს (დედოფლისწყარო) N5 სამმართველოს (ლაგოდეხი) და აზერბაიჯანის რესპუბლიკის (ბელაქანის რაიონი) ტერიტორიებზე;
- სასაზღვრო პოლიციის თანამშრომლები მონაწილეობდნენ თურქეთის რესპუბლიკის ქ. ანკარაში სარკინიგზო, სატვირთო და სამგზავრო გადაზიდვების სფეროში შეთანხმების პროექტის განხილვასთან დაკავშირებულ სამხრივ სამუშაო შეხვედრაში;
- სამხრეთ კავკასიაში საზღვრის ერთიანი მართვის პროგრამის ფარგლებში (SCIBM) ლატვიის სასაზღვრო უწყების წარმომადგენლებთან ერთად სომხეთის რესპუბლიკაში სასაზღვრო პოლიციის თანამშრომლები მონაწილეობდნენ საქართველოსა და სომხეთის რესპუბლიკას შორის სასაზღვრო-წარმომადგენლობითი საქმიანობის შესახებ შეთანხმების პროექტის განხილვაში;
- დაკავებულთა ინფორმირებისა და მათი უფლებების დაცვის მიზნით, საქართველოს მასშტაბით ყველა დროებით მოთავსების იზოლატორში თვალსაჩინო ადგილას (საკნებთან და საგამოძიებო ოთახებთან), განთავსებულია ბრალდებულის სახით დაკავებულთა და ადმინისტრაციული წესით დაკავებულთა პროცესუალური უფლებების ნუსხა 5 ენაზე (ქართული, რუსული, ინგლისური, აზერბაიჯანული, სომხური);
- გრძელდებოდა დროებითი მოთავსების იზოლატორების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და მათი საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა. მიმდინარეობდა იზოლატორების სისტემატური განახლება/გარემონტება და ახალი იზოლატორების მშენებლობა. საანგარიშო პერიოდში, აშენდა 2 იზოლატორი ფოთსა და ზესტაფონში, ასევე განხორციელდა თბილისისა და მცხეთა-მთიანეთის დროებითი მოთავსების იზოლატორის სრული რეაბილიტაცია, კერძოდ: საკნებსა და დერეფნებში ჩატარდა სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოები, საკნები აღიჭურვა ახალი ავეჯითა და ინვენტარით, დამონტაჟდა ანტივანდალური სანტექნიკა და დღე-ღამის რეჟიმის სანათები, რითაც დაკავებულის მიერ თვითდაზიანების ან თანამესაკნისთვის დაზიანების

მიყენების შესაძლებლობა გამოიჩინა. ასევე, გარემონტდა და ახალი ინვენტარით აღიჭურვა დასაკითხი ოთახები. განახლდა სამედიცინო პუნქტი და მოეწყო გასასეირნებელი ეზო.

- ქვეყნის მასშტაბით, დროებითი მოთავსების იზოლატორების დერეფნებში დამონტაჟდა ვიდეოკონტროლის სისტემა, რომლის მეშვეობით ხდება მონიტორინგი;
- ჩატარდა სასწავლო ვიზიტი ვარშავაში, სადაც გაზიარებულ იქნა პოლონეთის გამოცდილება არალეგალური მიგრაციის, რეადმისიისა და დაბრუნების საკითხებზე;
- გაიმართა იორდანისის ჰაშიმიტური სამეფოს საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დეპარტამენტის დელეგაციის ვიზიტი, რომელიც მიზნად ისახავდა თანამშრომლობის გაღრმავებას იორდანისის სამართალდამცავ უწყებებთან და გამოცდილების გაზიარებას ისეთ სფეროებში, როგორც არის ნარკოტიკების და ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა და პოლიციელთა მომზადების სპეციფიკა;
- საქართველოში ოფიციალური ვიზიტით იმყოფებოდნენ ჩეხეთის რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და პოლიციის ექსპერტები. ვიზიტის მიზანს წარმოადგენდა ექსპერტების დონეზე კონკრეტული სამსახურების საქმიანობასთან გაცნობა, გამოცდილების გაზიარება, ორმხრივი, პირდაპირი კონტაქტების დამყარება და განვითარება. შეხვედრაზე განიხილულ იქნა ისეთი თემები, როგორცაა შიდა უსაფრთხოების მიმოხილვა საქართველოში, დანაშაულებრივი ტენდენციები და პრევენციული ზომები; საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და სამართალდამცავი ორგანოების სტრუქტურა, მათი კომუნიკაცია საზოგადოებასთან;
- გაიმართა კატარის შინაგან საქმეთა სამინისტროს დელეგაციის ვიზიტი. ვიზიტის მიზანს წარმოადგენდა საქართველოს შსს აკადემიის გამოცდილების გაზიარება სამართალდამცავ სფეროში განათლებისა და ტრენინგების კუთხით, ასევე კატარის დელეგაციის ინფორმირება საქართველოს საპატრულო პოლიციის საქმიანობის, პატრულირების ორგანიზებისა და ტურისტების დიდი ნაკადის მენეჯმენტის შესახებ;
- გაიმართა სამუშაო შეხვედრა თურქეთის რესპუბლიკის პოლიციის ატაშესთან. შეხვედრის საგანს წარმოადგენდა საქართველოს შსს დანაყოფების საჭიროების განხილვა და შესაბამისი სასწავლო ვიზიტების დაგეგმვა თურქეთის რესპუბლიკის ეროვნული პოლიციის აკადემიაში;
- გაიმართა დიდი ბრიტანეთის დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ეროვნული სააგენტოს (NCA) კიბერდანაშაულის განყოფილების ექსპერტთა ვიზიტი საქართველოს შსს სამინისტროში. შეხვედრის მიზანი იყო კიბერდანაშაულთან ბრძოლის სფეროში შესაძლებლობებისა და საჭიროებების გამოვლენა, რაც მომავალში მოგვცემს შესაძლებლობას დაიგეგმოს მათ საჭიროებებზე მორგებული ტრენინგები;
- განხორციელდა სამუშაო შეხვედრა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროში ავსტრიის პოლიციის ატაშესთან. შეხვედრის მიზანი იყო საქართველოს შსს დანაყოფების საჭიროების განხილვა და სასწავლო ვიზიტების დაგეგმვა ავსტრიის შსს შესაბამის დანაყოფებში;
- გაიმართა საფრანგეთის რესპუბლიკის ეროვნული ჟანდარმერიის წარმომადგენლების ვიზიტი საქართველოში. ვიზიტის მიზანს წარმოადგენდა კონკრეტული სამსახურების საქმიანობასთან გაცნობა, გამოცდილების გაზიარება, ორმხრივი, პირდაპირი კონტაქტების დამყარება და განვითარება, ასევე თანამშრომლობის სამომავლო გეგმების განხილვა;
- მოლაპარაკება გაიმართა ლიტვის რესპუბლიკის წარმომადგენლებთან, ასევე ისრაელის დელეგაციასთან საქართველოში, აღნიშნულ ქვეყნებთან მოლაპარაკების პროცესში არსებული შეთანხმებები ითვალისწინებს ორი ქვეყნის სამართალდამცავი ორგანოების თანამშრომლობას ყველა იმ დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლაში, რომლებიც სისხლის სამართლის კანონმდებლობებით დასჯადია, სულ მცირე ერთი წლით თავისუფლების

აღკვეთის ვადით. მათ შორის, ისეთი მძიმე დანაშაულების, როგორცაა: ორგანიზებული დანაშაული, ტერორიზმი, ნარკოდანაშაული, იარაღის უკანონო ბრუნვა, ადამიანებით ვაჭრობა, უკანონო მიგრაცია, კიბერდანაშაული, უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაცია;

- არასრულწლოვანთა სისხლის სამართლებრივ და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევებში მონაწილეობის თავიდან აცილების მიზნით, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო საერთაშორისო ორგანიზაცია „PH-International“-თან და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთად ახორციელებს პროექტს „სამართლებრივი განათლების პროგრამას“. აღნიშნული პროექტის ფარგლებში უბნის ინსპექტორები და მასწავლებლები მე-7 და მე-9 კლასის მოსწავლეებს განსაზღვრული გრაფიკით უტარებენ გაკვეთილებს, რომლის დროსაც მოსწავლეები იღებენ ინფორმაციას არასრულწლოვნებისა და დანაშაულის შესახებ, აღდგენით მართლმსაჯულებაზე, მოზარდთა ფსიქო-სოციალური პორტრეტზე, ძალადობის სახეობებზე და სხვა მათთვის მნიშვნელოვან და საინტერესო საკითხებზე. საანგარიშო პერიოდში ჩატრდა 3000-მდე გაკვეთილი საქართველოს 46 სკოლაში: თბილისში, თელავში, ყვარელში, გორში, ახალციხესა და სამტრედიისში;
- პოლიციელთა სამსახურებრივი მოვალეობების ჯეროვანი და ეფექტიანი შესრულების მიზნით, შსს-ს მიერ შემუშავდა საპატრულო პოლიციის, მესაზღვრე-კონტროლიორის, სასაზღვრო პოლიციისა და დროებითი მოთავსების იზოლატორთა თანამშრომლების ქცევის ინსტრუქციები;
- დაიწყო დამიძინარეობდა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მთელი რიგი ადმინისტრაციული შენობების სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოები. საანგარიშო პერიოდში დაიწყო და მიმდინარეობდა დაბა გუდაურში, საჩხერის რაიონის სოფელ გორისაში პოლიციის განყოფილების ახალი შენობების მშენებლობა. დასრულებულია ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ეწერში, პოლიციის განყოფილებების ახალი შენობების მშენებლობა, ასევე დასრულდა ქ. თბილისში, თბილისის ზღვის მიმდებარე ტერიტორიაზე შინაგან საქმეთა სამინისტროს სპეციალური და საგანგებო ღონისძიებების ცენტრის სპორტული დარბაზის შენობის სამშენებლო სამუშაოები;
- თანამშრომელთა საბინაო მოწყობის მიზნით განხორციელდა ქ. ახალციხეში, მშენებარე კორპუსში 20 საცხოვრებელი ბინის თანადაფინანსების პრინციპით შესყიდვა. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ გადახდილ იქნა ბინების ღირებულების 1/3 ნაწილი;
- საანგარიშო პერიოდში სამინისტროს მიერ გამოცხადდა კონკურსები პოლიციის ახალი შენობის საუკეთესო ესკიზური პროექტების, საუკეთესო არქიტექტურულ - გეგმარებითი სტრუქტურის და შენობების გარე სახის კონცეპტუალური ესკიზური პროექტების გამოვლენის მიზნით. ზემოაღნიშნულ კონკურსებში გამარჯვებული პირები დაჯილდოვდნენ ფულადი პრემიებით;
- განხორციელდა პატრულ ინსპექტორების აღჭურვილობის განახლება. კერძოდ: შეძენილ იქნა ელექტრო შოკები და სამკერდე ვიდუო კამერები. ასევე შეძენილ იქნა საპატრულო მანქანებისთვის დღისა და ღამის ხედვის რეჟიმის მქონე ვიდუოკამერები. განხორციელდა შს მოსამსახურეების უნიფორმის განახლება;
- სამინისტროს ავტოპარკის განახლების მიზნით, ოპერატიული საჭიროებიდან გამომდინარე, შეძენილ იქნა სხვადასხვა ტიპის ავტოსატრანსპორტო საშუალებები, ასევე განახლდა სამინისტროს მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა.

2.3. სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმა (პროგრამული კოდი 27 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სასჯელაღსრულების დეპარტამენტი;
- ✓ სსიპ - არასაკაპიტმოო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ეროვნული სააგენტო;
- ✓ სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური.

- გაგრძელდა მუშაობა პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის აღსრულების სისტემაში მყოფ პატიმართა და თავისუფლებადკვეთილთა საცხოვრებელი და ყოფითი პირობების გაუმჯობესების, მათი კვებითი უზრუნველყოფის, პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის აღსრულების სისტემის თანამშრომელთა და სავალდებულო სამხედრო მოსამსახურეთა სოციალური დაცულობის გაუმჯობესების და მოქალაქეთა მომსახურების სრულყოფისათვის;
- პრობაციონერთა რესოციალიზაციის, საზოგადოებაში რეინტეგრაციის და სისტემის სრულყოფის მიზნით მიმდინარეობდა მსჯავრდებულთა დასაქმება, მათი ჩართვა სხვადასხვა სარეაბილიტაციო, საგანმანათლებლო და კულტურულ პროგრამებში;
- გაგრძელდა მუშაობა უფასო იურიდიული დახმარების ხელმისაწვდომობის, ხარისხის გაუმჯობესებისა და სერვისის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით. ამ მიზნით სამსახურის ადვოკატებს ჩაუტარდათ სწავლება.

2.3.1. საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება (პროგრამული კოდი 27 02 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სასჯელაღსრულების დეპარტამენტი

- პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის აღსრულების სისტემაში არსებული ინფრასტრუქტურის სრულყოფისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისი დაწესებულებების შექმნის მიზნით გაგრძელდა 2012 წლის ზაფხულში დაწყებული ახალი განსაკუთრებული მეთვალყურეობის ტიპის დაწესებულების მშენებლობა დაბა ლაითურში. დასრულებულია მშენებლობის 30%;
- თავისუფლებადკვეთილ პირთა საცხოვრებელი და ყოფითი პირობების გაუმჯობესების მიზნით რემონტი-რეკონსტრუქცია ჩაუტარდა და შესაბამისი მანქანა-დანადგარებითა და ინვენტარით აღიჭურვა სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის დაწესებულებები. მიმდინარეობდა კაპიტალური სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები და ახალი კორპუსის მშენებლობა;
- დასრულდა თავისუფლებადკვეთილ პირთა დასაქმებისათვის აუცილებელი საწარმოო ზონის მშენებლობის საპროექტო სამუშაოები;
- გაუმჯობესდა თავისუფლებადკვეთილ პირთა ოჯახის წევრების, ახლობებისა და სხვა დაინტერესებული პირების მომსახურეობა საჭირო ინფორმაციით სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის ტერიტორიაზე არსებულ საზოგადოებრივ მისაღებებში;
- პენიტენციურ სისტემაში ყოფითი და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესების მიზნით განახლდა რბილი ინვენტარი თავისუფლებადკვეთილ პირთა და სავალდებულო სამხედრო მოსამსახურეებისათვის;
- სოციალური დაცულობის გაუმჯობესების მიზნით თავისუფლების აღკვეთის აღსრულების სისტემის თანამშრომელთა და სავალდებულო სამხედრო მოსამსახურეთა 100% უზრუნველყოფილნი არიან სამედიცინო დაზღვევით;
- სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში განათლების მიღების შესაძლებლობის გაზრდის მიზნით შემუშავდა ბრალდებულ/მსჯავრდებულებთან მიმართებაში სპეციალური ინდივიდუალური მიდგომების შეფასების ინსტრუმენტი და სახელმძღვანელო, განახლდა

რიგი საგანმანათლებლო, პროფესიული და სახელობო სასწავლო პროგრამები, სადაც ჩართული იყო 840 თავისუფლებააღკვეთილი პირი.

2.3.2. პრობაციის სრულყოფილი სისტემის ჩამოყალიბება (პროგრამული კოდი 27 02 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ეროვნული სააგენტო

- ვიდეო-პაემნის სერვისი ამოქმედდა ქალაქ თელავში, გორსა და ახალციხეში;
- გარემონტდა და აღიჭურვა: ქალაქ გორის, წალკის, ზუგდიდისა და ახალციხის პრობაციის ბიუროს ოფისები;
- მუდმივმოქმედი კომისიის მუშაობის საფუძველზე 724 პრობაციონერს მოეხსნა პირობითი მსჯავრი, ხოლო 450 პირს აღუდგა ჩამორთმეული უფლებები;
- პროგრამის ფარგლებში აღსრულდა ამნისტირებულთა საქმეები. ამნისტია შეეხო სულ 29 202 პირობით მსჯავრდებულს, აქედან: მსჯავრი მოეხსნა - 17 881 პირს, სასჯელი გაუნახვერდა - 2 809 პირს, სასჯელი შეუმცირდა - 8 526 პირს;
- მსჯავრდებულთათვის სხვადასხვა პროგრამებში ჩართვის მიზნით გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის და საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროებთან, აგრეთვე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონულ ასოციაცია „ტოლერანტთან“, რეგიონალური განვითარების რესურსცენტრთან, სამოქალაქო განვითარების სააგენტო „სიდა“-სთან, აჭარის დასაქმების სააგენტოსთან, გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტთან, იმერეთის რეგიონალური განვითარების რესურსცენტრთან და ქუთაისის განათლების, განვითარებისა და დასაქმების ცენტრთან, ასევე „გურიის ახალგაზრდულ რესურსცენტრთან“;
- სსიპ - არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლებმა გაიარეს კვალიფიკაციის ასამაღლებელი ტრენინგები, ასევე მონაწილეობა მიიღეს USAID- ის მიერ დაფინანსებულ პროგრამაში, რომელიც მიზნად ისახავდა საჯარო მოხელეების გადამზადებას.

2.3.3. უფასო იურიდიული დახმარება (პროგრამული კოდი 27 02 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური

- ეთნიკური უმცირესობებისა და მაღალმთიანი რეგიონების მოსახლეობის უფასო იურიდიული დახმარების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით, გაეროს განვითარების პროგრამის მხარდაჭერით, მარნეულსა და მესტიაში გაიხსნა იურიდიული დახმარების სამსახურის საკონსულტაციო ცენტრი. ცენტრში სამართლებრივი კონსულტაციის მიღება შესაძლებელია ქართულ და აზერბაიჯანულ ენებზე;
- UNDP-ის მხარდაჭერით, იურიდიული დახმარების სამსახურის რეგიონული ოფისების წარმომადგენლებმა გაიარეს ტრენინგი სისხლის სამართლის საქმეთა მენეჯმენტის ელექტრონულ პროგრამაში. პროგრამა დაინსტალირდა ყველა ოფისში და მუშაობდა პილოტურ რეჟიმში;
- ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ორგანიზებით, იურიდიული დახმარების სამსახურის თბილისის, მცხეთის, გორისა და თელავის ბიუროს ადვოკატებს ჩაუტარდათ სწავლება სასამართლო ექსპერტიზის, ნაფიცი მსაჯულებისა და იურიდიული დოკუმენტების

შედგენის, სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობისა და განგრძობადი იურიდიული განათლების საკითხებზე. სემინარებს მოწვეულ საზოგადოებრივ ადვოკატთა რეესტრში რეგისტრირებული იურისტებიც დაესწრნენ;

- დანაშაულის პრევენციის მიზნით, არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების თემაზე უფროსკლასელი მოსწავლეებისათვის ჩატარდა 40-მდე სემინარი თბილისის, მცხეთა-მთიანეთის, კახეთის, შიდა ქართლის, იმერეთის, სამეგრელოსა და აჭარის სხვადასხვა საჯარო სკოლებში. 21 ვიზიტი შედგა იძულებით გადაადგილებულ პირთა კომპაქტურ დასახლებებში, მათ შორის მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ფრეზეთში, კასპის მუნიციპალიტეტის სოფლებში თელიანსა და მეტეხში, ქ. ფოთში ახალი რაიონის დევნილთა დასახლებაში, ასევე - ქ. აბაშაში. რამდენიმე გასვლითი კონსულტაცია განხორციელდა მარნეულის, გარდაბნის, წალკის, კასპის, ყვარლისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების სხვადასხვა სოფლებში;
- მოსახლეობის სამართლებრივ პრობლემებზე ერთობლივი მუშაობის მიზნით ზესტაფონსა და ახალციხეში გაიმართა იურიდიული დახმარების ბიუროებისა და ადგილობრივი მუნიციპალური გამგეობის წარმომადგენელთა სამუშაო შეხვედრები. ქუთაისსა და მცხეთაში კი იურიდიული დახმარების ბიუროებმა, ადგილობრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ერთად, ადამიანის უფლებათა სფეროს აქტუალურ საკითხებზე დისკუსიები მოაწყვეს. საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფებისათვის მოეწყო საინფორმაციო შეხვედრები მარნეულისა და ქუთაისის დემოკრატიული ჩართულობის ცენტრებში;
- გაიმართა სამუშაო შეხვედრები იურიდიული დახმარების ადმინისტრირების, იურიდიული დახმარების სამსახურის ახალი სამართლებრივი სტატუსის, უფასო სამართლებრივი დახმარების ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების, უფასო იურიდიული დახმარებით სარგებლობის პირობების, სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ საქმეებზე უფასო საადვოკატო მომსახურების დანერგვის შესახებ.

2.4. თავდაცვის სფეროში სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 29 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - სახელმწიფო სამხედრო სამეცნიერო-ტექნიკური ცენტრი „დელტა“ და მასში შემავალი სამეცნიერო კვლევითი დაწესებულებები;

- განხორციელდა ჩამოწერილი მცურავი საშუალებების რეალიზაცია, უვარგისი და ჩამოწერილი საბრძოლო მასალების (ავია ბომბები, რაკეტები, საარტილერიო ჭურვები) შემდგომი უტილიზაციისთვის საცდელი ეგზემპლარების დაშლა და განადგურება, აღნიშნული პროცესების ტექნოლოგიების გაწერა;
- ჩატარდა უტილიზაციისა და დემილიტარიზაციის საწარმოებში ხანძარსაწინააღმდეგო უსაფრთხოების ასამაღლებელი ღონისძიებები და მომზადდა სასაწყობო მეურნეობა;
- განხორციელდა სამხედრო დანიშნულების კვლევითი სამუშაოების ირგვლივ არსებული ნორმატიული და ლიტერატურული მასალების მოძიება და ანალიზი; დამუშავდა კონკრეტული კვლევითი სამუშაოების მეთოდოლოგიები; ჩატარდა ექსპერიმენტული სამუშაოები.

2.5. გამოძიებაზე ზედამხედველობის, სახელმწიფო ბრალდების მხარდაჭერის, დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის პროგრამა (პროგრამული კოდი 26 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს პროკურატურა

- მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორების მიერ საქართველოს მასშტაბით მომსახურება გაეწია 9 714 პირს (დაზარალებულს, მოწმეს, ბრლადებულს, განმცხადებელსა და სხვა პირებს);
- საზოგადოებრივი პროკურატურის პროექტის ფარგლებში 18 რაიონული პროკურატურის ორგანიზებით განხორციელდა 108 ღონისძიება (საგანმანათლებლო-ინტელექტუალური, კულტურული, სპორტული სოციალური, დასაქმება, გამწვანება და დასუფთავება).

2.6. ეკონომიკური დანაშაულის პრევენცია (პროგრამული კოდი 23 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო სამსახური

- გაიმართა კონფერენციები თემაზე: „საგადასახადო თაღლითობა და ფულის გათეთრება – საკანონმდებლო რეგულაციები და დადებითი პრაქტიკა“, სადაც მონაწილეობა მიიღეს, როგორც ევროპული პოლიციის და ინტერპოლის, ასევე მსოფლიოს სხვა წამყვანი ქვეყნების დელეგაციათა წარმომადგენლებმა;
- საგამოძიებო სამსახურის თანამშრომლთათვის განხორციელდა გაცვლითი პროგრამები გერმანიაში, ბულგარეთში, პოლონეთსა და ჰოლანდიაში, ასევე სამსახურს ეწვია გერმანელი და პოლონელი კოლეგებისგან შემდგარი დელეგაცია.
- გაიმართა კონფერენცია თემაზე: „კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის მეთოდების დახვეწის პრევენცია საქართველოს რეგიონებში ევროპული ქვეყნების გამოცდილების გაზიარების გათვალისწინებით“;
- საგამოძიებო სამსახურის მიერ გატარებული პრევენციული ღონისძიებების შედეგად ქვეყანაში იკლო ეკონომიკურ დანაშაულთა რიცხვმა;
- საგამოძიებო სამსახური ნაწილობრივ გადავიდა მართვის თანამედროვე პრინციპებზე, რამაც ხელი შეუწყო სამსახურის გამართული სისტემის ჩამოყალიბებას და მნიშვნელოვნად აამაღლა გამოძიების ხარისხი.

2.7. ეროვნული საგანძურისა და დიპლომატიური წარმომადგენლობების დაცვის უსაფრთხოების დონის ამაღლება (პროგრამული კოდი 30 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი

- მიმდინარეობდა დიპლომატიური მისიებისა და მათი ხელმძღვანელების რეზიდენციების, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი სახელმწიფო ობიექტებისა და ეროვნული საგანძურის ობიექტების დაცვა.

2.8. პენიტენციური სისტემის პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 27 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა სამინისტროს აპარატი

- საერთაშორისო სტანდარტების პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბების მიზნით ხორციელდებოდა პოლიტიკის შემუშავება და მისი განხორციელების კოორდინაცია;
- მიმდინარეობდა ურთიერთობები სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებებთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან;
- პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებში გრძელდებოდა სამედიცინო საქმიანობის ორგანიზება, რეგულირება და კონტროლი;
- დასრულდა სამინისტროს ახალი ოფისისათვის გამოყოფილი შენობის სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოები.

2.11. დანაშაულის პრევენცია და ინოვაციური პროგრამები (26 08)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ სსიპ - დანაშაულის პრევენციის და ინოვაციური პროგრამების ცენტრი

- არასრულწლოვანთა განრიდებისა და მედიაციის პროგრამას დაემატა 33 ქალაქი: ხაშური, ქარელი, დუშეთი, ახალგორი, თიანეთი, ყაზბეგი, მარნეული, თეთრიწყარო, წალკა, გურჯაანი, ყვარელი, ლაგოდეხი, თელავი, ახმეტა, სიღნაღი, დედოფლისწყარო, საგარეჯო, ზუგდიდი, წალენჯიხა, ჩხოროწყუ, ფოთი, ხობი, სენაკი, აბაშა, მარტვილი, ოზურგეთი, ლანჩხუთი, ჩოხატაური, საჩხერე, ჭიათურა, ზესტაფონი, ხარაგაული და თერჯოლა. ამჟამად პროგრამა მოქმედებს სულ 48 ქალაქში;
- განრიდებულ იქნა 330 არასრულწლოვანი, რომელთაგან განმეორებითი დანაშაული ჩაიდინა სამმა. დანარჩენი არასრულწლოვნები წარმატებით ასრულებს ხელშეკრულების პირობებს.
- „PH International“-ის დახმარებითა და „UNICEF“-ის მონაწილეობით ჩატარდა არასრულწლოვანთა განრიდებისა და მედიაციის პროგრამაში მონაწილეთა (პროკურორები, სოციალური მუშაკები/პრობაციის ოფიცრები და მედიატორები) ტრენინგები;
- არასრულწლოვანთა განრიდებისა და მედიაციის პროგრამის მედიატორები საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროდან გადმოვიდნენ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ - დანაშაულის პრევენციის და ინოვაციური პროგრამების ცენტრში. სულ მიმდინარე ეტაპზე პროგრამის ფარგლებში 11 მედიატორი მუშაობს;
- „ამნისტიის შესახებ“ კანონის ამოქმედების შემდეგ რესოციალიზაციისა და რეაბილიტაციის პროგრამის ფარგლებში სოციალური სამუშაოების ეფექტურად წარმართვისთვის შემუშავებულ იქნა ყველა საჭირო სახელმძღვანელო თუ ინსტრუმენტი, რომლებიც აუცილებელია ყოფილი მსჯავრდებულების საჭიროების გამოკვეთისთვის, შემთხვევის მართვის ეფექტურად წარმართვისა და რეაბილიტაციის სამოქმედო გეგმის სწორად შესადგენად. ამავე პროგრამის ფარგლებში ცენტრის სოციალურმა მუშაკებმა გაიარეს პროფესიული განვითარების ტრენინგები, შეხვედრები გაიმართა 250-მდე არასამთავრობო ორგანიზაციისა და სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლებთან;
- არასამთავრობო სექტორის მხარდაჭერით პროგრამის ბენეფიციარებმა გაიარეს სხვადასხვა სახის სასწავლო კურსები (სოციალური უნარები, ცხოვრების ჯანსაღი წესი, საკუთარი რესურსების შეფასება და მომავლის დაგეგმვა, ინგლისური ენის შესწავლა, ქალის ჯანმრთელობა დღეს და ჭრა-კერვის შემსწავლელი კურსები);
- ქალაქ თელავში „ლიდერთა სახლის“ საზაფხულო სკოლის ფარგლებში განხორციელებულ სხვადასხვა აქტივობაში ქვეყნის მასშტაბით მონაწილეობა მიიღო 30-მა ახალგაზრდამ, რომელთაც შეიძინეს ეფექტური კომუნიკაციის უნარ-ჩვევები, შეისწავლეს პროექტების მენეჯმენტის საფუძვლები და გაეცნენ მოხალისეობის ძირითად პრინციპებს. პროექტის

ფარგლებში მონაწილე მოსწავლეთა რიცხვმა 5 000-მდე მიაღწია. ჩატარდა სხვადასხვა ტიპის (ფილმების ჩვენება, სპორტული ღონისძიებები, შეხვედრები ცნობილ პიროვნებებთან) აქტივობები ავჭალის არასრულწლოვანთა კოლონიაში, ხოლო მოხალისეობრივ საწყისებზე შეგროვდა ბიბლიოთეკისთვის გადასაცემი წიგნები;

- გამოცხადდა 2 საგრანტო კონკურსი: „ყოფილი მსჯავრდებულების ფსიქოლოგიური მომსახურება“ და „ყოფილი მსჯავრდებულების დასაქმების ხელშეწყობა“. აღნიშნული საგრანტო პროექტების ფარგლებში დაფინანსდება მცირე მასშტაბის ბიზნეს პროექტები ყოფილი მსჯავრდებულებისათვის, 20 მათგანი გაივლის სამთვიან ანაზღაურებად სტაჟირებას, 250 – სოციალური უნარების განვითარების ტრენინგს, ხოლო 105 პირს გაეწევა სპეციალური ფსიქოლოგიური და ფსიქიატრიული მომსახურება;
- გაერო-ს ბავშვთა ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით, განრიდებისა და მედიაციის პროექტის ფარგლებში ტრენინგები ჩატარდა აჭარის, გურიის, სამცხე-ჯავახეთის, ქვემო ქართლის, კახეთის, იმერეთის, სამეგრელოს, შიდა ქართლისა და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონებში მომუშავე სოციალური მუშაკებისა და მედიატორებისათვის;
- ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დასრულდა პროფესიული გადამზადების პირველი ეტაპი, რომელშიც 45 ყოფილი მსჯავრდებული იყო ჩართული კომპიუტერული უნარ-ჩვევების, ბუღალტერიის საწყისებისა და მცირე ბიზნესის წარმოების პრინციპების გასაცნობად;
- დანაშაულის რევიდივის თავიდან აცილების – ე.წ. მესამე დონის პრევენციის ღონისძიებების ფარგლებში შეხვედრები გაიმართა იმ მსჯავრდებულებთან, რომლებიც 3 თვის განმავლობაში ტოვებენ დაწესებულებას. ვიზიტები განხორციელდა ქ. ქუთაისის N2 და N14 დაწესებულებებში, ქსნის N15, რუსთავის N17 და N5 ქალთა, თბილისის N8, N18 და N12 დაწესებულებებში;
- დანაშაულის პრევენციის ფარგლებში რეფერალის სისტემის შექმნის მიზნით განხორციელდა არსებულ მომსახურებათა კვლევა. მონაცემთა ბაზაში საანგარიშო პერიოდის ბოლოსთვის ასახულია 7 ქალაქის (თბილისი, ქუთაისი, ბათუმი, ზუგდიდი, ოზურგეთი, გორი და თელავი) მიხედვით არსებული მონაცემები.

2.12. სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნა და მართვა (პროგრამული კოდი 30 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მატერიალური რეზერვების დეპარტამენტი

- ჩატარებულია საკონტროლო შემოწმებები სახელმწიფო რეზერვში რიცხული იმ მატერიალური ფასეულობებისა, რომლებიც ჩაწყობილია სხვადასხვა ორგანიზაციებსა და უწყებებში.

3. რეგიონული განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი

3.1.2. გზების მშენებლობა და მოვლა-შენახვა (პროგრამული კოდი 25 02 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

- გზების პერიოდული შეკეთება და რეაბილიტაციის ღონისძიებების ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა სარეაბილიტაციო და პერიოდული შეკეთების სამუშაოები 2012 წლიდან 2013 წელს გარდამავალ ობიექტებზე;
  - ✓ 2013 წლის გეგმით გათვალისწინებული ახალი ობიექტების უმეტეს ნაწილზე დასრულდა სამუშაოები, ხოლო ნაწილი დასრულდება 2014 წელს;
  - ✓ მიმდინარეობდა ახალი საფარების მოწყობა, ხიდებისა და სხვა ხელოვნური ნეგებობების რეაბილიტაცია;
  - ✓ სტიქიის შედეგების სალიკვიდაციო და პრევენციის მიზნით 2013 წელს ჩასატარებელი სამუშაოების ნაწილი დასრულდა, დანარჩენზე მიმდინარეობს შესაბამისი სამუშაოები.
- გზების მიმდინარე შეკეთებისა და შენახვა ზამთრის პერიოდში ღონისძიების ფარგლებში მიმდინარე შეკეთების სამუშაოები ჩაუტარდა საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზებზე. მიმდინარეობდა მიწის ვაკისის, გზის სავალი ნაწილის, ხელოვნური ნაგებობების, სადრენაჟო სისტემების, მოძრაობის რეგულირების ტექნიკური საშუალებების, გზის კუთვნილების კეთილმოწყობის და ზამთრის პერიოდში მოვლა-შენახვის სამუშაოები.
- თბილისის შემოსასვლელი საავტომობილო გზის 15-21 კმ მონაკვეთის მშენებლობა-რეკონსტრუქციის ფარგლებში:
  - ✓ დასრულებულია ძირითადი სამშენებლო სამუშაოები;
  - ✓ შესრულდა საგზაო სამოსის მოწყობის სამუშაოები.
- მდინარეთა ნაპირსამაგრი სამუშაოების ფარგლებში დასრულებულია ნაპირსამაგრი სამუშაოები 2012 წლიდან 2013 წელს გარდამავალ ობიექტებზე. 2013 წელს ჩასატარებელი სამუშაოების უმეტესი ნაწილი (80 პროცენტი) დასრულებულია, ნაწილზე სრულდება სამუშაოები, გეგმით გათვალისწინებულ დანარჩენ ობიექტებზე მიმდინარეობდა სატენდერო პროცედურები, რომელზეც დაიწყო შესაბამისი სამუშაოები.
- მცხეთა-ყაზბეგი-ლარსის საავტომობილო გზის 132 კმ-ზე გველეთის ხიდის მშენებლობის ფარგლებში:
  - ✓ საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა ხიდის ბურჯების საძირკვლების ექსკავაციის სამუშაოები.
  - ✓ შესრულდა მდინარე თერგის მარჯვენა ნაპირის სარეგულაციო კედლის მშენებლობა;
  - ✓ შესრულდა განაპირა ბურჯის არმირების და ბეტონირების სამუშაოები.
- შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გზების მეორე პროექტის (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში 2013 წელს შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გზების მეორე პროექტის ფარგლებში რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 69.7 კმ შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი მნიშვნელობის გზას, მათ შორის 41.6 კმ შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზას და 28.1 კმ ადგილობრივი მნიშვნელობის გზას.
- კახეთის რეგიონული გზების განვითარების პროექტის (სასადილო-სიონის გზის მონაკვეთის რეაბილიტაცია) (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ საანგარიშო პერიოდში სასადილო-სიონის მონაკვეთზე დასრულდა ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთების სამუშაოები.
  - ✓ განხორციელდა სატენდერო პროცედურები, რის შედეგადაც გამოვლინდა გამარჯვებული სამშენებლო კომპანია.

3.1.3. ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის მშენებლობა (პროგრამული კოდი 25 02 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

- თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის 143-ე კმ არსებული რიკოთის საავტომობილო საუღელტეხილო გვირაბის სარეაბილიტაციო სამუშაოების (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ მიმდინარეობდა გვირაბის ელექტრომექანიკური სისტემებით აღჭურვის დარჩენილი სამუშაოები (განათება, ვენტილაცია, ხანძარსაწინააღმდეგო და უსაფრთხოების, გადაუდებელი შეტყობინების ხმოვანი სამაუწყებლო, ვიდეო მართვის და მონიტორინგის სისტემების სამონტაჟო სამუშაოები) და სისტემების ტესტირებისათვის მოსამზადებელი სამუშაოები.
  - ✓ დასრულდა გვირაბების მაღალი ძაბვით მომარაგების ხაზის სამშენებლო სამუშაოები.
- თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის იგოეთი-სვენეთის კმ55-80 მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მოდერნიზაციის სამუშაოების (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა სატენდერო პროცედურები, გამოვლინდა გამარჯვებული კომპანია და დასრულდა მოსამზადებელი სამუშაოები.
  - ✓ მიმდინარეობდა ბეტონის საფარზე, პროექტით განსაზღვრულ ადგილებზე, დეფექტების გამოსასწორებელი და მიერთებებზე ასფალტობეტონის მოწყობის სამუშაოები.
  - ✓ დასრულდა გამყოფ ზოლზე ბეტონის ნიუჯერის ტიპის ბეტონის ბარიერების მოწყობის, გრუნტისა და ნიადაგის ფენის შევსების და გამყოფ ზოლში ბუჩქების დარგვის სამუშაოები.
  - ✓ გადართვის ადგილებში დასრულდა წინასწარდამზადებული ბეტონის ბარიერების სამონტაჟო სამუშაოები.
- თბილისი-სენაკი-ლესელიძის ს/გზის კმ80-კმ95 სვენეთი-რუისის (სვენეთი-მდ. ლიახვის) კმ80-კმ84,75 (I ლოტი) მონაკვეთის მოდერნიზაცია-მშენებლობის სამუშაოების (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ სამშენებლო სამუშაოები დასრულებულია და გზის ორივე მიმართულება ექსპლუატაციაშია;
  - ✓ დასრულდა დეფექტების აღმოფხვრის პერიოდი, კონტრაქტორის მიერ დეფექტებით შესრულებული ყველა სამუშაო გამოსწორებულია.
- თბილისი-სენაკი-ლესელიძის ს/გზის კმ80-კმ95 სვენეთი-რუისის (მდ. ლიახვზე ხიდის) კმ84.75-კმ86.2 (II ლოტი) მონაკვეთის მშენებლობის სამუშაოების (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ სამშენებლო სამუშაოები დასრულებულია;
  - ✓ მიმდინარეობს დეფექტების აღმოფხვრის ერთ წლიანი პერიოდი. კონტრაქტის პირობების თანახმად მცირე მოცულობის დარჩენილი სამუშაოები განხორციელდება დეფექტების აღმოფხვრის პერიოდში.
- თბილისი-სენაკი-ლესელიძის ს/გზის კმ80-კმ95 სვენეთი-რუისის (მდ. ლიახვი-რუისი) კმ86,2-კმ94,531 (III ლოტი) მონაკვეთის მშენებლობის სამუშაოების (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ სამშენებლო სამუშაოები და ელექტრო-მექანიკური სისტემების ტესტირების სამუშაოები დასრულებულია;
  - ✓ მიმდინარეობდა დეფექტების აღმოფხვრის ერთ წლიანი პერიოდი;
  - ✓ კონტრაქტის პირობების თანახმად მცირე მოცულობის დარჩენილი სამუშაოები განხორციელდება დეფექტების აღმოფხვრის პერიოდში.

- თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის რუისი-აგარის კმ95-114 მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მოდერნიზაციის სამუშაოების (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ მიმდინარეობდა მიწის ვაკისის მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ საანგარიშო პერიოდში დასრულდა გზაგამტარების ნაბურღ-ნატენი რკინა ბეტონის ხიმინჯების მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ ნაწილობრივ დასრულდა გზაგამტარებზე წინასწარდაძაბული რკინა-ბეტონის კოჭების დამზადებისა და სამონტაჟო სამუშაოები, რკინა-ბეტონის ხიმინჯების, როსტვერკების კოლონების და რიგელების მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ ნაწილობრივ დასრულდა მშენებარე გზის (8კმ) წყალგამტარი მილებისა და მიწისქვეშა გასასვლელების მშენებლობა;
  - ✓ მიმდინარეობდა ხიდებზე ნაბურღ-ნატენი რკინა ბეტონის ხიმინჯების მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ შესრულდა 3.3კმ-ზე ცემენტო-ბეტონის საფარის მოწყობის სამუშაოები, რის შემდეგაც აღნიშნულ მონაკვეთზე განხორციელდა მოძრაობის გადართვა.
- თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის აგარა-ზემო ოსიური კმ114-126 მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მოდერნიზაციის სამუშაოების (მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით) ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა დეტალური პროექტირების სამუშაოები.
  - ✓ მიმდინარეობდა სატენდერო პროცედურები.
- ჩოლოქი-სარფის ს/გზის ახალი მიმართულება (ქ. ქობულეთის ახალი შემოვლითი გზა) (ADB) ფარგლებში:
  - ✓ საანგარიშო პერიოდში ქობულეთის შემოვლითი გზის ლოტი I-ის მონაკვეთზე დასრულდა მიწის ვაკისის მოწყობის სამუშაოები (კვანძებზე);
  - ✓ დასრულდა ხიდებზე ნიუ ჯერსის ტიპის ბეტონის ბარიერების მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ დასრულდა ძირითად გზაზე ასფალტობეტონის საფარის მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ შესრულდა გზის კეთილმოწყობის სამუშაოები, კერძოდ მოეწყო გზის ჰორიზონტალური მონიშვნა, დამონტაჟდა ინდივიდუალური და სტანდარტული საგზაო ნიშნები;
  - ✓ ახლად აშენებულ 12.4კმ მონაკვეთზე მოძრაობა გახსნილია;
  - ✓ ლოტი II - გამარჯვებულ სამშენებლო კომპანიასთან გაფორმდა ხელშეკრულება;
  - ✓ მიმდინარეობდა ხიდების ნაბურღ-ნატენი რკინა-ბეტონის ხიმინჯების, როსტვერკების, კოლონების და რიგელების მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ მიმდინარეობდა მიწის ვაკისის მოწყობის სამუშაოები.
- აღმოსავლეთ-დასავლეთის ავტომაგისტრალის ზესტაფონი-ქუთაისი-სამტრედიის მონაკვეთის მშენებლობა-რეკონსტრუქციის (JICA) ფარგლებში:
  - ✓ საანგარიშო პერიოდში ქუთაისის შემოვლითი გზის (კმ0+000-კმ17+300) მონაკვეთზე მიმდინარეობდა მიწის ვაკისის, წყალგამტარი მილების, მიწისქვეშა გასასვლელების მოწყობის სამუშაოები.
  - ✓ მიმდინარეობდა ხიდების ნაბურღ-ნატენი რკინა-ბეტონის ხიმინჯების მოწყობის სამუშაოები.
  - ✓ მიმდინარეობდა როსტვერკების, კოლონების, რიგელების მოწყობის სამუშაოები.

- ✓ ნაწილობრივ შესრულებულია ბეტონის საფარის მოწყობის სამუშაოები. მიმდინარეობდა რკინა-ბეტონის წინასწარდაძაბული კოჭების მონტაჟის სამუშაოები. ქუთაისის შემოვლითი-სამტრედიის კმ0+000-კმ25+608 მონაკვეთზე მიმდინარეობდა და ნაწილობრივ დასრულდა მიწის ვაკისისა და წყალგამტარი მილების მოწყობის სამუშაოები.
- ✓ მიმდინარეობდა და ნაწილობრივ შესრულება გზაგამტარებზე ნაბურღ-ნატენი რკინა-ბეტონის ხიმიჯების, როსტვერკების და კოლონების მოწყობის და ბეტონის საფარის მოწყობის სამუშაოები.
- ✓ ზესტაფონი-ქუთაისის შემოვლითი ს/გზის (კმ0+000-კმ15+172) მონაკვეთზე დასრულდა გამარჯვებულ სამშენებლო კომპანიასთან ხელშეკრულების გაფორმების პროცედურები.
- ✓ მიმდინარეობდა მოსამზადებელი და სამობილიზაციო სამუშაოები.
- სამტრედია-გრიგოლეთის საავტომობილო გზის კმ0-კმ50 მონაკვეთის მოდერნიზაცია-მშენებლობის (EIB) ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა დეტალური პროექტირების სამუშაოები.
  - ✓ განხორციელდა სატენდერო პროცედურები, რის შედეგადაც გამოვლინდა გამარჯვებული სამშენებლო კომპანია.

3.2. რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი
- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;
- ✓ შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“.

3.2.1. საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მიერ განსახორციელებელი პროექტები (პროგრამული კოდი: 25 03 01)

- საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მიერ განსახორციელებელი პროექტების ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ დაბა ლენტეხის წყალსადენი სისტემის რეაბილიტაცია, თვითდენითი წყალსადენი „თავადი“-ს წყაროდან „ყირიში“-ს რეზერვუარამდე;
  - ✓ ლენტეხის მუნიციპალიტეტის სოფელ მელეს მიმდებარედ მდინარე ცხენისწყლის მარჯვენა ნაპირზე არსებული მყარი ნარჩენების პოლიგონის დატბორვისა და გამორეცხვისგან დაცვის უზრუნველყოფის (ნაპირგამაგრების) სამუშაოები;
  - ✓ ქ. ცაგერის თამარ მეფის ქუჩის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. ამბროლაურის წყალმომარაგების და წყალარინების სისტემის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჯვარისას და სოფელ პირველი ტოლას წყალსადენის რეაბილიტაცია და სოფელ ნიკორწმინდის წყალმომარაგების გაუმჯობესება;
  - ✓ ქალაქ ამბროლაურის ადგილობრივი თვითმმართველობის ტერიტორიულ ორგანოს ადმინისტრაციული შენობის სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები;

- ✓ ონის მუნიციპალიტეტის სოფელ შქმერიდან საჩხერის მიმართულებით გზის რეაბილიტაცია;
- ✓ ქალაქ ონში ტერიტორიულ ორგანოს ადმინისტრაციული შენობის ოთახების მოწყობა;
- ✓ ქალაქ ახალციხის წყალმომარაგების სისტემის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის ქ. ჯვარის წყალმომარაგების სისტემის რეაბილიტაცია;
- ✓ წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის ქ. ჯვარში ტერიტორიული ორგანოს ადმინისტრაციული შენობის სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები;
- ✓ ზუგდიდში ხუბულავას ქუჩის სანიაღვრე კოლექტორის მშენებლობა;
- ✓ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სასაზღვრო პოლიციის სახმელეთო საზღვრის N3 სამმართველოს (წითელი ხიდი) ოთხ სექტორში (სოფლები: ვახტანგისი, ახკერპი, ბურდაზორი და ლოქჯანდარი) შენობა-ნაგებობების და N5 სამმართველოს ოთხ სექტორში (სოფლები: ახალსოფელი, ცოდნისკარი, მსხალგორი და შილდა) შენობა-ნაგებობების სამშენებლო სამუშაოები;
- ✓ ქ. ასპინძაში საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სპეციალური და საგანგებო ღონისძიებების ცენტრის განსაკუთრებულ დავალებათა დეპარტამენტის შენობის სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ სოფელ ნიქოზის სატუმბო სადგურის სამშენებლო სამუშაოები;
- ✓ ზემო ნიქოზის, ქვემო ნიქოზის და ზემო ხვითის წყალმომარაგების სისტემის დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა;
- ✓ გორის მუნიციპალიტეტის მერეთის ზონის სოფლებში - კომპა და ზარდიანთკარში წყლის ჭაბურღილების მოწყობის სამშენებლო სამუშაოები;
- ✓ გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ ტყვიავში სასწაფო გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების კლინიკის სამშენებლო სამუშაოების შესყიდვის უზრუნველსაყოფად არსებული საპროექტო დოკუმენტაციის დაზუსტების მიზნით, ტოპოგრაფიული და გეოლოგიური კვლევის ჩატარება;
- ✓ ქ. გორში 1.3 კმ და ქ. კასპში 1.1 კმ სიგრძის სატყეო გზის მოწყობა;
- ✓ ხაშურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ცედანთში - სიგრძით 1.0 კმ და სოფელ ალში - სიგრძით 2.0 კმ სატყეო გზის მოწყობა;
- ✓ მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნატახტარში, ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის სოფელ ღორეში და სოფელ ხევში, ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის სოფელ შორაპანში, ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნიგოეთში, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის დაბა მანგლისში და სიღნაღის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნუკრიანში ადგილობრივი თვითმმართველობის ტერიტორიულ ორგანოს ადმინისტრაციული შენობების სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები;
- ✓ გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფლებში სართიჭალაში და გამარჯვებაში შიდა გზების მოასფალტება და ფოლადაანთკარში ხიდის და ბოგირის მშენებლობა, სოფელ კრწანისში, კუმისში და თელეთში შიდა გზების მოასფალტების სამუშაოები, ხოლო სოფელ მუხროვანის შიდა გზების რეაბილიტაციისთვის საჭირო საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა;
- ✓ ქ. გარდაბანში გზის ორივე მხარეს ტროტუარების მოწყობა და სოფელ ლემშენიერაში შიდა გზების მოასფალტების სამუშაოები;

- ✓ ქ. რუსთავში, ყაზბეგის ქუჩა N1 მდებარე ავარიული საცხოვრებელი სახლის გაძლიერება-გამაგრების სამუშაოები;
- ✓ საქართველოს სოფლებში 81 სამედიცინო ამბულატორიის მოწყობა;
- ✓ ქ.ოზურგეთში კიტა მეგრელაძის ქუჩის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ მარტვილის მუნიციპალიტეტში სოფელ გაჭედელში სიგრძით - 18.0 კმ და სოფელ სალხინოში სიგრძით - 20.0 კმ სატყეო გზის მოწყობა;
- ✓ მარტვილის მუნიციპალიტეტის ტალერი - დიდი-ჭყონის მეურნეობის გზის რეაბილიტაციის სამუშაოები;
- ✓ ქ. თელავში 1.3 კმ სიგრძის სატყეო გზის მოწყობა;
- ✓ ყვარლის მუნიციპალიტეტში შპს "ყვარლის ბაგა"-ს მისასვლელი გზის, წყალმომარაგების, ელექტრომომარაგების, გაზმომარაგების და ტელეკომუნიკაციის ქსელების მშენებლობა-რეაბილიტაციისათვის საჭირო საპროექტო სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა;
- ✓ საჩხერის მუნიციპალიტეტის სოფელ სხვიტორში ხიდის სამშენებლო სამუშაოები;
- ✓ ბათუმში დევნილთა დასახლებაში 22 საცხოვრებელი კორპუსის გარე ჰიდრო და თბოიზოლაციის მოწყობა;
- ✓ თიანეთის მუნიციპალიტეტის ზარიძეების თემში შემავალი სოფლების წყალსადენის სისტემის სარეაბილიტაციო სამუშაოები ;
- ✓ სოფელ ქსოვრისში ბაგა-ბალის შენობის რემონტი და ეზოს კეთილმოწყობა;
- ✓ ქ. თბილისში გახოკიძის ქუჩაზე არალეგალ მიგრანტთა განთავსების ცენტრის მშენებლობა;

3.2.2. რეგიონული და მუნიციპალურის განვითარების პროექტის (მსოფლიო ბანკი) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 03 02)

- რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტის (მსოფლიო ბანკი) ფარგლებში მიმდინარეობდა: ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში მამათი-ძიმითი გზის რეაბილიტაცია, ცაგერის მუნიციპალიტეტის სოფელ ლასურიაშის ხიდთან (1 ეტაპი) მდინარე ცხენისწყლის ნაპირსამაგრი სამუშაოები, ქ. წყალტუბოს საკანალიზაციო გამწმენდი ნაგებობის ტექნიკურ-ეკონომიკური შესწავლა.
- რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტის (RMIDP I და RMIDP II) ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ გზების, წყალმომარაგებისა და წყალარინების ქვეპროექტების საწყისი მონაცემებისა და შედეგის ინდიკატორების შეგროვება და ანალიზი (მომსახურების შესყიდვა);
  - ✓ შერჩეული ექვსი ქალაქისათვის საქართველოს საკანალიზაციო წყლების მართვის სტრატეგიისა და ტექნიკურ-ეკონომიკური შესწავლის მომზადება;
  - ✓ ქ. გურჯაანის წყალმომარაგების სისტემების (პირველი ეტაპის დამატებითი სამუშაოები) და წყალმომარაგების ქსელის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. თბილისში მდინარე მტკვარზე შემოთავაზებული ხიდის საუკეთესო პროექტის განსაზღვრა, ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთების მომზადება და პროექტების შემოწმების აუდიტორული მომსახურება;
  - ✓ შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ქუთაისი-ტუბული-ამბროლაურის საავტომობილო გზის კმ 57-60 მონაკვეთის დეფექტების აღმოფხვრის სამუშაოები;

3.2.3. რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტის დამატებითი დაფინანსება (მსოფლიო ბანკი) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 03 03)

- რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტის დამატებითი დაფინანსება (მსოფლიო ბანკი) ფარგლებში განხორციელდა:
  - ✓ შიდა ქართლის რეგიონში დევნილთა კომპაქტურ დასახლებებში საცხოვრებელი სახლების ნესტიან დაზიანებული შიდა კედლების რეაბილიტაცია;
  - ✓ ცაგერის მუნიციპალიტეტის სოფელ ლასურიაშის ხიდთან მდინარე ცხენისწყლის ნაპირგამაგრების ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთებისა და დეტალური პროექტის მომზადების სამუშაოთა ზედამხედველობის საკონსულტაციო მომსახურება და შესაბამისი ნაპირგამაგრების სამუშაოები (I ეტაპი);
  - ✓ ქ. ზუგდიდის ქუჩების რეაბილიტაცია;
  - ✓ ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტში შუხუთი-აცანა-მამათის გზის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. ონში ჩაჩაშვილის ქუჩის რეაბილიტაცია;
  - ✓ დაბა მესტიაში ცენტრალური მოედნისა და ქუჩების სარეაბილიტაციო სამუშაოები;

3.2.4. მუნიციპალური მომსახურების განვითარების პროექტის (II ფაზა)(აზიის განვითარების ბანკი) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 03 04)

- მუნიციპალური მომსახურების განვითარების პროექტის (II ფაზა)(აზიის განვითარების ბანკი) ფარგლებში განხორციელდა:
  - ✓ ქ. ფოთის წყალმომარაგების ქსელის სარეაბილიტაციო და საზედამხედველო სამუშაოები, (I-VI სექტორები);
  - ✓ დაბა ჩოხატაურში დუმბაძის ქუჩის და მიმდებარე მოედნების რეაბილიტაცია;
  - ✓ ზუგდიდი-ჯვარი-მესტია-ლასდილის საავტომობილო გზის 78-ე კმ-ის პკ. 42+00-დან პკ.46+00-მდე მონაკვეთის რეაბილიტაცია;

3.2.5. მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის განვითარების საინვესტიციო პროგრამის (აზიის განვითარების ბანკი) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 03 05)

- მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის განვითარების საინვესტიციო პროგრამის (აზიის განვითარების ბანკი) ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ მდინარე მტკვარსა და არაგვზე დაგეგმილი ახალი ხიდების დეტალური პროექტების შეფასება;
  - ✓ თბილისის მეტროპოლიტენის მეორე ხაზის გაგრძელებისა და მეტროსადგურ „უნივერსიტეტის“ მშენებლობის პროექტირება, შესყიდვა, მშენებლობის მართვა და ზედამხედველობა;
  - ✓ ინდივიდუალური კონსულტანტის მომსახურება მეტროს მეორე ხაზის და მეტროსადგური „უნივერსიტეტის“ დეტალური პროექტის განსახილველად;
  - ✓ ანაკლიის ნაპირგამაგრების სამუშაოების პროექტირება, ზედამხედველობა და ანაკლიის ნაპირდამცავი ნაგებობის მშენებლობა (ავანსის გადახდა);

- ✓ რუსთავი-თბილისის ავტომაგისტრალზე განსახლების გეგმებით (LARP-I და LARP-II) გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულება;
- ✓ რუსთავი-თბილისის ავტომაგისტრალის მშენებლობის ნებართვასთან დაკავშირებული სამუშაოების შესრულება.
- ✓ ზუგდიდი-ჯვარი-მესტია-ლასდილის გზის 121-125კმ სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ თბილისი-წითელი ხიდის (აზერბაიჯანის საზღვარი) გზის თბილისი-რუსთავის მონაკვეთის მოდერნიზაციის პროექტირება, შესყიდვები, მშენებლობის მართვა და ზედამხედველობა;

3.2.6. რეგიონალური განვითარების პროექტი I ნაწილი (კახეთი) (მსოფლიო ბანკი - IBRD) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 03 06)

- ქვეპროგრამის რეგიონალური განვითარების პროექტი I ნაწილი (კახეთი) (მსოფლიო ბანკი - IBRD) ფარგლებში:
  - ✓ სოფელ ვეჯინში ტურისტული ობიექტების მისასვლელი გზის და ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. თელავში, კერძოდ: ჩოლოყაშვილის ქუჩაზე და ერეკლე მეორის გამზირზე არსებული შენობების, ცენტრალური ნაწილის ქუჩების, მიწისქვეშა კომუნიკაციების და ქუჩების გარე განათების, ბატონის ციხის და მუზეუმის, თავისუფლების მოედნის, ნადიკვარის ქუჩისა, ჭავჭავაძის გამზირის და პარკის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, ქუჩების გამწვანება, ბატონის ციხის კონსერვაციის გეგმის პროექტის მომზადება, ბატონის ციხის ტერიტორიაზე არსებული სურათების გალერიის რეკონსტრუქციასთან დაკავშირებული სამუშაოების საპროექტო მომსახურება, ნადიკვარის პარკის რეაბილიტაცია;
  - ✓ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებთან: ძველ შუამთასთან, ახალი შუამთასთან, იყალთოსთან, ალავერდთან, ბოდბესთან, ნინოწმინდასთან, უჯარმასთან, ხირსასთან და დავით-გარეჯთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა;
  - ✓ ალავერდის სამონასტრო კომპლექსის ტერიტორიაზე ტრადიციული სატრაპეზო სახლის მშენებლობასთან დაკავშირებული საპროექტო მომსახურება;
  - ✓ ბოდბის წმინდა ნინოს სახელობის დედათა სამონასტრო კომპლექსის ინფრასტრუქტურის მოწყობასთან დაკავშირებული სამუშაოების საპროექტო მომსახურება;
  - ✓ არქეოლოგიური კვლევითი სამუშაოები ძველი შუამთისა და იყალთოს მიმდებარე ტერიტორიაზე;
  - ✓ ქ. ყვარლის ცენტრალური ნაწილი ქუჩებში შენობების რესტავრაცია, ქუჩების გამწვანება-კეთილმოწყობა, გარე განათების და მიწისქვეშა კომუნიკაციების რეაბილიტაცია;
  - ✓ რეგიონული განვითარების პროექტის ფარგლებში კახეთის რეგიონში განსახორციელებელი სამშენებლო სამუშაოების ზედამხედველობის საკონსულტაციო მომსახურება;
  - ✓ ახტალის კურორტის კომპლექსური აღდგენის სამუშაოები;
  - ✓ ლოპოტის ტბასთან მისასვლელი შიდა გზების რეაბილიტაცია;
  - ✓ კახეთის რეგიონული განვითარების პროექტის ფარგლებში მომზადებული განსახლების სამოქმედო გეგმების განხორციელების მონიტორინგი.

- ✓ სოფელ ვარდისუბანთან მდებარე შპს „ვინივერიას“ ტურისტულ ობიექტთან მისასვლელი გზის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ სოფელ ველისციხეში „კახურ ტრადიციულ მეღვინეობასთან“ მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია;
- ✓ კახეთის რეგიონში ქ. თელავში ფესტივალი „NEW ნადინი“-ს (ახალი ნადინი) ორგანიზებასთან დაკავშირებული მომსახურების შესყიდვა;
- ✓ სოფელ ნაფარეულში ტყუპების ძველ მარანთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია;
- ✓ სოფელ კისისხევში მდებარე ღვინის მარნისა და ტურისტული ობიექტის „შუხმან ვაინს გეორგიასთან“ მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია;
- ✓ ახმეტის მუნიციპალიტეტის სოფელ დართლოს საცხოვრებელი სახლების არსებული ანაზომების გადამოწმება და დამატებითი აზომვა-ფიქსაციის სამუშაოების განხორციელება;
- ✓ იყალთოს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების საკონსერვაციო-სარესტავრაციო დოკუმენტაციის დეტალური პროექტის მომზადება;
- ✓ სოფელ იყალთოში ქვევრის სკოლა-სახელოსნოს „ქვევრის სახლის“ მშენებლობის საპროექტო მომსახურება;

3.2.7. რეგიონალური განვითარების პროექტი II ნაწილი (იმერეთი) (მსოფლიო ბანკი) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 03 07)

- ქვეპროგრამის რეგიონალური განვითარების პროექტი II ნაწილი (იმერეთი) (მსოფლიო ბანკი) ფარგლებში:
  - ✓ ქ. წყალტუბოში „ცივი“ ტბის და ტბიდან გამყვანი არხების, ცენტრალური პარკის გზების, წრიული გზის სანიაღვრე სისტემის და წრიული გზის საფარის, ბილიკების, წყალმომარაგების, საკანალიზაციო სისტემის და სადრენაჟე-სანიაღვრე არხების რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. წყალტუბოს ცენტრალური პარკისა და „ცივი“ ტბის ტერიტორიის გამწვანება/კეთილმოწყობა, წრიული გზის, ცენტრალური პარკის და ცივი ტბის ტერიტორიაზე გარე განათების და სარწყავი სისტემის მოწყობა;
  - ✓ ქ. წყალტუბოს კურორტის მართვის ოფისის, პარკში და ცივი ტბის მიმდებარე ტერიტორიაზე მცირე ზომის ტურისტული შენობა-ნაგებობების მშენებლობა;
  - ✓ ქ. ვანის არქეოლოგიური მუზეუმის რეაბილიტაცია;
  - ✓ რეგიონული განვითარების პროექტი II-ის ფარგლებში იმერეთის რეგიონში განსახორციელებელი სამშენებლო სამუშაოების ზედამხედველობის საკონსულტაციო მომსახურება.
  - ✓ ქ. წყალტუბოს ცენტრალურ ნაწილში მუნიციპალიტეტის გამგეობის შენობის სახურავის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. წყალტუბოს კურორტის მართვის ოფისის და წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის საკრებულოს შენობის მშენებლობა-რეაბილიტაციისათვის საჭირო საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენის მომსახურება;
  - ✓ იმერეთის რეგიონში ქ. ვანის სახელმწიფო მუზეუმის, ქ. წყალტუბოს რკინიგზის სადგურის და თეატრის შენობების სარეაბილიტაციო სამუშაოების საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება;

3.2.8. მცხეთის საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაციის პროექტი (მსოფლიო ბანკი) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 03 08)

- მცხეთის საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაციის პროექტი (მსოფლიო ბანკი) ქვეპროგრამის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში სამუშაოების დაფინანსება არ განხორციელებულა. აღნიშნული განპირობებულია იმ გარემოებით, რომ დონორთან წინა პერიოდში შეთანხმებული პროექტი ქ. მცხეთაში საკანალიზაციო გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობაზე, ექვეობა სვეტიცხოველისა და ჯვრის მონასტრის მიმდებარე ტერიტორიის არეალში, შეიძლება საფრთხის შემცველი ყოფილიყო კულტურული მემკვიდრეობის საერთაშორისო ნუსხის გადახედვისა და ქ. მცხეთის სტატუსის განსაზღვრის საკითხში, რის გამოც აღნიშნული პროექტი შეჩერდა და მის ნაცვლად დაგეგმილია ანალოგიური პროექტის განხორციელება საქართველოს სხვა რეგიონში.

3.2.9. საქართველოში მყარი ნარჩენების მართვა (ქვეპროგრამული კოდი: 25 03 09)

- საქართველოში მყარი ნარჩენების მართვა ქვეპროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ კეთილმოწყობისა და გამართულ საექსპლუატაციო რეჟიმში მოყვანის უზრუნველსაყოფად, შერჩეული იქნა რვა პრიორიტეტული ნაგავსაყრელი: ქალაქებში თელავში, გორში, მცხეთაში, ახალციხეში, ამბროლაურში, ქუთაისში, ოზურგეთში და ზუგდიდში. შერჩეული მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონების კეთილმოწყობის, საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის და ექსპერტიზის ჩასატარებლად გამოცხადდა სამშენებლო სამუშაოების შესყიდვის ტენდერები.
  - ✓ კეთილმოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტების ფარგლებში, შერჩეულ პოლიგონებზე, მიმდინარეობდა არაორგანიზებულად დაყრილი ნარჩენების შემოზვინვა, პოლიგონის ტანის ფორმირება და შიდა გზების მოწყობა-მოწესრიგება;
  - ✓ ნაგავსაყრელებზე განთავსებული ნარჩენების გადაადგილება განსაზღვრულ უჯრედში, კომპაქტურად დატკეპვნა და საიზოლაციო მიწის ფენებით დაფარვა, საკონტროლო-გამშვები ჯიხურების მოწყობა, სანიაღვრე წყლების არინების სისტემების შექმნა, ნაპირსამაგრი სამუშაოების ჩატარება, ნაგავსაყრელების შემოღობვა, სასწორების დამონტაჟება, სანკვანძის მოწყობა, სახანძრო ფარის მოწყობა და ნაგავსაყრელების ინვენტარიზაცია;
  - ✓ შვედ ექსპერტებთან ერთად ჩატარდა ყველა არსებული ნაგავსაყრელის შეფასება და რისკების ანალიზი (შესაბამისი კითხვარის საფუძველზე) ნაგავსაყრელებისათვის გარემოზე მავნე ზემოქმედების შემამცირებელი ზომების დაგეგმვა/განხორციელების და რემედიაციას ან/და დახურვას დაქვემდებარებული ნაგავსაყრელების იდენტიფიცირება;
  - ✓ საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე განსათავსებელი 39 ერთეული სამეთვალყურეო-გამშვები ჯიხურის შესყიდვა;
  - ✓ ექვსი ერთეული საავტომობილო სასწორის შესყიდვა;
  - ✓ 15 პოლიგონის პერიმეტრის (10 948 გრ/მეტრი) შემოღობვის სამუშაოების შესყიდვა: კახეთის რეგიონი (ქ. გურჯაანი, ქ. ყვარელი, ქ. წნორი, ქ. ლაგოდეხი, ქ. დედოფლისწყარო), შიდა ქართლის რეგიონი (ქ. კასპი (ახტალა), დ. აგარა, ქ. ქარელი, ქ. ხაშური), იმერეთის, გურიისა და სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონები - (ქ. ზესტაფონის რ-ნი სოფ. ზემო სვირი, ქ.თერჯოლა-კობრას ტერიტორია, ქ. სამტრედიის რ-ნი სოფ. ოფეთი, ქ. ტყიბულის რ-ნი სოფ. მანჭიორი, ქ. ლანჩხუთი, ქ. მარტვილი).

3.3. წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი;
- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;
- ✓ შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“.

3.3.2. ქობულეთის წყალანარინების პროექტი (EBRD, ORET) (პროგრამის კოდი: 25 04 02)

- ქობულეთის წყალანარინების პროექტი (EBRD, ORET) საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში ქობულეთის წყალანარინების პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების განხორციელებისათვის დასრულდა სატენდერო პროცედურები, შესაბამისად, შერჩეული იქნა კომპანია ქ. ქობულეთის საკანალიზაციო ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის სამშენებლო სამუშაოების განსახორციელებლად, სამუშაოების ძირითადი ნაწილის წარმოება დაგეგმილია 2014 წელს.

3.3.3. წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB) (პროგრამის კოდი: 25 04 03)

- წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB) ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელდა:
  - ✓ გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფელ სართიჭალის, ცაგერის სათავე ნაგებობის „ცივწყარო“, ლენტეხის წყალსადენის სისტემის (II ეტაპი), ქ. წყალტუბოს, ქ. წალენჯიხის, ქ. კასპის ტერიტორიაზე, ქ. ქარელის ტერიტორიაზე (I ეტაპი), ხაშურის მუნიციპალიტეტის დაბა სურამის, ტყიბულის, ზესტაფონის, ვანის, წყალსადენი სისტემის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. ჭიათურის, ლანჩხუთის, ჩოხატაურის, ოზურგეთის, მარტვილის, ქ. ბაღდათის, ასპინძაში, სოფელ ნიჯგორსა და აწყვიტაში ხარდოს წყაროებიდან წყალმომარაგების სისტემის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ახმეტის მუნიციპალიტეტის სოფლების ზემო ომალოს და ომალოს ბოსლების წყალმომარაგებისა და წყალანარინების სისტემის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. ლაგოდეხის წყალსადენის სათავე ნაგებობის რეკონსტრუქცია მდინარე შრომის ხევაზე და მდინარე ლაგოდეხის ხევაზე;
  - ✓ საქართველოს 26 ქალაქში წყალსადენის სისტემის სარეაბილიტაციო სამუშაოების ზედამხედველობა;
  - ✓ საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიისათვის წყლის მრიცხველების სატესტო დანადგარების მიწოდება;
  - ✓ საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიისათვის ინდივიდუალური მრიცხველების, სათადარიგო ნაწილების და ფიტინგების მოწოდება.

3.3.4. წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი II (EIB,EU) (პროგრამის კოდი: 25 04 04)

- წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტის II (EIB,EU) საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში 2013 წელს ხარჯების გაწევა არ მომხდარა, ვინაიდან დონორთან

მირითად სასესხო ხელშეკრულებას ხელი მოეწერა დაგვიანებით 2013 წლის აგვისტოში, შესაბამისად, ქვეპროექტის ხაზით სამუშაოთა შესრულებაზე, საქონლის მომსახურების შეძენაზე სატენდერო პროცედურების წინასწარი სამუშაოები დაიწყო 2013 წელს. ამდენად, პროექტით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელება დაიწყება 2014 წლიდან.

3.3.5. ურბანული მომსახურების გაუმჯობესების პროგრამა (წყალმომარაგებისა და წყალარინების სექტორი) (ADB) (პროგრამის კოდი: 25 04 05)

- ურბანული მომსახურების გაუმჯობესების პროგრამა (წყალმომარაგებისა და წყალარინების სექტორი) (ADB) ქვეპროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ მესტიის წყალმომარაგების სათავე ნაგებობის მშენებლობა მესტია I-ზე, კანალიზაციის სისტემის მშენებლობა-რეაბილიტაცია მესტია II-ზე;
  - ✓ ანაკლიის წყალმომარაგებისა და კანალიზაციის სისტემის მშენებლობა-რეაბილიტაციაზე გაფორმებული კონტრაქტების ფარგლებში მიმდინარეობდა გეგმით გათვალისწინებული სამუშაოები;
  - ✓ მაგისტრალური ქსელის მოწყობა - 10.6 კმ;
  - ✓ ტიროლური ტიპის წყალმიმღების (კაშხალის) მშენებლობა;
  - ✓ 2000 მ³ მოცულობის ზარგამის რეზერვუარის მშენებლობა;
  - ✓ წყალმომარაგების ქსელის მოწყობა (ანაკლიასა და განმუხურში - 70.8კმ; სხვადასხვა მონაკვეთზე - 37 კმ);
  - ✓ წყლის მრიცხველის მონტაჟი სხვადასხვა რეგიონში - 1 047 ც, ანაკლიასა და განმუხურში - 1 018 ც;
  - ✓ წყალარინების ქსელის მოწყობა (სხვადასხვა მონაკვეთზე - 46,6 კმ, ანაკლიასა და განმუხურში - 70.4 კმ);
  - ✓ საკანალიზაციო ჭების მოწყობა - 1,227 ც;
  - ✓ წყალმომარაგების კომპანიის - მესტიის სერვის ცენტრის მშენებლობა;
  - ✓ კანალიზაციის 42 სატუმბო სადგურის მონტაჟი;
  - ✓ წყალმომარაგების კომპანიის ზუგდიდის სერვის ცენტრის მშენებლობა;
  - ✓ წყალმომარაგების ქსელის მონტაჟი - 22.8 კმ;
  - ✓ ქალაქ ქუთაისში: წყალმომარაგების სისტემის და 2 სატუმბო სადგურის მშენებლობა/რეაბილიტაცია, ვაჟა ფშაველა და კლდიაშვილის ტერიტორიაზე, 4 ახალი რეზერვუარის მშენებლობა დაახლოებით 15 000 მ³ მოცულობის, ვაჟა ფშაველას ტერიტორიაზე 2 ცალი 3 500მ³ მოცულობის რეზერვუარის - სულ 7 000 მ³, თეთრამიწას ტერიტორიაზე 3 000მ³ მოცულობის რეზერვუარის და 2 ცალი 2 000მ³ მოცულობის რეზერვუარის - სულ 7 000 მ³ მშენებლობა და ტელე ანძის ტერიტორიაზე 1 000 მ³ მოცულობის რეზერვუარის, გადამცემი მაგისტრალური მილსადენის და სადისტრიბუციო ქსელის მშენებლობა სიგრძით - 52 კმ და დაახლოებით 40 000 მრიცხველის მონტაჟი;
  - ✓ ქალაქ ფოთში: ნაზადაში ახალი სატუმბო სადგურის (14 ტუმბოთი), საერთო სიმძლავრით 3,703 მ³/სთ და 5 ცალი - 3 000 მ³ მოცულობის რეზერვუარების - სულ 15 000 მ³ მოცულობის რეზერვუარების მშენებლობა, 29 ჭაბურღილისთვის 3,380 მ³/სთ სიმძლავრის ახალი ტუმბოების და 22 კმ მილების მოწოდება და მონტაჟი;
  - ✓ ანაკლიაში: დარჩელში დაახლოებით 8 000 მ³ სიმძლავრის რეზერვუარის, ახალი სატუმბო სადგურის საერთო სიდიდით 348 მ³/სთ, 2 ჭაბურღილიდან (რომლებიც მდებარეობენ კახათის და ინგირის ტერიტორიაზე, ზუგდიდის

- მუნიციპალიტეტში) ახალ რეზერვუარამდე (დარჩელში-რომლის სიგრძე არის დაახლოებით 14 კმ) გადამცემი მაგისტრალური ხაზის მშენებლობა;
- ✓ დარჩელის რეზერვუარიდან განმუხურის და ანაკლიის ქსელებამდე დაახლოებით 8 კმ სიგრძის გადამცემი მაგისტრალური მილის მოწყობა;

3.3.6. ბორჯომის წყლის პროექტის (EBRD) (პროგრამის კოდი: 25 04 06)

- ბორჯომის წყლის პროექტის (EBRD) ფარგლებში, ბორჯომის მუნიციპალიტეტის სოფელ სადგერში ნედლი წყლის გამწმენდი ნაგებობის სამშენებლო სამუშაოები დასრულდა 2012 წელს, ხოლო 2013 წელს განხორციელდა სამუშაოთა მწარმოებელ კომპანიასთან საბოლოო ანგარიშსწორება.
- საკანალიზაციო სისტემების მდგრადი მართვის პროექტის (შვედეთის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტო - SIDA) საანგარიშო პერიოდში დონორის მიერ სავალუტო ანგარიშზე ჩარიცხული იქნა პროექტით გათვალისწინებული ავანსი, თუმცა, 2013 წელს მისი ათვისება არ მომხდარა.

3.4. ენერგეტიკული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 36 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ შპს ენგურჰესი
- ✓ შპს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია

3.4.1. ენგურის ჰიდროელექტროსადგურის რეაბილიტაციის პროექტი (პროგრამული კოდი 36 03 01)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ შპს ენგურჰესი

- დასრულებულია ყველა სამონტაჟო სამუშაოები, სტატორის აწყობა და ბალანსირება, მიმდინარეობდა აგრეგატის ტესტირების პროგრამით გათვალისწინებული სამუშაოები (გამოცდები, აგრეგატის სხვადასხვა რეჟიმში გასინჯვები და სხვ.)
- რეაბილიტაციის პირველ ფაზაში განხორციელდა ენგურჰესის სამი (№2, 3 და 4) ჰიდროაგრეგატების რეაბილიტაცია.
- მეორე ფაზის პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობდა დარჩენილი №1 და №5 ჰიდროაგრეგატების რეაბილიტაცია გერმანული კომპანიის მიერ გეგმის შესაბამისად.
- დასრულდა სტატორის აქტიური რკინის და ღეროების მონტაჟი, ტურბინის სტრატორის აწყობა და ბალანსირება.

3.4.2. ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EIB, EC) (პროგრამული კოდი 36 03 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ შპს ენგურჰესი

- ვარდნილჰესის საამშენებლო სამუშაოების ჩატარების, ჰიდრომექანიკური და ელექტრო მოწყობილობების მიწოდება-რეაბილიტაციის შესასრულებლად EIB-ის მიერ გამოცხადდა წინასაკვალიფიკაციო პროცესი. (სამუშაოები: სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები ვარდნილის კაშხალზე და წყალსატარ კონსტრუქციებზე; ელექტრო-მექანიკური მოწყობილობების მიწოდება-მონტაჟი; ჰიდრო-მექანიკური მოწყობილობების მიწოდება-მონტაჟი და რეაბილიტაცია. კაშხლის მონიტორინგის სისტემის მიწოდება-მონტაჟი; არხის გაწმენდის სამუშაოები ვარდნილჰესი №1-დან შავი ზღვის შესართავამდე (სიგრძე 22 კმ); მიწახაპია მექანიზმის მიწოდება და გაწმენდის სამუშაოები).
- ვარდნილის კაშხალზე და წყალსატარ კონსტრუქციებზე სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოების სატენდერო დოკუმენტაცია განსახილველად გადაეგზავნა კაშხალთა საერთაშორისო ექსპერტთა საბჭოს და დადებითი დასკვნის მიღების შემდეგ გამოცხადდა ტენდერი. სატენდერო წინადადება შემოიტანა სამმა კომპანიამ, თუმცა დაფიქსირებული მინიმალური ფასი მნიშვნელოვნად აღემატებოდა საპროექტო ბიუჯეტს, რის გამოც ევროპის საინვესტიციო ბანკის თანხმობით მიღებული იქნა გადაწყვეტილება ტენდერის შედეგების გაუქმებისა და ახალი სატენდერო პროცესის დაწყების შესახებ. დამოუკიდებელი ინჟინრის მიერ მომზადდა ახალი სატენდერო დოკუმენტაცია, რომელიც გადაგზავნილ იქნა შესათანხმებლად საფინანსო ინსტიტუტებში.
- მიმდინარეობდა წყალსაცავისა და წყალგამყვანი არხის ბათიმეტრიული ტოპოგრაფიული აგეგმვითი მონაცემების დამუშავება, ასევე - შავი ზღვის სანაპიროს აგეგმარება.

3.4.3. ენერგეტიკის ინფრასტრუქტურის განვითარება (USAID) (პროგრამული კოდი 36 03 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ შპს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია

- დასრულდა სენაკი-ფოთის გაზის ახალი 700 მმ. 30კმ სიგრძის მილსადენის მშენებლობა; აბაშა-სენაკის 29 კმ მონაკვეთის მშენებლობა; ნავთლული - საგურამოს გაზის 700 მმ-იანი დარჩენილი 40 კმ-იანი მილსადენის მშენებლობა; ქუთაისი-აბაშის 47 კმ-იანი მონაკვეთის სამშენებლო სამუშაოები.
- ზესტაფინი-ქუთაისის (23კმ-იანი) და საგურამო-ხაშურის (20კმ-იანი) მონაკვეთების მშენებლობისათვის მომზადებულია საპროექტო დოკუმენტაციები, აღებულია მშენებლობის ნებართვები, ჩატარდა ტენდერი და შერჩეულია კონტრაქტორები.

3.5. სასისტემო მნიშვნელობის ელექტროგადამცემი ქსელის განვითარება (პროგრამული კოდი 36 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქარველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ სს საქართველოს სახელმწიფოს ელექტროსისტემა

3.5.1. შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტი (KfW, EIB, EBRD) (პროგრამული კოდი 36 04 01)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა

- საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში დასრულდა: პირველი ეტაპის სამუშაოების ტესტირება სრული მოცულობით. მეორე ეტაპის სამუშაოების ტესტირება სრული მოცულობით და 500/400 კვ-ის 220 კვ-ს ნაწილის სამონტაჟო სამუშაოები.
- „შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის“ პროექტის ფარგლებში ხორციელდება სამი ქვეპროექტი: A პაკეტი - მაღალი ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობა; B პაკეტი - ქვესადგურების მშენებლობა/რეაბილიტაცია და C პაკეტი - მუდმივი დენის ჩანართის მშენებლობა (Back to Back Station).
- A პაკეტზე ყველა სამშენებლო სამუშაო დასრულებულია და განხორციელდა ელექტროგადამცემი ხაზი „ზეკარის“ და „ვარძის“ ტესტირება. დღეის მდგომარეობით ორივე ელექტროგადამცემი ხაზი ჩართულია და ფუნქციონირებს. B პაკეტზე ახალციხის 500 კვ ქვესადგურის მშენებლობა დასრულებულია. დასრულებულია სამუშაოები ასევე C პაკეტზეც. დასრულდა თურქული მხარის მიერ ნაკისრი სამშენებლო სამუშაოები და განხორციელდა ელექტროგადამცემი ხაზი „მცხეთის“ ტესტირება.

3.5.2 რეგიონალური ელექტროგადამცემის გაუმჯობესების პროექტი (ADB) (პროგრამული კოდი 36 04 02)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა

- აზიის განვითარების ბანკის და ესპანეთის მთავრობის მიერ გამოყოფილი კრედიტის ფარგლებში სახელმწიფო ელექტროსისტემის ქვესადგურების რეაბილიტაციისა და ქვესადგური „ხორგა“-ს მშენებლობის კომპონენტის განხორციელების მიზნით დასრულდა ტექნიკურ-ეკონომიკური მიზანშეწონილობის ანალიზი, გამოცხადდა ტენდერი და მიმდინარეობდა სატენდერო წინადადებების მიღება კონტრაქტორის შერჩევის მიზნით. ქვესადგურების („მარნეული“, „ქსანი“, „მენჯი“) რეაბილიტაციის კომპონენტის ფარგლებში ასევე გამოცხადდა ტენდერები. მიმდინარეობდა სამუშაოების ზედამხედველი კონსულტანტის შერჩევის პროცესი.

3.7. ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

- საქართველოს ტურისტული პოტენციალის პოპულარიზაციის მიზნით განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ საქართველო წარმოდგენილი იყო შემდეგ საერთაშორისო ტურისტულ გამოფენებზე: FITUR (მადრიდი); IMTM (თელ-ავივი); GIBTM (აბუ-დაბი); EMITT (სტამბოლი); ITB (ბერლინი); UITT (კიევი); AITF (ბაქო); KITF (ალმა-ატა); Batumi Expo 2013 (ბათუმი); Routes Europe 2013 (ბუდაპეშტი); Tbilisi Expo 2013 (თბილისი); JATA (ტოკიო); Tour Salon 2013 (პოზნანი); EIBTM (ბარსელონა); WTM (ლონდონი);

- ✓ სხვადასხვა მიზნობრივ ბაზრებზე ჩატარდა 31 პრეს და გაცნობითი ტური. პრეს-ტურებში მონაწილე ჟურნალისტების მიერ გამოქვეყნდა სტატიები ბეჭდურ მედია-საშუალებებში;
- ✓ ჩინეთში (გვანჯოუ, შანხაი და პეკინი), „JSC Georgian Tour“-ისა და ავია კომპანია „China Southern Airlines“-ის ორგანიზებით, წამყვან ადგილობრივ ტურ-ოპერატორებთან გამართულ შეხვედრებზე მოეწყო საქართველოს ტურისტული პოტენციალის პრეზენტაცია და გავრცელდა პრომო-მასალები;
- ✓ ავიახაზების „WIZZAIR“ საბორტო ჟურნალ „WIZZ“-ში და მის ინტერნეტ გვერდზე „wizzmagazine.com“, საბორტო ჟურნალ „Aeroplan“-ში, საქართველოს რკინიგზის საბორტო ჟურნალ „Railway“- ში, ჟურნალ „Focus“-ში, გერმანულ National Geographic-ის სპეციალურ გამოცემაში „Heritage of our World“ განთავსდა საქართველოს ტურისტული პოტენციალის ამსახველი სტატიები;
- მომზადდა საქართველოს ალპინისტური გზამკვლევის საბეჭდი ვერსია ინგლისურ და ქართულ ენებზე, რომელშიც გაერთიანებულია სვანეთისა და ყაზბეგის ტურისტული მარშრუტები;
- სათავადასავლო ტურისტული პროდუქტების განვითარების პროექტების ფარგლებში შიდა ქართლისა და მთიან სამეგრელოსათვის დამუშავდა შესაბამისად 10 და 8 სხვადასხვა სირთულისა და ხანგრძლივობის საფეხმავლო მარშრუტები;
- სვანეთის რეგიონის ტურისტული პოტენციალის პოპულარიზაციის მიზნით, დაბა მესტიაში გაიმართა „იმპროვიზირებული ლამპრობის“ ღონისძიება;
- შიდა ტურიზმის განვითარების პროექტის ფარგლებში შეიქმნა იმერეთის ტურისტული რუკა;
- ქ. სიღნაღში მოეწყო „საზამთროს ფესტივალი“;
- საქართველოს ზამთრის კურორტების პოპულარიზაციისა და ასევე, შიდა ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობისა და ტურისტული ნაკადის გაზრდის მიზნით, ბაკურიანში და მესტიაში ჩატარდა სპორტული ღონისძიებები „ზამთრის სეზონის გახსნა“;
- ღვინის ტურიზმის განვითარებისა და ხელშეწყობის მიზნით ქ. თელავში ჩატარდა „ღვინის ფესტივალი“;
- ღვინის ტურიზმის პროექტის ფარგლებში მომზადდა ღვინის ტურიზმისა და მევენახეობა-მეღვინეობის სხვადასხვა თემატიკის ამსახველი რუკის სტრუქტურა შესაბამისი ტექსტებით, აგრეთვე მიმდინარეობდა სამუშაოები მის დიზაინზე და ტექსტების ინგლისურ და რუსულ ვერსიებზე;
- საქართველომ მონაწილეობა მიიღო ქ.ზაგრებში კომპანია “Wine Pleasures“-ის ორგანიზებით ჩატარებულ ღვინის საერთაშორისო ყოველწლიურ კონფერენციის მუშაობაში;
- წყლის ტურიზმის განვითარების მიზნით (მიმართულება „კაიაკინგი“) განხორციელდა მდინარეების (მტკვარი, არაგვი, აბაშა და ტეხურა) კვლევა, რის შედეგადაც შეიქმნა მარშრუტები, ტოპოგრაფიული რუკები და გზამკვლევები;
- ინკლუზიური ტურიზმის განვითარებისა და პოპულარიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, დაბა ასპინძაში ჩატარდა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის (შშმპ) „კულტურულ-სპორტული“ ღონისძიება;
- შავი ზღვის ქვეყნების მაღალი რანგის წარმომადგენლებთან ერთად ქართულმა მხარემ მონაწილეობა მიიღო შემდეგ ღონისძიებებში:
  - ✓ ქ. სტამბოლში გამართულ „შავი ზღვის ტურიზმის სამიტზე“;
  - ✓ ქ.კიევში გამართულ შავი ზღვის მე-2 საერთაშორისო ტურიზმის ფორუმში, რომლის ფარგლებშიც ჩატარდა BSEC-ის (Organization of the Black Sea Economic Cooperation) ტურიზმის სამუშაო ჯგუფის შეხვედრა, სადაც

განხილულ იქნა BSEC-ის საჯარო კომუნიკაციის სტრატეგიის განხორციელება და BSEC-ის ტურიზმის თანამშრომლობის ინსტიტუციონალური სტრუქტურა;

- ✓ ქ.იზმირში გამართულ მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის ევროპის რეგიონალური კომისიის 55-ე შეხვედრაში და სემინარში თემაზე „Tourism at World Heritage Sites: Challenges and opportunities“;
- ✓ ქ.ბათუმში „South Caucasus Trans boundary tourism workshop“ სამუშაო შეხვედრაში, სადაც განიხილა ტრანსსასაზღვრო ტურიზმის განვითარების პერსპექტივები;
- ევროკავშირის „Twinning“ პროექტის ფარგლებში შემუშავდა რეკომენდაციები „ტურიზმის შესახებ“ ახალი კანონის პროექტის მოსამზადებლად და გაკეთდა აღნიშნული რეკომენდაციების ანალიზი;
- შეიქმნა ხუთი ძირითადი კატეგორიისგან (განთავსების საშუალებები, მუზეუმები, დაცული ტერიტორიები, საინფორმაციო ცენტრები და ტურისტული კომპანიები) შემდგარი სტატისტიკური პორტალი;
- საქართველოში ფუნქციონირებადი ტურიზმის საინფორმაციო ცენტრებისათვის დაიბეჭდა 48 დასახელების სარეკლამო მასალა (საქართველოს ზოგადი ბროშურა, პროდუქტების ბროშურა, საფეხმავლო მარშრუტების რუკები, საინფორმაციო ფურცლები და რეგიონალური ტურისტული რუკები ინგლისურ, რუსულ, ესპანურ და ქართულ ენებზე);
- „ეკონომიკური აღმავლობის ინიციატივა“ - პროექტის (EPI) ფარგლებში განხორციელდა საერთაშორისო მოგზაურების კვლევის 10 ეტაპი, რომლის ძირითად მიზანს წარმოადგენდა უცხოელი მოგზაურებისა და საქართველოს რეზიდენტი მოგზაურების ზოგადი სტრუქტურის აღწერა.

3.9. ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს რეგულირება (პროგრამული კოდი 24 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- მიმდინარეობდა მუშაობა ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფაზე მშენებლობის ნებართვის გაცემისა და პროცედურების გამარტივების კუთხით;
- შემოწმებული იქნა შემდეგი მომეტებული საფრთხის შემცველი ობიექტები: საბაგრო გზა - 18; ამწე მოწყობილობა - 7; ლიფტი - 808; მაღარო - 12; შახტა - 3; საწყობი - 2; იარაღითა და საბრძოლო მასალებით ვაჭრობისათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობა - 38; ატრაქციონი - 24; ნავთობბაზა-2; აირსავსები საკომპრესორო სადგური - 19; თხევადი ჟანგბადის წარმოება - 1; ნავთობის ბაზების გაფართოებისა და რეკონსტრუქციის პროექტი - 4;
- შეთანხმებულ იქნა IV კატეგორიის ობიექტების (მაგისტრალური გაზსადენი) 14 პროექტი;
- გაიცა სამრეწველო დანიშნულების ფეთქებადი მასალების გამოყენების 27 ნებართვა;
- ტექნიკური ინსპექტირების შედეგად 13 ობიექტზე გამოვლინდა დარღვევები და მიღებულ იქნა შესაბამისი ზომები;
- სამშენებლო კუთხით გაიცა განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტების 80 ნებართვა და შეთანხმება, ექსპლუატაციაში იქნა მიღებული 29 ობიექტი, 63 ობიექტის არქიტექტურულ-სამშენებლო საქმიანობაში გამოვლინდა დარღვევები და გატარდა შესაბამისი ღონისძიებები;

- „პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის“ შესაბამისად განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ გრძელდებოდა მუშაობა ტექნიკური ნორმის შემცველი საკანონმდებლო აქტების შემუშავებაზე და შესაბამისი ქართული ტექნიკური რეგლამენტების პროექტების შედგენაზე;
  - ✓ მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებულ იქნა წესი „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ გაწეული მომსახურების სახეებისა და საფასურის განსაზღვრის თაობაზე“.
- მომზადდა და მთავრობის დადგენილებით დამტკიცდა „მომეტებული ტექნიკური საფრთხის შემცველი ობიექტების ინსპექტირების შესახებ“ და „ამიაკზე მომუშავე სამაცივრო დანადგარის მოწყობისა და უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტები, რომლებიც ადგენენ მომეტებული ტექნიკური საფრთხის შემცველი ობიექტების გეგმიური ტექნიკური ინსპექტირების პერიოდულობას, რისკის კატეგორიებს და მოთხოვნებს დასაპროექტებელ, დასამონტაჟებელ, რეკონსტრუირებულ და ექსპლუატაციაში მყოფ სამეწარმეო დანიშნულებით გამოყენებად ამიაკზე მომუშავე სამაცივრო დანადგარებში;

4. განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება

4.1. ზოგადი განათლება (პროგრამული კოდი 32 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს აპარატი;
- ✓ სსიპ - მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ - საგანმანათლებლო დაწესებულებების მანდატურის სამსახური;
- ✓ სსიპ - შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ - საჯარო სკოლები

4.1.1. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსება (32 02 01)

- ქვეყნის მასშტაბით არსებული 2 084 საჯარო და 242 კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის დასაფინანსებლად მიიმართა 410.1 მლნ ლარი;
- დაიგეგმა და ჩატარდა საცდელი გამოცდები, სკოლის გამოსაშვები გამოცდები, განხორციელდა ბაზების ფორმირება, შეირჩა მეთვალყურეები და სხვა პირები;
- სრული ზოგადი განათლების დამადასტურებელი მოწმობა (ატესტატი) მიიღო 50 000-მდე მოსწავლემ.

4.1.2. მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა (32 02 02)

- „ქართული ენა მომავალი წარმატებისათვის“ პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა კონკურსი და შეირჩა 128 მონაწილე, რომელთაც ჩაუტარდათ 10 დღიანი ინტენსიური ტრენინგი. აგრეთვე, პროგრამაში წინა სასწავლო წელს შერჩეული მონაწილეებიდან 67 მონაწილემ გამოთქვა სურვილი და კვლავ გააგრძელა მუშაობა. ეთნიკური უმცირესობების

წარმომადგენლებისთვის მომზადდა ქართული ენის შესასწავლი სახელმძღვანელოების „ქართული ენა“ X-XII დონეები და მიენიჭა გრიფი. სასწავლო მასალების სახით, შეიქმნა ყველა დონის შესაბამისი სპეციალური კომპიუტერული თამაში, რომლებიც განთავსდა სპეციალურ ვებ-გვერდზე -www.buki.ge.

- „ვასწავლოთ ქართული, როგორც მეორე ენა“ პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა კონკურსი „საზაფხულო სკოლა“, სადაც მონაწილეობა მიიღო პროგრამაში ჩართულმა 50-მა მასწავლებელმა. „საზაფხულო სკოლის“ ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში ბაკურიანში (ორ ნაკადად) გაემგზავრა პროგრამაში ჩართული 216 მასწავლებელი და აზერბაიჯანელი და სომეხი მოსწავლე. „ვასწავლოთ ქართული, როგორც მეორე ენა“ პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა გასაუბრება და შეირჩა 10 ახალი ტრენერ-მასწავლებელი, რომლებმაც გაიარეს გადამზადება მასწავლებლის სახლში და გადანაწილდნენ ახლად შერჩეულ ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ რეგიონების 8 სკოლაში (ერთი მასწავლებელი დროებით არ დასაქმებულა და დარჩა რეზერვში). სულ საანგარიშო პერიოდში პროგრამაში მონაწილეობს 78 ტრენერ მასწავლებელი;
- პროგრამის „ისწავლე და ასწავლე საქართველოსთან ერთად“ ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში ჩართული იყო 154 ინგლისური ენის და 10 ჩინური ენის მოხალისე მასწავლებელი, ხოლო 2013-2014 სასწავლო წლის სექტემბრიდან პროგრამაში ჩართულია 98 ინგლისურენოვანი მოხალისე და 15 ჩინელი მოხალისე მასწავლებელი, რომლებიც გადანაწილდნენ საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის საჯარო სკოლებში. ასევე, შეირჩა მაღალმთიანი და ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებული რეგიონებისთვის 47 ინგლისური ენის ადგილობრივი მოხალისე მასწავლებელი. ჩატარდა ადგილობრივ, ინგლისურ და ჩინურენოვან მოხალისე მასწავლებელთა ტრენინგი პროფესიული უნარების გაუმჯობესების მიზნით;
- „ასწავლე საქართველოსთვის“ პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა პედაგოგთა შესარჩევი კონკურსი და შეირჩა 33 მონაწილე, რომელთაც ჩაუტარდათ კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ტრენინგები.
- „მასწავლებლობის მაძიებლობის მხარდაჭერის“ პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა მაძიებლების ტრენინგები თემაზე „სასწავლო პროცესის შეფასება“, „კვლევა, როგორც სასწავლო რესურსი“, „პრეზენტაციის უნარების განვითარება“ და „როგორ ჩავატაროთ სადემონსტრაციო გაკვეთილი“;
- მომზადდა პროგრამის მონაწილე მაძიებლებისა და მენტორების საერთო ბაზა. ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრა მენტორებთან და გაფორმდა ხელშეკრულებები. წარმოდგენილ იქნა მენტორების მიერ მაძიებლების საჭიროებათა ანალიზი და სამოქმედო გეგმა;
- ჩატარდა სახელმწიფო პროფესიული სასწავლებლების მასწავლებელთა ტრენინგები 3 მიმართულებით: „ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება სასწავლო პროცესში“, „სსსმ სტუდენტთა ინკლუზიური პროფესიული განათლება“ და „შეფასება პროფესიული განათლების სისტემაში“;
- „მასწავლებელთა მომზადებისა და გადამზადების (ტრენინგების)“ პროგრამის ფარგლებში მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის კონსულტანტების მიერ მომზადდა და გადამუშავდა სხვადასხვა საგნობრივი და ზოგადი პროფესიული უნარების მიმართულებით 139 ტრენინგ-მოდული;
- სსიპ - მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ განხორციელდა მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ტრენინგები, სულ ჩატარდა 1 325 ტრენინგი, რომელიც ჯამურად გაიარა 26 532 მასწავლებელმა. სემინარი და სხვა აქტივობა გაიარა 2 145 მასწავლებელმა. ჯამში პროფესიული გადამზადება გაიარა 28 677 მასწავლებელმა;
- მასწავლებელთა უცხოეთში სტაჟირების პროგრამის ფარგლებში:

- ✓ საჯარო სკოლის სპეციალურად შერჩეული წარმატებული პრაქტიკის მქონე ფრანგული ენის 10 მასწავლებელი გაემგზავრა ერთკვირიან სტაჟირებაზე საფრანგეთში, ანტიბის საერთაშორისო ცენტრში;
  - ✓ საჯარო სკოლის გერმანული ენის წარმატებული პედაგოგები გაემგზავრნენ გერმანიაში დუსელდორფში, საერთაშორისო კომუნიკაციის ინსტიტუტში ორკვირიან სტაჟირებაზე;
  - ✓ ინგლისური ენის მასწავლებლები გაემგზავრნენ დიდ ბრიტანეთში, უიმბლდონის ინგლისური სკოლის მიერ ორგანიზებულ ტრენინგ-კურსზე;
  - ✓ ფიზიკის მასწავლებლები ესტუმრნენ შვეიცარიაში ევროპის ბირთვული კვლევების ორგანიზაციას (CERN). გაეცნენ კვლევის ლაბორატორიის მუშაობის პრინციპს, არსებულ ექსპერიმენტებს, მოისმინეს ლექციები;
- საქართველოს განათლების და მეცნიერების სამინისტრომ, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულმა ცენტრმა და „ინგლისური სახლი საქართველოში“ ინგლისური ენის მასწავლებლებისათვის ჩაატარა ერთობლივი კონფერენცია „Pearson Conference in Georgia“;
  - „პარტნიორობა განათლებაში საქართველოს ფორუმი 2013“ კონკურსში გამარჯვებული პედაგოგები დააჯილდოვეს და გადასცეს სხვადასხვა ფასიანი საჩუქრები;
  - ჩატარდა კონფერენცია ინგლისური ენის მასწავლებლებისათვის, სადაც განხილული იყო ინგლისური ენის სწავლება დაწყებითი და საშუალო საფეხურის მოსწავლეებისთვის;
  - ოკუპირებულ ტერიტორიაზე განთავსებული სკოლების პედაგოგებს მასწავლებლის სახლში ჩაუტარდათ სპეციალური ტრენინგები ზოგად პროფესიულ უნარებში. ახალგორიდან ჩამოსულმა მასწავლებლებმა ცენტრის საგნობრივ კონსულტანტებთან სწავლების აკადემიურ საკითხებსა და მეთოდოლოგიაზე გაიარეს კონსულტაციები;
  - მასწავლებლის სახლში ინგლისური ენის პედაგოგებისთვის გაიხსნა კონფერენცია „დაწყებითი განათლება“, რომელსაც McMillan Education-ის ექსპერტები უძღვებოდნენ.
  - „სკოლის ბაზაზე მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების“ პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგები, რომლებშიც მონაწილეობა მიიღო 2 806 მასწავლებელმა;
  - 2013 წლის 23-25 დეკემბერს ჩატარდა მასწავლებელთა პირველი ეროვნული კონფერენცია სახელწოდებით: „საუკეთესო პედაგოგიური პრაქტიკა“, რომელშიც მთელი საქართველოს მასშტაბით, სხვადასხვა საგნობრივი მიმართულებით 110 პედაგოგმა წარმოადგინა ნაშრომი;
  - მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის ეგიდით ჩატარდა მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის საგნობრივი კონსულტანტების, ცენტრის თანამშრომლებისა და ტრენერების სამუშაო-გასვლითი შეხვედრები.
  - მასწავლებელთა ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ისტ) ტრენინგების პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა ისტ-ის საბაზო კურსის და ისტ-ის მეორე დონის ტრენინგები. სულ საანგარიშო პერიოდისათვის 2 892 მასწავლებელმა გაიარა საბაზო კურსი, ხოლო 5 589 მასწავლებელმა მეორე დონის ტრენინგ-კურსი. ჩატარდა პირველი კლასის დამრიგებლებისათვის „1:1 ელექტრონული სწავლების დანერგვა“ ტრენინგები რომელიც გაიარა 4 605 მასწავლებელმა;
  - განახლდა და დაიბეჭდა 3 000 ცალი საბაზო კურსის სახელმძღვანელო „ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების საბაზო კურსი მასწავლებლებისთვის“ და 4 800 ცალი მე-2 დონის ტრენინგის სახელმძღვანელო, ასევე გამოშვებული იქნა დისკი „ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება სასწავლო პროცესში“. ასევე, დაიბეჭდა 3 200 ცალი „1:1 ელექტრონული სწავლების დანერგვის“ ტრენინგის სახელმძღვანელო;

- განხორციელდა პირველი კლასის მასწავლებელთა კონსულტირება „ქოუჩინგის“ მეთოდის გამოყენებით. ტრენინგებმა სულ 2 945 ვიზიტი განახორციელეს პირველი კლასის მასწავლებლებთან;
- საანგარიშო პერიოდში სერტიფიცირებულ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების სქემაში ჩართული პედაგოგების რაოდენობამ შეადგინა 3 809. საერთო ჯამში სულ სქემაში ჩართულია 5 778 სერტიფიცირებული პედაგოგი;
- ინკლუზიური და სპეციალური განათლების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა გრძელვადიანი კურსები სპეციალურ პედაგოგიკაში, განხორციელდა ტრენინგები ინკლუზიური განათლების საკითხებზე, რომელსაც ესწრებოდნენ სკოლის პედაგოგები, ფსიქოლოგები და ინკლუზიური განათლების კოორდინატორები;
- მასწავლებელთა და სკოლის დირექტორთა დამხმარე მასალებით უზრუნველყოფის პროგრამის ფარგლებში შეიქმნა/ითარგმნა და სკოლებში გავრცელდა მასწავლებელთა დამხმარე 12 სახელმძღვანელო (მათ შორის, გაგრძელდა სერიული პუბლიკაციების გამოცემა) და დამხმარე ვიდეომასალა (45 ფილმი);
- საანგარიშო პერიოდში მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდაზე დარეგისტრირებულ პედაგოგთა რაოდენობამ შეადგინა 24 720. სულ სერტიფიცირებულია 15 476 პიროვნება, ამათგან 1 462 პედაგოგს სერტიფიკატი 2 საგანში აქვს მოპოვებული, 52 პედაგოგს - 3 საგანში, 3 პედაგოგის - 4 საგანში და 1 პედაგოგს - 6 საგანში;
- გამოიცა ჟურნალი „მასწავლებლის“ შვიდი ნომერი ტირაჟით 3 300 ცალი;
- ყოველდღიურად ახლდებოდა საქართველოში პირველი პროფესიული ინტერნეტ-გაზეთი მასწავლებლებისთვის „Mastsavlebeli.ge“, რომელსაც ჰყავს 426 ათასზე მეტი მკითხველი;
- შეიქმნა ელექტრონული ვერსია ქართულის, როგორც უცხო ენის A2 დონის სახელმძღვანელო და სავარჯიშოების რვეული. ადაპტირებული საკითხავი წიგნის ელექტრონული ვერსია A1 და A2 დონეებისათვის. ტესტირებისათვის მოსამზადებელი სავარჯიშოების კრებული (ელექტრონული სახით) ენის ფლობის A1, A2, B1, B2 დონეებისათვის.

4.1.3. უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა (32 02 03)

- მოსწავლეთა უსაფრთხოების დაცვის მიზნით ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში და პროფესიულ კოლეჯებში სულ დასაქმებულია 1 286 მანდატური. მანდატურები გადანაწილებულნი არიან 400 საჯარო, 4 კერძო სკოლაში და 3 პროფესიულ სასწავლებელში;
- საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში 40-მა მანდატურმა გაიარა „სამართლებრივი კულტურის საფუძვლებში“ გადამზადების კურსები და ქ. თბილისის 10 საჯარო სკოლაში დაიწყო საპილოტე პროგრამის განხორციელება, რომლის ფარგლებშიც გადამზადებული მანდატურები სკოლებში ასწავლიან „სამართლებრივი კულტურის საფუძვლებს“. ამასთან, ყველა მანდატურმა გაიარა გადამზადების კურსები „ჯანდაცვისა და პირველადი სამედიცინო დახმარების აღმოჩენაში“;
- სსიპ საგანმანათლებლო დაწესებულებების მანდატურის სამსახურს 2013 წელს დაევალა ფსიქო-სოციალური მომსახურება ფსიქოლოგიური პრობლემებისა და ქცევითი დარღვევის მქონე პირების, მათი ოჯახის წევრებისა და მასწავლებლებისათვის. სამსახურის მულტიდისციპლინარულ ჯგუფს დახმარებისათვის მიმართა 365 ადამიანი, რომელთაც გაეწიათ კონსულტაცია და საჭიროების შემთხვევაში ჩაუტარდათ ინდივიდუალური და ჯგუფური თერაპიული კურსი;
- პროფორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის პროგრამის ფარგლებში შეირჩა 5 კოორდინატორი და 71 სპეციალისტი, რომლებმაც გაიარეს გადამზადების კურსები:

„მოზარდის განვითარების თავისებურებები“, „პროფორიენტაცია და კარიერის დაგეგმვა“, „ეფექტური კომუნიკაციის ტექნიკები“;

- „არასრულწლოვანთა დანაშაულის პრევენციის მექანიზმის გაძლიერების“ პროექტის ფარგლებში, რომლის მიზანი იყო საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურის სამსახურის გადამზადება დანაშაულის ჩადენის რისკის ქვეშ მყოფი ბავშვების იდენტიფიცირებისა და შესაბამისი რეაგირების განხორციელების კუთხით, შეიქმნა 2 ტიპის ტრენინგ მოდული. საანგარიშო პერიოდში აღნიშნული ტრენინგისათვის შერჩეული იქნა 8 ტრენერ-მანდატური. ტრენინგები გაიარა 292 მანდატურმა.

4.1.4. განსაკუთრებით ნიჭიერი ახალგაზრდების წახალისება (32 02 04)

- ეროვნულ დონეზე ჩატარდა ოლიმპიადები სხვადასხვა საგნებში (ქართულენოვანი და არაქართულენოვანი მოსწავლეებისთვის), თითოეულ საგანში გამოვლინდა I, II, III ადგილებზე გასული მოსწავლეები. სულ გამოვლინდა 91 პრიზიორი. შედგა სკოლების რეიტინგული სია, გამარჯვებული მოსწავლეების წარმატებაში მონაწილე პედაგოგების სია. სულ 76 პედაგოგს გადაეცა მადლობის სიგელი;
- ჩატარდა ექვთიმე თაყაიშვილის დაბადებიდან 150-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი პროექტებისა და ბლოგების კონკურსები „რა ვიცით ექვთიმე თაყაიშვილის შესახებ?“. კონკურსის გამარჯვებულები დაჯილდოვდნენ დიპლომებით და 100 ლარიანი სასაჩუქრე ბარათებით წიგნების შესაძენად;
- საქართველოში NATO-ს საინფორმაციო ცენტრთან თანამშრომლობით ჩატარდა ევროპის კვირეულისადმი მიძღვნილი ნახატების, ფოტოებისა და ესეების სასკოლო კონკურსები. გამარჯვებულები დაჯილდოვდნენ დიპლომებით და 150, 100 და 50 ლარიანი სასაჩუქრე ბარათებით წიგნების შესაძენად;
- „სასკოლო ინიციატივების წახალისების“ ღონისძიების ფარგლებში საჯარო სკოლების ბიბლიოთეკების განახლების მიზნით დაფინანსდა 45 პროექტი, ასევე შეირჩა და დაფინანსდა ექვსი პროექტი.
- „წარჩინებულ მოსწავლეთა მედლების“ ღონისძიების ფარგლებში სახელობითი ოქროს მედალი გადაეცა 1 128 მოსწავლეს და სახელობითი ვერცხლის მედალი 1 130 მოსწავლეს;
- ეროვნული საგნობრივი ოლიმპიადების შედეგების საფუძველზე შეირჩნენ მოსწავლეები, რომელთაც გაიარეს შესარჩევი ტურები. შედეგად დაკომპლექტდა საქართველოს ნაკრები გუნდები ფიზიკაში, მათემატიკაში, ინფორმატიკასა და ბიოლოგიაში. გუნდებმა გაიარეს შესაბამისი მომზადება ქალაქგარეთ მოწყობილ ბანაკებში. საქართველოს ოთხი ნაკრები გუნდის 19 მოსწავლიდან ერთმა მოიპოვა ვერცხლის მედალი, ოთხმა ბრინჯაო და შვიდმა წამახალისებელი სიგელი. ამასთან, ვერცხლისა და ბრინჯაოს მედლების მფლობელები საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სახელით დაჯილდოვდნენ შესაბამისად, 3000 და 2000 ლარის ოდენობის ფულადი პრიზებით;
- პედაგოგებისთვის ჩატარდა კონკურსი „ციფრული და მედია წიგნიერება სკოლაში“. გამარჯვებულ პედაგოგებს გადაეცათ ფულადი პრიზები, დიპლომები და სერტიფიკატები;
- განხორციელდა საგანმანათლებლო ექსკურსიები სახელმწიფო მმართველობით ორგანოებში. სულ მონაწილეობა მიიღო 21 საჯარო სკოლამ. მოსწავლეები და პედაგოგები გაეცნენ პარლამენტის, უზენაესი სასამართლოს, საექსპერტო-კრიმინალისტური სამმართველოს და პოლიციის აკადემიის საქმიანობას.

4.1.5. განსაკუთრებული საჭიროების მქონე ბავშვების საგანმანათლებლო და საცხოვრებელი პირობებით უზრუნველყოფა და ინკლუზიური განათლების განვითარება (32 02 05)

- სპეციალურ საგანმანათლებლო დაწესებულებების ახალციხის №7, თბილისის №200, №202, №203 და №198, ქუთაისის №45, ჭიათურის №12 და სამტრედიის №15 საჯარო სკოლების და ვლადიმერ კომაროვის თბილისის ფიზიკა-მათემატიკის N199 საჯარო სკოლის ბენეფიციარები უზრუნველყოფილნი იყვნენ სრული სახელმწიფო სადღეღამისო ან დღის მომსახურებით, სადაც ინდივიდუალური საჭიროებების, ასაკისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით მოხდა მათ განვითარებაზე ზრუნვა;
- ინკლუზიური განათლების დაგეგმვის ხელშეწყობის მიზნით შეირჩა 6 პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებება და შეიქმნა სამუშაოს აღწერილობა თითოეული პოზიციისთვის. შეირჩა 18 დამხმარე სპეციალისტი - ინკლუზიური პროფესიული განათლების სპეციალისტები (ორი პირი თითოეულ სასწავლებელში) და სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირთა ასისტენტები (ერთი პირი თითოეულ სასწავლებელში);
- მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ მოხდა ყველა იმ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვის შეფასება, რომლის მშობელი/კანონიერი წარმომადგენელი გამოთქვამდა სურვილს ბავშვის ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში სწავლასთან დაკავშირებით. სულ შეფასდა 1 439 ბავშვი. ასევე შეფასდა სპეციალიზირებულ სკოლა-პანსიონებში ჩასარიცხი 220 მოსწავლე და შესაბამისი რეკომენდაციები გაეწია პირველ კლასში შესვლის მსურველ 85 ბავშვს. სპეციალური საგამოცდო პირობების შექმნის მიზნით შეფასებულია 65 სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე აბიტურიენტი, რომლებიც მონაწილეობას ღებულობდნენ ერთიან ეროვნულ გამოცდებში;
- „საჯარო სკოლებში ინტეგრირებული კლასების შექმნის“ ღონისძიების ფარგლებში გამოცხადდა კონკურსი და შეირჩა სსიპ თბილისის, №147, №64 და №166 საჯარო სკოლები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მ. იაშვილის სახელობის ბავშვთა ცენტრალურ საავადმყოფოში მძიმე ქრონიკული დაავადების (ლეიკემიით დაავადებული) მქონე ბავშვების სტაციონარულ პირობებში სწავლებას, სენსორული (სმენა) დარღვევის მქონე და აუტისტური სპექტრის დარღვევის მქონე მოსწავლეთათვის სკოლებში ინტეგრირებული კლასის შექმნას;
- საჯარო სკოლებში ინკლუზიური განათლების მხარდაჭერის მიზნით თბილისის, ქუთაისის, ჩოხატაურის, რუსთავის, ახალციხის, ონის და თელავის საჯარო სკოლების რესურსოთახები აღიჭურვა ტექნიკით, ინვენტარით, განმავითარებელი წიგნებით, სათამაშოებითა და თვალსაჩინოებებით;
- შეიქმნა და დაიბეჭდა ინკლუზიური განათლების საკითხებზე საინფორმაციო ტრიპლეტი საჯარო სკოლების მოსწავლეების მშობლებისათვის - „აქტუალური კითხვები ინკლუზიური განათლების შესახებ“ ქართულ, აზერბაიჯანულ და სომხურ ენებზე, ხოლო პედაგოგებისათვის დაიბეჭდა ეროვნულ სასწავლო გეგმაზე დაფუძნებული გზამკვლევი - „მხედველობის დარღვევის მქონე მოსწავლეთა სწავლება“ (ბრაილით და ჩვეულებრივი შრიფტით).
- უსინათლო მოსწავლეებისათვის ბრაილის შრიფტით დაიბეჭდა ქართული ანბანი.

4.1.6. მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა (32 02 06)

- „მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა“ პროგრამის ფარგლებში დაიწყო საქართველოს ყველა საჯარო სკოლის მოსწავლეთათვის სასკოლო სახელმძღვანელოების

და სამუშაო რვეულების მიწოდება. საანგარიშო პერიოდში გადაცემულია 5 971 729 ერთეული სასკოლო სახელმძღვანელო და რვეული.

4.1.7. ინგლისური ენის სწავლების გაძლიერება (32 02 07)

- „ინგლისური ენის საზაფხულო სკოლა საქართველოში“ და „საერთაშორისო სამეცნიერო საზაფხულო სკოლა საქართველოში“ ღონისძიებების ფარგლებში შეირჩა 670 მონაწილე. მოსწავლეები სამ ნაკადად გაემგზავრენ წყნეთში, ბაქსვუდის საერთაშორისო სკოლაში.
- „ინგლისური ენის საზაფხულო სკოლები დიდ ბრიტანეთში“ ღონისძიებების ფარგლებში შეირჩა 32 მოსწავლე, რომლებიც 4 ნაკადად გაემგზავრნენ დიდ ბრიტანეთში;
- საერთაშორისო სამეცნიერო საზაფხულო სკოლის მონაწილე 70 მოსწავლიდან შეირჩა 10 საუკეთესო მოსწავლე და გაემგზავრნენ შვეიცარიაში, CERN-ის ცენტრალურ ლაბორატორიაში.

4.1.8. ოკუპირებული რეგიონების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება (32 02 08)

- საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში კონფლიქტის ზონებში მცხოვრები პედაგოგების და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარების მიზნით მიიმართა 2,2 მლნ ლარი.

4.1.9. სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში განათლების მიღების ხელმისაწვდომობის პროგრამა (32 02 09)

- საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა №11 არასრულწლოვანთა სპეციალურ დაწესებულებაში და სხვადასხვა სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში მყოფი პატიმრების დამამთავრებელი საატესტატო გამოცდებში მონაწილეობის უზრუნველყოფა. მონაწილეობას იღებდა სულ 9 მსჯავრდებული, აქედან 3 არასრულწლოვანი. აღნიშნული გამოცდები დასძლია ცხრავე მსჯავრდებულმა მოსწავლემ;
- აკადემიურ წელს №11 არასრულწლოვანთა სპეციალურ დაწესებულებაში და სხვა სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში მყოფმა რვა პატიმარმა მონაწილეობა მიიღო ერთიან ეროვნულ გამოცდებში, რომელთაგან სამმა მსჯავრდებულმა დაძლია საგამოცდო პროგრამა;
- არასრულწლოვან და სრულწლოვან მსჯავრდებულთა პროფესიული სწავლების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის რუსთავის N17, მცხეთის N15 (ქსანი), თბილისის N11 (ავჭალა), გარდაბნის N5 და ქუთაისის N2 სპეციალური დაწესებულების მსჯავრდებულებისათვის განხორციელდა სხვადასხვა სპეციალობების შემსწავლელი პროფესიული პროგრამები. სასწავლო პროგრამის ფარგლებში მომზადება გაიარა 100-მდე არასრულწლოვანმა და სრულწლოვანმა მსჯავრდებულმა.

4.1.10. მოსწავლე ახალგაზრდობის სამოქალაქო აქტიურობის განვითარება (32 02 10)

- თბილისისა და რეგიონების საჯარო სკოლების მოზარდების დამეგობრების მიზნით კლუბების მუშაობაში ჩართული იყო 10 756 მონაწილე ;

- თეატრისა და კითხვის კლუბში ჩატარებული მუშაობის შედეგად გაუმჯობესდა 35 ბოშას, 110 რეპატრიანტის და სტატუსის არმქონე მესხის, სოფელ შაუმიანში მცხოვრები დევნილი და ადგილობრივი 30 სომეხი მოზარდის სახელმწიფო ენის ცოდნა.

4.1.11. ეროვნული სასწავლო გეგმების დანერგვა და მონიტორინგი (32 02 11)

- საგნობრივი ექსპერტებისგან (ყველა საგნის ექსპერტი) დაკომპლექტებულმა საკონსულტაციო ჯგუფმა ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით 50 საჯარო სკოლაში გამართა შეხვედრები. სულ საგნობრივი ექსპერტები შეხვდნენ 6 000-მდე მასწავლებელს;
- დასრულდა საბაზო და საშუალო საფეხურების საგნობრივი გზამკვლევების სამეცნიერო რედაქტირება ყველა საგნისათვის და ასევე ეროვნული სასწავლო გეგმის საგნობრივ კლასიფიკატორზე მუშაობა (სულ მომზადებულია კლასიფიკატორი 15 საგნისათვის);
- განხორციელდა ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის მონიტორინგის პირველი ეტაპი დაწყებით საფეხურზე. ჩატარდა კონფერენცია და სამუშაო შეხვედრები ზოგადი განათლების სფეროში მიმდინარე აქტივობებზე, სკოლამდელი განათლების განვითარების საკითხებზე.

4.1.12. ზოგადი განათლების ხელშეწყობის პროგრამა (32 02 12)

- „ზოგადი განათლების ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ უზრუნველყო იმ 900 საჯარო სკოლის 50 000-მდე მოსწავლის უფასო ტრანსპორტირება სკოლაში, რომლებიც ცხოვრობენ ისეთ დასახლებულ პუნქტში (სოფელი, დაბა), სადაც არ ფუნქციონირებს სკოლა და მანძილი სოფლებს შორის შესამჩნევია.
- „აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში არსებული ქართული სკოლების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფის“ ქვეპროგრამის ფარგლებში საინგილოში არსებული ქართული სკოლებისთვის შესყიდულ იქნა 5 542 ცალი სახელმძღვანელო (ქართული ენა და ლიტერატურა, მათემატიკა);
- ერთიანი ეროვნული გამოცდების მომზადების მიზნით, გალის მუნიციპალიტეტისა და აფხაზეთის საჯარო სკოლების აბიტურიენტებსა და მასწავლებლებს გადაეცათ სსიპ გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ გამოცემული ტესტების კრებულები და დამხმარე სახელმძღვანელოები. საანგარიშო პერიოდში ტრენინგი გაიარა გალის რაიონის 46 პედაგოგმა, რომლებმაც თავის მხრივ მოამზადეს 250-მდე აბიტურიენტი ერთიანი ეროვნული გამოცდებისთვის;
- ქვეპროგრამის „საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მოსწავლეთა გაკვეთილზე დასწრების აღრიცხვის ჟურნალებით უზრუნველყოფის“ ფარგლებში მომზადდა საკლასო ჟურნალების გამარტივებული/ადაპტირებული ვერსია. საქართველოს ყველა საჯარო და სურვილისამებრ, კერძო სკოლებისათვის ცენტრალიზებულად იქნა შესყიდული 36 855 ჟურნალი.

4.2. უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო კვლევების პროგრამა (პროგრამული კოდი 32 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი;

- ✓ სსიპ – შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ – განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ – კონსტიტუციონალიზმის კვლევისა და ხელშეწყობის რეგიონალური ცენტრი;
- ✓ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები;
- ✓ სსიპ – საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია;
- ✓ სსიპ – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია;
- ✓ სსიპ – ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრი;
- ✓ სსიპ – ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ – გიორგი ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგის, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტი.

4.2.1. უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 01)

- საანგარიშო პერიოდში ექვსი სსიპ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების დაფინანსების მიზნით მიიმართა 12,5 მლნ ლარი;
- ქვეპროგრამის „საზაფხულო სკოლა“ ფარგლებში 10 დღიანი სასწავლო (ლექცია-სამინარები, დისკუსიები, კინოჩვენებები) ღონისძიებები ჩაატარეს, როგორც საქართველოში მოღვაწე ქართველმა, ასევე გერმანიასა და ამერიკაში მოღვაწე პროფესორებმა, ფილოსოფიისა და სოციალური მეცნიერებების დარგში; კონკურსის საფუძველზე გამოვლინდა 19 გამარჯვებული ქართველი სტუდენტი, რომელმაც მოიპოვა სრული დაფინანსება საზაფხულო სკოლაში მონაწილეობისთვის;
- განხორციელდა „ზამთრის სკოლების“ პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც საქართველოში ავტორიზებულ 4 უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა (მათემატიკა, ფიზიკა, ქიმია, ბიოლოგია, სამართალი), ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა, სოციალურ მეცნიერებათა დარგების განვითარების მიზნებისათვის მოეწყო ზამთრის სკოლები, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების სტუდენტებმა. ასევე განხორციელდა 11 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების დაფინანსება წიგნადი ფონდის შევსების მიზნით.

4.2.2. გამოცდების ორგანიზება (პროგრამული კოდი 32 04 02)

- ერთიანი ეროვნული, საერთო სამაგისტრო და მასწავლებლების სასერტიფიკაციო გამოცდების ფარგლებში დაიგეგმა გამოცდები, განხორციელდა აბიტურიენტთა, მაგისტრანტობის კანდიდატთა და მასწავლებლის ბაზების ფორმირება, მათი რეგისტრაცია, საგამოცდო ტესტების მომზადება და დაბეჭდვა, საგამოცდო ცენტრების მოძიება და გამოცდებისათვის მომზადება (ვიდეო-კამერების დამონტაჟება, საგამოცდო სექტორების მოწყობა შესაბამისი ინვენტარით), ადმინისტრატორების, კოორდინატორების, თანაშემწეების, მეთვალყურეების, კურატორების და საგამოცდო პროცესში მონაწილე სხვა პირების შერჩევა. საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა ერთიანი ეროვნული გამოცდები, საერთო სამაგისტრო და მასწავლებლების სასერტიფიკაციო გამოცდები, მოხდა ნაშრომების გასწორება, ჩატარდა აპელაცია და გამოცხადდა საბოლოო შედეგები;
- სკოლის გამოსაშვები გამოცდების ფარგლებში განხორციელდა სკოლის გამოსაშვები გამოცდის დაგეგმვა, მოსწავლეთა ბაზების ფორმირება, მეთვალყურეებისა და სხვა პირების ტესტირება და შერჩევა. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში ჩატარდა საცდელი ტესტირებები ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, ისტორიაში, გეოგრაფიაში, ფიზიკაში,

ქიმიაში, მათემატიკაში, უცხოურ ენაში (ინგლისური, გერმანული, ფრანგული, რუსული), ბიოლოგიაში. საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 2013 წლის გამოსაშვები გამოცდები და გამოვლინდნენ ის პირები, რომლებმაც მოიპოვეს სრული ზოგადი განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტები;

- პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამაზე აპლიკანტების ჩარიცხვის მიზნით საანგარიშო პერიოდში პროფესიული ტესტირების გამოცდების ფარგლებში განხორციელდა სატესტო დავალებების აპრობაცია, საგამოცდო ტესტების მომზადება, ადმინისტრატორების, კოორდინატორების, თანაშემწეების, მეთვალყურეების, კურატორების და საგამოცდო პროცესში მონაწილე სხვა პირების შერჩევა. მოეწყო რეგიონების მიხედვით საინფორმაციო შეხვედრები;
- ჩატარდა მასწავლებელთა საბაზო კომპიუტერული უნარებისა და ინგლისური ენის ცოდნის შესაფასებელი ტესტირებები, რომელთა საფუძველზედაც მასწავლებლებმა მოიპოვეს შესაბამის სერტიფიკატები;
- ჩატარდა მასწავლებლების გამოცდა საბუნებისმეტყველო საგნის ექსპერიმენტულ ნაწილში. გამოცდის წარმატებით ჩაბარების შემდგომ პედაგოგებს გადაეცათ შესაბამისი სერტიფიკატები.

4.2.3. მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 03)

4.2.3.1. სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 03 01)

- საანგარიშო პერიოდში დაფინანსდა 190 ფუნდამენტური და გამოყენებითი კვლევებისათვის სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტი;
- ინდივიდუალური სამოგზაურო გრანტების ფარგლებში დაფინანსდა 212 მეცნიერი, პრეზიდენტის სამეცნიერო გრანტით დაფინანსდა 2012 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 76 მეცნიერი და 2013 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 68 მეცნიერი. „სამეცნიერო-კვლევითი სტაჟირება უცხოეთში“ ღონისძიების ფარგლებში - 67 მეცნიერი;
- „სამეცნიერო-კვლევითი საზაფხულო სკოლების“ ღონისძიების ფარგლებში დაფინანსდა საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 8 პროექტი, ელექტრონული ჟურნალის კონკურსის ფარგლებში გამარჯვებული ერთი პროექტი და „ერთობლივი კვლევები უცხოეთში მოღვაწე თანამემამულეთა მონაწილეობით“ ღონისძიების ფარგლებში - 33 პროექტი;
- ევროპული და რეგიონალური თანამშრომლობის ფარგლებში ერთობლივ კონკურსებში დაფინანსდა შემდეგი პროექტები: National Research Council of Italy (CNR) – 5 პროექტი, International Research Group South Caucasus Geosciences (IRG) – 1 პროექტი, National Center for Scientific Research (CNSR) – 11 პროექტი, GRDF – 7 პროექტი, SCIENCE & TECHNOLOGY CENTER IN UKRAINE (STCU)-თან ერთად – 13 პროექტი, International Association for the promotion of cooperation with scientists from the independent states of the former Soviet Union (INTAS) – 4 პროექტი, ერთობლივი კონკურსი იულისის კვლევით ცენტრთან - 4 პროექტი;
- საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების დოქტორანტურის აკრედიტებული საგანმანათლებლო პროგრამების სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტის განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით უცხოეთში მოღვაწე წარმატებულ თანამემამულე მეცნიერთა ჩართულობის მეშვეობით დოქტორანტურის თანახელმძღვანელობის ღონისძიების ფარგლებში დაფინანსდა 2 მეცნიერი;

- საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა მოსწავლე გამომგონებელთა კონკურსი "ლეონარდო და ვინჩი" და კონკურსში გამარჯვებული (გრან პრის მფლობელი) სასწავლო ტურით გაემგზავრა დიდ ბრიტანეთში;
- „კვლევები მოსწავლეთა მონაწილეობით“ ღონისძიების ფარგლებში დაფინანსდა გამარჯვებული 12 პროექტი;
- აშშ-სა და საქართველოს ექსპერტებით დაკომპლექტებული კომისიის (ჟიურის) მიერ გამოვლენილი იქნა მაღალტექნოლოგიური, კომერციული პოტენციალის მქონე 5 პროექტი. „საზღვარგარეთ არსებული მატერიალური და სულიერი მემკვიდრეობის კვლევისათვის“ ღონისძიების ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში დაფინანსდა 2011-2013 წლების საგრანტო კონკურსებში გამარჯვებული 11 პროექტი. „საკონფერენციო გრანტები“ ღონისძიების ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში დაფინანსდა 31 საერთაშორისო კონფერენცია, რომლებშიც მონაწილეობდნენ ქართველი მეცნიერები, მსოფლიოს უცხოელი მკვლევარები და საზღვარგარეთ მოღვაწე წარმატებული მეცნიერები.

4.2.3.2. სამეცნიერო დაწესებულებების პროგრამები (პროგრამული კოდი 32 04 03 02)

- სსიპ – ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრის მიერ გამოქვეყნდა 25 სტატია უცხოურ სამეცნიერო ჟურნალებში და 18 სტატია ადგილობრივ სამეცნიერო ჟურნალებში. ცენტრის 5-მა მეცნიერ-ახალგაზრდამ მონაწილეობა მიიღო GRDF და CRDF Global-ის მიერ ორგანიზებულ ტრენინგში „English for Specific Purposes (ESP) for Scientists“, ხოლო 2-მა მეცნიერმა მონაწილეობა მიიღო CRDF Global-ის მიერ ორგანიზებულ «ვორქშოფში» ;
- დავით ტვილდიანის სახელობის სამედიცინო უნივერსიტეტის სტუდენტურმა სამეცნიერო ასოციაციამ და ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრმა ჩატარეს სტუდენტთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა პირველი სამეცნიერო კონფერენცია. კონფერენციაში მონაწილეობა მიიღეს როგორც საქართველოს, ასევე საზღვარგარეთის უნივერსიტეტების სტუდენტებმა;
- ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრის ექსპერიმენტული ნევროლოგიის ლაბორატორიის ორგანიზებით ჩატარდა აკადემიკოს ვაჟა ოკუჯავას ხსოვნისადმი მიძღვნილი სტუდენტთა და რეზიდენტთა სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: „მომავლის მედიკოსები და სამედიცინო პრობლემები“;
- ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრში ჩატარდა საქართველოს ფიზიოლოგთა მე-3 ეროვნული ყრილობა, რომელიც მიემდგვნა საქართველოს ფიზიოლოგთა საზოგადოების დაარსების 75-ე წლისთავს;
- ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში მიმდინარეობდა დაცული ხელნაწერების, საარქივო მასალების, ისტორიული დოკუმენტების, საბიბლიოთეკო წიგნების დიგიტალური ვერსიების დამზადება, ასევე, მათი დაცვის და შენახვის მიზნით საკონსერვაციო და სარესტავრაციო სამუშაოების განხორციელება. აგრეთვე მიმდინარეობდა ფონდების სისტემატიზაცია-კატალოგიზაცია, ახალი ფონდებით შევსება, სხვადასხვა ტიპის ელექტრონული კატალოგების მომზადება;
- გაიმართა პრეზენტაცია სახელწოდებით „ქართული ხელნაწერის (On-line) ენციკლოპედია“. ასევე მოეწყო ახალი წიგნებისა და ალბომების გამოფენა-პრეზენტაცია. გაიხსნა გამოფენა - „ჩემი დედაენა“, სადაც წარმოდგენილი იყო პირველნაბეჭდი აფხაზური „დედაენა“ და „დედაენა“ საქართველოს ოსმალთა მოზარდებისთვის. გამოფენის ფარგლებში წარმოდგენილი იყო სასწავლო-შემეცნიებითი კომპიუტერული პროგრამა „ჩემი შექმნილი წიგნი“;

- საანგარიშო პერიოდში ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრს თურქეთიდან 40-მდე ეთნიკური ქართველი ეწვია. ჩვენებურების ვიზიტის მიზანია ქართული კულტურის გაცნობა, თბილისისა და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონების, ისტორიული ძეგლების დათვალიერება;
- მუზეუმის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით მოეწყო საექსკურსიო ტური „მოგზაურობა ხელნაწერთა სამყაროში“. პროგრამის მიზანია ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ჩართვა ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის საგანმანათლებლო პროგრამებში;
- გაიმართა V რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე „XIX-XX საუკუნეების საქართველო - წყაროები და კვლევები“ და II საერთაშორისო სიმპოზიუმი „ქართული ხელნაწერი“;
- ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში მოეწყო საერთაშორისო საზაფხულო სკოლა, რომელშიც მონაწილეობას იღებდა 10 (ათი) უცხოელი სხვადასხვა ქვეყნიდან: ლიტვა, ბელგია, იტალია, ისრაელი, პოლონეთი, უნგრეთი, გერმანია, სომხეთი და თურქეთი. საზაფხულო სკოლის სასწავლო გეგმა მოიცავდა აკადემიურ და კულტურულ-საგანმანათლებლო პროგრამებს;
- სსიპ – გიორგი ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგიის, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტის მეცნიერ_თანამშრომლებმა გარემოდან გამოიყვეს და დაახასიათეს ზოგიერთი ინფექციური დაავადებების გამომწვევი ბაქტერიების საწინააღმდეგოდ ბაქტერიოფაგები.

4.2.3.3 მეცნიერთა ეროვნული აკადემიის პროგრამების ხელშეწყობა (32 04 03 03)

- საანგარიშო პერიოდში გამოიცა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მოამბის I, II და III ნომრები, „საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლების აღწერილობის“ III და IV ტომი, ენციკლოპედია „საქართველო“-ს II და III ტომი, ასევე გამოიცა ჟურნალები - „საქართველოს მათემატიკური ჟურნალი“, „რენტგენოლოგიისა და რადიოლოგიის მაცნე“, სამეცნიერო -პოპულარული ჟურნალი „მეცნიერება და კულტურა“;
- მომზადდა „ქართული ენის თესაურუსი“ ლექსიკონის ელექტრონული ვერსია, ლექსიკონის სპეციალური პროგრამა და კომპიუტერული საძიებო სისტემა, ქრონობიბლიოგრაფია, მომზადდა ბაზა ისტორიულ – ეტიმოლოგიური და სხვა ლექსიკონებისათვის.

4.2.3.4. სოფლის მეურნეობის დარგში მეცნიერთა ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 03 04)

- საანგარიშო პერიოდში დამოუკიდებელ რეცეზენტ - ექსპერტების, პრაქტიკოსების და მეცნიერების მიერ განხორციელდა აგროსასურსათო სექტორში წარმოებული კვლევის შედეგების შეფასება;
- აღმოსავლეთ საქართველოს მარცვლეული კულტურების რეგიონებში ჩატარდა ნიადაგის დამუშავების რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების დანერგვის ღონისძიებები.

4.2.4. სახელმწიფო სასწავლო, სამაგისტრო გრანტები და ახალგაზრდების წახალისება (პროგრამული კოდი 32 04 04)

- „სახელმწიფო სტიპენდიები სტუდენტებს“ პროგრამის ფარგლებში პრეზიდენტის სტიპენდიები 150 ლარის ოდენობით, გამოეყო საქართველოს 10 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების 2 717 სტუდენტს;

- „ობოლ და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა სკოლისშემდგომი განათლება“ პროგრამის ფარგლებში 2012-2013 სასწავლო წლის მეორე სემესტრში სწავლა დაუფინანსდა აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამაზე ჩარიცხულ 1 სტუდენტს;
- პროგრამის „ცოდნის კარის“ ფარგლებში სახელმწიფო სასწავლო, სამაგისტრო გრანტების, დოქტორანტურისა და სხვა სასწავლო პროგრამებით სწავლების საფასური დაუფინანსდა 106 ბენეფიციარს, მათ შორის 12 ბენეფიციარს აუნაზღაურდა წინა წლის ვალდებულება. ამ მიზნით სულ მიიმართა 3.4 მლნ ლარი;
- საანგარიშო პერიოდში გამოვლინდა და დაფინანსდა დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამების საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 129 დოქტორანტი.

4.3. საგანმანათლებლო დაწესებულებათა ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ – საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების სააგენტო

4.3.1. საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და მოსწავლეების/სტუდენტების ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 05 01)

- 2013-2014 სასწავლო წლის დაწყებამდე საქართველოს ყველა საჯარო სკოლის 40 082 პირველკლასელი მოსწავლე და 2 723 დამრიგებელი უზრუნველყოფილი იყო საბავშვო - სასწავლო პორტატული კომპიუტერით;
- საჯარო სკოლების საბაზო საფეხურის კურსდამთავრებული წარჩინებული მოსწავლეები დაჯილდოვდნენ პორტატული კომპიუტერებით. სულ გადაეცათ 1 482 პორტატული კომპიუტერი.

4.3.2. საგანმანათლებლო დაწესებულებათა ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 32 05 02)

- დასრულდა 1 საჯარო სკოლის და 1 პროფესიული სასწავლებლის მშენებლობა, 24 საჯარო სკოლის და 1 პროფესიული სასწავლებლის სტიქიის შედეგად მიყენებული დაზიანების რეაბილიტაცია, 7 საჯარო სკოლის გამაგრებითი სამუშაოები, 63 საჯარო სკოლის და 1 პროფესიული სასწავლებლის გაზიფიცირების სამუშაოები;
- სხვადასხვა ტიპის სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩაუტარდა 547 საჯარო სკოლის შენობას, 2 პროფესიულ სასწავლებელს და 2 უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებას;
- საჭირო ინვენტარით აღიჭურვა 13 პროფესიული სასწავლებელი და 1 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება. აღნიშნულის მიზნით სულ მიიმართა 675.6 ათასი ლარი.

4.4. პროფესიული განათლება (პროგრამული კოდი 32 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს აპარატი;
- ✓ სსიპ - ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლა;
- ✓ პროფესიული/საზოგადოებრივი კოლეჯები;

✓ სსიპ - განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემა;

4.4.1. პროფესიული განათლების ხელმისაწვდომობისა და ხარისხის გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 32 03 01)

- საანგარიშო პერიოდში საზოგადოებრივი/პროფესიული კოლეჯები უზრუნველყოფილი იყვნენ როგორც ვაუჩერული, ასევე პროგრამული დაფინანსებით. ამ მიზნით სულ მიიმართა 8.9 მლნ ლარი;
- შრომის ბაზრის მოთხოვნებზე ორიენტირებული პროფესიული პროგრამების შემუშავების „DACUM“ მეთოდოლოგიის გამოყენებაში გადამზადება გაიარა 502 ადამიანი;
- განახლდა და გაუმჯობესდა 50 პროფესიული სტანდარტის პროექტი.

4.4.2. ეროვნული უმცირესობების პროფესიული გადამზადება (პროგრამული კოდი 32 03 02)

- მომზადდა ორი ახალი სასწავლო პროგრამა: „საჯარო მოხელეთა ენობრივი კვალიფიკაციის ამაღლება“ და „ადგილობრივი თვითმმართველობის უმცროსი თანამდებობის საჯარო მოხელეთა საბაზო კვალიფიკაციის ამაღლება“. ასევე გადამუშავდა „ქართული ენის საფუძვლების“ პროგრამა;
- დასრულდა დმანისის რეგიონული სასწავლო ცენტრის შენობის სარემონტო სამუშაოები. მოწესრიგდა კანალიზაციის, გათბობა-კონდიციონერებისა და ვენტილაციის სისტემები და შესრულდა აუცილებელი სარემონტო სამუშაოები მარნეულის რეგიონული სასწავლო ცენტრის შენობაში;
- ნინოწმინდისა და დმანისის რეგიონალურ ცენტრებს გადაეცათ ავეჯი და კომპიუტერული ტექნიკა.

4.4.3. განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემა (პროგრამული კოდი 32 03 03)

- დასრულდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, ასევე მის დაქვემდებარებაში მყოფი სამსახურებისა და სტრუქტურების ინტერნეტიზაციის და ერთიან შიდა ქსელში ჩართვის პროცესი, სისტემაში გაერთიანდა ყველა სტრუქტურა, მათ შორის საქართველოს მასშტაბით ყველა საჯარო სკოლა;
- საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა გამოცდის ელექტრონული ფორმების ტექნიკური და პროგრამული მხარდაჭერა;
- სკოლების ერთიანი საინფორმაციო სისტემის ფარგლებში მიმდინარეობდა მონაცემთა ბაზის შევსება/განახლება, სკოლის სამეურვეო საბჭოების არჩევნების მონაცემების დამუშავება და დირექტორთა რეგისტრაცია. ასევე მიმდინარეობდა მუშაობა ე.წ. „ელექტრონულ ჟურნალზე“, რომელიც მისცემს საშუალებას სკოლას ელექტრონულად აღრიცხოს სწავლის პროცესის დეტალები, ხოლო მშობელს თვალყური ადევნოს თავისი შვილის აკადემიურ მოსწრებას. ამჟამად პროგრამა რიგ სკოლებში ამოქმედდა ტესტურ რეჟიმში;
- განხორციელდა პირველკლასელთა ელექტრონული რეგისტრაცია. მშობლებს სკოლის შერჩევის მიზნით ვებგვერდის მეშვეობით მიეწოდა საგანმანათლებლო დაწესებულებების განახლებული კატალოგი;

- ერთიანი საინფორმაციო სისტემის ფარგლებში მიმდინარეობდა პროფესიული კოლეჯების (სახელმწიფო და კერძო სექტორი) ერთიანი საინფორმაციო ბაზის Vet.ge ფორმირება;
- მართვის სისტემის ბაზაზე ჩატარდა სახელმწიფო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებათა წარმომადგენლების თრენინგები, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ შემუშავებულ პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამებზე აპლიკანტთა ჩარიცხვის ახალი წესის გაცნობის მიზნით. ასევე ჩატარდა თრენინგები „e-Schools“ მოხმარების წესებთან დაკავშირებით;
- „კომპიუტერული სასწავლო პროგრამები II-III კლასებისთვის“ პროგრამის ფარგლებში 5 საგნისთვის (ქართული, მათემატიკა, ბუნებისმეტყველება, სახვითი ხელოვნება, მუსიკა) მომზადდა კომპიუტერული სასწავლო პროგრამები, რომელიც აიტვირთა საგანმანათლებლო პორტალ buki.ge-ზე და არის ხელმისაწვდომი ნებისმიერი მომხმარებლისთვის.

4.5. სამხედრო განათლების განვითარება (პროგრამული კოდი 29 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - კადეტთა სამხედრო ლიცეუმი;
- ✓ სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის ეროვნული თავდაცვის კადემია;

- საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში კადეტთა დამამთავრებელი ჯგუფისათვის შეძენილი იქნა აბიტურიენტთათვის საჭირო ლიტერატურა და მიმდინარეობდა მათი მომზადება ეროვნული გამოცდებისათვის;
- კადეტთა ორკვირიანი საველე შეკრებისათვის შეძენილ იქნა საჭირო ინვენტარი და მასალები;
- ეროვნული სასწავლო გეგმიდან გამომდინარე ჩატარებული იქნა საატესტატო გამოცდები. გამოსაშვები გამოცდები ჩააბარა 89 კადეტმა. აქედან 88 კადეტმა მონაწილეობა მიიღო ერთიან ეროვნულ გამოცდებში, უმაღლეს სასწავლებელში ჩაირიცხა - 86 კადეტი, მათ შორის აკადემიაში - 75. განხორციელდა ლიცეუმში კადეტთა ახალი ნაკადის მიღება - 120 კადეტი. პირველკურსელები უზრუნველყოფილ იქნენ უნიფორმებითა და სასაწავლო ინვენტარით;
- საანგარიშო პერიოდში ეროვნული თავდაცვის აკადემიაში მიმდინარეობდა უმცროს და უფროს ოფიცერთა, კაპიტნების მომზადება/გადამზადება;
- მიმდინარეობდა საქართველოს შეიარაღებული ძალებისა და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მოსამსახურეთა (სამოქალაქო და სამხედრო მოსამსახურეები), აგრეთვე სახელმწიფოს თავდაცვისა და უსაფრთხოების დაწესებულებებში მომუშავე სამოქალაქო პირთა პროფესიული განვითარების მხარდაჭერა, კვალიფიკაციის ამაღლება და საქმიანობის ხარისხის გაუმჯობესება. აგრეთვე, სასწავლო პროცესში ელექტრონული კურსების გამოყენებით, მოქნილობის და ხელმისაწვდომობის გაზრდა, თანამედროვე ტენდენციების გაზიარება;
- უცხოურ სამხედრო საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ურთიერთობების დამყარებისა და თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით ეროვნული თავდაცვის აკადემიაში განხორციელდა შემდეგი სახის ღონისძიებები:
  - ✓ აკადემიაში სტაჟირება გაიარეს სან-სირის (საფრანგეთი) სამხედრო აკადემიის კადეტებმა;
  - ✓ დაჭრილ მეომართა რეაბილიტაციისთვის ამოქმედდა ამპუტირებული სამხედრო მოსამსახურეების დასაქმების პროგრამა, რომლის თანახმად საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო ჯერ მათ სპეციალურ გადამზადებას

და შემდეგ დასაქმებას სთავაზობს. ეროვნული თავდაცვის აკადემიაში მიმდინარეობდა დაჭრილი მეომრების რეინტენგრაციის პროცესი, რომლის ფარგლებშიც აკადემიაში დაჭრილი მეომრები გადიოდნენ ინგლისური ენისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების კურსებს.

- ✓ ჩატარდა PFP-C პარტნიორობა მშვიდობისათვის კონსორციუმის, სამხრეთ კავკასიაში რეგიონალური სტაბილურობის სამუშაო ჯგუფის (RSSCSG) შეხვედრები;

4.6. სახელოვნებო განათლების სისტემის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 33 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო
- ✓ სახელოვნებო-საგანმანათლებლო დაწესებულებები

- სახელოვნებო განათლების სისტემის ხელშეწყობით გაიმართა სხვადასხვა ტიპისა და მიმართულების კონცერტები, მასტერკლასები და გამოფენები, ჩატარდა „ეტიუდების ფესტივალი“, თბილისის მე-7 საერთაშორისო სტუდენტური ფილმების კინოფესტივალი „ამირანი“ და სტუდენტური ქორეოგრაფიული ფესტივალი „ტერფსიქორე“. დაფინანსდა რეგიონებიდან შერჩეული ნიჭიერი მოსწავლეების სწავლის ხარჯი. ხელი შეეწყო სსიპ ქუთაისის სამუსიკო კოლეჯს საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაციისა და ავტორიზაციის მოპოვებაში, საქართველოს სახელოვნებო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების მაგისტრანტებს სამაგისტრო პროგრამის დაუფლებაში, სტუდენტების სწავლას საქართველოში და უცხოეთში.

4.7. განათლებისა და მეცნიერების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 32 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო;
- ✓ საგანმანათლებლო რესურსცენტრები;
- ✓ სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი.

- საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა განათლებისა და მეცნიერების სფეროში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს აპარატისა და განათლების რესურს-ცენტრების მიერ აღნიშნულ სფეროში არსებული ყოველი რგოლის საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი;
- საქართველოს ყველა მოქალაქეს ჰქონდა განათლების მიღების თანაბარი შესაძლებლობა;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლების სრულყოფის უზრუნველყოფის კუთხით, აგრეთვე მეცნიერების განვითარებისა და სახელმწიფო ენობრივი პოლიტიკის განხორციელების კუთხით;
- ჩატარდა საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის საბჭოს 12 სხდომა (მ. შ. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის საბჭოს 3 სხდომა, პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების საბჭოს 4 სხდომა, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების საბჭოს 5 სხდომა) და საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს 15 სხდომა;

- ავტორიზაციაზე უარი ეთქვა 7 უმაღლეს და 2 პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებას, 2 ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებას. ხოლო ავტორიზაციის საბჭოს 64 გადაწყვეტილება იყო დადებითი;
- სსიპ - განათლების განვითარების ეროვნულ ცენტრში წარმოდგენილ იქნა 2 200 საგანმანათლებლო დაწესებულების თვითშეფასების ანგარიში და 40 საგანმანათლებლო დაწესებულების 1 290 პროგრამის აკრედიტაციის თვითშეფასების ანგარიში. ოფიციალური დოკუმენტების აპოსტილით დამოწმებასთან დაკავშირებით განხილულ იქნა 4 956 განცხადება, აპოსტილით დამოწმდა და ლეგალიზებული იქნა განცხადებებით წარმოდგენილი 4 479 დოკუმენტი;
- სსიპ - განათლების განვითარების ეროვნულ ცენტრში საგანმანათლებლო დოკუმენტების ნამდვილობის დადასტურებასთან დაკავშირებით განხილულ იქნა 1 731 განცხადება, რომლებიდანაც დაკმაყოფილდა 1 130 განცხადება, ხოლო 601 განცხადებასთან დაკავშირებით დოკუმენტების ნამდვილობის დადასტურებაზე უარი ითქვა.
- სსიპ - განათლების განვითარების ეროვნულ ცენტრში უცხოეთში მიღებული განათლების აღიარების მიზნით შემოვიდა 7 345 განცხადება, ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მიღებული განათლების აღიარების მიზნით 12 განცხადება, ლიკვიდირებულ და საგანმანათლებლო საქმიანობაშეწყვეტილ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში მიღებული განათლების აღიარების მიზნით 85 განცხადება, ლიცენზირებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში მიღებული განათლების აღიარების მიზნით 80 განცხადება, დევნილების მიერ მიღებული განათლების აღიარების მიზნით 12 განცხადება. ცენტრში შემოსული განცხადებების საფუძველზე ჩატარდა ადმინისტრაციული წარმოებები და მომზადდა განათლების აღიარების დოკუმენტები;
- საანგარიშო პერიოდში საქართველო ლიტვის რესპუბლიკასთან ერთად გახდა ბოლონის პროცესის განვითარების ძირითადი სტრუქტურის, ბოლონის პროცესის განხორციელების ჯგუფის (BFUG), თანათავმჯდომარე ქვეყანა.

4.9. სამართალდამცავი სტრუქტურებისათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება, საარქივო ფონდების დიგიტალიზაცია, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა და მოქალაქეთა მომსახურება (პროგრამული კოდი 30 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემია

- სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა შსს-ს სხვადასხვა დანაყოფის თანამშრომელთა მომზადების, გადამზადებისა და დაწინაურების კურსები; კერძოდ: უზნის ინსპექტორთა, მესაზღვრეთა, დეტექტივ გამომძიებელთა და პატრულ ინსპექტორთა საბაზისო მომზადების კურსი გაიარა 307 პიროვნებამ, წვევამდელთა და პოლიციის უმცროსი ლეიტენანტის წოდების მისანიჭებელი სპეციალური მომზადების კურსი გაიარა 379 პირმა, იარაღის გამოყენებისა და შენახვის წესების მოკლევადიანი სპეციალური კურსი გაიარა 1 303 თანამშრომელმა, არასრულწლოვანთა პედაგოგიკისა და ფსიქოლოგიის სპეციალური სასწავლო კურსი გაიარა 87 თანამშრომელმა, იარაღის გამოყენებასა და შენახვის წესებში გადამზადდა 1 150 პატრულ-ინსპექტორი, სასაზღვრო პოლიციის სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის მესაზღვრეთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამაში მონაწილეობა მიიღო 194 თანამშრომელმა, სასაზღვრო პოლიციის სანაპირო დაცვის დეპარტამენტის გემშემკვთებელი განყოფილების გადამზადების პროგრამა გაიარა 12 პიროვნებამ, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის

დეპარტამენტის მოსამსახურეების გადამზადების პროგრამა გაიარა 108 თანამშრომელმა, საქართველოს საბანკო მომსახურების საინკასაციო სამსახურის თანამშრომელთა სპეციალური მომზადების კურსი გაიარა 30 პიროვნებამ, შსს სამინისტროს სპეციალური და საგანგებო ღონისძიებების ცენტრის სტრატეგიული მილსადენების დაცვის დეპარტამენტის თანამშრომელთა მომზადების პირველადი სამედიცინო დახმარების კურსი დაამთავრა 20 მოსამსახურემ, საგადასახადო კოდექსის სასერტიფიკატო კურსი გაიარა 5 მოქალაქემ. კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით სხვადასხვა ჯგუფებში დაიწყო და მიმდინარეობს შინაგან საქმეთა სამინისტროს 995 თანამშრომლის გადამზადების პროგრამა.

- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტში და ტერიტორიულ ორგანოებში დაწინაურების კანდიდატთა გადამზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა გაიარა 88 თანამშრომელმა;
- საანგარიშო პერიოდში მომზადდა საარქივო დოკუმენტების ანოტაციები, მოხდა საარქივო ფონდების დეტალური აღწერილობის მონაცემთა ბაზაში შეტანა, ხოლო დაზიანებულ საარქივო მასალებს ჩაუტარდა რესტავრაცია.

4.10. მოსამართლეებისა და სასამართლოს თანამშრომლების მომზადება-გადამზადება (პროგრამული კოდი 09 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - იუსტიციის უმაღლესი სკოლა.

- საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში მოსამართლეებისათვის ჩატარდა 45 სემინარი/ტრენინგი, ხოლო სასამართლოს აპარატის მოხელეთათვის - 19 სემინარი/ტრენინგი, რომლებიც შეეხებოდა: საერთაშორისო სავაჭრო სამართალს, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსს, სახელმწიფო პასუხისმგებლობასა და ზიანის ანაზღაურებას ადმინისტრაციული სამართლის მიხედვით, სამოსამართლო ქცევა და ეთიკას, კომერციული არბიტრაჟის საკითხებს, შრომის სამართალს, ადმინისტრაციული სამართლის პრობლემატურ საკითხებს, ინტელექტუალურ საკუთრებასა და საავტორო უფლებათა სამართალს, სასამართლოს გადაწყვეტილებათა დასაბუთების საკითხებს, გაკოტრების სამართალსა და ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას, საარჩევნო კოდექსს, მორიგების საქმეებს, რელაციის მეთოდებს, ტრეფიკინგის და საჯარო ინფორმაციის საკითხებს;
- ჩატარდა მოსამართლეთა შესარჩევი კონკურსი, რის შედეგად მოსამართლის თანამდებობაზე დაინიშნა 1 ახალი მოსამართლე, ხოლო 5 ყოფილი მოსამართლე დაინიშნა ახალი ვადით, 9 ყოფილი მოსამართლე 3 წლის ვადით;
- იუსტიციის უმაღლესი სკოლის სასწავლო პროგრამა დაასრულა 24-მა იუსტიციის მსმენელმა, რის შედეგად ნოემბერში მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესდა 3 მსმენელი 3 წლის ვადით;
- საანგარიშო პერიოდის დასაწყისში ჩატარდა მოსამართლეობის საკვალიფიკაციო გამოცდა, სადაც დარეგისტრირდა 180 კანდიდატი.

4.11. პენიტენციური სისტემისათვის კვალიფიციური კადრების მომზადება (პროგრამული კოდი 27 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრი

- განახლდა არსებული და მომზადდა ახალი სასწავლო პროგრამები პრობაციის სააგენტოს თანამშრომელთათვის, რომელიც განხორციელდა „სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრის სასწავლო პროგრამებისა და მოდულების განახლების“ პროექტის ფარგლებში;
- სასწავლო ცენტრის მიერ სასჯელაღსრულების დეპარტამენტთან ურთიერთშეთანხმებით მომზადდა საბადრაგო სამსახურის თანამშრომელთა სასწავლო პროგრამა, რომლის მიხედვითაც განხორციელდა ტრენინგები შესაბამისი სამსახურის თანამშრომელთათვის;
- „ნორვეგიის კანონის უზენაესობის მისია საქართველოში“ მხარდაჭერით განხორციელდა ტრენინგები თავისუფლების შეზღუდვის დაწესებულების ახლადშერჩეული თანამშრომლებისათვის;
- ევროკავშირის პროექტის Human Dynamics-ის მხარდაჭერით მომზადდა სასწავლო პროგრამა სასჯელაღსრულების სისტემის სოციალური მუშაკების გადამზადებისათვის. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში სამ ჯგუფად გადამზადდნენ როგორც მოქმედი, ისე კანდიდატი სოციალური მუშაკები;
- სსიპ - სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრის საქმიანობის პერიოდში პირველად მომზადდა სასწავლო პროგრამა „მოშიმშილე პატიმართა მართვის“ საკითხებზე და ჩატარდა ტრენინგი აღნიშნული პროგრამის მიხედვით, სადაც მონაწილეობას იღებდნენ სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის იმ სამსახურის თანამშრომლები, რომლებსაც შეეხება აქვთ მოშიმშილე პატიმრებთან და ასევე სამედიცინო დეპარტამენტის თანამშრომლები;
- მომზადდა დოკუმენტაცია შემდეგ მიმართულებებზე: მენტორინგი სასჯელაღსრულების სისტემაში, მენტორინგი პრობაციის სისტემაში და გრძელვადიანი სასწავლო პროგრამის კონცეფცია და პროგრამა;
- პირველად საქართველოში, ქართულ პრაქტიკაზე დაყრდნობით, გადაღებულ იქნა სამი სასწავლო ფილმი: „სასჯელაღსრულების სისტემაში ბრალდებულის მიღება-განთავსება“, „მიმშილობის მართვა და ფსიქიატრიული საკითხები სასჯელაღსრულების სისტემაში“ და „წამების და არაადამიანური მოპყრობის აკრძალვა სასჯელაღსრულების სისტემაში“;
- სასწავლო ცენტრმა ადგილობრივი ექსპერტებისა და სასწავლო ცენტრის წარმომადგენლების მონაწილეობით შეიმუშავა და გამოსაცემად მოამზადა კაზუსების კრებული. აღნიშნულ კრებულში შესულია 100 კაზუსი რომელიც შეეხება წამების აკრძალვას, მონიტორინგის საერთაშორისო მექანიზმებს, ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა უფლებებს, მსჯავრდებულთა სასჯელის მოხდისგან ვადაზე ადრე განთავისუფლებას და სხვა თემებს;
- განხორციელდა სსიპ - სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრის შენობისა და სხვა ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია;
- სსიპ - სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრი სხვადასხვა პროგრამით ტრენინგები გაიარა სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა სამინისტროს სისტემაში მომუშავე და სისტემასთან კავშირში მყოფმა 1 228-მა თანამშრომელმა.

4.12. იუსტიციის სამინისტროს სისტემის თანამშრომელთა გადამზადება და სასწავლო ცენტრის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრი

- სსიპ - საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრში სისტემის თანამშრომელთათვის ჩატარდა შემდეგი თემატიკის ტრენინგები: სისხლის სამართლის პროცესი, ადამიანის უფლებები და ელექტრონული საქმისწარმოების პროგრამა, ნარკომანიასთან ბრძოლა, ოჯახური ძალადობა, სასამართლო უნარ-ჩვევები, მოწმის გამოკითხვა სასამართლოში, ეფექტიანი კომუნიკაცია და მომსახურება, არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება, ინფორმაციული უსაფრთხოება, მართლწერა და არგუმენტაცია, კომპიუტერული უნარ-ჩვევები და პროექტების მენეჯმენტი, სტატისტიკური პროგრამა (SPSS), სისხლის სამართლის ელექტრონული საქმისწარმოება, სტრესისა და კონფლიქტის მართვა, ეფექტური სატელეფონო კომუნიკაცია, პოლიტიკა და სამართალი და ა.შ;
- სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებისთვის ჩატარდა და გრძელდება უცხო ენების (ინგლისური და ფრანგული) შემსწავლელი კურსები;
- სსიპ - იუსტიციის სასწავლო ცენტრის ორგანიზებით და გერმანიის ტექნიკური თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) ფინანსური მხარდაჭერით მოეწყო რეგიონული კონფერენცია (Regional Alumni Conference – Alumni for Alumni “New Approach and Legal Reforms in Georgia” for Transformation Lawyers) სომხეთის, აზერბაიჯანისა და საქართველოს 19 საჯარო მოხელის მონაწილეობით;
- პროკურატურის სტაჟიორთა გადამზადების კურსი გაიარა 52-მა კანდიდატმა, სულ ტრენინგი გაიარა 3 500-მა მონაწილემ, ასევე სამინისტროს სისტემის ორგანიზაციების ვაკანტური პოზიციების საკონკურსო ეტაპებზე სულ 10 000-მდე კანდიდატმა გაიარა სხვადასხვა ტიპის ტესტირება;
- ამოქმედდა სსიპ - საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრის ყვარლის ფილიალი.

4.13. საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება (პროგრამული კოდი 23 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ – საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს აკადემია

- პროფესიული განვითარებისა და გამოცდილების გაღრმავების მიზნით სასწავლო კურსები გაიარეს ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომელმა;
- ქვეყანაში საფინანსო-საბიუჯეტო მიმართულებით რეფორმების განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით აკადემიაში განხორციელდა საბიუჯეტო დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების თანამშრომლის გადამზადება;
- სსიპ - სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს საგანმანათლებლო დაწესებულებების, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის წარმომადგენლებისათვის განხორციელებულ ტრენინგ-პროგრამების ფარგლებში გადამზადდა 640 მსმენელი;
- აკადემიის, გერმანიის საერთაშორისო ორგანიზაციასა (GIZ) და ჰარმონიზაციის ცენტრთან თანამშრომლობის ფარგლებში, საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების შიდა აუდიტორების გადამზადების მიზნით განხორციელდა „შიდა აუდიტის გამლიერებული კურსი“ და სასწავლო პროგრამა თემაზე „კორუფციისა და თაღლითობის პრევენცია“, ასევე ტრენინგი თემაზე „შიდა კონტროლის საფუძვლები“, ამავე ორგანიზაციასთან ერთობლივად საქართველოს პარლამენტისა და ფინანსთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატის „ფისკალური პროგნოზირების დეპარტამენტის“ თანამშრომლისათვის საპარლამენტო პროცესებში მაკროეკონომიკური მოდელირებისა და როლის გაცნობის

მიზნით განხორციელდა ტრენინგის თემაზე: „მაკროეკონომიკური მოდელირებისა და საბიუჯეტო ოფისის როლი საპარლამენტო პროცესებში“.

- საბიუჯეტო და ეკონომიკური პროცესების ანალიზის, ძირითადი მაკრო-ეკონომეტრიკული ტექნიკისა და მექანიზმების გაცნობის მიზნით, ყირგიზეთის ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლისათვის განხორციელდა ტრენინგი თემაზე „გამოყენებადი მაკრო-ეკონომეტრიკული ინსტრუმენტები საბიუჯეტო და ეკონომიკური პროცესების ანალიზისთვის“;
- დაინტერესებული ფიზიკური პირებისა და ორგანიზაციების წარმომადგენლებისათვის ჩატარდა სასწავლო კურსები: „საგადასახადო ადმინისტრირება“, „გრანტის წერის საფუძვლები“, „საგადასახადო კანონმდებლობა და ადმინისტრირება“ და „საგადასახადო აუდიტი და აუდიტის განხორციელების პროცედურები“;
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ინსტიტუტის ეგიდით აკადემიაში განხორციელდა ორი რეგიონალური კურსი, სემინარში მონაწილეობდნენ საქართველოს ფინანსთა, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროების, ეროვნული ბანკისა და სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის, აზერბაიჯანის, თურქეთის, ტაჯიკეთის, სომხეთის, ყაზახეთის, ყირგიზეთის, თურქმენეთის, უზბეკეთის ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლები.

4.15. მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ურთიერთობების დარგში (პროგრამული კოდი 28 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სასწავლო ცენტრი

- განხორციელდა საკონსულო თანამდებობის პირის დასანიშნად სავალდებულო სპეციალური სასწავლო და დიპლომატების კვალიფიკაციის ასამაღლებელი პროგრამები, 3 მოკლე ვადიანი სასწავლო პროგრამა, 18 საჯარო ლექცია, 4 უცხო ენის შემსწავლელი კურსი და საზღვარგარეთ საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩების მეუღლეების პროგრამა, ასევე უცხოელი დიპლომატებისათვის განხორციელდა პროგრამა „გაიცანი საქართველო“ და ქართული ენის შემსწავლელი კურსი;
- საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების მიზნით სასწავლო ცენტრმა გააფორმა ურთიერთგაგების მემორანდუმები სხვადასხვა დიპლომატიურ აკადემიებთან.

5. მაკროეკონომიკური სტაბილურობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება

5.1. შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 23 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - შემოსავლების სამსახური

- ახალი ელექტრონული აღრიცხვის სისტემაში ჩაერთო ადგილობრივი და იმპორტული თამბაქო, ასევე ხორციელდება ალკოჰოლისათვის განკუთვნილი იმ აქციზური მარკების გაცემა, რომლის მარაგიც იწურება შემოსავლების სამსახურის საცავში;
- დაიხვეწა ელექტრონული საგადასახადო ა/ფაქტურების სისტემა, გამარტივდა ინტერფეისი, დაემატა სხვადასხვა სახის გადამხდელისათვის სამუშაო პროცესში მოსახერხებელი სერვისები;

- დამუშავდა საფოსტო გზავნილების პროგრამა, საფოსტო გზავნილების ელექტრონული მართვის სისტემას დაემატა საბუთების ელექტრონულად წარმოდგენის ფუნქციები, შეიცვალა გზავნილების კონტროლზე აყვანის და ამოხსნის პრინციპი;
- საბაჟო გამშვებ პუნქტებზე დამონტაჟდა და ექსპლუატაციაში შევიდა ორი-ორი ერთეული ა/მანქანების სტაციონარული სკანერი და მობილური სკანერი, ერთი სარკინიგზო სტაციონარული სკანერი, თბილისში დაიხვეწა მსუბუქი ავტომობილების გაფორმების ეკონომიკური ზონა (გეზ);
- დადგინდა საავტომობილო მიმოსვლისათვის გახსნილი საბაჟო გამშვები პუნქტების „წითელი ხიდისა“ და „სადახლოს“ გავლით გადაადგილებული ავტომობილის საწვავის ავზით ნავთობის, მსუბუქი და მძიმე დისტილატების (ბენზინისა და გაზოილის) საქართველოს ტერიტორიაზე შემოტანის პირობები;
- სრულყოფილად ამოქმედდა ფიტოსანიტარიული და ვეტერინარული სასაზღვრო კონტროლის პროცედურები;
- მიმდინარეობდა მუშაობა სურსათის/ცხოველთა საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის სფეროში საკანონმდებლო ცვლილებების ახალ პაკეტზე;
- თბილისში, ორხევის დასახლებაში განთავსებული სასწავლო ცენტრის ბაზაზე მიმდინარეობდა კინოლოგიური სამსახურის ფორმირება, აშენდა 8 ადგილიანი ვოლიერი ძაღლებისათვის, ასევე 8 ადგილიანი ვოლიერი აშენდა ადლიაში, 4-4 ადგილიანი ვოლიერები საბაჟო გამშვებ პუნქტებზე „წითელი ხიდი“ და „სადახლო“;
- კონტროლის პროცედურების ევრორეგულაციების მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით, შემოსავლების სამსახურმა შეიმუშავა და დანერგა ფიტოსანიტარიულ და ვეტერინარულ კონტროლს დაქვემდებარებული საქონლის შემოტანისას წინასწარი შეტყობინების სისტემა, რომელიც ითვალისწინებს იმპორტის შესახებ მონაცემების წინასწარ წარდგენას და აადვილებს რისკების შეფასებას.
- სრულყოფილად ამოქმედდა „ინტელექტუალურ საკუთრებასთან დაკავშირებულ სასაზღვრო ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული პროცედურები;
- არასამკურნალო დანიშნულების პრეკურსორების ლეგალური ბრუნვის საკითხის დარეგულირების მიზნით, შეიმუშავდა და ამოქმედდა შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებები;
- დაიხვეწა საბაჟო დეკლარაციის შევსების წესი, დეკლარაცია გახდა უფრო სრულყოფილი და ინფორმაციული;
- მიმდინარეობდა საჰაერო ტრანზიტული ტვირთების აღრიცხვა;
- საბაჟო დეპარტამენტის მიერ განხორციელებული და დაგეგმილი ღონისძიებების გაცნობის მიზნით გაიმართა შეხვედრა კერძო კომპანიების წარმომადგენლებსა და საბაჟო დეპარტამენტის ხელმძღვანელობას შორის, კომპანიის წარმომადგენლებმა წარმოადგინეს პროცედურების გამარტივებასთან დაკავშირებული მოსაზრებები.

5.2. სახელმწიფო ფინანსების მართვა (პროგრამული კოდი 23 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს აპარატი,
  - ✓ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახური
- მუშაობა მიმდინარეობდა მაკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზების სრულყოფის მიმართულებით, რამაც ასახვა ჰპოვა 2014-2017 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და

მიმართულებების დოკუმენტში, რის საფუძველზეც განხორციელდა 2014 წლის ბიუჯეტის ფორმირება;

- განხორციელდა 2013 წლის ბიუჯეტის აღსრულება და საშუალოვადიანი გეგმებისა და 2014 წლის ბიუჯეტის მომზადება ისეთი პარამეტრებით, რაც უზრუნველყოფს მთავრობის კურსის შესაბამისად სახელმწიფო პრიორიტეტული მიმართულებების დაფინანსებას და ამავე დროს ქვეყნის ფისკალურ მდგრადობას;
- საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს წარედგინა 2013-2016 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტის საბოლოო ვარიანტი, რომელშიც გაერთიანდა ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების და ავტონომიური რეპუბლიკების პრიორიტეტები;
- მუშაობა მიმდინარეობდა პროგრამული ბიუჯეტის დახვეწასა და ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული პროგრამის გაუმჯობესების მიმართულებით;
- სახელმწიფო ვალის პორტფელმა შეინარჩუნა ხელსაყრელი ფინანსური პარამეტრები, რაც უზრუნველყოფს სახელმწიფო ვალის მდგრადობას. აღნიშნულს განაპირობებს სახელმწიფო ვალის კონსერვატიული და პრაგმატული მართვა, რაც გულისხმობს სახელმწიფო ვალის მოცულობის და ფინანსური პარამეტრების კონტროლს ფისკალური და მაკროეკონომიკური პოლიტიკის შესაბამისად;
- საქართველო აგრძელებს თანამშრომლობას საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანიებთან „Standard & Poor’s“, „Fitch“ და „Moody’s“. ამჟამად საქართველოს სამივე სარეიტინგო კომპანიასთან „BB- სტაბილური“ რეიტინგი აქვს („Ba3 სტაბილური“ სარეიტინგო კომპანია „Moody’s“-ის მეთოდოლოგიით);
- ჩატარდა სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების 31 აუქციონი, რომლებზეც რეალიზებული იყო 383.0 მლნ ლარის სახაზინო ვალდებულება და სახაზინო ობლიგაცია, ვალდებულების წმინდა ზრდამ 150.0 მლნ ლარი შეადგინა;
- გაფორმდა 35 ხელშეკრულება, მათ შორის: 13 სასესხო, 8 საგრანტო, 2 საპროექტო და 12 სხვა სახის ხელშეკრულება;
- დამტკიცდა სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ მოდიფიცირებული საკასო მეთოდით ფინანსური ანგარიშგების შედგენის წესი;
- განხორციელდა შრომის ანაზღაურების მოდულის ბაზაზე შექმნილი სისტემის - ხაზინის მთავარი წიგნის დახვეწა წინა წლის დავალიანებების დაფარვის, გაურკვეველი ზედმეტობის ჯამურად გამოყენების, ნაღდი ანგარიშსწორებით ხელფასების გაცემის აღრიცხვის მიზნით;
- ბიუჯეტიდან გადახდილი თანხების მობრუნების პროცესის ავტომატიზაციის და თანხების სრულყოფილად ასახვის მიზნით დაემატა ახალი ფუნქციონალი;
- ანგარიშსწორების პროცედურების დახვეწის მიზნით ინტერფეისში და რეპორტებში განხორციელდა ბანკის კოდების ცვლილება;
- უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებითა და გრანტებით განხორციელებული პროექტების აღრიცხვის მოწესრიგების მიზნით სახაზინო სამსახურში მიმდინარეობდა დონორების სინქრონიზაციასთან დაკავშირებული რეფორმა;
- ეროვნულ ბანკთან შეთანხმებით განხორციელდა რეფორმა უცხოური ვალუტით ოპერაციების წარმოებაში, ხაზინის საინფორმაციო სისტემაში შეიცვალა ვალუტის კურსის განახლების პროცედურა, საკონვერტაციო მოთხოვნის გადათვლის მექანიზმი და ანგარიშსწორების პროცესი;
- შემუშავებულ იქნა ინიციატივები „საგადასახადო და სასესხო დავალიანების რესტრუქტურისაციის შესახებ“ კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე, ასევე განხორციელდა კონსულტაციები ფინანსთა სამინისტროს შესაბამის დეპარტამენტებთან რესტრუქტურისაციის შესახებ ახალი კანონის შექმნასთან დაკავშირებით;

- სახაზინო სამსახურის ვებ-გვერდზე განთავსდა და ყოველთვიურად განახლებას ექვემდებარება სახელმწიფო ბიუჯეტის მონაცემები წლებისა და თვეების მიხედვით, ამასთან სახაზინო სისტემაში (eTreasury) გაკეთდა ახალი ანგარიშები (რეპორტები): ნაერთი ბიუჯეტი საგადასახადო შემოსავლები, ხარჯების შედარება პერიოდებს შორის, ინფორმაცია დაუმოწმებელ წინასწარ გადახდებზე;
- შემუშავდა ცვლილებები ანგარიშგებების მომზადებისა და შემოსავლების სამსახურთან ინფორმაციის გაცვლის სერვისების აწყობის მხრივ;
- საგადასახადო კოდექსში განხორციელდა ცვლილებები, რომელიც მიზნად ისახავდა სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებულ და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის დამატებითი საგადასახადო შეღავათების დაწესებას, თამბაქოს მოხმარების შემცირებას, ქველმოქმედების ხელშეწყობას, სამართლიანი ადმინისტრირებისათვის სამართლებრივი ბაზის შექმნას, გადასახადების ადმინისტრირების სრულყოფასა და ტექნიკური უზუსტობების და ბუნდოვნებების აღმოფხვრას;
- საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაცია ხელმისაწვდომი გახდა საგადასახადო ომბუდსმენისათვის;
- გამჭვირვალობისა და საგადასახადო სფეროში ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის ფარგლებში შესწავლილ იქნა საგადასახადო საკითხებში ინფორმაციის გაცვლისა და გამჭვირვალობის შესაფასებლად საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა;
- განისაზღვრა ოფშორული ქვეყნების ჩამონათვალი, რომელთა მიმართაც საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილია დაბეგვრის განსახვავებული რეჟიმი;
- ძალაში შევიდა შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ შეთანხმება სერბეთთან, სან მარინოსთან, ქუვეითთან, სლოვენასა და ხორვატიასთან, ასევე ძალაში შევიდა შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ შეთანხმების ცვლილებების ოქმი ავსტრიასთან, საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული იქნა შეთანხმების ტექსტები პორტუგალიასთან;

5.3. ეკონომიკური პოლიტიკა და სახელმწიფო ქონების მართვა (პროგრამული კოდი 24 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
- ✓ სსიპ - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო

- მიმდინარეობდა სამუშაოები:
  - ✓ ახალი სამუშაო ადგილების შექმნისა და ინვესტიციების მოზიდვის მიზნით, მიმზიდველი სამეწარმეო და საინვესტიციო გარემოს შექმნის ხელშეწყობისთვის;
  - ✓ საქართველოს საერთაშორისო სატრანსპორტო სისტემებში ინტეგრაციის მიზნით, სატრანსპორტო პოლიტიკის დახვეწის, საერთაშორისო სატრანზიტო დერეფნების ეფექტიანი ფუნქციონირების ხელშეწყობის, სატრანზიტო გადაზიდვების განვითარების ხელშეწყობის პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელებისათვის;
  - ✓ ქვეყანაში საინფორმაციო კომუნიკაციებისა და საფოსტო კავშირის სფეროს განვითარების პოლიტიკის შემუშავებაზე და მის განხორციელებაზე;
  - ✓ სამშენებლო სფეროს ლიბერალიზაციისა და მისი განვითარების საკითხებზე;

- ✓ ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის განვითარების, დივერსიფიცირების, არსებული სავაჭრო ურთიერთობების გაღრმავების, ახალ სავაჭრო პარტნიორებთან ურთიერთობების დამყარების და ექსპორტის ხელშეწყობის საკითხებზე;
  - ✓ ხარისხის ეროვნული ინფრასტრუქტურის ევროპულ და საერთაშორისო მოთხოვნებთან დაახლოების და ეროვნული ხარისხის ინფრასტრუქტურის ინსტიტუტების საერთაშორისო და რეგიონულ ორგანიზაციებში ინტეგრაციის საკითხებზე;
  - ✓ სახელმწიფო ქონების მოვლა-შენახვის, მისი ეტაპობრივი პრივატიზების და თვითმმართველი ერთეულებისთვის ქონების გადაცემის საკითხებზე;
- მოეწყო შეხვედრები ბიზნეს-სექტორის წარმომადგენლებთან, ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმების ფარგლებში განსახორციელებელ ღონისძიებებთან დაკავშირებით;
  - პარაფირებულ იქნა საქართველოს ევროპასთან ასოცირების შეთანხმება, რომელიც მოიცავს საქართველოს და ევროკავშირს შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებას (DCFTA);

5.3.1. ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება (პროგრამული კოდი 24 01 01)

საანგარიშო პერიოდში ეკონომიკური პოლიტიკის, საგარეო-ეკონომიკური ურთიერთობებისა და მდგრადი განვითარების კუთხით განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- მომზადდა 2012 წლის, 2013 წლის (I-III კვარტლების და თვიური) მაკროეკონომიკური სტატისტიკური მონაცემების ანალიზი, სექტორული მიმოხილვები და კომპეტენციის ფარგლებში ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის ნაწილი;
- ხარისხის ეროვნული ინფრასტრუქტურის განვითარებისა და ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების მიზნით მომზადდა და მთავრობის დადგენილებით მიღებულ იქნა შესაბამისი ტექნიკური რეგლამენტები და ასევე, „პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსი“-დან გამომდინარე საკანონმდებლო აქტები, ევროკავშირის მხარდაჭერით ჩატარდა 13 ახალი მიდგომის (ევროკავშირის) დირექტივის რეგულირების გავლენის შეფასება (RIA – Regulatory Impact Assessment), რომლის შედეგები განხილულ იქნა არასამთავრობო და ბიზნეს სექტორის წარმომადგენლებთან;
- „ადმოსავლეთ პარტნიორობის“ მრავალმხრივი თანამშრომლობის II პლატფორმის ფარგლებში მონაწილეობა იქნა მიღებული: SME Panel-ის მცირე და საშუალო ბიზნესის პოლიტიკის შეფასების ინდიკატორების შემუშავებაში; 2014-2015 წლების სამოქმედო გეგმისა და SME Panel-ის 2014-2015 წლების სამუშაო გეგმის შემუშავებაში; „ეკონომიკური ინტეგრაცია და ევროკავშირის პოლიტიკებთან შესაბამისობა“ ფარგლებში გამართულ კონფერენციაში თემაზე „თვითდასაქმება და მეწარმეობა“ და „ეკონომიკური ინტეგრაცია და ევროკავშირის პოლიტიკასთან შესაბამისობა“ ქ.ბრიუსელში გამართულ ტრანსპორტის პანელის მე-5 შეხვედრაში;
- კომპეტენციის ფარგლებში მომზადდა საქართველოს მთავრობის ევროინტეგრაციის საკითხთა კომუნიკაციისა და ინფორმაციის შესახებ სტრატეგიის (2014-2017) განხორციელების 2014 წლის სამოქმედო გეგმა,
- დასრულდა მოლაპარაკებები საქართველო-ევროკავშირს შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის (DCFTA) შესახებ შეთანხმებაზე და განხორციელდა შეთანხმების პროექტის ტექსტის პარაფირება;

- სისტემატურად მიმდინარეობდა საგარეო სავაჭრო ბრუნვის კვარტალური და წლიური ანალიზების მომზადება;
- 2014 წლიდან პრეფერენციათა განზოგადებული სისტემის GSP+-ის განახლებულ სქემაზე გადასვლასთან დაკავშირებით მომზადდა და ევროკომისიას წარედგინა შესაბამისი დოკუმენტაცია;
- გაიმართა: საქართველოსა და ავსტრიის რესპუბლიკას შორის ეკონომიკური თანამშრომლობის ერთობლივი კომისიის მე-3, საქართველოსა და პოლონეთის რესპუბლიკას შორის ეკონომიკური თანამშრომლობის მთავრობათაშორისი კომისიის მე-3, საქართველოსა და ყაზახეთის რესპუბლიკას შორის სავაჭრო-ეკონომიკური მთავრობათაშორისი კომისიის მე-6 და საქართველოსა და უნგრეთს შორის ერთობლივი მთავრობათაშორისი ეკონომიკური თანამშრომლობის კომისიის პირველი სხდომები;
- ხელი მოეწერა შეთანხმებებს: სან-მარინოს რესპუბლიკის მთავრობასა და საქართველოს მთავრობას შორის, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და უნგრეთის ეროვნული ეკონომიკის სამინისტროს შორის, საქართველოს მთავრობასა და პოლონეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის, საქართველოს მთავრობასა და სერბეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის, საქართველოს მთავრობასა და მონტენეგროს მთავრობას შორის ტურიზმის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ; საქართველოს მთავრობასა და ჩეხეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის ეკონომიკისა და მრეწველობის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ; საქართველოს მთავრობასა და უნგრეთს შორის ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ;
- ხელმოსაწერად მომზადდა: საქართველოსა და ბოსნია და ჰერცეგოვინას შორის სავაჭრო შეთანხმების პროექტი; საქართველოს მთავრობასა და მონტენეგროს მთავრობას შორის, საქართველოს მთავრობასა და სერბეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის და საქართველოს მთავრობასა და ავღანეთის ისლამურ რესპუბლიკას შორის სავაჭრო-ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმების პროექტები;
- მიმდინარეობდა მუშაობა 79 შეთანხმების პროექტზე, მათ შორის: 3 ქვეყანასთან - თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ, 18 ქვეყანასთან - სავაჭრო და ეკონომიკური ხასიათის შეთანხმების პროექტებზე, 3 ქვეყანასთან - ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვის შესახებ, 4 ქვეყანასთან - გეოგრაფიული აღნიშვნების აღიარებისა და ურთიერთდაცვის შესახებ, 7 ქვეყანასთან - სტანდარტიზაციის, მეტროლოგიისა და შესაბამისობის შეფასების შესახებ და 44 ქვეყანასთან - ტურიზმის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ინვესტიციების წახალისებისა და ურთიერთდაცვის შესახებ შეთანხმების პროექტებზე;
- საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებას (GIZ) შორის „მწვანე ეკონომიკის სექტორში ინვესტიციების მოზიდვის თაობაზე“ გაფორმებული მემორანდუმის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების შედეგად გაიმართა მოლაპარაკებები საერთაშორისო დონორ ორგანიზაციებთან და კომპანიებთან საქართველოში ორგანული აბრეშუმის წარმოების დაწყების საკითხთან დაკავშირებით;
- მომზადდა საბოლოო ანგარიში „ეკო-ტექსტილის წარმოების პოტენციური საქართველოში“;
- გაიმართა შეხვედრები სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, ასევე ბაზალტისა და პერლიტის წარმოებაში ჩართულ კერძო კომპანიებთან, საქართველოში ენერგოეფექტური სამშენებლო მასალების წარმოების განვითარების მიმართულელებით მიმდინარე პროექტებთან დაკავშირებით;

- მომზადდა მთავრობათაშორისი შეთანხმების პროექტი ფოთი/ბათუმის ნავსადგურსა და დერინჯე/სამსუნის ნავსადგურებს შორის პირდაპირი სარკინიგზე-საბორნე მიმოსვლის დაწყებასთან დაკავშირებით;
- დასრულდა მოლაპარაკებები ევროკომისიასთან საზღვაო ტრანსპორტის სფეროში მოქმედი ევროკავშირის დირექტივების საქართველოს კანონმდებლობაში იმპლემენტაციის საკითხებზე და შეთანხმდა 23 ტექნიკური რეგლამენტის იმპლემენტაციის ვადა;
- ევროკომისიის მიერ აღიარებულ იქნა ქართველ მეზღვაურთა კომპეტენციის დამადასტურებელი სერტიფიკატები, რაც ქართველ მეზღვაურებს აძლევს ევროკავშირის დროშის ქვეშ მცურავ გემებზე დასაქმების უფლებას და შესაძლებლობას;
- საზღვაო სავაჭრო ნაოსნობის განვითარების მიზნით მიმდინარეობდა მუშაობა ორმხრივი მთავრობათაშორისი ხელშეკრულებების გაფორმების საკითხზე ავსტრალიასთან, იტალიისა და კორეის რესპუბლიკებთან;
- ქ. თბილისში ხელი მოეწერა ურთიერთგაგების მემორანდუმს „რუმინეთის ტრანსპორტის სამინისტროსა და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს შორის საბორნე ტრანსპორტის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ“, შეთანხმებებს „პოლონეთის რესპუბლიკის მთავრობასა და საქართველოს მთავრობას შორის საზღვაო ტრანსპორტის შესახებ“, „უნგრეთის მთავრობას და საქართველოს მთავრობას შორის სახმელეთო გზებით მგზავრებისა და ტვირთის საერთაშორისო ტრანსპორტირების შესახებ“ და „საქართველოს მთავრობასა და პოლონეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის შესახებ“;
- დასრულდა მოლაპარაკებები საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმების ფარგლებში სატრანსპორტო სერვისების მიწოდების კუთხით ბაზრის ლიბერალიზაციის თაობაზე;
- დამტკიცდა საქართველოში „საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის მწარმოებელი სატრანსპორტო საშუალებების ეკიპაჟების მუშაობის შესახებ“ ევროპის შეთანხმების (AETR) იმპლემენტაციის სამოქმედო გეგმა;
- ქ.სტამბოლში ბაქო-თბილისი-ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის პროექტის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით გამართულ ტრანსპორტის მინისტერიალზე ხელი მოეწერა საქართველოს, თურქეთისა და აზერბაიჯანის ერთობლივ ოქმს, რომელშიც განისაზღვრა პროექტის განვითარების ცალკეული საკითხები;
- ქ. თბილისში გაიმართა საქართველო-თურქეთის ერთობლივი კომისიის პირველი სხდომა „ბაქო-თბილისი-ყარსის“ ახალი სარკინიგზო ხაზის „ახალქალაქი-ყარსის“ მონაკვეთზე დაგეგმილი სარკინიგზო გვირაბის მშენებლობასთან დაკავშირებით, ხოლო ქ. ყარსში ბაქო-თბილისი-ყარსის ახალი დამაკავშირებელი ხაზის საქართველო-აზერბაიჯანის საკოორდინაციო საბჭოს მე-17 სხდომა;
- შეიქმნა ქართულ-თურქული ერთობლივი კომისია „ბაქო-თბილისი-ყარსის“ სარკინიგზო ხაზის ჯამბაზი-კარწყახის მონაკვეთზე ელექტრომომარაგების, ელექტრიფიკაციის, ავტომატური ბლოკირების და კავშირგაბმულობის პროექტირებისა და მოწყობის სამუშაოების განმახორციელებელი კომპანიის შერჩევის მიზნით და აგრეთვე, ქართულ-თურქული-აზერბაიჯანული კომისია აღნიშნული სარკინიგზო ხაზის განვითარებისა და საბაჟო პროცედურების გამარტივებასთან დაკავშირებით;
- დასრულდა საქართველოს ევროპის სააერნაოსნო უსაფრთხოების ორგანიზაციაში (EUROCONTROL) გაწევრიანებისათვის აუცილებელი პროცედურების მეორე ეტაპი-ტექნიკური ინტეგრაცია და ასევე, განხორციელდა საკანონმდებლო-ნორმატიული ცვლილებები;
- საავიაციო საქმიანობაზე ზედამხედველობის განხორციელების სრულყოფისა და საქართველოს კანონმდებლობაში ევროკონტროლის პრინციპების დანერგვის მიზნით

- მომზადდა ორი კანონპროექტი „საჰაერო კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ“ და მიმდინარეობდა შემდგომი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების განხორციელება;
- ხელმოსაწერად მომზადდა საქართველოსა და ბაჰრეინის სამეფოს, საქართველოსა და ვიეტნამის სოციალისტური რესპუბლიკის და ასევე, საქართველოსა და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის მთავრობებს შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმების პროექტები;
  - საქართველოს ავიაბაზარზე შემოვიდა ახალი ავიაკომპანიები: ISRAIR (ისრაელი), Air Onix (უკრაინა), AL-Naser Airlines და Iraqi Airways (ერაყი), Atlasjet (თურქეთი);
  - შემუშავდა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ასაფრენ-დასაფრენი ზოლის გამოყენების, აეროპორტებში აფრენა-დაფრენის და მარშრუტზე სააერნაოსნო და ინფორმაციული მომსახურების გადასახდელისაგან გათავისუფლებული ფრენების საფასურის ანაზღაურების წესის შესახებ“;
  - დასრულდა ევროკონტროლის კონვენციასთან რატიფიცირების პროცედურები;
  - ქართულმა მხარემ მონაწილეობა მიიღო ქ. ლაიფციგში, საერთაშორისო ტრანსპორტის ფორუმის – ITF ყოველწლიურ სამიტში, სადაც გაიმართა შეხვედრები ინდოეთისა და კორეის წარმომადგენლებთან ქვეყნებს შორის საჰაერო მიმოსვლის საკითხთან დაკავშირებით;
  - დასრულდა შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები: ტრასეკას ძირითადი მრავალმხრივი შეთანხმების „კასპიის ზღვაზე - შავ ზღვაზე სარკინიგზო საბორნე გადაზიდვების შესახებ“ ახალი ტექნიკური დანართის პროექტზე; Silk Wind-ის შეთანხმების პროექტზე; „შავ ზღვაში და კასპიის ზღვაში ძირითადი მრავალმხრივი შეთანხმების მხარეებს შორის სარკინიგზო-საბორნე გადასასვლელების ერთობლივი ექსპლუატაციის შესახებ ძირითადი მრავალმხრივი შეთანხმების ტექნიკური დანართის“ პროექტზე;
  - ქ. მოსკოვში გამართულ რუსეთ-საქართველოს შერეული კომისიის სხდომაზე საფუძველი ჩაეყარა ორ ქვეყანას შორის 2006 წლის შემდეგ შეწყვეტილი საავტომობილო მიმოსვლის აღდგენას, გაიცვალა საერთაშორისო სატვირთო გადაზიდვისა და არარეგულარული სამგზავრო გადაყვანის ნებართვების ბლანკები;
  - საქართველოს დელეგაციამ მონაწილეობა მიიღო ქ.დუშანბეში გამართულ კონფერენციაში „შუა აზიის სატრანზიტო პოტენციალისა და საავტომობილო ტრანსპორტის განვითარება - ვადით 2023 წლამდე“ და ქ. კიევში გამართულ ბალტიის ზღვა - შავი ზღვის მიმართულებით სატვირთო გადაზიდვების განვითარების საკოორდინაციო საბჭოს მე-5 სხდომაში;
  - ჩატარდა ”სივრცითი დაგეგმარებისა და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსის” პროექტის საჯარო განხილვა და მიმდინარეობდა მუშაობა აღნიშნულ პროექტზე;
  - ქართულ ენაზე ითარგმნა ევროკოდი „სეისმომედეგი კონსტრუქციების დაპროექტება“, ევროკოდ „კონსტრუქციებზე ზემოქმედებები“ მომზადდა ტერმინთა განმარტება;
  - დამუშავდა „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის არქიტექტურული და სივრცის მოწყობის გეგმარებითი ელემენტების ნორმალეების ტექნიკური რეგლამენტი“ ევროპულ ნორმებისა და გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის შესაბამისად;
  - სარეკრეაციო ტერიტორიებზე და განსაკუთრებული სამშენებლო რეგულირების ზონებში მშენებლობის ნებართვის გაცემის განმხილველ კომისიაზე განსახილველად გატანილი იქნა 154 არქიტექტურული პროექტი;
  - საზღვარგარეთის ქვეყნებთან (კორეა, პოლონეთი, ლიტვა, მოლდოვა, ინდოეთი, ავსტრია) ურთიერთთანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით, მიმდინარეობდა ინფოკომუნიკაციებისა და საფოსტო კავშირის სფეროში შესაბამისი ხელშეკრულებების ან/და ურთიერთგაგების მემორანდუმების გაფორმების პროცედურები;

- მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტზე „ფოსტის სფეროში გასატარებელი დროებითი ღონისძიებების შესახებ“ და ასევე, მსოფლიო საფოსტო კავშირის ევროპისა და დსთ-ს რეგიონალური განვითარების 2013-2016 წლების გეგმაზე;
- მომზადდა და მიღებულ იქნა საქართველოს საფოსტო საგადახდო ნიშნების 2013 წლის გამოცემის თემატური გეგმა, მიმოქცევაში იქნა გაშვებული 4 დასახელების 18 საფოსტო მარკა;
- გაიმართა შეხვედრა Post Europe-ის ექსპერტებთან და შემუშავდა წინადადებები შპს „საქართველოს ფოსტის“ მომსახურების შემდგომი გაუმჯობესების საკითხებზე;
- 2013 წლის გაზაფხულიდან საქართველო მიუერთდა PayPal ინტერნეტ-სისტემას, რომელმაც საქართველოს მოქალაქეებს გაუმარტივა ფულადი ტრანზაქციების შესრულება;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ციფრულ მაუწყებლობაზე გადასვლის და მისი შემდგომი განვითარების სტრატეგიის პროექტის შემუშავებაზე, მაუწყებლობის სფეროს საკანონმდებლო-ნორმატიული ბაზის სრულყოფაზე და „საფოსტო კავშირის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე;
- გაიმართა IT ინოვაციების კვირეული, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს ბელორუსიის მაღალი ტექნოლოგიების პარკის (Belarus Hi-Tech Park), Google-ის, LinkedIn-ის და სხვა საერთაშორისო წამყვანი IT კომპანიების წარმომადგენლებმა და მის ფარგლებში მოეწყო Ecahack ჰაკათონი პროგრამირებაში. ასევე "Google"-ის დეველოპერების ჯგუფის ორგანიზებით გაიმართა ყოველწლიური გლობალური დეველოპერული ფესტივალი;
- „ინოვაციური საქართველო 2020“ სტრატეგიის პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოში ტექნოლოგიური პარკებისა და IT ინკუბატორების დაფუძნებასა და განვითარებზე და ასევე, IT ინოვაციების ცენტრის დაფუძნებასა და განვითარების სტრატეგიების დახვეწაზე;
- ტელეკომუნიკაციების საერთაშორისო კავშირთან (ITU) და მეზობელი ქვეყნების კავშირგაბმულობის ადმინისტრაციებთან მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები ციფრულ მაუწყებლობაზე გადასვლის, დამატებითი რადიოსიხშირების გამოყოფის, ციფრული მაუწყებლობის და ელექტრონული კომუნიკაციების ინოვაციური განვითარების უზრუნველყოფის საკითხებზე;
- ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკის (EBRD) ტექნიკური დახმარების ფარგლებში მიმდინარეობდა სამუშაოები საქართველოში ციფრულ მაუწყებლობაზე გადასვლის განხორციელების მხარდაჭერის პროექტზე, ხოლო ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკისა (EBRD) და ფინეთის მთავრობის ტექნიკური დახმარების „საქართველო-ინფოკომუნიკაციების პოლიტიკა და რეგულირების განვითარება“ პროგრამის ფარგლებში, EBRD-ის ექსპერტთა ჯგუფის მიერ მომზადებული იქნა „საქართველოში ელექტრონული კომუნიკაციების სფეროს განვითარების პოლიტიკის“ პროექტი, რომლის პრეზენტაცია გაიმართა სასტუმრო „შერატონ მეტეხი პალასში“;
- სსიპ საქართველოს სტანდარტების და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს მიერ რეგისტრაციაში გატარდა და საქართველოს სტანდარტებად შემოღებული იქნა ევროპის სატელეკომუნიკაციო სტანდარტების ინსტიტუტის (ETSI) ციფრული მაუწყებლობის 5 სტანდარტი;
- გაეროს გენერალური ანსამბლეს 68-ე სესიაზე მხარი დაეჭირა საინფორმაციო სუპერმაგისტრალის (TASIM - Trans-Eurasian Information Super Highway) რეზოლუციის პროექტს;
- „ძლიერი, დემოკრატიული, ერთიანი საქართველოსთვის“ სამთავრობო პროგრამის ფარგლებში მომზადდა ICT და ფოსტის სფეროში 2013-2017 წწ. განსახორციელებელი პრიორიტეტული პროექტები;

- მიმდინარეობდა შემდეგი თემატიკის კვლევები და კონცეპტუალური დამუშავება: ბიზნეს-ინკუბატორების კონცეფციის შემდგომი განვითარება; თავისუფალი ტურისტული ზონების კანონმდებლობის დახვეწა; იმპორტის კვლევა, ტენდენციები და პროგნოზები; ფოთის პოტენციური მსხვილი საინვესტიციო პროექტების განსათავსებლად; საქართველოში ნავთობისა და გაზის პოტენციალის შესწავლა; საქართველოში პლასტმასის გადამამუშავების ბაზრის მიმოხილვის მომზადება; უძრავი ქონების სააგენტოებისა და ბაზრის მიმოხილვა; საქართველოს კინოინდუსტრიის პოპულარიზაციისა და აღნიშნულ სექტორში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების წასახალისებლად საგადასახადო შეღავათებისა და სხვა შესაბამისი წახალისებების შემუშავება; „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ aftercare-ის ფარგლებში ნახშირისა და ცემენტის კლინკერების მიწოდების, ვაჭრობისა და ფასების ანალიზი; ლოჯისტიკური მომსახურება საქართველოში და ინვესტირების პოტენციალი; 2013 წლის პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ანალიზი; ქართული ტექსტილისა და სამკერვალო სექტორის მდგრადობის მიმოხილვა; J&T Finance Group-ისათვის გუდაურის ფონდისა და გუდაურის განვითარების სააგენტოს ფინანსური ანგარიშგების (ფულადი სახსრების ნაკადები, საბალანსო და მოგება/ზარალის უწყისი) მომზადება/დამუშავება;
- მომზადდა მიმოხილვები და პრეზენტაციები: „საქართველოს საინვესტიციო პოტენციალი“; „ტურიზმი საქართველოში“; „საქართველოს ეკონომიკური პერსპექტივა“; „ექსპორტი 2012 წელს“; „კერძო საინვესტიციო შესაძლებლობები“; „საქართველოში ნავთობისა და გაზის პოტენციალი“; „გასართობი ტიპის პარკისტვის შესაფერისი მიწის ნაკვეთების პრეზენტაცია“; „საქართველოს ეკონომიკური პერსპექტივა 2013“; წყალტუბოს საკურორტო ინფრასტრუქტურის მიმოხილვა და პრეზენტაცია; საქართველოს აეროპორტების პრეზენტაცია სინგაპურის აეროპორტის მფლობელი და ოპერატორი კომპანიისთვის (Changi Group); გუდაურში სასტუმროს პრეზენტაცია; სარეიტინგო კომპანია Moody's-თვის საინვესტიციო პროექტების სია; „ექსპო მილანი 2015“; საქართველოს პოპულარიზაციისათვის განხორციელებული საერთაშორისო კამპანიების მიმოხილვა; 2014 წლის თებერვალში კანადაში დაგეგმილი ბიზნეს ფორუმისთვის საპრეზენტაციო მასალის მომზადება; „საქართველოს საერთაშორისო მარკეტინგული კამპანია“; ნავთობისა და გაზის, უძრავი ქონების, საცალო გაყიდვების ბაზრის პრეზენტაციების განახლება;
- მიმდინარეობდა შეხვედრები/მოლაპარაკებები უცხოელ ინვესტორებთან საქართველოში, სხვადასხვა სფეროში/სექტორში ინვესტირებასთან დაკავშირებით, მათ შორის: ვარდის ზეთის წარმოება, ალუმინის წარმოება, საფეიქრო ინდუსტრია, ანაკლიისა და ქობულეთის ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საპრივატიზაციო ობიექტები, პლასტმასის გადამამუშავება, წიაღისეულის მოპოვება, მეფრინველეობის და მესაქონლეობის ფერმები და სხვა;
- განხორციელდა შემდეგი თემატური კვლევები: ლოჯისტიკური მომსახურება საქართველოში და ინვესტირების პოტენციალი, საქართველოში იმპორტის ტენდენციები და ჩანაცვლების პერსპექტივები, მცირე მეწარმეობის განვითარება და მინერალურ წყლებზე ტარიფის მომატების ზეგავლენა სექტორში მოქმედ კომპანიებზე;
- ჩატარდა სამუშაოები ახალი საექსპორტო ბაზრების მოძიებასთან დაკავშირებით:
  - ✓ მომზადდა ექსპორტის მონაცემების დაწვრილებითი კვარტალური ანალიზი;
  - ✓ კორეაში საკვებისა და ღვინის გამოფენაზე - Deajeon International Food and Wine წარდგენილ იქნა ქართული პროდუქცია (ღვინო, ძირტკბილა, ჩურჩხელა);
  - ✓ მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები „Dufry Central Asia“-ს ყაზახეთის თავისუფალ სავაჭრო ზონაში ქართული ალკოჰოლური სასმელების განთავსებასთან დაკავშირებით;

- ✓ ინდოელ ტრეიდერებს მიეწოდათ ინფორმაცია მაღალი ხარისხის ღვინოებზე, ხოლო ჰონკონგელ ტრეიდერებს - ქართული ნატურალური პროდუქციის მწარმოებლების სია;
- ✓ მიმდინარეობდა საორგანიზაციო საკითხების განხილვა და სამუშაო შეხვედრების გამართვა 2014 წლის მაისში აზიის განვითარების ბანკთან ერთად „საქართველოს საინვესტიციო ფორუმის“ ჩატარებასთან დაკავშირებით;
- ✓ მომზადდა საჭირო ინფორმაცია კორეაში თაფლის ექსპორტთან და შუა აზიის ბაზარზე ცხვრის ექსპორტთან დაკავშირებით;
- ✓ „ბიოფაზი 2013“-ზე მოხდა ქართული პროდუქციის წარდგენა;
- ✓ მიმდინარეობა 8 ქართული კომპანიის მომზადება დუბაიში დაგეგმილ „Gulfood 2014“ გამოფენაზე წარსადგენად;
- საქართველოში ვიზიტით იმყოფებოდნენ:
  - ✓ კომპანია „რუსეთის გაერთიანებული საკონდიტრო“-ების წარმომადგენლები თბილის ექსპორტთან დაკავშირებით, რომლებმაც დაიწყეს ქართულ ბაზარზე შემოსვლის სხვადასხვა სტრატეგიების განხილვა და ამავდროულად მოამზადეს სამინისტროსთან შემდგომი თანამშრომლობის მემორანდუმი;
  - ✓ საინვესტიციო და საკონსულტაციო ფირმა „Quantum International“-ისა და ლუდის მწარმოებელი კომპანია „Carlsberg“-ის წარმომადგენლები საინვესტიციო პოტენციალის გაცნობის მიზნით;
  - ✓ დუბაიში არსებული ბაღებისათვის დეკორატიული ავეჯის მწარმოებელი კომპანია „Fiore Rosso“ საქართველოში წარმომადგენლობის გახსნასთან და რეგიონული ცენტრის დაარსებასთან დაკავშირებით;
  - ✓ დუბაიში რეგისტრირებული კომპანია „SAT“-ი, რომელიც დაინტერესებულია სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთების შეძენით და პირველ ეტაპზე გეგმავს მეცხოველეობის განვითარებას, დიდი რაოდენობით პომიდვრის მოყვანას და ტომატის პასტის გადამამუშავებელი ქარხნის გახსნას;
  - ✓ სათამაშო ინდუსტრიის მსხვილი წარმომადგენელი კომპანია „Grupo Pefaco“, რომელმაც პირველ ეტაპზე შეისწავლა საქართველოს უძრავი ქონების ბაზარი და აწარმოა მოლაპარაკებები სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ორი ობიექტის შეძენასთან და „ბათუმი თაურის“-ის შენობაში სასტუმროს მოწყობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;
  - ✓ კატარის კომპანია „Macro Asia“, რომელიც დაინტერესებულია საქართველოში ხილისა და ბოსტნეულის მოყვანა-გადამამუშავებით შემდგომი ექსპორტის განხორციელების მიზნით და ასევე, წყაროსა და მინერალური წყალის ექსპორტით;
  - ✓ ამერიკული კომპანია „Conti Group“-ის წარმომადგენლები ანაკლიის პორტის განვითარების, ნარჩენების გადამამუშავების და უძრავი ქონების სექტორის საკითხებთან დაკავშირებით;
  - ✓ სამხრეთ აფრიკულ კომპანიების „Mertek“ და „NuPlanet“-ის წარმომადგენლები მცირე და საშუალო ჰესების ინვესტირებასთან დაკავშირებით;
  - ✓ კომპანია „Fortuna Holding“-ის წარმომადგენლები მლეთა-კობის გზის ინფრასტრუქტურულ პროექტში მონაწილეობის მიზნით;
  - ✓ სლოვაკური კომპანია „J&T Finance Group“-ის წარმომადგენლები გუდაურის სასტუმრო და სათხილამური ინფრასტრუქტურის განვითარებაში ინვესტიციის განხორციელებასთან დაკავშირებით;

- ✓ კომპანია „სინოზენი“-ს წარმომადგენლები ქობულეთის თავისუფალ ტურისტულ ზონაში 2 საშუალო დონის სასტუმროს მშენებლობასთან დაკავშირებით, ხოლო კომპანია „H&SI Holding LLC“-ის წარმომადგენლები ქ.ფოთში სასტუმროს აშენების მიზნით სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის შეძენასთან დაკავშირებით;
- დასრულდა მოლაპარაკებები კომპანია „Cross 1“-სთან, რომელმაც აუქციონის წესით შეისყიდა ყოფილი ისნის სამხედრო ჰოსპიტალის ტერიტორიის 1,33ა მიწის ნაკვეთი შემდგომში ჰიპერმარკეტ „კარფურის“ გახსნის მიზნით;
- კომპანია „Royal Haskoning DHV“-სთან გაფორმდა მემორანდუმი სამეგრელოში 4 ჰესის მშენებლობასთან დაკავშირებით (220 მლნ აშშ დოლარის ინვესტიცია);
- კომპანია „Raheb Group“-მა საქართველოში ვარდის წყლის და ზეთის წარმოების მიზნით თბილისის მიმდებარედ დაიწყო 503ა ბროწეულისა და 703ა ვარდის პლანტაციების მოშენება;
- განხორციელდა ინვესტორთა შემდგომი მომსახურება, კერძოდ:
  - ✓ სხვადასხვა საკითხების გადაჭრაში დახმარება გაეწია კომპანია TR-ს (სოფლის მეურნეობა), რომელიც საქართველოში აფართოებს თავის საქმიანობას (უკვე დაწყებულია სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის გადამამუშავებელი ქარხნების პროექტი, გეგმავს ახალი გადამამუშავებელი ქარხნების გახსნას და რამდენიმე ათასამდე ადამიანის დასაქმებას);
  - ✓ სამეგრელოს რეგიონში მიმდინარეობდა მუშაობა ადგილობრივ მოსახლეობასთან კომპანია „ფერერო როშე“-ს საქმიანობასთან დაკავშირებული სირთულეების მოგვარებაზე;
  - ✓ დახმარება გაეწია კომპანიებს („მოულს ენდ მეტალს“, „ენერგო არაგვი“, „ჯინო პარკი“, შპს „რუსმეტალი“) დღგ-ს დაბრუნებასთან დაკავშირებული საკითხების მოგვარებაში;
  - ✓ კომპანია „Slanovskiy“-ს გაეწია იურიდიული მხარდაჭერა და დახმარება ადგილობრივ კომპანიებთან დაკავშირების მიზნით.

5.3.2. სახელმწიფო ქონების მართვა (პროგრამული კოდი 24 01 02)

- სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების ეკონომიკურ აქტივობაში ჩართვის მიზნით, ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებს გადაეცა 812 ერთეული უძრავ-მოდრავი ქონება და კომპანიების წილები;
- განხორციელდა 4573 სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების რეგისტრაცია;
- განხორციელდა 8 საწარმოს მართვის უფლებით გადაცემა (გადაეცა როგორც სამინისტროებს, ასევე თვითმმართველ ერთეულებს); 3 საწარმოს სახელმწიფო 100%-იანი წილის პრივატიზება და 1 საწარმოს დაფუძნება;
- მიეცა თანხმობა ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებს 309 ერთეული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებად რეგისტრაციაზე;
- ელექტრონული აუქციონის შედეგად გაიყიდა 247 ობიექტი, საიდანაც 208 ობიექტი წარმოადგენს საქართველოს რეგიონებში არსებულ ქონებას, ხოლო პირდაპირი მიყიდვის ფორმით - 2100 ობიექტი (მათ შორის სამხედრო და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ ოჯახებს სახელმწიფო ქონება გადაეცა სიმბოლურ ფასად);
- სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოში ამუშავდა მომხმარებლისათვის განახლებული საინფორმაციო ქოლ-ცენტრი, გაიხსნა სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულ

სააგენტოს საკუთარი ოფიციალური ყოველდღიურად განახლებადი გვერდი Facebook-ზე, სადაც ნებისმიერ მოქალაქეს შეუძლია დაუკავშირდეს სააგენტოს და ოპერატიულად მიიღოს ინფორმაცია სასურველ თემაზე. მიმდინარეობდა აქტიური მუშაობა განახლებულ და კომპლექსურ ვებ-პორტალის შექმნაზე და 2013-2015 წლების სტრატეგიული გეგმის ჩამოყალიბებაზე;

- მოქალაქეებისთვის სწრაფი და ეფექტური მომსახურების, კვალიფიციური კონსულტაციის გაწევისა და სერვისების მაქსიმალური რაოდენობის შეთავაზების მიზნით სააგენტოს მიერ თბილისის იუსტიციის სახლში გაიხსნა სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს თბილისის მომსახურების ცენტრი;
- სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოსა და საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ერთობლივი თანამშრომლობის შედეგად 600-მდე მოქალაქეს მიეცა სარდაფებისა და ნახევარსარდაფების კერძო საკუთრებაში დარეგისტრირების უფლება;
- მომზადდა საპრივატიზებო პაკეტი 750 ობიექტზე;
- მიმდინარეობდა სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი საწარმოების ოპტიმიზაციის პროცესი, კერძოდ: დასრულდა საქმის წარმოება სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მართვაში მყოფი 10 გადახდისუუნარო საწარმოზე, შერწყმის მიზნით რეორგანიზებულ იქნა 6 საწარმო, ხოლო 2 საწარმოს სახელმწიფოს 100%-იანი წილი შეტანილ იქნა შპს „სახელმწიფო მომსახურების ბიუროს“ კაპიტალში;
- სახელმწიფო ქონების შესახებ ერთიანი, დაზუსტებული და გამჭვირვალე საინფორმაციო სისტემის შექმნის მიზნით მიმდინარეობდა სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების ინვენტარიზაცია (შესწავლა, აზომვა, რეგისტრაცია, დასურათება), კერძოდ სააგენტოს მიერ განხორციელდა თბილისის 9 უბნის სახელმწიფო უძრავი ქონების სრული ინვენტარიზაცია (ლილო, სამგორი, ფინიჭალა, ვარკეთილი, დიდგორი (კოჯორი, კიკეთი, წყნეთი, ტაბახმელა, ოქროყანა, წავკისი, ახალდაბა), თბილისის ზღვა, ლისი, ზაჰედი და დილომი), რის შედეგად აღმოჩენილია სახელმწიფო საკუთრებად დასარეგისტრირებელი 663 ობიექტი;
- სააგენტოსა და საქართველოს რეგიონებში არსებული მომსახურების ცენტრებს შორის კოორდინაციის გაუმჯობესებისა და თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი მომსახურების ერთიანი სტანდარტის დანერგვის მიზნით, მიმდინარეობდა შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება აღნიშნული რეგიონალური ცენტრების გაძლიერებისა და იქ მომუშავე პერსონალის კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით;
- მომზადდა „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტი;
- განხორციელდა სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები (საშუალოდ 35 ობიექტზე);
- მიმდინარეობდა ბაქო-თბილისი-ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის მშენებლობის მარაბდა-ახალქალაქი-კარწახის მონაკვეთზე კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა-კომპენსაციასთან დაკავშირებული ინდივიდუალური ღონისძიებების გატარება.

5.4. ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 23 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ – საფინანსო-ანალიტიკური სამსახური

- სახელმწიფო ბიუჯეტის დაგეგმვის ელექტრონული სისტემის (eBudget) სრულყოფის ფარგლებში განხორციელდა ცვლილებები სსიპ-ების და ა(ა)იპ-ების პორტალში, დაემატა

გაგზავნილი ფაილების ნაერთზე ავტომატური მიზმის ფუნქცია და ხაზინის ან ბიუჯეტის სისტემებიდან იმპორტირებული მონაცემების რედაქტირების შესაძლებლობა;

- გაეშვა სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემის (eTreasury) სრულიად ახალი ვერსია, შეიქმნა ბუღალტრული პროცესების ავტომატიზაციის პირველადი ვერსია და ბუღალტრული საკონტროლო ანგარიშები, რომელიც წარმოადგენს ავტომატური ტრანზაქციების სისწორის გადამოწმების ბერკეტს, სისტემას აგრეთვე დაემატა საგადახდო დავალებათა პაკეტის ჩამოყალიბების ახალი ფუნქციონალი, რომლითაც ხდება სტიპენდიების, სოციალური დახმარებების და სასკოლო ვაუჩერების პროცესირება;
- სამუშაო რეჟიმში გაეშვა სახელმწიფო ვალისა და საინვესტიციო პროექტების მართვის სისტემის (eDMS) რამოდენიმე მოდული, დაიხვეწა ემისიის გეგმების ნაწილი, შემუშავდა დონორების სინქრონიზაციის სერვისი, და საბიუჯეტო ცნობების მოდული, რომლითაც მოხდება ბიუჯეტში ცვლილებების შეტანა;
- განხორციელდა ადამიანური რესურსების მართვის ავტომატიზებული სისტემის (eHRMS) ინტეგრაცია მომხმარებლების და უფლებების ერთიან ელექტრონულ სისტემასთან (ePassport), ასევე, eHRMS-სისტემაში განხორციელდა მივლინებების მოდულის რეალიზება;
- გაეშვა საქმისწარმოების ავტომატიზებული სისტემის (eDocument) ძირეულად განახლებული ვერსია, მომზადდა სისტემის განახლებული ვერსიის საინსტალაციო პლატფორმა, 19 სახელმწიფო უწყებაში დაიწყო სისტემის დანერგვასთან დაკავშირებული ტექნიკური და ადმინისტრაციული სამუშაოები;
- შემუშავდა ელექტრონული აუქციონის (eAuction) შედეგების დაგზავნის სერვისი და შესრულდა ოპტიმიზაციის სამუშაოები, ანგარიშების ნაწილში სისტემას დაემატა 6 ახალი ფუნქცია, დასრულდა და სატესტო რეჟიმში გაეშვა ქართუ-ბანკის ელექტრონული კომერციის ვებ-სერვისი;
- შეიქმნა 20-მდე ახალი პორტალი და ვებ-გვერდი, ინფორმაციული უსაფრთხოების კუთხით დაკონფიგურირდა უსადენო ინტერნეტკავშირის ერთიანი, იზოლირებული არხი, დამატებით შეიქმნა ახალი, იზოლირებული სერვერული გარემო (DMZ ზონა), რომელიც სრულად არის გამოყოფილი ფინანსთა სამინისტროს სერვერული ქსელისგან, განხორციელდა მაღალი წარმადობის მონაცემთა შენახვის ტექნიკური სისტემის წარმადობის ანალიზი და მისი გაუმჯობესების გზების დასახვა;
- სხვა უწყებებისა და ორგანიზაციების წარმომადგენლებისთვის სამსახურის მიერ ჩატარდა სწავლებისა და კონსულტაციების ციკლი;
- ჩატარდა სამუშაოები ფინანსთა სამინისტროს ICT-ინფრასტრუქტურის მდგრადობის უზრუნველყოფისა და შემდგომი განვითარების მიზნით.

5.5. სტატისტიკური სამუშაოების დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 47 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- განხორციელდა სტატისტიკური კვლევების დაგეგმვა, მართვა და ადმინისტრირება; მეთოდოლოგიური და სტატისტიკური სტანდარტების შემუშავება; სამსახურის მართვის და სტატისტიკური კვლევების და მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის მოსამზადებელი სამუშაოების განხორციელების მიზნით საჭირო საკადრო, ფინანსური, მატერიალურ-ტექნიკური და ინფორმაციულ-ტექნოლოგიური რესურსებით უზრუნველყოფა.

5.6. ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 49 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს ორგანიზებით ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობისა და ქვეყნის საინვესტიციო შესაძლებლობებზე ცნობადობის ამაღლების მიზნით განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- შვეიცარიის ქალაქ დავოსში ჩატარებულ ეკონომიკურ ფორუმზე გაიმართა საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ინდივიდუალური შეხვედრები „RusHydro“, „JP Morgan“, „Siemens“, „Blackstone group“ კომპანიების წარმომადგენლებთან და „TATA Group“-ის აღმასრულებელ დირექტორთან, სადაც პრემიერმა ბიზნესმენებს წარუდგინა საქართველოს საინვესტიციო პოტენციალი და პირადად მოიწვია საქართველოში;
- საქართველოს პრემიერ-მინისტრის მოწვევით და საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს ორგანიზებით ქვეყანაში სამუშაო ვიზიტით იმყოფებოდნენ ინდური კონკლგომერატის „TATA Group“-ის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელები და ნორვეგიული კომპანია „Norsk Mineral“ და „Clean Energy“ ხელმძღვანელები და მფლობელები, ასევე საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის წარმომადგენლები, რის შედეგად „TATA Group“-ი თანამონაწილის სახით ჩაერთო მდინარე აჭარისწყალზე ჰიდროელექტროსადგურების მშენებლობის მიმდინარე საინვესტიციო პროექტში;
- გაიმართა საპარტნიორო ფონდისა და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს შეხვედრები ეგვიპტური კომპანიის „Orascom Development Holding“-ის საერთაშორისო და ბიზნესის განვითარების დირექტორთან და მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები უძრავი ქონების სფეროში საინვესტიციო პროექტების განხორციელებასთან დაკავშირებით (ქ.თბილისში და შავი ზღვის სანაპიროზე);
- საქართველოს ეროვნულმა საინვესტიციო სააგენტომ უმასპინძლა:
  - ✓ კომპანია „Al Ahram“-ის წარმომადგენლებს საქართველოში პლასტმასის შესაფუთი მასალების წარმოებასთან დაკავშირებით;
  - ✓ თურქულ საფეიქრო ინდუსტრიაში მოღვაწე „SBS“-ის, „Calik Denim“-ისა და „IMTEKS“-ის კომპანიების წარმომადგენლებს, რომლებიც აწარმოებენ მოლაპარაკებებს საქართველოში სამკერვალო ფაბრიკის გახსნასთან დაკავშირებით და კომპანია „Christiaan Erasmus“-ის წარმომადგენელს, რომელმაც დაათვალიერა ქართული სამკერვალო საწარმოები და რამოდენიმე სამკერვალოს მისცა ტანსაცმლის საცდელი შეკვეთა;
  - ✓ ბიზნესმენტა დელეგაციას სამხრეთ კორეის ენერჯეტიკის, სამშენებლო, წარმოებისა და ფინანსური სერვისების სექტორებიდან (მათ შორის „Hyundai E&C“ და „KDB Daewoo“), რომლებმაც საპარტნიორო ფონდთან ერთად განიხილეს კონკრეტული საინვესტიციო პროექტები;
  - ✓ მსოფლიოში ჰიდროელექტროსადგურების მფლობელ კომპანიათა შორის სიდიდით მეორე ადგილზე მყოფ კომპანია „RusHydro“-ს წარმომადგენლებს საქართველოში აღნიშნული სფეროს ინვესტირებასთან დაკავშირებით;
  - ✓ ისრაელში მოქმედ კომპანია „Paxigal“-ის წარმომადგენლებს უძრავი ქონების სფეროში საცხოვრებელი შენობებისა და სასტუმროების განვითარების პროექტების განხორციელებასთან დაკავშირებით;
  - ✓ კომპანია „Tadiran Appliances“-ის წარმომადგენლებს, რომლებიც ამჟამად საქართველოში ატარებენ მაცივრებისა და კონდიციონერების წარმოების შესაძლებლობის კვლევას „Feasibility study“;

- ✓ ეგვიპტურ კომპანია „Hinalco“-ის წარმომადგენლებს საქართველოში სამშენებლო მასალების წარმოებასთან დაკავშირებით;
- ✓ ტაივანის ბიზნეს დელეგაციას კახეთში ტურისტული კომპლექსის მშენებლობასთან დაკავშირებით;
- ✓ შვეიცარიულ კომპანია „F-scott“-ს საქართველოში ცემენტის წარმოებასთან დაკავშირებით;
- ✓ ITC Group-ს, რომელიც გეგმავს ამერიკული კომპანია „The Coffe Bean&Tea Leaf“-ის ქსელისა და პროდუქციის დამახარისხებელი საწარმოს გახსნას საქართველოში;
- ✓ ბატონ ტარეკ ფაჰმის (Tarek Fahmy), რომელმაც სხვა ეგვიპტელ პარტნიორებთან ერთად შეიძინა 8 ჰა მიწა თბილისში და გეგმავს სავაჭრო ცენტრის მშენებლობას;
- ✓ ქათული წარმოშობის რუს ბიზნესმენს თემურ ქიმერიძეს, რომელიც დაინტერესებულია საქართველოში კვების ობიექტების გახსნით;
- საინვესტიციო სააგენტოსა და თურქულ კომპანია „YukselenTarin“-ს შორის გაიმართა მოლაპარაკებები სამეგრელოს რეგიონში სასათბურე მეურნეობების განვითარებასთან დაკავშირებით და ამ ეტაპზე მიმდინარეობს ინვესტორისათვის შესაბამისი მიწის ნაკვეთების შერჩევა;
- ნიდერლანდების სამეფოში, საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოსა და საპარტნიორო ფონდის წარმომადგენლების ვიზიტის ფარგლებში, გაიმართა შეხვედრები სხვადასხვა სფეროში მოღვაწე მსხვილ საერთაშორისო კერძო კომპანიებთან (Unilever, Astradius, DSM, Vander Valk, Jonas, Siemens, Hydroring და ა.შ.), მათ შორის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი შეხვედრა როტერდამის ნავსადგურის ხელმძღვანელობასთან სამომავლო თანამშრომლობასთან დაკავშირებით;
- საქართველოს ეროვნულმა საინვესტიციო სააგენტომ გამართა შეხვედრები:
  - ✓ ქ. სტამბულში, თურქეთში მოღვაწე სხვადასხვა კერძო კომპანიებთან (Imteks, Tamteks, Zorlu Group, Calik Group, Kimo Textile, სასტუმროების მფლობელთა ასოციაცია და ა.შ.) საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის მიზნით;
  - ✓ ქუვეითურ კომპანია „Albaker Co. for Trading&Contracting“- თან ქ. ქობულეთის თავისუფალი ტურისტული ზონის საინვესტიციო პროექტთან დაკავშირებით;
  - ✓ „SAT“-ის წარმომადგენლებთან სასტუმროს მშენებლობასთან, ხოლო სამხრეთ კორეული კომპანიის „WONIL Corporation“-ის აღმასრულებელ დირექტორთან ქ. თბილისში ყოფილი მიხაილოვის კლინიკის ტერიტორიაზე ხუთ-ვარსკვლავიანი სასტუმროსა და მაღალი კლასის კომერციული ცენტრის მშენებლობასთან დაკავშირებით;
  - ✓ ბრიტანულ კომპანია „UKNA“-ის აღმასრულებელ დირექტორთან საქართველოში მსხვილი მეტალურგიული ქარხნის მშენებლობასთან, ხოლო ინდურ კომპანია „ShriRathi Group“-ის წარმომადგენლებთან დასავლეთ საქართველოში მეტალურგიული საწარმოს მშენებლობასთან დაკავშირებით;
  - ✓ მოლდოვური კომპანია „Pukoven“-ის წარმომადგენლებთან საქართველოში მეღორეობის ფერმის აშენებასთან დაკავშირებით;
  - ✓ ბულგარული კომპანია „WIND SIS“-ის წარმომადგენლებთან ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობასთან დაკავშირებით;
  - ✓ „Karbakhsh Ravari“-ის წარმომადგენლებთან საქართველოში მაკარონის წარმოებასთან დაკავშირებით;

- ✓ ჰოლანდიური კომპანია „Spiertz“-ის წარმომადგენლებთან საქართველოში სასაბჭოო მეურნეობის მოწყობასთან დაკავშირებით;
- ✓ თურქულ კომპანია „Er-Bakir“-ის წარმომადგენლებთან და მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები ეკონომიკასა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან საქართველოში სპილენძის მავთულის წარმოებასთან დაკავშირებით;
- ✓ „Medatrans AG“-ის წარმომადგენლებთან, რომელიც მის პარტნიორ კომპანია „Gemini International“-თან ერთად გეგმავს საქართველოში კლინიკების ქსელის მშენებლობას, მართვას და გარკვეული პერიოდის შემდგომ სახელმწიფოსთვის უსასყიდლოდ გადაცემას;
- ✓ შპს „ქართული ბიტუმი ნავთობგადამამუშავებელი ქარხანის“ ხელმძღვანელთან და მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან პროექტი „ახალი ფაზისის“ განხორციელებასთან დაკავშირებით (სამეგრელოს რაიონში ნავთობგადამამუშავებელი ქარხანის, ჰიდროელექტრო სადგურის, ღორღისა და ქვიშის ქარხანის, ბეტონის ქარხანის, საშუალო ზომის დასახლებული პუნქტებისა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა);
- ✓ ქ. დოჰაში ბიზნესისა და სამთავრობო წრეების წარმომადგენლებთან, ქ. ვაშინგტონში აშშ-ს მთავრობისა და ბიზნეს საზოგადოების წარმომადგენლებთან, სასტუმრო „Radisson Blue Iveria“-ში ტაივანისა და რუსეთის ბიზნეს-დელეგაციებთან საქართველოს საინვესტიციო გარემოსა და საინვესტიციო პროექტების გაცნობის მიზნით;
- საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს მიერ სხვადასხვა ფორუმებზე გაკეთდა პრეზენტაციები საქართველოს საინვესტიციო შესაძლებლობების შესახებ:
  - ✓ ქ. ტორონტოში კანადის ატლანტიკური საბჭოს ორგანიზებით გამართულ „სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის საინვესტიციო და ბიზნეს შესაძლებლობების ფორუმზე“ (ენერჯეტიკა, მშენებლობა, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი.), სადაც ესწრებოდნენ ალბანეთის, ბოსნია-ჰერცეგოვინის, ბულგარეთის, ხორვატიის, მაკედონიის, სერბიის, სლოვენისა და თურქეთის სახელმწიფო და კერძო სექტორის მაღალი რანგის წარმომადგენლები;
  - ✓ საქართველო-ისრაელის ბიზნეს ფორუმის „GEORGIA GATEWAY 2013“ (Georgia-Israel Business Cooperation Forum) ფარგლებში გაიმართა შეხვედრები და მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები საინვესტიციო სააგენტოს, საპარტნიორო ფონდის წარმომადგენლებსა და კომპანია „MMG Properties“ წარმომადგენლებს შორის, რომლებიც დაინტერესებული არიან საქართველოში საინვესტიციო პროექტების განხორციელებით უძრავი ქონებისა და სოფლის მეურნეობის სფეროში. ასევე მიმდინარეობდა მოლაპარაკება ებრაულ კომპანია „Olmont“-თან, რომელიც თბილისის აეროპორტთან ახლოს შექმნილ მიწაზე გეგმავს ინდუსტრიული პარკის გაკეთებას;
  - ✓ სასტუმრო „Holiday Inn“-ში გამართულ საქართველო-ავსტრიისა და საქართველო-სლოვაკეთის ბიზნეს ფორუმებზე და ასევე, საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოსა და სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ორგანიზებით ჩატარებულ ბიზნეს ფორუმზე;
  - ✓ საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოსა და საქართველოში ჩინეთის საელჩოს ორგანიზებით სასტუმრო „Radisson Blu Iveria“-ში გამართულ საქართველო-ჩინეთის ბიზნეს ფორუმზე, რომელსაც დაესწრო

წარმოების, ენერჯეტიკის, უძრავი ქონების, სოფლის მეურნეობის და სხვა სექტორებიდან 40-მდე ჩინური კომპანიის წარმომადგენელი;

- ✓ სასტუმრო „თბილისი მარიოტში“ საქართველო-უკრაინის სავაჭრო-ეკონომიკური საბჭოს, საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს, საპარტნიორო ფონდის, უკრაინული კომპანია „Soft Rating Consult“-ის ორგანიზებით ჩატარებულ საქართველო-უკრაინის ბიზნეს ფორუმზე;
- ✓ საქართველო-შვეიცარიის ბიზნეს ასოციაციის (GSBA), საქართველოში გერმანიის ეკონომიკური გაერთიანებისა (DWVG) და ქართულ უკრაინული ბიზნეს კლუბის (GUBC) მიერ ორგანიზებულ პრეზენტაციაზე;
- ✓ აზერბაიჯანში (ქ. გაბალაში) გამართულ საქართველო-თურქეთი-აზერბაიჯანის ეკონომიკურ ფორუმზე, სადაც მონაწილეობდა 200-მდე კომპანია თურქეთის, აზერბაიჯანის და საქართველოს მხრიდან;
- ✓ საქართველოში შვედეთის საელჩოს ორგანიზებით სასტუმრო „Courtyard Marriott“-ში გამართულ საქართველო-შვედეთის ბიზნეს ფორუმზე;
- ✓ საქართველოში შვეიცარიის საელჩოს ორგანიზებით კრწანისის რეზიდენციაში გამართულ საქართველო-შვეიცარიის ბიზნეს ფორუმზე;
- ✓ მედიაჰოლდინგ „ჯორჯიან თაიმსის“ ორგანიზებით სასტუმრო „ქორთიარდ მარიოტში“ გამართულ „ინდუსტრიულ ფორუმზე“;
- ✓ ყირიმში ჩატარებულ მე-4 საერთაშორისო შავი ზღვის ეკონომიკურ ფორუმზე;
- საქართველოს ეროვნულმა საინვესტიციო სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო:
  - ✓ საერთაშორისო კონფერენციაში „Facilitating FDI into Europe and Central Asia“;
  - ✓ სამხრეთ კორეის ქალაქ სეულში და ქალაქ ბუსანში გამართულ საინვესტიციო სემინარებში საქართველოს ეროვნულმა საინვესტიციო სააგენტომ დაინტერესებულ მხარეს წარუდგინა პრეზენტაცია საქართველოში არსებული საინვესტიციო გარემოსა და პერსპექტივების შესახებ, სადაც განხილულ იქნა ლოჯისტიკური პროექტების განხორციელების შესაძლებლობები კორეული ინვესტორების თანამონაწილეობით და დაისახა სამომავლო თანამშრომლობის გეგმები;
  - ✓ ნიდერლანდების სამეფოში გამართულ ნიდერლანდელ ახალგაზრდა მეწარმეთა კონფედერაციის “Hogiaf” დაჯილდოების ცერემონიაზე (ესწრებოდა 700-მდე ბიზნესმენი ჰოლანდიის მხრიდან), სადაც საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოსა და ტურიზმის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებისათვის გამოყოფილ სტენდზე წარმოდგენილი იყო საქართველოში არსებული საინვესტიციო პროექტები, აგრეთვე როტერდამის სავაჭრო პალატაში და საქართველო-ნიდერლანდების ბიზნეს საბჭოს ოფიციალურ გახსნაზე (მიწვეული იყო 400-მდე პოტენციური ინვესტორი), სადაც გაიმართა პრეზენტაცია საქართველოს საინვესტიციო გარემოს შესახებ;
  - ✓ „საქართველოსა და ყაზახეთის რესპუბლიკის ეკონომიკური თანამშრომლობის სამთავრობო კომისიის“ მორიგ სხდომაზე, სადაც მოხდა შეთანხმება ყაზახურ მხარესთან ინვესტიციების მოზიდვის თაობაზე;
  - ✓ ამბასადორიალში, სადაც საქართველოს ელჩებს უცხოეთში გააცნო საქართველოს საინვესტიციო გარემო და მიმდინარე საინვესტიციო პროექტები;
  - ✓ პოლონეთის ქალაქ კატოვიცაში გამართულ „The III European Congress of Small and Medium-Sized Enterprises“ ღონისძიებაში, სადაც საინვესტიციო სააგენტოს წარმომადგენლებმა მონაწილე ბიზნესმენებს გააცნეს საქართველოს საინვესტიციო გარემო და მიმდინარე საინვესტიციო პროექტები;

- საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ლატვიაში და ესტონეთში ოფიციალური ვიზიტის ფარგლებში საქართველოს ეროვნულმა საინვესტიციო სააგენტომ გამართა ბიზნეს შეხვედრები ლატვიელ და ესტონელ პოტენციურ ინვესტორებთან და გააცნო საქართველოს საინვესტიციო გარემო და მიმდინარე საინვესტიციო პროექტები;
- საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ისრაელში ოფიციალური ვიზიტის ფარგლებში საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოსა და ისრაელის ექსპორტის ინსტიტუტის ორგანიზებით ჩატარებულ საქართველო-ისრაელის ბიზნეს ფორუმზე გაკეთდა პრეზენტაცია საქართველოს საინვესტიციო გარემოსა და შესაძლებლობებზე, გაიმართა ორმხრივი შეხვედრები ისრაელისა და საქართველოს კერძო სექტორის წარმომადგენლებს შორის;
- ქვეყნის საინვესტიციო შესაძლებლობებზე ცნობადობის ამაღლების მიზნით, ასევე განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ 2012 წლის ბოლოს ქვეყნის საინვესტიციო პოტენციალის, პრიორიტეტული სექტორებისა და ქვესექტორების იდენტიფიკაციის მიზნით ჩატარებული კვლევების შედეგად მიღებული მასალის თემატური დამუშავება და პრიორიტეტული სექტორების მიხედვით საინფორმაციო ბროშურების დაბეჭდვა ინგლისურ და რუსულ ენებზე;
  - ✓ საინვესტიციო პაკეტი, ბროშურებისა და სააგენტოს განახლებული ბრენდირებული საიმიჯო მასალებით, დაიგზავნა როგორც საქართველოს სამთავრობო უწყებებში, ასევე საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიურ მისიებში პოტენციური ინვესტორებისათვის გადასაცემად და დაინტერესებულ წრეებში გასავრცელებლად;
  - ✓ გამოიცა საიმიჯო-საინფორმაციო კატალოგი „INVEST IN GEORGIA“ (1000 ცალი), პოტენციური ინვესტორებისათვის გადასაცემად და ოფიციალურ ღონისძიებებზე გასავრცელებლად;
  - ✓ საინვესტიციო სააგენტოს ვებ-გვერდზე განახლდა სექტორული საინვესტიციო ბროშურები (ენერჯეტიკა, ტურიზმი, წარმოება, სოფლის მეურნეობა, ლოჯისტიკა, მომსახურების სექტორი) და ასევე პოტენციური ინვესტორებისათვის დაემატა საინტერესო განახლებული სამართლებრივი გზამკვლევები/ბროშურები, რომლებიც მოიცავენ ინფორმაციას ბიზნესის რეგისტრაციის, საგადასახადო ადმინისტრაციის, შრომის კანონმდებლობის, სავაჭრო რეჟიმების, საბაჟო პროცედურების, პრივატიზაციის პროცესის, საქართველოში მოქმედი ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ;
  - ✓ ყოველკვირეულ ინგლისურენოვან გაზეთ „Georgia Today“-ს ოქტომბერ-დეკემბრის 12 ნომერში გამოქვეყნდა რეკლამა საქართველოში არსებული საინვესტიციო შესაძლებლობების შესახებ.

5.7. სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 47 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- ეროვნული ანგარიშების სისტემის წარმოებისათვის საჭირო ფორმატით დამუშავდა ინფორმაციის შიდა და გარე წყაროებიდან მოზიდული მონაცემები და მონაცემთა ბაზები, ფორმირებული და გავრცელებული იქნა საბოლოო გამომავალი ცხრილები; განისაზღვრა 2012 წლის წლიური (წინასწარი) და 2013 წლის სამივე კვარტლის ეკონომიკის მთლიანი გამოშვება, შუალედური მოხმარება და მთლიანი შიდა პროდუქტი წარმოების მეთოდით

მიმდინარე ფასებში ეკონომიკური საქმიანობის სახეების საქართველოს ეროვნული კლასიფიკატორის (NACE) სექციების მიხედვით, მთლიანი შიდა პროდუქტი მუდმივ ფასებში, მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის ინდექსები, გაანგარიშებულ იქნა 2012 წლის წლიური (წინასწარი) და 2013 წლის სამივე კვარტლის ეროვნული შემოსავალი და ეროვნული ანგარიშების სხვა აგრეგატული მაჩვენებლები მიმდინარე ფასებში, მთლიანი შიდა პროდუქტი დანახარჯებისა და შემოსავლების მეთოდით მიმდინარე ფასებში;

- გამოქვეყნდა რესურსებისა და გამოყენების დეტალიზებული ცხრილები 2012 წლის შედეგების მიხედვით;
- გაანგარიშდა 2012 წელს საქართველოს ტერიტორიული ერთეულების მიერ შექმნილი მთლიანი დამატებული ღირებულება (რეგიონალური მთლიანი შიდა პროდუქტი);
- გამოქვეყნდა 2012 წლის (დაზუსტებული) და 2013 წლის სამივე კვარტლის სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის, მონეტარული სისტემის, ფინანსური ბაზრის და ფისკალური სტატისტიკის მონაცემები;
- განხორციელდა ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის სფეროში დაუკვირვებადი ეკონომიკის გამოკვლევის სავსე სამუშაოების დამუშავება;
- გაანგარიშდა 2013 წლის იანვარ-ნოემბრის ეკონომიკური ზრდის ტენდენციების წინასწარი შეფასებები და გამოქვეყნდა ყოველთვიური ეკონომიკური სტატისტიკის მაჩვენებლები;
- განხორციელდა სამომხმარებლო ფასების ინდექსებისა და მწარმოებელთა (სამრეწველო, სამშენებლო მასალებისა და სატვირთო გადაზიდვების სექტორების მიხედვით) და ექსპორტის (სამრეწველო პროდუქციის) ფასების ინდექსების ყოველთვიური გაანგარიშება;
- განხორციელდა საწარმოთა შერჩევა და წონების გაანგარიშება მწარმოებელთა ფასების ინდექსებისთვის;
- მომზადდა განახლებული სამომხმარებლო კალათის სტრუქტურა;
- გაანგარიშდა 2012 წლის IV კვარტლის და 2013 წლის I, II და III კვარტლების (წინასწარი) მონაცემები საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შესახებ;
- დამუშავდა 2012 წლის დეკემბრისა და 2013 წლის იანვარ-ნოემბრის მონაცემები საგარეო ვაჭრობის შესახებ;
- განხორციელდა საწარმოთა 2012 წლის IV კვარტლის, 2013 წლის I, II და III კვარტლების გამოკვლევის სავსე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა და ანალიზი, აგრეთვე საწარმოთა და არაკომერციული ორგანიზაციების 2012 წლის წლიური გამოკვლევის შერჩევის და სავსე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა და ანალიზი; სასტუმროებისა და სასტუმროს ტიპის დაწესებულებების გამოკვლევის, ბაზრებისა და ბაზრობების ორგანიზებით დაკავებული ეკონომიკური სუბიექტების 2012 წლის წლიური გამოკვლევის სავსე სამუშაოები და მონაცემთა დამუშავება და ანალიზი;
- განხორციელდა ბიზნეს რეგისტრის აქტუალიზების ყოველთვიური გამოკვლევა კომპიუტერული სატელეფონო ინტერვიუს გამოყენების გზით, რის საფუძველზეც განხორციელდა რეგისტრის აქტუალიზაცია;
- განხორციელდა ბიზნეს რეგისტრის აქტუალიზაცია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საჯარო რეგისტრის ეროვნული სააგენტოდან და შემოსავლების სამსახურიდან მიღებული მონაცემების საფუძველზე;
- ჩატარდა უძრავი ქონების გამოკვლევის მეთოდოლოგიური სამუშაოები (გამოკვლევის დიზაინის განსაზღვრა, კითხვარებისა და მისი შევსების ინსტრუქციების შემუშავება).
- დასრულდა შრომის სტატისტიკური გამოკვლევის (არასამეწარმეო სფეროს და ფინანსური ორგანიზაციების) 2012 წლის წლიური (მოიცავს IV კვარტალს), 2013 წლის I, II, III კვარტლების და სახელმწიფო მმართველობის ორგანიზაციების ყოველთვიური გამოკვლევის (2012 წლის დეკემბრის და 2013 წლის პირველი თერთმეტი თვის)

მონაცემების მოპოვება, დამუშავება, შეწონვა, არასამეწარმეო სფეროს და სამეწარმეო სფეროს ბაზების გაერთიანება და ფორმირება. 2013 წლის I, II და III კვარტლებისა და 2013 წლის ყოველთვიური გამოკვლევის მოსამზადებელი სამუშაოები. 2012 წლის IV და 2013 წლის I, II და III კვარტლების მონაცემების გავრცელება.

- გამოქვეყნდა 2012 წლის მონაცემები მუზეუმების და თეატრების მუშაობის შესახებ.
- 2013-2014 სასწავლო წლის მონაცემების მისაღებად ტირაჟირება გაკეთდა და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში გაიგზავნა კითხვარები „მონაცემები უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების მუშაობის შესახებ“ და მონაცემები დოქტორანტების მომზადების შესახებ“.
- ჩატარდა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოდან მიღებული 2012 წლის წლიური და 2013 წლის I-III კვარტლების პირველადი დემოგრაფიული მონაცემების კომპიუტერული დამუშავება-ანალიზი.
- გამოქვეყნდა 2012 წლის ძირითადი დემოგრაფიული და მიგრაციის მონაცემები, მოსახლეობის რიცხოვნობა თვითმმართველი ერთეულების მიხედვით, სქესობრივ-ასაკობრივი სტრუქტურა;
- გამოქვეყნდა 2012 წლის გარდაცვალების მიზეზები და 2013 წლის I-VI თვის შედეგები.
- მომზადდა და გამოქვეყნდა სხვადასხვა დარგის სტატისტიკური პუბლიკაციების ელექტრონული ვერსიები.

5.9. სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროს განვითარება (პროგრამული კოდი 24 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- ხორციელდებოდა ეტალონური ბაზის შენახვისათვის აუცილებელი სამუშაოები;
- მომზადდა და დამტკიცდა სახელმწიფო ეროვნული ეტალონების რეგისტრაციის წესი;
- სააგენტო მონაწილეობდა საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთხმეობასთან დაკავშირებულ მოლაპარაკებებში;
- ხელი მოეწერა: CIB (Comprehensive Institutional Building) პროგრამის პირველი ეტაპის საგრანტო კონტრაქტს და დაიწყო კონტრაქტით გათვალისწინებული შენობის რეკონსტრუქციასთან დაკავშირებული ღონისძიებები; საქართველო-ავსტრიის ეკონომიკური თანამშრომლობის ერთობლივი მთავრობათაშორისი კომისიის მესამე სხდომის ფარგლებში საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნულ სააგენტოსა და ავსტრიის სტანდარტების ინსტიტუტს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმს ხარისხის ინფრასტრუქტურის სფეროში გამოცდილების გაზიარების მიზნით;
- გერმანულ-ქართული „საქართველოს ხარისხის ინფრასტრუქტურის მხარდაჭერა მეტროლოგიაზე განსაკუთრებული აქცენტით“ პროექტის ფარგლებში გაიხსნა განახლებული და მოდერნიზებული ელექტროგაზომვების ეტალონური ლაბორატორია და აქედან გამომდინარე, ლაბორატორიის თანამშრომლებმა გადამზადება გაიარეს გერმანიის ფიზიკო-ტექნიკურ ინსტიტუტში (PTB);
- რეგიონალური პროექტის ფარგლებში (გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებისა და გერმანიის მეტროლოგიის ინსტიტუტის დაფინანსებით) სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტის მასის განყოფილებამ თხილის სექტორის გადამამუშავებელ

საწარმოებს (ზუგდიდი, სენაკი, ახმეტა) დაუკალიბრდა არსებული სასწორები. ასევე აღნიშნული პროექტის (CALIDENA) ფარგლებში მომზადდა „სურსათის უვნებლობისა და ხარისხის სახელმძღვანელო თხილის სექტორისთვის“;

- TWINNING პროექტის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი სამუშაოები:
  - ✓ „მეტროლოგიისა და სტანდარტიზაციის გაძლიერება ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად“ პროექტის ფარგლებში ჩატარდა თემატური სემინარები, რომლებშიც მონაწილეობა მიიღეს სხვადასხვა სამინისტროების, არასათავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა, მეწარმეებმა და სხვა დაინტერესებულმა პირებმა;
  - ✓ მეტროლოგიის ინსტიტუტის ეტალონური ლაბორატორიების სპეციალისტების კვალიფიკაციის ამაღლება;
  - ✓ სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტში ISO 17025 სტანდარტის შესაბამისი ხარისხის მენეჯმენტის სისტემის შემუშავებისა და დანერგვის სამუშაოები;
  - ✓ გერმანელი ექსპერტების მიერ სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტის სამ განყოფილებაში (ელექტრო გაზომვების, მასის და მექანიკის (ტემპერატურის ლაბორატორია)) ჩატარებული წინასწარი შეფასებებისა და მიღებული შედეგების და რეკომენდაციების შესაბამისად დოკუმენტაციის, პროცედურების, ინსტრუქციების გადამუშავება და მომზადება საერთაშორისო აღიარებისათვის;
- სააგენტოს ეტალონები და მაღალი სიზუსტის ეტალონური გაზომვის საშუალებები მიკვლევადობის უზრუნველსაყოფად დაკალიბრდა უკრაინისა და ბელორუსიის მეტროლოგიის ინსტიტუტებში, მასის განყოფილების ეტალონური საწონების ნაკრები და დამხმარე აღჭურვილობა დაკალიბრდა გერმანიის მეტროლოგიის ინსტიტუტში და აკრედიტებულ ZMK ლაბორატორიაში;
- მეტროლოგიური შემოწმება ჩატარდა საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანიის მიერ მოწოდებული, რუსეთის ფერედერაციის მიერ წარმოდგენილი ზემო ლარსის სახელმწიფოთაშორისო გაზის გამზომი კვანძის და აზერბაიჯანული მხარის მიერ წარმოდგენილი ხრამის სახელმწიფოთაშორისო გაზის გამზომი კვანძის პროექტებს;
- სტანდარტიზაციის სფეროში სააგენტოს მიერ დაინერგა სტანდარტების ონლაინ გაყიდვის სერვისი;
- სასტუმრო „რედისონში“ გაიმართა ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული TWINNING პროექტის „მეტროლოგიისა და სტანდარტიზაციის გაძლიერება ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად (GE10/ENP-PCA/TR/05)“ დახურვის კონფერენცია, სადაც შეჯამდა პროექტის ფარგლებში მიღწეული შედეგები, ასევე სასტუმრო „თბილისი მერიოტში“ შედგა ორმხრივი ქართულ-გერმანული თანამშრომლობის პროექტის დახურვის კონფერენცია „ათწლიანი თანამშრომლობა საქართველოსა და გერმანიის PTB-ს მეტროლოგიის ეროვნულ ინსტიტუტს შორის“;
- საქართველოს სტანდარტების და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტის მასის, ტემპერატურისა და ელექტროგაზომვების ლაბორატორიებმა წარმატებით გაიარეს მეტროლოგიის რეგიონალური ორგანიზაციის (COOMET) საერთაშორისო ექსპერტების მიერ ჩატარებული შემოწმებები და მიიღეს საერთაშორისო აღიარება.
- TWINNING-ის პროექტის ფარგლებში გერმანელი ექსპერტის მიერ ჩატარდა საქართველოში პირველი ლაბორატორიათშორისი შედარებები მასის სფეროში (საწონები 1 კგ, 50 გ, 5 გ და 100 მგ), რომელშიც სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტის მასის ლაბორატორიამ შეასრულა პილოტი ლაბორატორიის ფუნქცია.

- სააგენტოს მაიონიზებული მეტროლოგიის განყოფილების მიერ დაკალიბრდა 37 ხელსაწყო, ჩატარდა 21 ნიმუშის რადიაციული კვლევა, აზერბაიჯანის რესპუბლიკისათვის დაკალიბრდა 15 ხელსაწყო, დაბალი აქტივობის გამოსხივების წყაროს Cs-137 გამოსხივების ველის კვლევა და განუსაზღვრელობის ანალიზი, ხოლო რადიოფიზიკის, ოპტიკის და აკუსტიკის განყოფილებების მიერ საკონტროლო-სალარო აპარატის პროგრამული უზრუნველყოფის გამოცდისა და ხმაურის დონის გაზომვის სამუშაოები;
- რეგისტრირებულია დაკანონებული გაზომვის საშუალების 36 ტიპი (ექსპერტიზა, აღიარება, რეგისტრაცია);
- განხორციელდა 223 773 ერთეული გამზომი საშუალების პირველადი დამოწმების აღიარება, მათ შორის: ელექტრომრიცხველები - 4 288 ერთეული; გაზის მრიცხველები - 85 048 ერთეული; წყლის მრიცხველები - 134 137 ერთეული; ალკოტესტერი - 300 ერთეული;
- საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის ბრძანების შესაბამისად საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნულ სააგენტოს მიერ ჩამოყალიბდა სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტები: ტკ-1 „ელექტრო-ტექნიკური კომიტეტი“, ტკ-2 „მენჯემენტი და შესაბამისობის შეფასება“, ტკ-3 „სასურსათო პროდუქცია“ და მიმდინარეობდა ტკ-4-ის ჩამოყალიბების პროცედურები, რომელიც განახორციელებს საქართველოს სტანდარტების მიღებას ტურიზმის სფეროში;
- მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის „ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შესახებ“ შეთანხმების შესაბამისად მიღებული იქნა 200 საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტი;
- მომზადდა და მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის სამდივნოში გაიგზავნა 6 ნოტიფიკაცია საქართველოში მიღებული ტექნიკური რეგლამენტების შესახებ, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წევრი ქვეყნების მოთხოვნის საფუძველზე გაიგზავნა 17 ნოტიფიცირებული ტექნიკური რეგლამენტების სრული ტექსტი;
- სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებებში, მათი კომპეტენციის შესაბამისად, ინფორმაციისათვის დაიგზავნა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის (WTO/TBT) წევრი ქვეყნების მიერ მიღებული/მისაღები ტექნიკური რეგლამენტების, სტანდარტებისა და შესაბამისობის შეფასების პროცედურების პროექტების შესახებ 455 ნოტიფიკაცია;
- სააგენტოს სტანდარტების დეპარტამენტის მიერ სულ დარეგისტრირდა 242 სტანდარტი, მათ შორის: სსტ ისო (საერთაშორისო სტანდარტი) - 86, სსტ ენ (ევროპული სტანდარტი) - 119, სსტ ეტსი ენ - (ევროპის ტელეკომუნიკაციების ინსტიტუტის სტანდარტები) - 12, მი (მეთოდური ინსტრუქცია) - 1 სტანდარტი, სსტ რსტ უსსრ (უკრაინის რესპუბლიკური სტანდარტი) - 3, სსტ დსტუ - 3 (უკრაინის სახელმწიფო სტანდარტი) - 1, სსტენ/ისო - (ევროპული სტანდარტი) - 8, სსტ აემსა - (ამერიკის ე-სითხის სტანდარტების ასოციაციის სტანდარტი) - 1, სსტ დინ - (გერმანიის სტანდარტიზაციის ინსტიტუტის სტანდარტი) - 2, სსტ იეკ - (საერთაშორისო სტანდარტი) - 9.
- სულ გაცემულია 223 სტანდარტი, მათ შორის: სსტ ისო (საერთაშორისო სტანდარტი) - 50, სსტ ისო/იეკ (საერთაშორისო სტანდარტი) - 25, სსტ ენ (ევროპული სტანდარტი) - 50, რსტ (რესპუბლიკური სტანდარტი) - 2, სსტ (საქართველოს სტანდარტი) - 13, გოსტ (სახელმწიფოთაშორისი სტანდარტი) - 80, მი (მეთოდური ინსტრუქცია) - 1 სტანდარტი, სსტ აემსა (ამერიკის ე-სითხის მწარმოებელთა ასოციაციის სტანდარტი) - 1, სსტ დინ (გერმანიის სტანდარტიზაციის ინსტიტუტის სტანდარტი) - 1.

5.10. შინამეურნეობების ინტეგრირებული კვლევის პროგრამა (პროგრამული კოდი 47 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- დასრულდა შინამეურნეობების ინტეგრირებული გამოკვლევის 2013 წლის I, II, III და IV კვარტლების სავსე სამუშაოები, 2012 წლის დეკემბრის თვის და 2013 წლის იანვარ-ნოემბრის პირველადი მასალების კომპიუტერში ჩაწერა, აგრეთვე ლოგიკური კონტროლი და კოდირება, 2012 წლის IV და 2013 წლის I, II და III კვარტლების მონაცემთა ბაზის კორექტირება, 2012 წლის IV კვარტლის და წლიური, აგრეთვე 2013 წლის I, II და III კვარტლების მონაცემების გავრცელება.

5.11. სასოფლო მეურნეობების შერჩევითი კვლევის პროგრამა (პროგრამული კოდი 47 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- ჩატარდა სასოფლო მეურნეობათა შერჩევითი გამოკვლევის 2012 წლის დასკვნითი და 2013 წლის საწყისი, პირველი, მეორე და მესამე კვარტლის გამოკითხვის სავსე სამუშაოები, მონაცემთა ელექტრონული სახით ჩაწერა და კომპიუტერული ლოგიკური კონტროლი;
- ჩატარდა გამოკვლევის 2012 წლის რაუნდის, ასევე 2013 წლის საწყისი, პირველი, მეორე და მესამე კვარტლის გამოკითხვის მონაცემთა ბაზის გაწმენდისა და ჰარმონიზაციის სამუშაოები და დამუშავდა მონაცემები;
- მომზადდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის სტატისტიკის 2012 წლის საბოლოო და 2013 წლის I, II და III კვარტლის წინასწარი შედეგები; 2013 წლის I, II და III კვარტლის მონაცემები სასურსათო უსაფრთხოების შესახებ;
- მომზადდა ელექტრონული პუბლიკაციები „საქართველოს სოფლის მეურნეობა 2012“ და „საქართველოს ბუნებრივი რესურსები და გარემოს დაცვა 2012“. აღნიშნული ინფორმაცია განთავსდა საქსტატის ვებგვერდზე.

5.12. მოსახლეობისა და საცხოვრისების საყოველთაო აღწერა (პროგრამული კოდი 47 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- მომზადდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, გურიის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის, შიდა ქართლის, მცხეთა-მთიანეთის რეგიონების ციფრული კარტოგრაფიული მასალა შენობებისა და მათში ფაქტიურად მცხოვრები შინამეურნეობების წინასწარი სიების შედგენისათვის, მზადდება ქვემო ქართლისა და იმერეთის რეგიონების კარტოგრაფიული მასალები.
- აჭარის, გურიის და კახეთის რეგიონებში და ქ. თბილისში განხორციელდა შნობებისა და მათში ფაქტიურად მცხოვრები შინამეურნეობების წინასწარი სიების შედგენის სავსე სამუშაოები.
- განხორციელდა 2014 წლის საყოველთაო აღწერის პირველი ეტაპის სამუშაოებისათვის საჭირო საკადრო, ფინანსური, მატერიალურ-ტექნიკური და ინფორმაციულ-ტექნოლოგიური რესურსებით უზრუნველყოფა.

5.13. აკრედიტაციის პროცესის მართვა და განვითარება (პროგრამული კოდი 24 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს აკრედიტაციის ეროვნული ორგანო - აკრედიტაციის ცენტრი

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- საქართველოს აკრედიტაციის ეროვნული ორგანო - აკრედიტაციის ცენტრის მიერ აკრედიტაციის სისტემის მოთხოვნათა შესაბამისად განხორციელდა 52 სხვადასხვა ტიპის შესაბამისობის შემფასებელი პირის აკრედიტაცია, მათ შორის: საგამოცდო ლაბორატორია - 29, საკალიბრებელი ლაბორატორია - 4, ინსპექტირების ორგანო - 11, დაკანონებული გამზომი საშუალების დამამოწმებელი პირი - 4, პროდუქციის სერტიფიკაციის ორგანო - 3, პერსონალის სერტიფიკაციის ორგანო - 1, დამატებით სფეროში აკრედიტაცია მიიღო ერთმა დაკანონებული გაზომვის საშუალების დამამოწმებელმა პირმა;
- გეგმიური მონიტორინგი გაიარა 56 აკრედიტებულმა პირმა, მათ შორის: საგამოცდო ლაბორატორია - 34, საკალიბრებელი ლაბორატორია - 3, ინსპექტირების ორგანო - 14 (ტესტირების ცენტრი); დაკანონებული გაზომვის საშუალების დამამოწმებელი პირი - 2, პერსონალის სერტიფიკაციის ორგანო - 1, პროდუქტის სერტიფიკაციის ორგანო - 2;
- TWINNING-ის პროექტში ჩართული ევროპელი ექსპერტების რეკომენდაციების, პროდუქციის უსაფრთხოების და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის შესაბამისად და აკრედიტაციის საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით შემუშავდა და გამოიცა აკრედიტაციის ახალი წესები და პროცედურები;
- მონაწილეობა იქნა მიღებული EA-ს (European co-operation for Accreditation) ლაბორატორიულ, ინსპექტირების და სერტიფიკაციის ტექნიკური კომიტეტების მუშაობაში;
- TWINNING-ის პროექტის „Strengthening Accreditation Infrastructure according the Best Practice in The EU Member States“ ფარგლებში აკრედიტაციის ცენტრის შემფასებლებისთვის, აკრედიტირებული შესაბამისობის შემფასებელი პირების წარმომადგენლებისა და აკრედიტაციის სამუშაოებში ჩართული მოწვეული ექსპერტებისათვის ჩატარდა 40-მდე ტრენინგი/სემინარი ევროპის ახალი მიდგომის დირექტივების შესაბამისად;
- TWINNING-ის პროექტის ფარგლებში, აკრედიტაციის ცენტრის ხარისხის მენეჯმენტის ჯგუფის მიერ საერთაშორისო სტანდარტის სსტ ისო/იეკ 17011, EA-ს (European Cooperation fo Accreditation), ILAC-ის (International Laboratory Accreditation Cooperation) და IAF-ის (International Accreditation Forum) სახელმძღვანელო დოკუმენტების მოთხოვნების შესაბამისად, ჩამოყალიბდა აკრედიტაციის ხარისხის სახელმძღვანელო და მენეჯმენტის დოკუმენტაცია, რომელიც დადებითად შეფასდა TWINNING-ის პროექტის ფარგლებში მოწვეული ევროკავშირის ექსპერტების მიერ და გაიცა რამდენიმე რეკომენდაცია პროცედურებში აღწერილი ზოგიერთი საკითხის გაუმჯობესების მიზნით. აკრედიტაციის ცნობადობის ამაღლების მიზნით დაიგეგმა და ჩატარდა 4 კონფერენცია, სადაც მიწვეულნი იყვნენ აკრედიტაციაში დაინტერესებული ყველა მხარის, მათ შორის ბიზნესის, სახელმწიფო მარეგულირებელი ორგანოების, მომხმარებელთა უფლებების დამცველი, ბაზრის ზედამხედველი და აკრედიტებული ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

6. ქვეყნის ინსტიტუციური განვითარება და მისი ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერა

6.2. არჩევნების ჩატარების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 06 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია

- შუალედური არჩევნებისთვის შემუშავდა საარჩევნო ღონისძიებათა გრაფიკი, ჩატარდა წინასაარჩევნო მოსამზადებელი სამუშაოები;
- შუალედური არჩევნების ეფექტურად და ორგანიზებულად ჩატარების უზრუნველსაყოფად კენჭისყრის დღისთვის მომზადდა ბეჭდვითი მასალები (ამომრჩევლის ბარათები, ამომრჩეველთა სიები, ბიულეტენები, საკონტროლო ფურცლები, სპეციალური კონვერტები, ჩანაწერთა წიგნები, კენჭისყრის დღის შედეგების შემაჯამებელი და სადემონსტრაციო ოქმები, კენჭისყრის კაბინაში გამოსაკრავი მასალები, ამომრჩეველთათვის საინფორმაციო სტიკერები და სხვა);
- საოლქო საარჩევნო კომისიებს გადაეცათ არჩევნების ჩასატარებლად საჭირო ინვენტარი (ლუქები, მარკირების სითხე, საარჩევნო კოდექსი და სხვა);
- უსინათლო ამომრჩევლების არჩევნებში დამოუკიდებლად ჩართულობის უზრუნველსაყოფად შემუშავდა ახალი საპილოტე პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც დამზადდა ბრაილის ტრაფარეტები;
- მოხდა ამომრჩეველთა სიების დამუშავება და განახლება:
  - ✓ საოლქო საარჩევნო კომისიებთან ერთად განხორციელდა ახალი და პრობლემური მისამართების დამუშავება, საარჩევნო უბნების საზღვრების კორექტირება და მონაცემთა ბაზაში ასახვა;
  - ✓ სამისამართო ბადის მიხედვით მოხდა ამომრჩეველთა განაწილება უბნებად, ამომრჩეველთა ერთიან სიაში ამომრჩევლებს მიეწერათ შესაბამისი აღნიშვნები და მოხდა საარჩევნო სიის საბოლოო ფორმირება;
- მომზადდა სიის კედლის და სამაგიდო ვარიანტები, უზრუნველყოფილ იქნა ამომრჩეველთა მოსაწვევი ბარათების მომზადება და დასაბეჭდად გადაცემა;
- უბნებსა და ოლქებში ამომრჩეველთა იდენტიფიცირებისთვის შეიქმნა საძიებო სისტემა, რომელიც ჩაიწერა პორტატულ კომპიუტერებში (122 ერთეული) და გადაეცათ შესაბამის საარჩევნო კომისიებს;
- ყოველდღიურ რეჟიმში ხდებოდა შუალედურ არჩევნებთან მიმართებაში კომისიის აქტივობების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება როგორც პრეს-კონფერენციების, ისე ელექტრონული ფორმატის მეშვეობით;
- შეიქმნა სპეციალური ბანერი უშუალოდ შუალედური არჩევნებისთვის, სადაც მუდმივად თავსდება ინფორმაცია მიმდინარე საარჩევნო პროცესების შესახებ (საარჩევნო სუბიექტების, ოლქების და უბნების, დამკვირვებლებისა და მედიის შესახებ, ასევე ყველა სამართლებრივი აქტი);
- წინასაარჩევნო პერიოდში დამზადდა 2 საინფორმაციო ვიდეო რგოლი (არჩევნების დღის პროცედურებისა და ხმის მიცემის ფარულობის შესახებ);
- შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების ინფორმირების მიზნით დამზადდა სატელევიზიო სარეკლამო რგოლები სურდო თარგმანის თანხლებით;
- ჩატარდა საქართველოს პარლამენტის შუალედური არჩევნები მშვიდ, ღია და გამჭვირვალე გარემოში, არჩევნებზე მიიმართა 1.6 მლნ ლარამდე;
- საპრეზიდენტო არჩევნებისთვის შემუშავდა საარჩევნო ღონისძიებათა გრაფიკი;
- საპრეზიდენტო არჩევნებისთვის განისაზღვრა საარჩევნო ოლქების საზღვრები, სახელწოდებები და დადგინდა მათი ნომრები. სულ შეიქმნა 79 საარჩევნო ოლქი და 3741 უბანი;
- საპრეზიდენტო არჩევნების ეფექტურად და ორგანიზებულად ჩატარების უზრუნველსაყოფად:

- ✓ ნაწილობრივ განახლდა საარჩევნო ყუთები, საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებისათვის შეძენილ იქნა უნიფორმები, დამზადდა საარჩევნო უბნების აბრები, დაიბეჭდა 155 500 ცალი სტიკერი. კენჭისყრის დღისთვის შეძენილ იქნა მარკირების სითხე, ბიულეტენისთვის ოფსეტური ქაღალდი და სპეციალური კონვერტები, დეტექტორები, საარჩევნო სახაზავი რეგისტრატორებისთვის;
  - ✓ შემოწმდა და ტექნიკურად გაიმართა საუბნო საარჩევნო კომისიებისთვის საჭირო ასლგადამღები მანქანები და სკანერები, უბნებზე დასარიგებელ პორტატულ კომპიუტერებში ჩაიტვირთა ახალი სისტემა, ამომრჩეველთა სის ელექტრონული ვერსია და კენჭისყრის დღესთან დაკავშირებული ვიდეო მასალა, არჩევნების შედეგების შეუფერხებლად გამოქვეყნებისთვის მაქსიმალურად გაიზარდა ინტერნეტის მოწოდების სიჩქარე;
  - ✓ საარჩევნო პროცესის მართვის ელექტრონულ სისტემას რამდენიმე ახალი მოდული, ხოლო არსებულ მოდულებს ახალი ფუნქციები დაემატა. „საარჩევნო კალენდარში“ განთავსდა მიმდინარე არჩევნებისთვის საარჩევნო ღონისძიებათა გრაფიკით ოლქებისათვის შესასრულებელი ღონისძიებათა ნუსხა. „საჩივრები“-ს გვერდზე ეტაპობრივად დაიწყო განთავსება ოლქსა და უბანში შესულმა ყველა საჩივარმა, სისტემაში აიტვირთა საწყისი და საბოლოო დოკუმენტები;
  - ✓ შეიქმნა და განახლდა ზოგიერთი პროგრამა. მომზადდა შესაბამისი მონაცემთა ბაზები და მოდიფიცირება ჩაუტარდა შედეგების შეტანის პროგრამას. არჩევნებისთვის შეიქმნა ახალი ვებ-გვერდი (results2013p.cec.gov.ge), რომელზეც მოეწყო საპრეზიდენტო არჩევნების შედეგების ვიზუალიზაცია;
- საარჩევნო პროცესის გამჭვირვალობის, ამომრჩეველთა და დაინტერესებულ პირთა ინფორმირების გაუმჯობესების მიზნით ჩამოყალიბდა ცესკოს კონტაქტ-ცენტრი, რაც მოიცავდა შემდეგ მომსახურებებს: ინტერნეტ-ტელეფონი - CRM; ხმოვანი ავტომატური საინფორმაციო მომსახურება, მოკლე ტექსტური შეტყობინების (SMS) გაგზავნის პროგრამა, ონლაინ ჩათი, ონლაინ ოპერატორი და სხვა;
  - მოეწყო გასვლითი ღონისძიებები რეგიონებში; განხორციელდა ბოშათა თემთან შეხვედრა „ბოშათა თემის ინფორმირებულობა საარჩევნო საკითხებთან დაკავშირებით“ პროექტის ფარგლებში. ეროვნული უცირვისობების წარმომადგენელ ამომრჩეველთა ინფორმირების მიზნით, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე ითარგმნა 11 სარეკლამო რგოლი, რომელიც განთავსდა სამცხე-ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონების ტელევიზიების ეთერში. ასევე, ცესკოს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე ამომრჩეველთა ერთიან სიაში არსებული მონაცემები ხელმისაწვდომი გახდა ეროვნული უმცირესობათა წარმომადგენელი ამომრჩეველებისათვის სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე;
  - საარჩევნო უბნები ადაპტირებულ იქნა პანდუსებით; სმენადაქვეითებული ამომრჩეველებისთვის 600 საარჩევნო უბანზე გავრცელდა კენჭისყრაში მონაწილეობის ამსახველი ვიდეო-რგოლი სურდოთარგმანის თანხლებით; უსინათლო ამომრჩეველებისთვის დამზადდა ბრაილის ტრაფარეტები, რომლითაც მათ საარჩევნო ბიულეტენის დამოუკიდებლად შევსების საშუალება მიეცათ; კენჭისყრის დღეს, საარჩევნო უბნებზე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს მობილური ჯგუფის დახმარებით გადაადგილების საშუალება მიეცათ;
  - შეიქმნა არაერთი ფორმატი, სადაც ცესკოს ეძლეოდა შესაძლებლობა ეწარმოებინა ეფექტური კომუნიკაცია არჩევნებთან დაკავშირებულ საკითხებზე არჩევნებში ჩართულ ყველა ძირითად მხარესთან;

- საერთაშორისო რესპუბლიკური ინსტიტუტის (IRI) ორგანიზებით რეგულარულად იმართებოდა შეხვედრები პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლებთან. ასევე, საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) მხარდაჭერით ტარდებოდა შეხვედრები საარჩევნო თემატიკაზე არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და მედიის წარმომადგენლებთან;
- სწავლების ცენტრმა შეიმუშავა სპეციალური სასწავლო კურსი საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიების წევრებისათვის, რომლის საფუძველზეც მომზადდა სასწავლო ფილმი "კენჭისყრის დღის პროცედურები", სახელმძღვანელოები, პოსტერები და ინსტრუქციები.
- ყვარელში ჩატარდა საარჩევნო ადმინისტრაციის ტრენერთა ტრენინგი. ტრენინგში მონაწილეობა მიიღო საარჩევნო ადმინისტრაციის ტრენერთა შესარჩევი კონკურსის ფარგლებში საკონკურსო კომისიის გადაწყვეტილებით შერჩეულმა 111 ტრენერმა, რომლებმაც უზრუნველყვეს საუბნო საარჩევნო კომისიების წევრებისათვის საარჩევნო კანონმდებლობასთან დაკავშირებული სასწავლო პროგრამების განხორციელება; ასევე, ტრენინგები ჩატარდა საოლქო საარჩევნო კომისიების თავმჯდომარეებისა და იურისტებისათვის;
- სწავლების ცენტრისა და საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) პარტნიორობით, აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერით, უზრუნველყოფილ იქნა BRIDGE-ის სასწავლო კურსის ჩატარება თემაზე „გენდერი და არჩევნები“;
- განხორციელდა სპეციალური სასწავლო კურსი საარჩევნო სუბიექტების (პოლიტიკური პარტიებისა და საინიციატივო ჯგუფების) წარმომადგენლებისთვის. ტრენინგში მონაწილეობა მიიღო 117 წარმომადგენელმა, მათ შორის: 33 - საინიციატივო ჯგუფებიდან, 84 - პოლიტიკური პარტიებიდან;
- სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრთან ერთად განხორციელდა სასწავლო პროგრამა სასჯელაღსრულების სისტემის თანამშრომლებისა და ხმის მიცემის უფლების მქონე პატიმრებისათვის;
- საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნები ჩატარდა დემოკრატიულ, მშვიდ, ღია და გამჭვირვალე გარემოში, არჩევნებზე მიიმართა 29.6 მლნ ლარამდე;

6.3. იუსტიციის სახლების ფარგლებში მომსახურებათა ეფექტიანი წარმოება და ყველა დაინტერესებული პირისათვის ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 26 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო;
- ✓ სსიპ - სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო;
- ✓ სსიპ - აღსრულების ეროვნული ბიურო;
- ✓ სსიპ - იუსტიციის სახლი.

პროგრამის „იუსტიციის სახლების ფარგლებში მომსახურებათა ეფექტიანი წარმოება და ყველა დაინტერესებული პირისათვის ხელმისაწვდომობა“ ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები და პროექტები:

- განისაზღვრა ზუგდიდის იუსტიციის სახლისთვის აუცილებელი ტექნიკის რაოდენობა, მიმდინარეობდა ზუგდიდის იუსტიციის სახლის გარე ფასადის მოწყობისა და შიდა სარემონტო სამუშაოები, ნაკადების ანალიზისა და ადგილზე უშუალო დაკვირვების

შედეგად დადგინდა აუცილებელ თანამშრომელთა რიცხვი. იდენტიფიცირებულ იქნა პარტნიორ სამსახურებთან ერთად გადასაწყვეტი საკითხები;

- პარტნიორ ორგანიზაციებთან მომზადდა შეთანხმება უფლებამოსილების გამიჯვნის შესახებ. მომზადდა ფილიალების შიდა საოპერაციო ინსტრუქციების/დოკუმენტები, განსაზღვრა თბილისის იუსტიციის სახლში უცხოენოვანი ოპერატორების საჭიროება, განხორციელდა რიგის მართვის პროგრამის ოპტიმიზება, დაინერგა მონაცემთა გაცვლის სააგენტოს სერვისი, არქივისა და ნოტარიატის ფუნქციების შეთავსება, „JUSTdrive“ პროექტი, სერვისის მიწოდების არხების განვითარება, მოწყო სატელეფონო-საინფორმაციო სამსახური, განხორციელდა მომსახურების ხარისხის სტანდარტის მოდიფიცირება და დამტკიცება, ხარისხის აუდიტის ჯგუფის სტანდარტის/სახელმძღვანელოს შემუშავება და დამტკიცება, ხარისხის აუდიტის კითხვარის მოდიფიცირება, სახელმძღვანელოების პირველადი ვერსიის მომზადება, სსიპ - სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ შეცდომების დაფიქსირების სისტემის აწყობა;
- განისაზღვრა საოპერაციო მიმართულების წინა და უკანა ხაზის თანამშრომელთა უფლებები და მოვალეობები, რაც თავის მხრივ, გამორიცხავს საქმის დუბლირებას, ხარვეზების დაშვებას და უზრუნველყოფს პასუხისმგებელი პირების ზუსტ იდენტიფიკაციას;
- ადგილებზე თეორიული მასალისა და პრაქტიკული მეცადინეობის შემდეგ ფილიალებში უზრუნველყოფილ იქნა შემაჯამებელი ტრენინგების ჩატარება სამ ქალაქში (სსიპ - ეროვნული არქივისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ტრენინგების მონაწილეობით). შედეგად, გაიზარდა ფილიალებში იმ ოპერატორთა რიცხვი, რომლებიც უზრუნველყოფენ არქივისა და ნოტარიატის სერვისების მიწოდებას და ამცირებენ ამ პროდუქტების მისაღებად მოსულ მომხმარებელთა ლოდინის დროს;
- ადგილზე დაკვირვებისა და სტატისტიკური მონაცემების ანალიზის საფუძველზე შესწავლილ იქნა ოპერატორებისათვის უცხო ენის ცოდნის საჭიროება. მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება განსაზღვრული რაოდენობის ოპერატორთათვის ინგლისური და რუსული ენების სასწავლო პროგრამით უზრუნველყოფის შესახებ. შედეგად, სსიპ - იუსტიციის სახლში მოსული ნებისმიერი მომხმარებელი მიიღებს სრულ და ამომწურავ სერვისს;
- განხორციელდა დევნილი პირებისთვის ID ბარათების უფასოდ გაცემის აქცია;
- შემუშავდა მომსახურების და ხარისხის აუდიტის სტანდარტი, დაინერგა ინფორმაციის დედანში გაცნობის სერვისი და კადასტრის მიმართულებით საკონსულტაციო სერვისი, აიწყო და მოწესრიგდა თანამშრომელთა შიდა საკვალიფიკაციო გადამზადების სისტემა, სსიპ - იუსტიციის სახლში განხორციელებული მომსახურებებისათვის შემუშავდა ერთიანი პროგრამული უზრუნველყოფა;
- დაკომპლექტდა და ამოქმედდა მუდმივი სატელეფონო-საინფორმაციო სამსახური;
- ქვეყნის მასშტაბით მისამართების ერთიანი და მუდმივად განახლებადი რეესტრის შექმნის მიზნით მიმდინარეობდა დამისამართების პროექტი 6 ქალაქში (ზათუმი, ქუთაისი, ზუგდიდი, თელავი, გორი, ბოლნისი), 42 სოფელსა და დაბაში;
- შვედეთის საერთაშორისო განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოს (SIDA) პროექტის ფარგლებში ქ. თბილისის ისნის რაიონში დასრულდა მოსახლეობის იდენტიფიცირება სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ დაზუსტებულ მისამართებზე. ასევე დასრულდა მოსახლეობის იდენტიფიცირება ქ. ქუთაისში, ქ. რუსთავში და ქ. თბილისში, ნამალადევის რაიონში;

- დაიწყო და გრძელდება პროექტი „მონაცემთა ბაზების სრულყოფა“, რომელიც მოიცავს მონაცემთა შეუსაბამობების გადამოწმებას, გაორებული მისამართების ადგილზე შემოწმებას და ა.შ;
- ყველა დაინტერესებული პირისთვის განხორციელდა სააღსრულებო, გამარტივებული წარმოებისა და ფაქტების კონსტატაციის მომსახურებები, აღსრულების სფეროში მოქალაქეთათვის შეთავაზებულ იქნა 2 ახალი მომსახურება (გამარტივებული წარმოება და ფაქტების კონსტატაცია).

6.4. პოლიტიკური პარტიებისა და არასამთავრობო სექტორის დაფინანსება (პროგრამული კოდი 06 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია,
- ✓ სსიპ - საარჩევნო სისტემების განვითარების, რეფორმებისა და სწავლების ცენტრი

- საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად მიმდინარეობდა პოლიტიკური პარტიებისათვის გამოყოფილი თანხების განაწილების უზრუნველყოფა, დაფინანსდა 14 საარჩევნო სუბიექტი (მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება „ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველო“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა“, პოლიტიკური გაერთიანება „ახალი მემარჯვენეები“ (ახლები), მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ჩვენი საქართველო-თავისუფალი დემოკრატები“, ა(ა)იპ, პარტია „საქართველოს გზა“, მრეწველობა გადაარჩენს საქართველოს, საქართველოს რესპუბლიკური პარტია, საქართველოს კონსერვატიული პარტია, პოლიტიკური გაერთიანება „ხალხის პარტია“, პოლიტიკური მოძრაობა „სამართლიანი საქართველოსთვის“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობა“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „საქართველოს ევროპელი დემოკრატები“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ქრისტიან-დემოკრატიული სახალხო პარტია“, პოლიტიკური გაერთიანება „ეროვნული ფორუმი“);
- „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში შესული ცვლილებების შესაბამისად ერთჯერადად დაფინანსდა ბოლო საპარლამენტო არჩევნებში საუკეთესო შედეგის მქონე ის 7 საარჩევნო სუბიექტი, რომელიც არ არის წარმოდგენილი პარლამენტში (ახალი მემარჯვენეები; მოძრაობა „სამართლიანი საქართველოსთვის“; ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობა და ევროპელი დემოკრატები; ქართული დასი; თავისუფალი საქართველო; ლეიბორისტები; ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია);
- კვლევების, სწავლებების, კონფერენციების, მივლინებების, რეგიონული პროექტების, ამომრჩეველთა სამოქალაქო და საარჩევნო განათლების პროექტების განხორციელების მიზნით დაფინანსდა 14 პოლიტიკური პარტია;
- გამოცხადებული საგრანტო კონკურსების საფუძველზე შეირჩა და დაფინანსდა არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი 43 საგრანტო პროექტი;
- საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, საარჩევნო კამპანიის ფინანსური მხარდაჭერის მიზნით დაფინანსდა პოლიტიკური პარტიების სატელევიზიო რეკლამის განთავსების ხარჯები („ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველო“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა“);
- საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, საარჩევნო ოლქებსა და უბნებზე საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენლების უზრუნველსაყოფად დაფინანსდა 7 პოლიტიკური გაერთიანება (მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ქართული ოცნება

- დემოკრატიული საქართველო”, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა“, პოლიტიკური გაერთიანება „ხალხის პარტია“, პოლიტიკური მოძრაობა „სამართლიანი საქართველოსთვის“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „საქართველოს ევროპელი დემოკრატები“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ქრისტიან-დემოკრატიული სახალხო პარტია“, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება - „ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობა“).

6.5. სამართალშემოქმედებისა და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 26 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს აპარატი

- „სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის მხარდაჭერა საქართველოში“ პროექტის ფარგლებში, ევროკავშირის ხელშეწყობითა და სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის უწყებათაშორისი საბჭოს სამდივნოს კოორდინაციით მიმდინარეობდა სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განახლების პროცესი რეფორმის ყველა მიმართულებით. განახლებული სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების განხილვები მიმდინარეობდა საბჭოს ფარგლებში შექმნილ სამუშაო ჯგუფებში სამოქალაქო სექტორისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების ფართო ჩართულობით, ხოლო მათი დამტკიცება განხორციელდა სისხლის სამართლის მართლმსაჯულების სისტემის რეფორმის უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს მიერ;
- „სისხლის სამართლის კოდექსის“ გადახედვის მიზნით შეიქმნა სისხლის სამართლის ექსპერტთა ჯგუფი, რომლის მიზანია „სისხლის სამართლის კოდექსის“ გადახედვა და დეტალური განხილვა, ცვლილებების შეტანის კუთხით წინადადებებისა და რეკომენდაციების მომზადება, შედეგად კი, ახალი კოდექსის პროექტის შემუშავება. საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა ორი შეხვედრა;
- საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსა და გაეროს განვითარების პროგრამის ერთობლივი ძალისხმევით შემუშავდა კანონპროექტი მართლმსაჯულების ხარვეზების დამდგენი სახელმწიფო კომისიის შექმნის შესახებ. კანონპროექტის განხილვა მოხდა სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის საბჭოს ფარგლებში შექმნილი სასამართლო რეფორმისა და სისხლის სამართლის კანონმდებლობის სამუშაო ჯგუფის მიერ. შემუშავებული კანონპროექტი ექსპერტიზისთვის გადაეგზავნა ვენეციის კომისიას, რომელმაც თავის მხრივ დადებითი დასკვნა წარმოადგინა აღნიშნულ პროექტზე;
- „შრომის კოდექსის“ ცვლილებების კანონპროექტის მომზადების პროცესში მიმდინარეობდა მჭიდრო თანამშრომლობა შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციასთან. კონსულტაციები ასევე მიმდინარეობდა ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების, ბიზნესსექტორის, პროფესიული კავშირების წარმომადგენლებთან.
- საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს დელეგაციის მონაწილეობით პოლონეთის იუსტიციის სამინისტროში გაიმართა დისკუსიები სისხლის სამართლის მატერიალური და საპროცესო სამართლის შესახებ;
- საპროცესო შეთანხმებისა და დაზარალებულთა ინსტიტუტის რეფორმის მიზნით შემუშავდა ცვლილებათა კანონპროექტები „სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის“ შესაბამის ნაწილებთან მიმართებაში.
- მომზადდა „სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში“ ცვლილებების პაკეტი, რომელიც შეეხება განაჩენის აღსრულების გადავადების საკითხს, ასევე შემუშავდა „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს

კანონში ცვლილებათა პაკეტი, რომელიც ითვალისწინებს მამხილებელთა უფლებების გაზრდას და ამ ინსტიტუტის გაძლიერებას.

6.6. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აპარატი (05 00)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აპარატი
- ✓ სსიპ საჯარო აუდიტის ინსტიტუტი

- საანგარიშო პერიოდში სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ დამტკიცდა 3 ეფექტიანობის აუდიტი. ეფექტიანობის აუდიტი საშუალებას იძლევა შეფასდეს კონკრეტული მიმართულებით განხორციელებული ღონისძიებებით მიღწეული რეალური შედეგები და ამ პროცესში საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვის ეკონომიურობა და პროდუქტიულობა,
  - ✓ სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის დანერგვის ღონისძიებათა ეფექტიანობა;
  - ✓ ქართული ღვინოპროდუქციის საზღვარგარეთ პოპულარიზაციის მიზნით განხორციელებული ღონისძიებების ეფექტიანობა;
  - ✓ აივ ინფექცია/შიდსის წინააღმდეგ ეროვნული რეაგირება: საქართველოში დაავადების გავრცელება და რეაგირების სისუსტეები.
- დაწყებულ იქნა ასევე 4 ეფექტიანობის აუდიტზე მუშაობა, ამათგან 2 ეფექტიანობის აუდიტი ტარდება გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) ერთობლივი პროექტის ფარგლებში: სახელმწიფო შესყიდვები, სასწრაფო სამედიცინო მომსახურების სისტემა, ხოლო დანარჩენი ორი შვედეთის ეროვნული აუდიტის სამსახურის (SNAO) ერთობლივი პროექტის ფარგლებში პროფესიული განათლების სისტემა და მეცნიერების განვითარება საქართველოში;
- საანგარიშო პერიოდში აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა სხვადასხვა მხარჯავი დაწესებულების და უწყების ფინანსური აუდიტი;
- განხორციელდა SNAO-ს პროექტის დაგეგმარების მისიის ვიზიტი, რომლის მიზანი იყო ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში 2013 წლის მოკლე და გრძელვადიანი მიზნებისა და მოსალოდნელი შედეგების განხილვა, ასევე 2013 წლის წინასწარი სამოქმედო გეგმის შემუშავება;
- ხელი მოეწერა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის გაგრძელებას SAO-სა და გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებას (GIZ) შორის - „საჯარო ფინანსების მართვა სამხრეთ კავკასიაში“ - პროგრამის ფარგლებში.
- გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურსა და ბულგარეთის ეროვნული აუდიტის სამსახურს შორის;
- საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის წარმომადგენლებმა მონაწილეობა მიიღეს უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო და რეგიონული გაერთიანებების - INTOSAI-ს, EUROSAI-სა და ASOSAI-ს მიერ ორგანიზებულ სხვადასხვა ტრენინგებში, სემინარებსა და კონფერენციებში.
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის 30-ზე მეტმა თანამშრომელმა მიიღო მონაწილეობა სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში, რაც ხელს უწყობს სამსახურის შესაძლებლობების გაზრდას, სანიმუშო პრაქტიკის გაზიარებასა და საერთაშორისო სტანდარტებთან მიახლოებას.
- საჯარო აუდიტის ინსტიტუტმა მაის-ივნისში ჩაატარა საჯარო სექტორის აუდიტორული მომსახურების სფეროში მომუშავე აუდიტორებისათვის სასერთიფიკაციო კურსი;

- 2013 წლის პირველი ნახევრის განმავლობაში მიმდინარეობდა აქტიური მუშაობა აუდიტორული და საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის კუთხით საჯარო სექტორისათვის;
- განახლდა კომუნიკაციის გუნდი და გაიზარდა აღნიშნულ გუნდში ჩართული ადამიანების რაოდენობა;
- განახლდა კომუნიკაციის სტრატეგია და დამტკიცდა წლიური სამუშაო გეგმა; შემუშავდა და დამტკიცდა ორი ეფექტიანობის აუდიტის კომუნიკაციის გეგმა.
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის საქმიანობა, კონკრეტული უწყებების დონეზე საჯარო ფინანსების მართვის პროცესის გაუმჯობესებასთან ერთად, ორიენტირებული გახდა სისტემური ხასიათის საკითხებზე, რომლებიც გავლენას ახდენს საჯარო ფინანსების ეფექტიან მართვაზე და შესაბამისი რეკომენდაციების გაცემაზე. აღნიშნული ასახულ იქნა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მოხსენებაში სახელმწიფო ბიუჯეტის 2012წ. წლიური შესრულების შესახებ მთავრობის ანგარიშზე, რომელიც პარლამენტს წარედგინა 2013 წლის აპრილში. მოხსენებაში ყურადღება გამახვილდა საჯარო ფინანსების მართვის ისეთი კომპონენტების გაუმჯობესებაზე, როგორებიცაა: სახელმწიფო ფინანსური აქტივების მართვა, ლიკვიდობის მართვა, მათ შორის სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემის შიდა კონტროლის მექანიზმები, სახელმწიფო საგარეო ვალის მართვა, სახელმწიფოს ფინანსური ოპერაციებისა და მიღებული შედეგების შესახებ ანგარიშგება და სხვა.
- გაიმართა სემინარები და შეხვედრები პარლამენტისა და მედიის წარმომადგენლებთან გამოქვეყნებული აუდიტების დასკვნებისა და რეკომენდაციების კომუნიკაციის მიზნით.
- შემუშავდა გაწეულ რეკომენდაციებზე შემდგომი რეაგირების სისტემის დოკუმენტის სამუშაო ვერსია.
- საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) ორგანიზებით სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფინანსური მონიტორინგის თანამშრომლებთან ერთად ჩატარდა სემინარი პოლიტიკური დაფინანსების კანონიერების მონიტორინგის განხორციელების ეფექტიანი მექანიზმების შესახებ.
- სახელმწიფო აუდიტის წარმომადგენლებმა მონაწილეობა მიიღეს ქ. სტრასბურგში, კორუფციის წინააღმდეგ სახელმწიფოთა ჯგუფის GRECO-ს მე-60 პლენარულ სხდომაში, რომელზეც შეფასდა საქართველოს მესამე რაუნდის ანგარიში და განხილულ იქნა საქართველოს მიერ აღნიშნული ანგარიშით გათვალისწინებული რეკომენდაციების შესრულების საკითხი შემდეგ ორ თემაზე: „კრიმინალიზაცია“ და „პოლიტიკურ პარტიათა დაფინანსება“.
- გამჭვირვალობის პროცესის უზრუნველსაყოფად პარტიების ფინანსური მონიტორინგის სამსახურმა გამართა შეხვედრები როგორც არასამთავრობო ორგანიზაციების, ასევე საერთაშორისო ორგანიზაციების ადგილობრივ წარმომადგენლებთან.

6.7. საარჩევნო გარემოს განვითარება (პროგრამული კოდი 06 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია

- საქართველოს, ადმოსავლეთ ევროპისა და ცენტრალური აზიის საარჩევნო ადმინისტრაციების შეხვედრა, სადაც შემუშავებულ იქნა სხვადასხვა მეთოდები საარჩევნო გარემოს გაუმჯობესებისათვის;

- სამცხე-ჯავახეთში მცხოვრები დამამთავრებელი კლასის მოსწავლეებისათვის მოეწყო ღია კარის დღე მათი საარჩევნო პროცესებში მაქსიმალური ჩართულობის უზრუნველყოფის და მათი მოტივაციის ამაღლების მიზნით;
- საზოგადოებაში იმიჯის გაუმჯობესებისა და საარჩევნო პროცესებისადმი ნდობის ამაღლების მიზნით ჩატარებული სამუშაოების შედეგად ცესკოს ნდობის მანდატი გაზრდილია 21%-ით, რაზეც მოწმობს 2013 წლის ნოემბერში აშშ საერთაშორისო საქმეთა ეროვნულ-დემოკრატიული ინსტიტუტის (NDI) მიერ ჩატარებული საზოგადოებრივი აზრის კვლევა.

6.8. ეროვნული საარჩევნო ფონდის დაცულობის, მომსახურების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვისა და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 26 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს ეროვნული არქივი.

- პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა სსიპ - საქართველოს ეროვნული არქივის 3 ტერიტორიული ერთეულის რეგიონალიზაცია, სულ რეგიონალიზაციას დაექვემდებარა 35 ტერიტორიული ერთეული. გაგრძელდა ადგილობრივი წარმომადგენლობების ფორმირების პროცესი, ამ ეტაპზე შექმნილია 13 ადგილობრივი წარმომადგენლობა;
- მოქალაქეთა მომსახურების პროგრამაში საცნობარო მომსახურებისას დაინერგა საბილინგო და მოკლე ტექსტური შეტყობინებით მომსახურების სისტემა;
- ელექტრონულ მატარებელზე იქნა გადატანილი 1387 ერთეული ნეგატივი, 385 კინო დოკუმენტი და 82 აუდიო დოკუმენტი. სულ ელექტრონულად ინახება 29 ათას დოკუმენტზე მეტი;
- მიმდინარეობდა საარჩევნო დოკუმენტების სკანირება. დასკანერებულია 1 600 ათას გვერდზე მეტი, მათ შორის დამუშავებულია: საისტორიო არქივის და უახლესი ისტორიის არქივის დოკუმენტები. პარალელურად მიმდინარეობდა ელექტრონულად შენახული ფაილების აწყობა-დამუშავება, ტექნიკური და შინაარსობრივი შემოწმება;
- სსიპ - საქართველოს ეროვნული არქივის ორგანიზებით მოეწყო საზაფხულო სკოლა - „საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკა“, რომელშიც 10 უცხოელი და 5 ქართველი მკვლევარი მონაწილეობდა;
- განხორციელდა 4 ქართული მოკლემეტრაჟიანი უხმო ფილმის ციფრული რესტავრაცია;
- ფუნქციების ეფექტური განხორციელებისა და მოქალაქეთა მომსახურების პირობების გაუმჯობესების მიზნით ორ რეგიონულ და ოთხ ადგილობრივ არქივის შენობაში ჩატარდა ნაწილობრივი სარემონტო სამუშაოები, ასევე განხორციელდა ცენტრალური არქივის შენობის გამაგრებითი და სარემონტო სამუშაოები;
- კონდიცირება-ვენტილაციის სისტემის მოწყობის მიზნით აშენდა შესაბამისი ტექნიკური ნაგებობა და დამონტაჟდა დანადგარების ნაწილი.

6.9. ელექტრონული მმართველობის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - მონაცემთა გაცვლის სააგენტო

- მომზადდა და დამტკიცდა კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები ინფორმაციული უსაფრთხოების სფეროში. შედგენილ იქნა კრიტიკული ინფორმაციის სუბიექტების ნუსხა.

ინფორმაციული უსაფრთხოების მიმართ მინიმალური მოთხოვნების შესახებ ჩატარდა საინფორმაციო ხასიათის სამუშაო შეხვედრები;

- 22 სახელმწიფო და კერძო დაწესებულების თანამშრომელთათვის ჩატარდა ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემის შექმნისა და დანერგვის ტრენინგი;
- ქართველი მომხმარებლებისთვის მომზადდა დაინფიცირებული IP-მისამართების ონლაინ გადამოწმების სერვისი;
- მონაცემთა გაცვლის ინფრასტრუქტურაში ჩაერთო 8 ორგანიზაცია;
- საქართველოს საერთაშორისო ვაჭრობის მხარდამჭერი სისტემის შექმნის მიზნით განხორციელდა ქ. ფოთისა და ქ. ბათუმის ნავსადგურებისა და მსხვილი საზღვაო ხაზების მონაცემების ინტეგრაცია;
- მომზადდა ელექტროენერჯის განაწილების ლიცენზიანტის მიერ გაწეული მომსახურების ხარისხის კონტროლისა და მონიტორინგის სისტემის ბიზნეს ანალიზისა და მომხმარებლის მოთხოვნების დოკუმენტი;
- გაფორმდა Microsoft-თან უსაფრთხოების სფეროში თანამშრომლობის მემორანდუმი, ამასთანავე ხელშეკრულება სტანდარტული პროდუქტებისა და სამთავრობო კარიბჭის 3 წლიანი მომსახურების შესყიდვის შესახებ;
- მოქალაქის პორტალზე დაემატა „საჯარო ორგანიზაციებთან ელექტრონული კომუნიკაციის“ სერვისი;
- ჩატარდა საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის, სსიპ - აღსრულების ეროვნული ბიუროს, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ - მომსახურების სააგენტოსა და კრედიტინფოს სერვისების ანალიზი და დაიწყო მათი ინტეგრაციის პროცესი;
- შეიქმნა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს განახლებული ვებ-გვერდი;
- სსიპ - მონაცემთა გაცვლის სააგენტოს 4-მა თანამშრომელმა წარმატებით ჩააბარა ინფორმაციული უსაფრთხოების სფეროში წამყვანი საერთაშორისო ორგანიზაციის (ISACA) მიერ ორგანიზებული სასერტიფიკაციო გამოცდა ქ. სტამბულში და გახდნენ ინფორმაციული უსაფრთხოების სერტიფიცირებული მენეჯერები;
- შემუშავდა მოქალაქის პორტალის (my.gov.ge) ახალი ვერსია, რომელიც ერთნაირად მოსახერხებელია დესკტოპების, ნოუთბუქებისა და მობილური მოწყობილობებისთვის, ასევე პორტალზე დაემატა ისეთი მნიშვნელოვანი სერვისები როგორცაა: სახელმწიფო დაწესებულებებისაგან ინფორმაციის გამოთხოვა, ელექტრონული დოკუმენტების საცავი და ციფრულად ხელმოწერა, მომხმარებლების რეგისტრაცია მომხმარებლის სახელითა და პაროლით, აგრეთვე შეიქმნა პორტალზე სარეგისტრაციო სისტემა იუსტიციის სახლების ოპერატორებისთვის;
- მონაცემთა გაცვლის ინფრასტრუქტურაში დაინტეგრირდა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ შემუშავებული კანცელარიის საინფორმაციო სისტემები, რომელსაც სახელმწიფო დაწესებულებების 70%-ზე მეტი იყენებს;
- შეიქმნა საერთაშორისო საზღვაო ხაზებს, პორტებს, გადამზიდავ კომპანიებს, ტერმინალებს, რკინიგზასა და საბაჟოს შორის ელექტრონული დოკუმენტბრუნვის სისტემა;
- შეიქმნა პროგრამული გადაწყვეტილება „ინფორმაციის ერთიანი სახელმწიფო რეესტრის პორტალი“, რომელიც ფუნქციონირებს მისამართზე <http://ror.dea.gov.ge/>. პორტალის მეშვეობით სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებს საშუალება აქვთ განახორციელონ საკუთარი რეესტრებისა და მომსახურებების პირველადი რეგისტრაცია და შეიტანონ მასში ცვლილებები;
- მონაცემთა გაცვლის ინფრასტრუქტურაში ჩართულია 26 ორგანიზაცია;
- მოქალაქის პორტალზე სრულად არის რეალიზებული მოქალაქის ფუნქციონალი, არსებული სახელმწიფო სერვისებიდან ინტეგრირებულია 52 სერვისი. თითოეულ

მოქალაქეს საშუალება აქვს პორტალიდან გადაიხადოს 80-მდე კომუნალური და სხვა სახის გადასახადი, პორტალზე რეგისტრირებულია 5 ათასამდე მომხმარებელი, სახელმწიფო დაწესებულებებიდან ინფორმაციის ელექტრონულად გამოთხოვნის სერვისში ჩართულია სახელმწიფო დაწესებულებების 52 ცენტრალური და 408 რეგიონული ოფისი.

6.10 . საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი (პროგრამული კოდი 41 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი

- საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე განხორციელდა შეზღუდვის ადგილებში ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობაზე გეგმური და არაგეგმური მონიტორინგი;
- წამებისა და სხვა სასტიკი, არადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის ან სასჯელის პრევენციის მიზნით შემუშავდა რეკომენდაციები;
- განხორციელდა თავისუფლების შეზღუდვის ადგილებსა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებში მოთავსებულ პირთა უფლებების დარღვევის შესახებ განცხადებების განხილვა და მათზე რეაგირება;
- გამოიცა - ითარგმნა ინგლისურ ენაზე საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიშები და აღნიშნული დოკუმენტები წარდგენილ იქნა სხვადასხვა დონეზე;
- გამოიცა - გავრცელდა ადამიანის უფლებათა თემაზე სხვადასხვა პუბლიკაციები.

6.11. საარჩევნო სისტემების განვითარება და სისტემისათვის მოხელეთა მომზადება-გადამზადება (პროგრამული კოდი 06 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საარჩევნო სისტემების განვითარების, რეფორმებისა და სწავლების ცენტრი

- განხორციელდა საქართველოს პარლამენტის შუალედური არჩევნებისათვის საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრების ტრენინგების სამი ეტაპის მონიტორინგი და შემდგომ უშუალოდ არჩევნების პროცესის დაკვირვება;
- ჩატარდა BRIDGE-ის ფასილიტატორთა მოსამზადებელი ტრენინგი (TTF) გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) პროექტთან - „სანდო და მდგრადი საარჩევნო ინსტიტუტებისა და პროცესების ხელშეწყობა“ - ერთობლივი პარტნიორობით. ტრენინგში მონაწილეობა მიიღო პოლიტიკური პარტიების, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და საარჩევნო ადმინისტრაციის წარმომადგენლებმა. მონაწილეებს მიენიჭათ BRIDGE-ის ნახევრად აკრედიტებული ფასილიტატორის სერტიფიკატი;
- ჩატარდა ტრენინგი თემაზე „ფსიქოლოგიური კვლევის საველე სამუშაოები“. ტრენინგზე განხილულ იქნა ისეთი საკითხები როგორცაა:
  - ✓ ინტერვიუს ტექნიკის მიმოხილვა ხარისხობრივი და რაოდენობრივი საველე სამუშაოებისთვის;
  - ✓ რესპოდენტის შერჩევა და მიმართვა;
  - ✓ მონაცემთა შეყვანა და სხვა.
- განხორციელდა პროექტი - „არჩევნები და არჩევნებში ახალგაზრდების მონაწილეობის მნიშვნელობა“. პროექტის აქტუალობას განაპირობებდა 2013 წლის საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნები და 2014 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა არჩევნები. პროექტის ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგები 5 რეგიონალურ და 9 თბილისში მდებარე უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების პირველი და მეორე კურსის

სტუდენტებისთვის. პროექტის ფარგლებში მომზადდა დამხმარე სახელმძღვანელო ტრენინგებისთვის, ელექტრონული პრეზენტაცია, პრაქტიკული სასწავლო მასალა და სამახსოვრო ბუკლეტები სტუდენტებისთვის;

- 14 უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებების ჟურნალისტიკის და იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტებისათვის მიმდინარეობდა ლექციები საარჩევნო სამართალში;
- დასრულდა საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელის სასერტიფიკაციო გამოცდის ჩაბარების მსურველთა რეგისტრაცია, რომლის რაოდენობამ შეადგინა 8 198;
- დასრულდა საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა სასერტიფიკაციო გამოცდები, რომელიც განხორციელდა ელექტრონული ტესტირების მეთოდით. გამოცდა წარმატებით ჩააბარა 942 მონაწილემ, რომელთაც ადგილზე გადაეცათ სერთიფიკატები.
- განხორციელდა ფართომასშტაბიანი პროექტი – "არჩევნები და არჩევნებში ახალგაზრდების მონაწილეობის მნიშვნელობა". პროექტში მონაწილეობა მიიღო 18-დან 21-წლამდე ასაკის 1333 ახალგაზრდამ. პროექტის ფარგლებში სწავლების ცენტრმა უზრუნველყო ტრენინგთა გადამზადება, სემინარისთვის საჭირო სასწავლო მასალების შემუშავება და ბეჭდვა.

6.12. ერთიანი სახელმწიფო საინფორმაციო ტექნოლოგიების მხარდაჭერის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - სმართ ლოჯიქი

- სსიპ - სმართ ლოჯიქის IT-სერვისების სრული სპექტრით მომსახურებაზე აყვანის მიზნით ხელშეკრულებები გაფორმდა საქართველოს ენერჯეტიკის, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა, საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროებს, სსიპ - ბუნებრივი რესურსების სააგენტოსა და სსიპ - ქონების მართვის სააგენტოსთან. ზემოაღნიშნული უწყებებისთვის შეთავაზებული მომსახურებები მოიცავდა ქსელურ უზრუნველყოფას, ელ-ფოსტის სერვისს, ონლაინ კომუნიკაციის საშუალებებს, ტელე/ვიდეო კონფერენციას, დროისა და დავალებების მართვის პროგრამულ უზრუნველყოფას, უსაფრთხოების ერთიანი პოლიტიკის გატარებას, არასასურველი და მავნე ელ-ფოსტის, პროგრამებისა და ვირუსებისაგან დაცვას, ინციდენტების მართვას, ციფრული ტელეფონის სერვისს, სახელმწიფო ორგანიზაციების თანამშრომლების კომპიუტერული ტექნიკის ადგილზე მომსახურებასა და სხვა სერვისებს, რომლებიც აუცილებელია თანამედროვე გარემოში სრულყოფილი ოპერირებისათვის;
- საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროსათვის განხორციელდა IDP პროგრამული უზრუნველყოფის (იძულებით გადაადგილებულ პირთა მონაცემთა ბაზა) სრულყოფა და მასში ფუნქციების დამატება, ამოქმედდა საშვთა ელექტრონული პროგრამა;
- სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ელექტრონული პროგრამის სტატისტიკურ-ანალიტიკური მოდულის რეპორტების ფორმატები მორგებულ იქნა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სპეციფიკაზე. ამ ღონისძიების მიზანია სისხლის სამართლის საქმეების შესახებ სტატისტიკური ინფორმაციის გამოქვეყნება. გარდა ამისა, შესაბამისი უწყებების მოთხოვნების გათვალისწინებით, დაიხვეწა თავად სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ელექტრონული პროგრამაც;
- სსიპ - იუსტიციის სახლისათვის შეიქმნა „Just drive“-ის პროგრამული უზრუნველყოფა და აიწყო შესაბამისი ინფრასტრუქტურა. აგრეთვე, მთავარი დატაცენტრის იზოლაციის შემთხვევაში, იუსტიციის სახლების დამოუკიდებელ ფუნქციონირებაზე გადაყვანის

მიზნით განხორციელდა შესაბამისი ინფრასტრუქტურის გადაიარაღება. აღნიშნული ღონისძიება იუსტიციის სახლების მომსახურებათა უწყვეტობისა და შეუფერხებლობის შესაძლებლობას იძლევა;

- მომსახურების მიმღებ დაწესებულებებს შორის განულებულია სატელეფონო საუბრების დანახარჯები.

7. იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა სახელმწიფო მხარდაჭერა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობა

7.1. იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 25 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

7.1.1. დევნილთა სახლების მშენებლობა/რეაბილიტაცია (ევროკავშირი) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 05 01)

- დევნილთა სახლების მშენებლობა/რეაბილიტაცია (ევროკავშირი) საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ ქ. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში (კომბინატის დასახლება), ქ. ხობში, ქ. წყალტუბოს, საჩხერის რაიონის სოფელ იცქისის, ქ. სამტრედიის, ქ. სენაკის, ქ. ხონის, ქ. აბაშის და ქ. თერჯოლის წყალმომარაგების სისტემის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. ფოთში მალთაყვის ტერიტორიაზე მშენებარე 30 სახლიანი საცხოვრებელი უბნის საკანალიზაციო გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა;
  - ✓ დაბა თიანეთში რუსთაველის ქუჩის, ხარაგაულში ქუჩების, მოედნების და სანიაღვრე არხების მოწყობა;
  - ✓ ქ. ფოთში 7 სახლიანი საცხოვრებელი უბნის მშენებლობა;
  - ✓ ქ. გორში ვერხვების დევნილთა დასახლების ტერიტორიაზე საბავშვო ბაღის მშენებლობა;
  - ✓ ქ. ქარელში ახალგაზრდობის ქუჩაზე გზის რეაბილიტაცია;
  - ✓ იმერეთის რეგიონში ქ. ბაღდათში შიდა ქუჩების სანიაღვრე არხების რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. ქუთაისში დევნილთა დასახლების (2 კოტეჯი) შესასვლელის და შიდა გზის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ვანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზეინდარსა და გორას შორის არსებული გზის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტის ნაგავსაყრელისა და ნაგავსაყრელთან მისასვლელი გზის რეკონსტრუქცია;
  - ✓ ქ. ფოთის მრავალბინიანი სახლის სასმელი წყლის შიდაკომუნიკაციური ქსელების რეაბილიტაცია;
  - ✓ შიდა ქართლის და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონში (ქ. ხაშური, კასპის მუნიციპალიტეტის სოფელი იგოეთი და მრგვალიჭალა (დუშეთი)) სასმელი წყლის წყალმომარაგების სისტემების რეაბილიტაცია;
  - ✓ ხარაგაულში ქუჩების, მოედნების და სანიაღვრე არხების რეაბილიტაცია;

- ✓ მცხეთის რაიონის სოფელ წეროვანში დევნილთა დასახლებაში შიდა გზის ნაწილის აღდგენის სამუშაოები;
- ✓ ქ. მარტვილში ქალაქის ცენტრის სოფელ ნალეფსაოსთან შემაერთებელი და სოფელ ნახარებაოს გზების რეაბილიტაცია;
- ✓ ქ. ტყიბულის წყალმომარაგების სათავეების (მუხურა-2, თეთრიღელე, თეთრიღელე - 1, თეთრიღელე - 2 - სვანეთის ქუჩა) სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ ქ. ქობულეთის N7 სკოლის სარემონტო სამუშაოები.

7.1.2. იძულებით გადაადგილებულ პირთა საცხოვრებელი სახლების გადაუდებელი რეაბილიტაცია დასავლეთ საქართველოში (KfW) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 05 02)

- იძულებით გადაადგილებულ პირთა საცხოვრებელი სახლების გადაუდებელი რეაბილიტაცია დასავლეთ საქართველოში (KfW) ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელდა:
  - ✓ ქ. ქუთაისში ი. ჭავჭავაძის გამზირის N58-ში მდებარე ყოფილი სამუსიკო სკოლა-ინტერნატის შენობის რეაბილიტაცია და ახალი კორპუსის მშენებლობა;
  - ✓ ქ. ფოთში მშვიდობის ქუჩაზე N8-ში მდებარე ყოფილი ტურისტული ობიექტის რეაბილიტაცია და ახალი კორპუსის მშენებლობა;
  - ✓ საკონსულტაციო სამუშაოები იძულებით გადაადგილებულ პირთა სახლების საგანგებო სარეაბილიტაციო სამუშაოების ზედამხედველობაზე დასავლეთ საქართველოში;
  - ✓ ქ. ზუგდიდში იძულებით გადაადგილებულ პირთათვის 8 საცხოვრებელი კორპუსის მშენებლობა;
  - ✓ ქ. ზუგდიდში საცხოვრებელი კომპლექსის განაშენიანების პროექტისა და „B“ და „C“ ტიპის საცხოვრებელი სახლების დეტალური პროექტის მცირე ცვლილებების მომზადება.

7.1.3. ინფრასტრუქტურისა და ეკონომიკური შესაძლებლობების გაუმჯობესებისა და იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა (USAID) (ქვეპროგრამის კოდი: 25 05 03)

- ინფრასტრუქტურისა და ეკონომიკური შესაძლებლობების გაუმჯობესებისა და იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა (USAID) საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელდა:
  - ✓ ტირიფონის და სალთვისის საირიგაციო სისტემების რეაბილიტაცია;
  - ✓ იძულებით გადაადგილებული პირების საცხოვრებელი პირობების გასაუმჯობესებლად საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში არსებული შენობების რეაბილიტაცია;
  - ✓ სოფელ გორიჯვრის მისასვლელი გზის, ქ. გორის შიდა გზების, მცხეთის, დუშეთის და სალოლაშენი-დვანის მუნიციპალური გზის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. ონის შიდა ქუჩების რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქ. ონის წყალსადენის სისტემის სათავე ნაგებობის რეაბილიტაცია;
  - ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთა საცხოვრებლად 6 ყოფილი საავადმყოფოს შენობაში არსებული სამედიცინო ნარჩენების უტილიზაცია;

- ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთა დასახლებებში: გორის, ქარელის, კასპის და მცხეთის რაიონებში 9 სოფლის წყალსადენი სისტემის და 7 სოფლის დრენაჟის რეაბილიტაცია;
- ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთათვის 28 ორგანიზებულად დასახლებული ცენტრის რეკონსტრუქციის, დეტალური პროექტის და სატენდერო დოკუმენტაციის მომზადება და სამშენებლო სამუშაოებზე საავტორო ზედამხედველობა;
- ✓ სამედიცინო ნარჩენების გამოკვლევა 9 ყოფილ საავადმყოფოს შენობაში;
- ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთა ბინების 8 ყოფილი საავადმყოფოს რეაბილიტაციის დეტალური საინჟინრო პროექტის დიზაინი, სატენდერო პაკეტის შემუშავება და საზედამხედველო მომსახურება;
- ✓ ურღვევი რადიოფიზიკური მეთოდის (ულტრაბგერითი ხელსაწყო) გამოყენებით ბეტონის სიმტკიცის ხარისხის შემოწმება;
- ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთა საცხოვრებლად განკუთვნილი ქუთაისის ყოფილი სამხარეო კლინიკური საავადმყოფოს შენობიდან ბიოლოგიური, ქიმიური და სამედოცინო ნარჩენების უტილიზაცია.
- ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთა 11 კოტეჯური ტიპის დასახლებისთვის სანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესების, საყოფაცხოვრებო წყალმომარაგების და დრენაჟის დეტალური პროექტის მომზადება და პროექტის ინსპექტირების მომსახურების უზრუნველყოფა.

7.2. განსახლების ადგილებში დევნილთა შენახვა და მათი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 34 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატი,
  - ✓ სსიპ იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევნილთა თემის განვითარების ცენტრი
- დევნილთა ორგანიზებულად განსახლების ობიექტებსა და ასევე, დევნილთა გრძელვადიანი განსახლების მიზნით სამინისტროსთვის გადმოცემულ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ, გამოუყენებელ და დაუშთავრებელ შენობებში ჩატარდა სხვადასხვა სახის სარეაბილიტაციო, სამშენებლო-სარემონტო და სარეკონსტრუქციო სამუშაოები;
  - იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევნილთა ოჯახებს კერძო საკუთრებაში გადაეცათ საცხოვრებელი ბინები და ასევე, გრძელვადიანი განსახლების უზრუნველსაყოფად შეძენილ იქნა საცხოვრებელი სახლები (971 ოჯახი);
  - გრძელვადიანი საცხოვრებლით უზრუნველყოფილი იქნა 1466 ოჯახი;
  - კომპაქტურად ჩასახლებულ დევნილებს დაუფინანსდათ კომუნალური ხარჯები;
  - ქ. თბილისსა და საქართველოს სხვა რეგიონებში მდებარე დევნილთა კომპაქტურად განსახლების ობიექტებში განხორციელდა 2013 წლის 1 ნოემბრამდე მოხმარებული ელექტროენერჯის ღირებულების დავალიანების ანაზღაურება.
  - იძულებით გადაადგილებულ პირებს გაეწიოთ ფულადი დახმარება.
  - დევნილთა გრძელვადიანი განსახლების მიზნით, განხორციელდა კომპაქტურად განსახლების ობიექტების გამოსყიდვა.
  - რეაბილიტირებულ ობიექტებში დევნილთა გრძელვადიანი განსახლების ღონისძიებების დასრულებამდე განხორციელდა ობიექტების დაცვის მომსახურების შესყიდვა;

7.3. იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 34 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატი
  - ✓ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს ტერიტორიული ორგანოები
- „ჩემი სახლი“-ს ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში მოხდა დევნილთა უძრავის ქონების დეკლარაციების შევსება, შევსებულ დეკლარაციაში ჩამატებების შეტანა იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევნილთა უძრავი ქონების კოსმოსურ სურათებზე აღრიცხვა და იდენტიფიკაცია (მესაკუთრეთა ინდენტიფიკაცია, რომლებიც დროებით ვეღარ აკონტროლებენ უძრავ ქონებას 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის შედეგად);
  - საანგარიშო წელს სტიქიით დაზარალებული ოჯახებისათვის მოძიებული და შეძენილი იქნა 33 საცხოვრებელი სახლი;
  - „მიზნობრივი ინიციატივა საქართველოსთვის“ ევროკავშირის პროექტის ფარგლებში საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროში შექმნილი „მობილურობის ცენტრი“ სამინისტროს „მიგრანტთა საინფორმაციო საკონსულტაციო ცენტრებთან“ მჭიდრო თანამშრომლობით ახორციელებდა დაბრუნებული საქართველოს მოქალაქეების რეინტეგრაციას და ლეგალური შრომითი მიგრაციის შესაძლებლობების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას საზოგადოებაში; ბენეფიციარებს გაეწიათ დახმარება ბიზნესის დაწყებაში და დაფინანსდა 16 ბიზნეს პროექტი, ასევე დროებითი საცხოვრებელი უზრუნველყოფილ იქნა 4 ბენეფიციარი;
  - განხორციელდა რეპატრაციის სტატუსის მაძიებელთა და ლტოლვილთა და ჰუმანიტარული სტატუსის მაძიებელთა აპლიკაციების განხილვა (სულ 717 აპლიკაცია).

7.4. რეინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 22 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ რეინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი
- გაიმართა შეხვედრები საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, დიპლომატებთან და დონორ ორგანიზაციებთან, სადაც განიხილებოდა 2013 წელს სახელმწიფო სტრატეგიის „ჩართულობა თანამშრომლობის გზით“ და მისი სამოქმედო გეგმის იმპლემენტაციის პროცესში მიღებული შედეგები, აგრეთვე სახელმწიფო მინისტრის აპარატის 2014 წლის პრიორიტეტები;
  - აპარატის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ გალსა და დვანში გამართულ შეხვედრებს, რომელზეც განიხილებოდა საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე განხორციელებული ადამიანის უფლებების დარღვევის ფაქტები;
  - მომზადდა შემწყნარებლობისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის 2012 წლის სამოქმედო გეგმის ანგარიში და 2013 წლის სამოქმედო გეგმა. ამასთან, 2012 წლის სამოქმედო გეგმის ანგარიში წარედგინა საქართველოს მთავრობასა და სახალხო დამცველის აპარატს;

- გაიმართა გასვლითი შეხვედრა საქართველოს ეროვნული უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებულ რეგიონში, განხილულ იქნა სახელმწიფო პოლიტიკა ეროვნული უმცირესობების ინტეგრაციის მიმართულებით;
- ეროვნული უმცირესობების თვითმყოფადობის შენარჩუნების ხელშეწყობის მიზნით გაიმართა მუსიკალური ფესტივალი „ერთი ცის ქვეშ“, ლიტერატურულ-შემეცნებითი კონკურსი „ჩემი სამშობლო“, ასევე შეხვედრები თბილისსა და რეგიონებში;
- ესტონეთის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ცენტრის მიწვევით და ესტონეთის დიპლომატიური სკოლის მხარდაჭერით შედგა სასწავლო ვიზიტი ესტონეთში, რომლის მიზანი იყო ესტონეთის გამოცდილების გაზიარება სამოქალაქო ინტეგრაციის კუთხით. შეხვედრები შედგა ქვეყნის კულტურისა და განათლების სამინისტროების წარმომადგენლებთან, ასევე, სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებზე მომუშავე სპეციალისტებთან;
- სახელმწიფო მინისტრი შეხვდა რელიგიური უმცირესობების წარმომადგენლებს და მუსლიმური თემის ლიდერებს. განხილულ იქნა ბოლო პერიოდში რელიგიურ საკითხებთან დაკავშირებული პრობლემები და მათი მოგვარების გზები.
- გაიმართა შეხვედრები მედიის, არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან. განხილულ იქნა სახელმწიფო პოლიტიკა სამოქალაქო ინტეგრაციის მიმართულებით.
- რეინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი ჩართული იყო როგორც საქართველოში ასევე საზღვარგარეთ განხორციელებულ ღონისძიებებში; რეინტეგრაციის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის მოადგილემ მონაწილეობა მიიღო ჟენევის მოლაპარაკებათა ბოლო ოთხ რაუნდში(ბოლო ერთი წლის განმავლობაში). მინისტრისა და მინისტრის პირველი მოადგილის მიერ გაიმართა არაერთი ვიზიტი პარტნიორი ქვეყნების წარმომადგენლებთან შესახვედრად და საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში მონაწილეობის მისაღებად.
- აპარატი აქტიურად იყო ჩართული რუსეთის ე.წ. სასაზღვრო ძალების მიერ მავთულხლართების გავლებისა და ღობეების აღმართვის შედეგად დაზარალებული მოსახლეობის საჭიროებების შესწავლის, დახმარებისა და საერთაშორისო რეაგირების მობილიზებაში. ასევე მიმდინარეობდა თანამშრომლობა აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციებთან.
- გაიმართა ტოლერანტობის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი მიღება, სადაც მოწვეულნი იყვნენ ეროვნული და რელიგიური უმცირესობების წარმომადგენლები, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, საქართველოში აკრედიტირებული დიპლომატიური კორპუსი.
- სახელმწიფო მინისტრი იმყოფებოდა სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში, სადაც გაიმართა ლექცია დისკუსია ახალციხის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებთან და პროფესორ მასწავლებლებთან.
- მიმდინარეობდა შემწყნარებლობისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის ეროვნული კონცეფციისა და სამოქმედო გეგმის 2009-2014 წწ. ფარგლებში 2013 წლის სამოქმედო გეგმის შესრულება.

8. კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

8.1. ხელოვნების დარგების განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია საქართველოში და მისი ფარგლების გარეთ (პროგრამული კოდი 33 02)

პროგრამის განმახორციელებელი :

- ✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო

- ✓ საქართველოს ანსამბლები
- ✓ საქართველოს თეატრები

- გაიმართა: ლიტვაში და ჩინეთში ქართული კულტურის დღეები; კავკასიის ფესტივალისადმი მიძღვნილი შემეცნებით-დოკუმენტალური ღონისძიება „Kavkaz Jazz“, რომლის ფარგლებშიც ჩატარდა გამოფენა და კონცერტი საქართველოდან, სომხეთიდან, აზერბაიჯანიდან და ლიტვიდან წარმომადგენლების მონაწილეობით; გამოფენა ევროპის სახლის პროექტი „ევროპის ნაპირი“; მე-15 საერთაშორისო „Caucasus Tourism Fair-CTF 2013“ ქართული რეწვის ნიმუშების გამოფენა-გაყიდვა; ქართულ-ებრაული კულტურული ურთიერთობებისადმი მიძღვნილი გამოფენა; სსიპ - თბილისის სახელმწიფო კამერული ორკესტრის მიერ დოკუმენტური ფილმის „ქართველი მუსიკოსები ამსტერდამში“ პრეზენტაცია; ქართული ღვინის თემაზე ქართული ხალხური რეწვის ნიმუშების გამოფენა; თურქეთის კულტურის დღეები საქართველოში; მაინის ფრანკფურტის ქართულ-გერმანული მუსიკალური ასოციაციის პროექტი „საქართველოს მუსიკალური სკოლების მხარდაჭერა“; პროექტები: „ლიტერატურული ღამე“ და „მეტაფორა-დებიუტი“; ინგლისში „ღვინისა და ხელოვნების“ ფესტივალი; ქ. ბიურლე მონში პირველი ფრანგულ-ქართული სიმპოზიუმი „შატო“; ქ. სტრასბურგში ევროსაბჭოს შენობაში საქართველოს მოსწავლე-ახალგაზრდობის ნამუშევრების გამოფენა; ქ. ვილნიუსში პროექტის „Georgian Art in Vilnius“ ფარგლებში ფოტოგამოფენა „თუშეთის გზაზე“; მესტიის მუნიციპალიტეტში სვანეთის განახლებული ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის გახსნასთან დაკავშირებული საზეიმო ღონისძიებები; საქართველოს რეგიონებში ანიმაციური ფილმების ჩვენება; სსიპ – საქართველოს ეროვნულ მუზეუმში ექვთიმე თაყაიშვილის დაბადებიდან 150 წლისთავთან დაკავშირებული გამოფენა.
- მიღებულ იქნა მონაწილეობა საერთაშორისო მუსიკალურ და თეატრალურ ფესტივალებში, კონკურსებში და გამოფენებში:
  - ✓ სსიპ – მიხეილ თუმანიშვილის სახელობის კინომსახიობთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრი - თურქეთი (ქ. ანკარა; ქ. ტრაზონი) და ინგლისი (ქ. ლონდონი);
  - ✓ სსიპ – ქ. თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის პროფესიული სახელმწიფო თეატრი - ესტონეთი (საარემა);
  - ✓ სსიპ – ალ. გრიბოედოვის სახელობის რუსული პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრი - რუსეთი (ქ. სანქტ-პეტერბურგი) და უკრაინა (ქ. კიევი, ქ. ოდესა);
  - ✓ სსიპ – ჩრდილების პროფესიული სახელმწიფო თეატრი „აფხაზეთი“ - ინდონეზია (ქ. ჯაკარტა, ქ. ბალი);
  - ✓ სსიპ – თბილისის ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიისა და დრამის პროფესიული სახელმწიფო თეატრის დასი - უკრაინა (ქ. იალტა) და ლიტვა (ქ. ვილნიუსი);
  - ✓ სსიპ – ქ. ფოთის ვალერიან გუნიას სახელობის პროფესიული სახელმწიფო თეატრი - ბელორუსი (ქ. მინსკი) და სომხეთი (ქ. ერევანი);
  - ✓ სსიპ – საქართველოს ხალხური სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური ანსამბლი „რუსთავი“ - ჩინეთი (ქ. პეკინი) და ლიტვა (ქ. ვილნიუსი);
  - ✓ ა(ა)იპ საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი - ინგლისი (ქ. ლონდონი);
  - ✓ ა(ა)იპ საქართველოს წიგნის გამომცემელთა და გამავრცელებელთა ასოციაცია - ინგლისი (ქ. ლონდონი) და გერმანია (ქ. ლაიფციგი);

- ✓ ქუთაისის ახალგაზრდული თეატრი - უკრაინა (ქ. დნეპროდერჟინსკი);
- ✓ ხარაგაულის ოთარ აბაშიძის სახელობის სახალხო თეატრი - თურქეთი (ქ. ქემერი);
- ✓ ანსამბლი „იადონი“ - ინგლისი (ქ. ვომარდი);
- ✓ ანსამბლი „მომახილი“ - იტალია (ქ. ვენეცია);
- ✓ ანსამბლი „ურმული“ - ინგლისი (ქ. ლონდონი);
- ✓ ანსამბლი „ქართული ხმები“ - ლიტვა (ქ. ვილნიუსი);
- ✓ ანსამბლი „ჩვენებურები“ - უზბეკეთი (ქ. ტაშკენტი);
- ✓ ანსამბლი „ლაპრები“ - ავსტრია (ქ. ფილახი);
- ✓ ანსამბლი „ქორული“ - ბულგარეთი (ქ. ნესერბი);
- ✓ ჯგუფი „Salio“ - აშშ (ნიუ-ორლეანი, ნიუ-იორკი);
- ✓ ჯგუფი „The Quintessential Five“ - გერმანია (ქ.ლაიფციგი) და ავსტრია (ქ. გრაცი);
- ✓ ჯგუფი „Industrial City“ - გერმანია (ქ. ვაკენი);
- ✓ ჯგუფი „Reggaeon“ - პოლონეთი (ქ. პლოცკი);
- ✓ გუნდი „ხატისა“ - იტალია (ქ. ოლბია);
- ✓ საბალეტო სტუდია „ვერის უბნის ტანც კლასი“ - ლატვია (ქ. ლიეპაია).

- ჩატარდა: ქ. თბილისში აღმოსავლეთ პარტნიორობის მე-4 პლათფორმის ფარგლებში კულტურის I მინისტრიალი; თბილისის წიგნის საერთაშორისო ფესტივალი; მასტერკლასები ფოთის, სენაკის, მარტვილისა და ზუგდიდის სახელოვნებო სკოლების მოსწავლეებისთვის; სსიპ - ქ. თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის პროფესიული სახელმწიფო თეატრის საფორტეპიანო ტრიო „SEMPRE“-ს მიერ აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკასა და საქართველოს სხვადასხვა რაიონში კონცერტები და მასტერკლასები; თბილისის მოდის კვირეულის ფარგლებში მასტერკლასები; საქართველოს რეგიონებში ჯაზის სალექციო-საკონცერტო ტურნე; გიორგი ცაბაძის სახელობის ქართული სიმღერის III ეროვნული კონკურსი; 2013 წლის 26 მაისს საქართველოს 27 ქალაქში საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი კულტურული ღონისძიებები; თბილისის მე-7 საერთაშორისო სტუდენტური ფილმების კინოფესტივალი „ამირანი“; ფესტივალი „ერთი ცის ქვეშ“; სსიპ - საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმში გ. ბერიკაშვილის 80 წლისა და ს. ჭიაურელის დაბადებიდან 76 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი ღონისძიება; კახი კავსაძის საიუბილეო თარიღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება; პოლონეთის დღეებისადმი მიძღვნილი საღამო; თანამედროვე ხელოვნების ფესტივალი „FEST I NOVA 2013“; რიგით მე-4 თბილისის საერთაშორისო ფოტო-ფესტივალი; ყოველწლიური ფოტოკვირეული „ქოლგა, თბილისი ფოტო“; საქართველოს რეგიონებში ანიმაციური ფილმების ჩვენება; „აქტუალური მუსიკის ფესტივალი“; მე-16 „თბილისის საერთაშორისო ჯაზ-ფესტივალი“ და მე-14 საერთაშორისო კინოფესტივალი; ბათუმის მე-8 საერთაშორისო კინოფესტივალი; „ბათუმის სთრით არტ ფესტივალი“; ფესტივალი „იბერია“; თანამედროვე მუსიკის საერთაშორისო ფესტივალი „თანამედროვე მუსიკის საღამოები“; თბილისსა და ქუთაისში საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალი; ახალგაზრდა პიანისტთა თბილისის მე-5 საერთაშორისო კონკურსი; თბილისში მე-6 თანამედროვე სახვითი ხელოვნების საერთაშორისო ფორუმი „არტისტერიუმი-2013“; ლიტერატურული კონკურსი „წერო“.
- გამოიცა: ჟურნალი „მუსიკა“ 4 ნომერი; თბილისის კულტურული ცხოვრების ამსახველი ყოველთვიური ქართულ-ინგლისური საინფორმაციო ჟურნალის „თბილისი out“-ის 9 ნომერი; „ლიტერატურული გაზეთის“ 6 ნომერი, გაზეთების „ვრასტანი“, „გურჯისტანი“, „სვაბოდნაია გრუზია“, „მწერლის გაზეთის“ 2 ნომერი; შვედეთში „ქართული მოთხრობის ანთოლოგია“; კინორეჟისორ რეზო ჩხეიძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი

ალბომი; ვაჟა-ფშაველას სამი პოემა გერმანულ, ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე; ჟურნალები: „არილი“, „ცისკარის“ საიუბილეო ნომერი, „ახალი საუნჯე“; ბ. ქუთათელაძის წიგნი "პოეზია ქვაში-თბილისის ქანდაკებები"; წიგნი - „საქართველოს მხატვრები 80 წელი“ „ავტობიოგრაფიების 2 ტომი“; წიგნი „1001 ბაიათი“; ვახტანგ რაზიკაშვილის წიგნის „მამაჩემი ვაჟა-ფშაველა“; „ვეფხისტყაოსნის“ უძველეს დასურათებულ ნუსხებთან დაკავშირებული უცნობი მასალები; ფრანსუა რაბლეს „გარგანტუა და პანტაგრუელის“ ხუთ ტომეული; ანატოლ ფრანსის ნოველების კრებული „ბალთაზარი“; დათო ტურაშვილის „ჯინსების თაობა“ (ჰოლანდიურ ენაზე); ბესო ხვედელიძის მოთხრობები (გერმანულ ენაზე); ალბომი „ჯარისკაცის მამა“; კომპოზიტორ ვაჟა დურგლიშვილის სიმღერების კრებული; ნიკო გომელაურის აუდიოდისკი;

- დასრულდა: სსიპ - თბილისის კოტე მარჯანიშვილის სახელობის პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრის ახალი თეატრალური სასცენო სივრცის მოწყობა; სსიპ - ქ. თელავის ვაჟა-ფშაველას სახელობის პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრის ტექნიკური აღჭურვა; მხატვრულ-დოკუმენტური ფილმის „შინდისის გმირების“ და „ცივი აგვისტო - 2008“ გადაღება; კომპიუტერული მეგა-თამაშის „ერთიანი საქართველო“ ქართულ-სომხურ და ქართულ-აზერბაიჯანულ ენებზე მომზადება; თურქეთის კულტურის დღეები საქართველოში; მაინის ფრანკფურტის ქართულ-გერმანული მუსიკალური ასოციაციის პროექტი „საქართველოს მუსიკალური სკოლების მხარდაჭერა“; პროექტები: „ლიტერატურული ღამე“ და „მეტაფორა-დებიუტი“; საქართველოს რეგიონებში კულტურის პარკებისა და სახლების აღდგენისა და კინოთეატრების აპარატურით აღჭურვა; საქართველოს 8 მუნიციპალიტეტში პროექტი „ჩემი საქართველო აქ არის“; ააიპ თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის პროექტი „მოკლევადიანი ექსპედიცია პანკისის ხეობაში ქართულ-ჩრდილოკავკასიური მუსიკალური კულტურის შედარებითი შესწავლა“; ფოთის, მარტვილის, ხულოს, თელავისა და გორის მუნიციპალიტეტებში კულტურის ობიექტების აღჭურვა კინოჩვენებებისთვის საჭირო თანამედროვე ტექნიკური აპარატურით; საქართველოს 32 ქალაქისა და მუნიციპალიტეტის 46 ფოლკლორული ანსამბლისათვის ხალხური მუსიკალური საკრავების შექმნა; ქ. ფოთისა და 13 მუნიციპალიტეტის 45 სამუსიკო სკოლისთვის I-II კლასის სახელმძღვანელოების „პოლიფონიური პიესები ბავშვებს“ გადაცემა; ქ. თბილისის, ბათუმის, ქუთაისის, ფოთის, მცხეთისა და გორის მუნიციპალიტეტების 8 სამუსიკო სკოლისთვის მუსიკალური ლიტერატურის გადაცემა; 5 სამუსიკო სკოლისთვის ელექტროპიანინოს გადაცემა, 20 მუნიციპალიტეტის სამხატვრო სკოლისა და სტუდიისთვის სამხატვრო ინვენტარის გადაცემა.
- შეიქმნა: სსიპ - ანსამბლი „ბასიანი“.

8.2. სპორტის განვითარების ხელშეწყობის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 39 02)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო
  - ✓ სსიპ „საქართველოს ოლიმპიური რეზერვების მზადების ეროვნული ცენტრი“
  - ✓ სსიპ „ქართული სპორტის მუზეუმი“.
- ფუტსალის საქართველოს ეროვნულმა ნაკრებმა მონაწილეობა მიიღო ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევ ტურნირში მალტაში, ასევე ფეხბურთში საქართველოს ეროვნულმა ნაკრებმა იასპარეხა პარიზში გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევ ტურში და მონაწილეობა მიიღო საერთაშორისო ამხანაგურ შეხვედრებში ალბანეთის, ირლანდიისა და ბელგიის ეროვნულ ნაკრებებთან;

- გაიმართა ფეხბურთში საქართველოს U-17 წლამდე ნაკრების შეკრება თბილისში. ნაკრებმა მიიღო მონაწილეობა სლოვაკეთში და ავსტრიაში ელიტ-რაუნდის ჯგუფურ ტურნირში, ასევე, თბილისში გაიმართა ფეხბურთის U-19 ჭაბუკთა ნაკრების შეკრება, საქართველო - საფრანგეთის მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩი და ორი ამხანაგური შეხვედრა პოლონეთში;
- გაიმართა ფეხბურთში საქართველოს ახალგაზრდული ნაკრების U-21 საერთაშორისო ამხანაგური ტურნირი ავსტრიაში, პორტუგალიაში, ამხანაგური შეხვედრა სერბეთში - სერბეთის ნაკრებთან, ელიტ-რაუნდი საქართველოში, ბელგიაში, ინგლისსა და შოტლანდიაში;
- ფეხბურთში საქართველოს 16 წლამდე ნაკრებმა გუნდმა მონაწილეობა მიიღო კასპიის თასის საერთაშორისო ტურნირში აზერბაიჯანში და საერთაშორისო ტურნირში ბულგარეთში, ასევე ფეხბურთში საქართველოს 15 წლამდე ნაკრებმა გუნდმა იასპარეზა ყაზახეთში, პრეზიდენტის თასის ტურნირში;
- საქართველოს ქალ - ფეხბურთელთა ნაკრებმა მონაწილეობა მიიღო მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევ ტურნირში და ქალ - ფეხბურთელთა 19 წლამდე ნაკრებმა ჩაატარა ორი ამხანაგური მატჩი აზერბაიჯანის ნაკრებთან;
- მორაგბეთა ეროვნულმა ნაკრებმა გუნდმა იასპარეზა ევროპის ერთა თასზე და მოიპოვა გამარჯვება;
- დაფინანსდა რაგბში საქართველოს თვრამეტ და ცხრამეტწლამდეელთა ნაკრებების მზადება ევროპის ჩემპიონატისათვის და შვიდკაცა რაგბში საქართველოს ეროვნული ნაკრები გუნდის მზადება მსოფლიო ჩემპიონატისთვის, რომლის ფარგლებშიც შედგა ასპარეზობა ზიმბაბვესა და ჰონკონგის საერთაშორისო ტურნირებში, სადაც წარმატებული გამოსვლით მოპოვებულ იქნა ინგლისში მსოფლიო სერიაზე მონაწილეობის უფლება;
- საქართველოს შვიდკაცა ნაკრებმა მიიღო მონაწილეობა რაგბის საერთაშორისო საბჭოს მსოფლიო სერიაში (ლონდონი), ამსტერდამის საერთაშორისო ტურნირში (მე-4 ადგილი), ევროპის ჩემპიონატის პირველ ტურში და მოსკოვში გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატში (მე-19 ადგილი), დაფინანსდა რაგბში უმაღლეს და პირველ ლიგაში, ასევე ჭაბუკთა და „ბ“ ესპუარტა ლიგაში საქართველოს ეროვნული ჩემპიონატისათვის მზადება;
- რაგბში საქართველოს თხუთმეტწლამდეელთა ნაკრებმა მიიღო მონაწილეობა კორსიკის და ლიონის საერთაშორისო ტურნირებში და მოიპოვა კორსიკაზე პირველი, ხოლო ლიონში მესამე ადგილი;
- რაგბში საქართველოს ქალთა ეროვნულმა ნაკრებმა მონაწილეობა მიიღო ამსტერდამის საერთაშორისო ტურნირში ევროპის ელიტარულ ჩემპიონატზე (პრადა) და ოდესის საერთაშორისო ტურნირში (მესამე ადგილი);
- პირველად ჩატარდა რაგბის საერთაშორისო ტურნირი „თბილისის თასი“;
- ჩატარდა კალათბურთში საქართველოს თასის გათამაშება ვაჟებში (11 გუნდის მონაწილეობით), ასევე დაფინანსდა კალათბურთში საქართველოს 2012-13 წლების ჩემპიონატის (სუპერლიგა) მიმდინარეობის ხარჯები (11 გუნდის მონაწილეობით);
- ჩატარდა კალათბურთში საქართველოს ქალთა 2013 წლის ჩემპიონატი (4 გუნდის მონაწილეობით) და კალათბურთში საქართველოს ეროვნული და ასაკობრივი ჩემპიონატები 20, 18, 16 და 14 წლამდე ვაჟთა შორის (თბილისი, ქუთაისი, რუსთავი, ბათუმი, მარნეული);
- კალათბურთში საქართველოს 14-წლამდეელთა ნაკრებმა მონაწილეობა მიიღო ქ. დონეცკში (უკრაინა) გამართულ თანატოლთა საერთაშორისო ტურნირში და მოიპოვეს პირველი ადგილი;

- დაფინანსდა კალათბურთში 20,18,16 და 14 წლამდე ნაკრები გუნდების შეკრებების, მზადების და საერთაშორისო ტურნირებში მონაწილეობის ხარჯები (იტალია, თურქეთი, ლუქსემბურგი);
- ჩატარდა ფესტივალი "Tbilisi Open - 2013" ტურნირში მონაწილეობდა 64 გუნდი (256 მონაწილე), ასევე ბათუმში გაიმართა საერთაშორისო ტურნირი 3X3 Euro Basketball Batumi - 2013 მონაწილეობდა 34 გუნდი (136 მონაწილე)
- სპორტულ სახეობათა განვითარების პროგრამის ფარგლებში სპორტის 45 სახეობაში დაფინანსდა 75 ადგილობრივი სპორტული შეჯიბრი, 95 სასწავლო - საწვრთნელი შეკრება, მიღებულ იქნა მონაწილეობა 110 საერთაშორისო სპორტულ ასპარეზოებაში: მათ შორის 30 ევროპის ჩემპიონატზე და 16 მსოფლიო ჩემპიონატზე, მოპოვებულ იქნა 412 მედალი, მათ შორის 127 ოქრო, 113 ვერცხლი, 172 ბრინჯაო;
- დაფინანსდა ქ. თბილისში ბერძნულ-რომაულ და თავისუფალ და ქალთა სტილით ჭიდაობაში ევროპის ჩემპიონატისთვის მოსამზადებელი სამუშაოები;
- 16-26 ივნისს ურეკში მოეწყო ევროპის თასის გათამაშება ჭადრაკში 8,10 და 12 წლამდელოთა შორის;
- ჩატარდა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი ეტაპები წყალბურთში ეროვნულ და ახალგაზრდულ ნაკრები გუნდებისთვის, რომლის შედეგადაც ორივე ნაკრებმა მოიპოვა შემდგომ ეტაპზე გასვლის უფლება.
- დაფინანსდა ქ. ბრაშოვში (რუმინეთი) ზამთრის ოლიმპიურ ფესტივალზე საქართველოს ოლიმპიური გუნდის 13 სპორტსმენის მზადება-მონაწილეობა, ევროპის ახალგაზრდობის ზაფხულის ოლიმპიურ ფესტივალში მონაწილეობისთვის (ჰოლანდია, უტრეხტი-2013), მსოფლიო ზაფხულის მეორე ახალგაზრდული ოლიმპიური თამაშებისთვის (ჩინეთი, ნანჯინგი-2014) და ზამთრის ოლიმპიური თამაშებისთვის (რუსეთი, სოჭი-2014) მზადება;
- ჩატარდა საქართველოს დამოუკიდებულობის დღისადმი მიძღვნილი სპორტული ღონისძიებები;
- დაფინანსდა აღმოსავლეთ საქართველოში პროექტის „მხიარული სტარტები“ ჩატარების ხარჯები;
- ჩატარდა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი ეტაპები წყალბურთში ეროვნულ და ახალგაზრდულ ნაკრები გუნდებისთვის, რომელის შედეგადაც ორივე ნაკრებმა მოიპოვა შემდგომ ეტაპზე გასვლის უფლება.
- შეძენილ იქნა სპორტული ფედერაციებისათვის და ადგილობრივი თვითმმართველობისათვის გადასაცემი სპორტული ინვენტარი;
- განხორციელდა ძალოსნობის დარბაზის კაპიტალური რემონტი და სსიპ საქართველოს ოლიმპიური რეზერვების მზადების ეროვნულ ცენტრის ადმინისტრაციული კორპუსის მიმდინარე სარემონტო სამუშაოები. ცენტრის სპორტსმენებისთვის შეძენილ იქნა ტრენაჟორები;
- სპორტის მუზეუმმა მომსახურება გაუწია ვიზიტორებს საქართველოდან და მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებიდან, ჩატარდა ღონისძიება „ხსოვნის საღამო“ გამოჩენილი ვეტერანი და მოქმედი ქართველი სპორტსმენების, ასევე გარდაცვლილი სპორტსმენების ოჯახის წევრების მონაწილეობით;
- კლუბ „შევარდენის“ 95 წლის იუბილესთან დაკავშირებით მოეწყო სპეციალური გამოფენა, განხორციელდა მოსამზადებელი სამუშაოები საიუბილეო დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიების ჩასატარებლად.
- მიმდინარეობდა მუშაობა სსიპ საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ აკრედიტაციის მოსაპოვებლად.

8.3. კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო სისტემის სრულყოფა (პროგრამული კოდი 33 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო;
- ✓ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო;
- ✓ საქართველოს მუზეუმები და სახლ - მუზეუმები.

- მატერიალური და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის, კულტურის უძრავი და მოძრავი ძეგლების კულტურულ ღირებულებათა აღრიცხვა;
- საქართველოს მუზეუმებისა და მუზეუმ-ნაკრძალების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება, ტექნიკური და სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის შესაბამისი პირობების შექმნა;
- სამუზეუმო კოლექციების დიაგნოსტიკა, ექსპონატთა რესტავრაცია, აღრიცხვა, ინვენტარიზაცია და პასპორტიზაცია;
- UNESCO-ს ვალდებულებების შესრულება, ქვეყნის ფარგლებს გარეთ არსებული საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა მონიტორინგი, შესწავლა, შესაბამის სახელმწიფოებთან ერთად ერთობლივი ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება.

8.3.1. მუზეუმების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 33 04 01)

- ჩატარდა: სსიპ - გიორგი ლეონიძის სახელობის ქართული ლიტერატურის სახელმწიფო მუზეუმის საექსპოზიციო დარბაზების სარეაბილიტაციო სამუშაოები; სსიპ - აბრეშუმის სახელმწიფო მუზეუმის რეაბილიტაციისთვის საჭირო მოსამზადებელი სამუშაოები; სამუზეუმო (კასპის, ხაშურის, თელავის, ონის, ცაგერის, ქუთაისის, გორის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმებისა და ქუთაისის დავით კაკაბაძის სახვითი ხელოვნების გალერეის) ფასეულობათა რესტავრაცია - კონსერვაციის სამუშაოები; სსიპ - ყვარლის ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფო მუზეუმის მიწისქვეშა სართულის სარემონტო სამუშაოები; ლ. მუსელიანის სახელობის ლენტეხის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის სარემონტო სამუშაოები; ცაგერის ისტორიული მუზეუმის ფილიალის ცხეთა-დებვირის მუზეუმის ტერიტორიის შემოღობვა; საქართველოს თეატრის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმში მდებარე კოშკის შიდა ინტერიერის განახლების მოსამზადებელი სამუშაოები; საქართველოს ხალხური და გამოყენებითი ხელოვნების მუზეუმის საგამოფენო დარბაზის სახურავის შეკეთებასთან დაკავშირებული სამუშაოები; ტრეინინგი საქართველოს მუზეუმების მენეჯერებისა და კურატორებისთვის; სსიპ - საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმის მუსიკის საფონდო ოთახის რეაბილიტაცია.
- შეიქმნა: სსიპ - საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმის აფიშების ფონდის ელექტრონული კატალოგი;

8.3.2. კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა (პროგრამული კოდი 33 04 02)

- მომზადდა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის შემდეგი ძეგლების რეაბილიტაციის საპროექტო და წინასაპროექტო დოკუმენტაცია: სვანური კოშკების და მაჩუბის რეაბილიტაციის პროექტი; თისელის რეაბილიტაციის პროექტი; ჩხარის ოქონის სამრეკლოს რეაბილიტაციის პროექტი; აკურის რეაბილიტაციის პროექტი; ოზურგეთის

აბანოს კონსერვაციის პროექტი; მარიამისხევის ღვთისმშობლის ეკლესიის რეაბილიტაციის პროექტი; თუშეთი, სოფ. კვაჯლოს კოშკის რეაბილიტაციის პროექტი; საფარის მთავარი ტაძრისა და სამრეკლოს მცირე სარეაბილიტაციო სამუშაოების პროექტი; ქ. ფოთი, ნ. ნიკოლაძის კოშკის რეაბილიტაციის პროექტი; დერჩის ეკლესიის მხატვრობის კონსერვაციის პროექტი; მარიამწმინდის ფრესკების კონსერვაციის პროექტი; მალრაანის ეკლესიის რეაბილიტაციის პროექტი; თბილისის მეტეხის რეაბილიტაციის პროექტი; მესტია, ივარის წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიის რეაბილიტაციის პროექტი; სოფ. დიდი ჯიხაში ნიკო ნიკოლაძის სახლ-მუზეუმის რეაბილიტაციის პროექტი; ქ. თბილისი, შამქორელთა ღვთისმშობლის (კარმირ ავეტარანი) ეკლესიის რეაბილიტაციის პროექტი; ჩუკულის მთავარანგელოზის და ჩიხარის „ოქონის“ რეაბილიტაციის პროექტები; სოფ. ნაბახტევის ღვთისმშობლის ეკლესიის მხატვრობის კონსერვაციის პროექტი; თელავის ბატონის ციხის კონსერვაციის გეგმის პროექტის მომზადება; შატილის რეაბილიტაციის პროექტი; სენაკის აკაკი ხორავას სახელობის დრამატული თეატრის შენობის რეაბილიტაციის პროექტი; ბოლნისის სიონის ტაძრის საინჟინრო-გეოლოგიური მდგომარეობის შესწავლა და დასავლეთ ნაწილის რეაბილიტაციის საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება; ბეთანიის ეკლესიის პირველი ეტაპის სარეაბილიტაციო სამუშაოების და წყალამრიდი სისტემის მოწყობის პროექტი; ქ. თბილისი, აბანოთუბანში ორმოც მოწამეთას სახელობის ეკლესიის კონსერვაციის პროექტი; დოლოჭოპის ტაძრის კონსერვაციის პროექტი; ქ. თბილისი, ანჩისხატის ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი; სოფელ წინარეხში მარჯანიძეების დარბაზის რეაბილიტაციის პროექტი; ახალციხის მუნიციპალიტეტი, რაბათის კომპლექსში წყვილი აბანოს საკონსერვაციო/სარესტავრაციო პროექტის ფარგლებში ესკიზური პროექტის მომზადება; ქ. მცხეთის კინოთეატრის არსებული შენობის (მცხეთის კარიბჭე) არქიტექტურული ანაზომების შესრულება და ტექნიკური მდგომარეობის შესწავლა; ლომისას წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის რეაბილიტაციის პროექტი; ნოქალაქევის არქეოლოგიურ-არქიტექტურულ კომპლექსში შემავალი V-VI სს. სამეფო აბანოს კონსერვაციის პროექტი; უჯარმის ციხის კომპლექსის რესტავრაცია/კონსერვაციის პროექტი; ვარძიის კომპლექსის ტერიტორიაზე მონასტრის განვითარების ესკიზური პროექტი; სტეფანწმინდის ალ. ყაზბეგის სახელობის ისტორიული მუზეუმის კომპლექსის რეაბილიტაციის საპროექტო დოკუმენტაცია; ბაგრატის (ღვთისმშობლის მიძინების) საკათედრო ტაძრის იატაკის მოსაწყობის საპროექტო დოკუმენტაცია.

- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშების რესტავრაცია-რეაბილიტაციის მიმართულებით განხორციელდა სარესტავრაციო-სარეაბილიტაციო/საკონსერვაციო სამუშაოები შემდეგ ძეგლებზე: შატილის ავარიული კოშკების სარეაბილიტაციო სამუშაოების II ეტაპი; ალავერდის სამონასტრო კომპლექსის ტერიტორიაზე არქეოლოგიური სამუშაოები; ქ. მცხეთა, ბაგინეთის არქეოლოგია; ქ. ზუგდიდი, დადიანების სასახლის სახურავის სარეაბილიტაციო სამუშაოები; ვარძიის ფსადის ზედა ნაწილის გაწმენდა ცვენასაშიში ქვებისგან; სამთავისის დასავლეთის კარიბჭის ტიმპანზე აღმოჩენილ მხატვრობაზე გადაუდებელი საკონსერვაციო სამუშაოები; კვეტერას ეკლესიის სარეაბილიტაციო სამუშაოები; სოფ. ფუძნარის ტაძრის სარეაბილიტაციო სამუშაოები- II ეტაპი; სადამოს ეკლესიის რეაბილიტაცია; რკონის სვიმეონ მესვეტის სახელობის ტაძრის რეაბილიტაციის II ეტაპი; ატენის სიონის ტაძრის სარეაბილიტაციო სამუშაოები; სვანური კოშკების და მაჩუბის რეაბილიტაცია; კვიპროსი, ღალიის სამონასტრო კომპლექსში ღვთისმშობლის ტაძრის დამცავი გადახურვის მოწყობა; უშგულში სოფ. ჩაჟაში მაცხოვრის ეკლესიის გადახურვის სარეაბილიტაციო სამუშაოები; დავით გარეჯის სამონასტრო კომპლექსი დოდოს რქის ცენტრალური ტაძრის დაცვითი-გადაუდებელი სამუშაოები; უფლისციხის მუზეუმ-ნაკრძალის კეთილმოწყობის და ღვთისმშობლის სახელობის

ეკლესიის სახურავის მცირე სარეაბილიტაციო სამუშაოები; სოფ. ნაბახტევის ღვთისმშობლის ეკლესიის რეაბილიტაცია I ეტაპი; ხერთვისის ციხის დასავლეთის კოშკის სარეაბილიტაციო სამუშაოები; ქ. მცხეთა, ბზიანას ღვთისმშობლის სახ. ტაძრის კონსერვაცია და დროებითი გადახურვის სამუშაოები; ქ. თბილისი, მეტეხის ღვთისმშობლის ეკლესიის რეაბილიტაცია; სოფ. კალაურის ნათლისმცემლის რეაბილიტაცია; სანაგირეს ეკლესიის დროებითი დაცვითი ღონისძიებები; დერჩის ეკლესიის მხატვრობის კონსერვაცია; აწყურის ციხის ავარიული კედლის გადაუდებელი გამაგრების სამუშაოები; ვარძიის სამონასტრო კომპლექსში მოაჯირებისა და გვირაბში არსებული კიბეების აღდგენა; ქ. მცხეთა, ბებრისციხის ჩამოშლილი სუბსტრუქციის გამაგრების გადაუდებელი საინჟინრო ღონისძიებები; ქ. მცხეთა, არმაზციხე-ბაგინეთის ალიზის კედლის დროებითი გადახურვა. ქ. მცხეთა, სვეტიცხოვლის რელიეფების კვლევა-კონსერვაცია II ეტაპი; Courtauld Institute of Art (London), Conservation of Wall Painting Department თანამშრომლობის ფარგლებში ვარძიის კედლის მხატვრობის კონსერვაცია; გელათის ღმრთისმშობლის ტაძრის გუმბათის სარეაბილიტაციო სამუშაოები; უფლისციხის მუზეუმ-ნაკრძალში წყლის გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა; ბაგრატის (ღვთისმშობლის მიძინების) საკათედრო ტაძრის იატაკის მოწყობა.

- ქართული ხელნაწერების მონაცემთა ბაზის შექმნისათვის განხორციელდა მუზეუმ-ნაკრძალების სამოქმედო არეალების განსაზღვრა, კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების ინვენტარიზაცია და დაცვითი ღონისძიებები.
- მეგლთა ინტეგრირებული ინფრასტრუქტურის შექმნის, მუზეუმ-ნაკრძალებში სამუზეუმო საექსპოზიციო/საგამოფენო საქმიანობის განვითარებისა და კულტურული მემკვიდრეობის პოპულარიზაციისათვის განხორციელდა თემატური და საინფორმაციო ღონისძიებები; მოეწყო უფლისციხის მუზეუმის ექსპოზიცია; მიმდინარეობდა არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ინვენტარიზაცია და მომზადდა არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის კანონის პროექტი; UNESCO-ს სახელმწიფოთაშორისო მე-8 კომიტეტის სხდომაზე, ბაქოში „ქვევრის ღვინის დაყენების უძველესი ქართული ტრადიციული მეთოდი“ აღიარებული იქნა მსოფლიო არამატერიალურ კულტურულ მემკვიდრეობად. მომზადდა და გამოიცა კულტურული მემკვიდრეობის სფეროში ახალი გამოცემები;
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს სტრუქტურულ ერთეულებში შემავალი მუზეუმებისა და მუზეუმ-ნაკრძალების მონიტორინგის ჯგუფების მიერ 2013 წლის იანვრიდან ივნისის ჩათვლით აღნუსხული 108 კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის ანგარიშის სახით წარდგენა.
- „ევროკავშირის დახმარების პროგრამის, კერძოდ TWINNING-ის პროექტის განხორციელების ხელშეწყობა“ - პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობდა სააგენტოსა და იტალია-დანის კონსორციუმთან გაფორმებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პროექტის: „ინსტიტუციონალური ღონისძიებების განხორციელების მარეგულირებელი საკანონმდებლო ჩარჩოს დახვეწა და საქართველოში კულტურული მემკვიდრეობის მართვის მოქნილი სისტემის დანერგვა“ - ხელშეწყობა.
- 2013 წელს განხორციელდა სააგენტოს წარმომადგენელთა სამუშაო ვიზიტი კვიპროსის რესპუბლიკაში დაბა ღალიის ტერიტორიაზე მდებარე ღვთისმშობლის სახელობის ქართული მონასტრის არქეოლოგიური სივრცის გადახურვის პროექტის ადგილობრივ ხელისუფლებასთან შეთანხმებისა და აღნიშნულ სამუშაოებთან დაკავშირებით ნებართვის გაცემის საკითხის გადაწყვეტასთან დაკავშირებით. განხილულ იქნა აგრეთვე საკითხი კვიპროსის რესპუბლიკის სიძველეთა დეპარტამენტსა და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს შორის სამუშაო მემორანდუმის

გაფორმებასთან და ღალიის ტერიტორიაზე წლების განმავლობაში მოპოვებული არქეოლოგიური მასალის თბილისში გამოფენასთან დაკავშირებით.

8.4. კულტურის სფეროს მდგრადობის უზრუნველყოფის და ფინანსური ძლიერების პროგრამა (პროგრამული კოდი 33 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო

- ხელი შეეწყო სამუშაოებს: ქ. თბილისში თენგიზ ამირეჯიბის სახელობის საერთაშორისო ფესტივალის ჩასატარებლად; საქართველოს უსინათლოთა კავშირის კულტურის ცენტრის შემოქმედებითი საქმიანობის განსახორციელებლად; სსიპ - საქართველოს ეროვნული მუსიკალური ცენტრის მიერ ნიკო სულხანიშვილის სახელობის სახელმწიფო საგუნდო კაპელის მიერ კონცერტის გასამართად; სსიპ შოთა რუსთაველის სახელობის პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრის მიერ რობერტ სტურუას 75 წლის იუბილესთან დაკავშირებით წიგნის „მანესტრო რობერტ სტურუას“ გამოსაცემად; ალბომ-მონოგრაფიას „ქართული წიგნის ხელოვნება“; მხატვრის ლორეტა აბაშიძე-შენგელიას მოღვაწეობის ამსახველი წიგნი-ალბომის გამოსაცემად; საქართველოს რეგიონებში ქართული და უცხოური კინოს პოპულარიზაციის, კულტურულ-საგანმანათლებლო დონის ამაღლებისა და კინოჩვენების უზრუნველსაყოფად; აფხაზი მწერლის დ. გულიას დაზიანებული სკულპტურის აღსადგენად; პროექტისთვის „ხელოვნების ისტორია - საერთაშორისო გამოცდილება“; კომპოზიტორ არჩილ კერესელიძის საიუბილეო საღამოს ჩასატარებლად;
- ჩატარდა: სსიპ - კლასიკური მუსიკის დაცვის, განვითარებისა და პოპულარიზაციის ცენტრის მიერ თელავის საერთაშორისო ფესტივალისათვის მოსამზადებელი სამუშაოების პირველი ეტაპი; ფესტივალი „ჭიათურის მუსიკის აკადემია“; თენგიზ ამირეჯიბის სახელობის საერთაშორისო ფესტივალი; სსიპ - მიხეილ თუმანიშვილის სახელობის კინომსახიობთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრის მიერ ხელოვნების საერთაშორისო ფესტივალი „საჩუქარი“; მუსიკალური ფესტივალი „კონტრაპუნქტი“; სსიპ - კლასიკური მუსიკის დაცვის, განვითარებისა და პოპულარიზაციის ცენტრის მიერ თელავის საერთაშორისო ფესტივალი; საქართველოს პრეზიდენტის ინაუგურაციის დღეები, სადაც მონაწილეობა მიიღო სსიპ - საქართველოს ხალხური სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლმა „ერისიონი“ და სსიპ - შოთა რუსთაველის სახელობის პროფესიულმა სახელმწიფო დრამატულმა თეატრმა; ნოდარ გუნიას სახელობის პიანისტთა და ვოკალისტთა საერთაშორისო კონკურს-ფესტივალი; ფესტივალი „სიმღერა სამეგრელოზე“; კამერული მუსიკის ფესტივალი; ქ. რუსთაველი სახალხო დღესასწაული „რუსთაველაქობა 2013“; სახალხო ზეიმი „მცხეთობა-სვეტიცხოვლობა“; „სამშვიდობო კვირეულის“ ფარგლებში კონცერტი „მშვიდობით იარაღო“; კონკურსი „მის საქართველო 2013“; ქართველი მწერლის ალ. ყაზბეგის დაბადებიდან 165-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ღონისძიებები; საქართველოს მუზეუმებში დაცული ყველის წარმოების უნიკალური ჭურჭლის მინაბამებისა და ყველის საკულტო ფიგურების გამოფენა;
- განხორციელდა: სსიპ - საქართველოს ხალხური სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური ანსამბლი „ერისიონის“ მიერ ახალი ცეკვების „აფხაზურის“, „ლაზურის“ დადგმა და ახალი ქართული სიმღერების მომზადება; სსიპ - მიხეილ თუმანიშვილის სახელობის კინომსახიობთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრში ცნობილი რუსი რეჟისორის დიმიტრი კრიმოვისა და მისი ლაბორატორიის 4 წევრის მასტერკლასების გამართვა; დევნილთა დასახლებებში პროექტი „ხელოვანები თანადგომისთვის“; ნანი

ბრეგვამის ახალი საიუბილეო ალბომის გამოსაცემად; საქართველოს რეგიონებში, 22 მუნიციპალიტეტის (ფოთი, ქუთაისი, სენაკი, ბაღდათი, მარნეული, თელავი, ლაგოდეხი, ყვარელი, ახმეტა, ხონი, წყალტუბო, ჭიათურა, ტყიბული, რუსთავი, გორი, ქარელი, ხაშური, ახალციხე, ბორჯომი, ჩოხატაური, დედოფლისწყარო, მცხეთა) სამუსიკო სახელოვნებო სკოლებისთვის აუცილებელი მუსიკალური ინსტრუმენტების შეძენა; 10 მუნიციპალიტეტში (სენაკი, ახალქალაქი, კასპი, ლანჩხუთი, ყაზბეგი, დედოფლისწყარო, ლენტეხი, მარნეული, ბაღდათი, ყვარელი) კინოჩვენებისთვის საჭირო ტექნიკის შეძენა; აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კახის რაიონში კახის კულტურის ცენტრთან არსებული ცეკვის სტუდიისა და სოფ. კახინგილოსთან არსებული ქართული ქორეოგრაფიული ანსამბლისთვის ქართული ეროვნული სამოსის შეძენა;

- გამოიცა: გაზეთი „ვეჩერნი თბილისი“; წიგნები „თბილისური სადარბაზოები“ და „თბილისური ფანჯრების“; ნ. რამიშვილის, გ. კვინიტაძის, გ. გაბელიასა და ს. ზალდასტანიშვილის წიგნები; პაატა ქურდაძის წიგნი „საქართველო: წარსული, აწმყო“; წიგნი „ჰამლეტ გონაშვილი“; მხატვრის ავთო ვარაზის ცხოვრებასა და შემოქმედებაზე სრულფასოვანი ორენოვანი წიგნი;
- დასრულდა: სსიპ - ქ. ქუთაისის ლადო მესხიშვილის სახელობის პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრის მიერ ახალი სპექტაკლის ჯაბა იოსელიანის „საქართველოს უკანასკნელი დედოფალი“ დადგმა; სსიპ - საქართველოს კინემატოგრაფიის ეროვნული ცენტრის მიერ სრულმეტრაჟიანი მხატვრული ფილმის „მანდარინების“ (თანადაფინანსება) გადაღება; პროექტი „არტერია“ დოკუმენტური ფილმის შესაქმნელად; ა(ა)იპ საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის კინო-ტელე ვაკულტეტისთვის საჭირო ტექნიკით აღჭურვა; რეჟისორ თემურ ჩხეიძის შესახებ წიგნისა და თანდართული DVD დისკის გამოცემა; პროექტები: „ჩვენ ვსწავლობთ, ვკითხულობთ, ვასურათებთ ვეფხისტყაოსანს“ და „ოქროს ფრთა“.

8.5. ახალგაზრდობის სფეროში სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 39 04)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო
- ✓ სსიპ ბავშვთა და ახალგაზრდობის განვითარების ფონდი
- ✓ სსიპ ბავშვთა და ახალგაზრდობის ეროვნული ცენტრი
- ✓ სსიპ საქართველოს მოსწავლე - ახალგაზრდობის სასახლე

- დაფინანსდა არასრულწლოვანი და ახალგაზრდა მსჯავრდებულების რესოციალიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებები;
- მოეწყო „ინტელექტის დღე“ (საქართველოს ჩემპიონატი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ნაკრებებს შორის ინტელექტუალურ თამაშში: „რა? სად? როდის?“);
- ეთნიკური უმცირესობების ინტეგრაციის ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში ახმეტის მუნიციპალიტეტის გამგეობას გადაეცა სპორტული ინვენტარი;
- ჩატარდა სტუდენტური თვითმმართველობის განვითარების კომისიის შეკრება ბაზალეთზე, განხორციელდა მათი ვიზიტი ესტონეთში, ასევე, ჩატარდა „სტუდენტური დღეები ნარკომანიის წინააღმდეგ“;
- უსინათლოთათვის დაიბეჭდა 50 წიგნი ბრაილის შრიფტით და მათივე მონაწილეობით დაიდგა სპექტაკლი;
- აზერბაიჯანულ ენაზე დაიდგა რადიო სპექტაკლი - „სტუარ-მასპინძელი“, მოეწყო სწრაფი ბეჭდვისა და ლოგიკური აზროვნების კონკურსი მარნეულში, ახალქალაქსა და ბოლნისში;

- ჩატარდა ღონისძიება-კონკურსი „გალაკტიონობა“, რომლის ფარგლებში უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებსა და საჯარო სკოლის მოსწავლეებს შორის (მათ შორის ეთნიკურები) სხვადასხვა ნომინაციების მიხედვით გამოვლინდნენ გამარჯვებულები;
- ბაქოში ჩატარდა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ახალგაზრდების შემოქმედებით-კულტურული ფესტივალი „აღმოსავლური ზღაპარი“ საქართველოდან წარგზავნილი დელეგაციის მონაწილეობით.
- განხორციელდა მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის ხელშეწყობის პროგრამა, შეიქმნა პროფესიული ორიენტაციის ინტერაქტიული ვებ-გვერდი www.myprofession.ge, სადაც განთავსდა აპრობირებული სანდო და ვალიდური ფსიქოდიაგნოსტიკური ტესტები და სხვა საკითხავი მასალა მოზარდებისათვის.
- განხორციელდა არასრულწლოვანი და ახალგაზრდა მსჯავრდებულების რესოციალიზაციის ხელშეწყობის პროგრამა-ღონისძიებები;
- სსიპ - საქართველოს ბავშვთა და ახალგაზრდობის განვითარების ფონდის ხელშეწყობით, საგრანტო კონკურსის ფარგლებში, დაფინანსდა სხვადასხვა ბავშვთა და ახალგაზრდული კავშირების მიერ წარმოდგენილი და შესაბამისად გამარჯვებული პროექტები, რომელთა მიზანია არაფორმალური განათლების წახალისება, რეგიონული განვითარების მხარდაჭერა, სამოქალაქო ღირებულებების დანერგვა, განსაკუთრებული საჭიროების მქონე ჯგუფების (იძულებით გადაადგილებული პირები, ლტოლვილები, მზრუნველობამოკლებული ბავშვები, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები) ხელშეწყობა, ახალგაზრდობაში გარემოს დაცვისა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია, სამეცნიერო, გასართობ-სანახაობრივი და შემოქმედებითი ღონისძიებების ჩატარების უზრუნველყოფა;
- ბავშვთა და ახალგაზრდობის გონებრივი, ფიზიკური, ზნეობრივი, ესთეტიკური და სოციალურ-ემოციური განვითარების, სხვადასხვა კატეგორიის სოციალურად დაუცველ ბავშვებზე ზრუნვის ხელშეწყობის მიზნით განხორციელდა, როგორც სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული, ასევე გასვლითი და ერთობლივი პროგრამები, საერთაშორისო პროექტები და საქველმოქმედო ღონისძიებები;
- მოეწყო ახალგაზრდობის კეთილდღეობისადმი მიძღვნილი სიმპოზიუმი, სხვადასხვა ახალგაზრდული პროგრამების პრეზენტაციები, განხორციელდა „ევროპის დემოკრატი სტუდენტური კავშირის“ წარმომადგენლების ვიზიტი საქართველოში;
- პროგრამა „მომავლის ბანაკიში“ მონაწილეობდა 2000-ზე მეტი ახალგაზრდა, დასვენების პროგრამა მოიცავდა ადამიანის უფლებების, ბავშვთა უფლებების, ეკოლოგიის, ჰიგიენის, ტოლერანტობის, არჩვენების, საქართველოს ისტორიის საკითხებს (როლური თამაშები, დისკუსიები, პრაქტიკული სავარჯიშოები);
- მუშაობა მიმდინარეობდა მოზარდთა ინტერესების შესაბამისად პროფილური წრეების, ცენტრების, კლუბებისა და სტუდიების ფუნქციონირებისა და შექმნის ხელშეწყობის, მოსწავლე-ახალგაზრდობის შემეცნებით-შემოქმედებითი და დასვენება-გაჯანსაღების პროგრამების განსახორციელებლად;
- სამოქალაქო განათლების, ინტეგრაციის და ჩართულობის პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა პროექტი „მეგობარი სკოლები“, პროექტში მონაწილე თბილისის სკოლებისთვის განხორციელდა 5 ექსკურსია – „ძველი თბილისის ტური“, აგრეთვე პროექტში ჩართულმა მოსწავლეებმა მონაწილეობა მიიღეს კუს ტბაზე ბავშვთა საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილ ცენტრის მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებაში; „სკოლის მოსწავლეთა თვითმმართველობების გაძლიერებისა და მხარდაჭერის პროექტი“, ფოტოკონკურსი „ესეების კონკურსი“, პროექტები: „იცოდე შენი ქვეყნის ისტორია“, „ტოლერანტობის კვირეული“ და პროექტი - „კინოსა და წიგნის მოყვარულთა კლუბი“.

8.7. სპორტის სფეროში დამსახურებულ მოღვაწეთა სოციალური დაცვის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 39 03)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო

- ოლიმპიური ჩემპიონების სტიპენდია ყოველთვიურად დანიშნული აქვს 31 სახელოვან სპორტსმენს, თითოეულს 1000 ლარის ოდენობით;
- მატერიალური და სოციალური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად 280-ზე მეტმა ვეტერანმა სპორტსმენმა და სპორტის მუშაკმა მიიღო დახმარება, როგორც ერთჯერადად, ასევე ყოველთვიურად;
- საქართველოს ეროვნული, ოლიმპიური და ასაკობრივი ნაკრებების წევრთა, მწვრთნელთა, ადმინისტრაციული, საექიმო პერსონალის და პერსპექტიულ სპორტსმენტთა სტიპენდიას ღებულობს 490-მდე სპორტსმენი, მწვრთნელი და საექიმო პერსონალი.

8.8. სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სფეროების სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 39 01)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო

- დაფინანსდა ადმინისტრაციული ხარჯები ფიზიკური აღზრდის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროში ქვეყნის ერთიანი პოლიტიკის შემუშავების, დაგეგმვისა და მისი რეალიზების კოორდინაციის უზრუნველსაყოფად;
- განხორციელდა სპორტის განვითარებისათვის სათანადო პირობების შექმნისა და ძირითად მიმართულებათა განსაზღვრისათვის, სპორტის სფეროში კვალიფიკაციის ამაღლების, კოორდინაციის, სპორტულ ასოციაციებთან, კავშირებთან, სპორტულ ფედერაციებსა და სხვადასხვა სპორტულ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობისა და მათი საქმიანობის, პრობაციონერთა და ასევე არასრულწლოვან პატიმართა, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის სპორტული და კულტურული აქტივობების ხელშეწყობის ღონისძიებები;
- მიმდინარეობდა სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროში საინვესტიციო და საქველმოქმედო საქმიანობის ხელშეწყობის, ახალგაზრდა მეცნიერთა, სპორტსმენტთა და შემოქმედთათვის სახელმწიფო მხარდაჭერის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროების განვითარებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის საკოორდინაციო ღონისძიებების ხელშეწყობა.

9. საერთაშორისო ურთიერთობები და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაცია

9.1. საგარეო პოლიტიკის განხორციელება (პროგრამული კოდი 28 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო;

- ✓ საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობები და საკონსულო დაწესებულებები;
- ✓ სსიპ - საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებათა თარგმნის ბიურო.

- მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოს საგარეო პოლიტიკურ პრიორიტეტებზე, როგორც ქვეყნის სუვერენიტეტის დაცვისა და განმტკიცების კუთხით, ასევე ქვეყნის ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის მიმართულებით;
- გაიმართა რიგი მნიშვნელოვანი ღონისძიებები, მათ შორის მაღალი დონის ვიზიტები და ორმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციები, გაფართოვდა საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების გადაფარვის ქვეყნების არეალი.

9.1.1. საგარეო პოლიტიკის დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 28 01 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო
- ✓ საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობები და საკონსულო დაწესებულებები;

- თბილისში ჩატარდა საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების ხელმძღვანელებთან ყოველწლიური შეხვედრა - ამხასადორიალი, რომლის გახსნაც, პირველად ქართული დიპლომატიის ისტორიაში წარიმართა ფართო, წარმომადგენლობით ფორმატში;
- მიმდინარეობდა კონსულტაციები პარტნიორ-სახელმწიფოებთან საქართველოს ოკუპირებული რეგიონების არაღიარების პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებთან დაკავშირებით და მნიშვნელოვანი დიპლომატიური ძალისხმევა იქნა მიმართული აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონების საოკუპაციო ხაზის გასწვრივ რუსეთის საოკუპაციო ძალების მიერ მავთულხლართების გავლების აღკვეთისა და რუსეთის უკანონო პოლიტიკის საერთაშორისო დაგმობის მიზნით;
- აქტიური მუშაობა მიმდინარეობდა ევროკავშირის „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ სამიტისთვის სათანადოდ მომზადების, საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობის რიგი პრიორიტეტული მიმართულებით კონკრეტული შედეგების წარმოსაჩენად, ასევე, საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ტექსტის პარაფირების მიზნით, რომელიც შედგა ქ. ვილნიუსში, „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ სამიტის ფარგლებში;
- აქტიური მუშაობა მიმდინარეობდა NATO-ში ინტეგრაციის კუთხით, ქართულმა მხარემ მონაწილეობა მიიღო NATO-ს საგარეო საქმეთა მინისტრიალის ფარგლებში ჩრდილოატლანტიკური საბჭოს სხდომაში, ISAF-ის ფორმატში, ასევე, თურქეთის, პოლონეთისა და რუმინეთის მიერ ინიცირებულ შეხვედრაში ასპირანტ ქვეყნებთან საგარეო საქმეთა მინისტრების დონეზე. ამასთან, საქართველოს ეწვია NATO - ს ჩრდილოატლანტიკური საბჭო (NAC), ალიანსის გენერალური მდივნის ანდერს ფოგ რასმუსენის ხელმძღვანელობით;
- მიმდინარეობდა შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები ქიაო-სთან (ქიმიური იარაღის აკრძალვის ორგანიზაცია) იმუნიტეტებისა და პრივილეგიების შესახებ ხელშეკრულების ხელმოწერასთან დაკავშირებით და საქართველოს კანონმდებლობის ქიმიური იარაღის აკრძალვის კონვენციასთან შესაბამისობაში მოყვანის საკითხებზე;

- განხორციელდა მნიშვნელოვანი დიპლომატიური ძალისხმევა გაერო-ს ეკონომიკურ და სოციალურ კომიტეტში (ECOSOC) საქართველოს არჩევის მიზნით;
- ეუთო-ს ფარგლებში საქართველოს მიზნებსა და ამოცანების უზრუნველყოფის მიზნით, სამინისტრო აქტიურად მუშაობდა და კონსულტაციებს მართავდა ორგანიზაციის ინსტიტუტებთან და სტრუქტურებთან;
- მიმდინარეობდა მუშაობა აზერბაიჯანიდან ევროპისკენ, საქართველოს გავლით, ენერგორესურსების სატრანზიტო დერეფნის განვითარების დიპლომატიური მხარდაჭერის მიზნით, სატრანსპორტო დერეფნის ფარგლებში საქართველოს, როგორც სატრანსპორტო ცენტრის ფუნქციის უკეთ წარმოჩენის ხელშეწყობის, ასევე, ევროპა-კავკასია-აზიის სატრანსპორტო დერეფნის (TRACECA) კონკურენტუნარიანობის ამაღლების კუთხით;
- სამინისტრო მონაწილეობდა შავი ზღვის თანამშრომლობის ორგანიზაციის (BSEC) ფარგლებში განხორციელებულ ღონისძიებებში;
- შემუშავებულ იქნა სუამ-ში საქართველოს თავმჯდომარეობის პროგრამა და ქართული მხარე აქტიურად მონაწილეობდა სუამ-ის, ასევე, სუამი-ის პარტნიორ სახელმწიფოებთან გამართულ ერთობლივ სხდომებში;
- მიმდინარეობდა აქტიური თანამშრომლობა გაერთიანებული ერების განათლების, კულტურის და მეცნიერების ორგანიზაციასთან (UNESCO), ასევე ქართული კულტურის წარმოჩენისა და ქართველი ხელოვნების ხელშეწყობის მიზნით გაიმართა არაერთი ღონისძიება სამინისტროსა და საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების მონაწილეობით;
- განხორციელდა მუშაობა საქართველოს მოქალაქეების უფლებებისა და ინტერესების დაცვის, რეადმისიისა და ვიზის გაცემის პროცედურების გამარტივების, საზღვარგარეთ საქართველოს საპატიო კონსულების დანიშვნის კუთხით, რიგ ქვეყნებთან ხელი მოეწერა დიპლომატიური და სამსახურებრივი პასპორტების მფლობელთათვის უვიზო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმებებს.

9.1.2. საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 28 01 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო

- საქართველოს მიერ განხორციელებულ იქნა ყოველწლიური საწევრო შენატანი საერთაშორისო ორგანიზაციასა და სამშვიდობო მისიაში.

9.1.3. საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და სხვა დოკუმენტების თარგმნა და დამოწმება (პროგრამული კოდი 28 01 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულების თარგმნის ბიურო

- განხორციელდა საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და სხვა ოფიციალური დოკუმენტების, ასევე საქართველოში ოფიციალური ვიზიტით მყოფი უცხოელი კოლეგებისა და დელეგაციების ერთობლივი პრესკონფერენციებისა და ბრიფინგების, საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელთა შეხვედრა - ამბასადორიალის სინქრონული თარგმნა.

9.2. ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 20 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატი

- NATO-ს მიერ საქართველოსა და მისი ალიანსში გაწევრიანების მისწრაფების პოლიტიკური მხარდაჭერის მიზნით, საქართველოში განხორციელდა ჩრდილოატლანტიკური საბჭოს (NAC) ვიზიტი, NATO-ს გენერალური მდივნის ხელმძღვანელობით;
- შემუშავდა 2013 წლის წლიური ეროვნული პროგრამა (ANP), რომელიც პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, თავდაცვისა და უსაფრთხოების, სამართლებრივ, განათლებისა და სხვა სფეროებში რეფორმების გეგმებს მოიცავს;
- NATO-ს დაარსების დღის აღსანიშნავად კახეთში, ბათუმში, ქუთაისსა და ზუგდიდში გაიმართა შეხვედრები არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, სტუდენტებთან და პროფესორ-მასწავლებლებთან, მოეწყო ფოტო გამოფენა - „საქართველო ISAF-ში“, ასევე, მოეწყო NATO-ს კვირეული;
- დასრულდა მოლაპარაკებები საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებაზე (AA) და მის ნაწილზე - საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ (DC FTA);
- დაიწყო ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელება;
- გრძელდებოდა ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის (ENP AP) სამოქმედო გეგმის განხორციელება, ასევე მიმდინარეობდა თანამშრომლობა „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ მრავალმხრივი და ორმხრივი პლატფორმების ფარგლებში;
- სსიპ - ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ საინფორმაციო ცენტრის ორგანიზებითა და სახელმწიფო მინისტრის აპარატის მხარდაჭერით საქართველოში ევროპის კვირეული გაიმართა;
- სახელმწიფო მინისტრის აპარატი კოორდინაციას უწევდა ევროკავშირის ინიციატივა "პარტნიორობა მობილურობისათვის" ფარგლებში ევროკავშირთან თანამშრომლობის საკითხებს;
- განხორციელდა ევროკავშირის დახმარების პროგრამების კოორდინაციასთან დაკავშირებული მონაცემთა ბაზის განახლება. ასევე, დასრულდა საჯარო სამსახურების დამმობილების პროგრამა Twinning-ის ოთხი პროექტი და დაიწყო ორი პროექტის განხორციელება;
- დასრულდა მოლაპარაკებები საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებაზე (AA) და მის ნაწილზე - საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებაზე (DC FTA);
- ასოცირების შესახებ შეთანხმების პარაფირება 2013 წლის 28-29 ნოემბერს, ვილნიუსის „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ სამიტზე განხორციელდა. სავარაუდოდ, აღნიშნულ შეთანხმებას ხელი მოეწერება 2014 წლის აგვისტოში.

9.3. დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 21 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი

- სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ხელშეწყობით განხორციელდა პოეზიის კონკურსი, ასევე დედაენის დღისადმი მიძღვნილი საზეიმო ღონისძიება, რომელშიც მონაწილეობდნენ უცხოეთში მცხოვრები ქართველი ბავშვები;
- თურქეთის, აზერბაიჯანისა და ირანის ისლამურ რესპუბლიკებში მცხოვრებ ეთნიკურ ქართველებს შორის თბილისში გაიმართა ტურნირი მინი ფეხბურთში „ისტორიული დიასპორის თასი“;
- აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში, კახის რაიონში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ხელშეწყობით განხორციელდა შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრის გასტროლი და გაიმართა დავით ყიფიანის სახელობის ტურნირი ფეხბურთში;
- ქალაქ ათენში გაიმართა ტურნირი ფეხბურთში „საბერძნეთის ქართული დიასპორის თასი“, ამასთან აპარატის ხელშეწყობით შვედეთში ჩატარდა ტურნირი მინიფეხბურთში და გადაეცათ სპორტული ფორმები;
- ჩატარდა საბავშვო ფილმების საერთაშორისო ფესტივალი „ოქროს პეპელა-2013“;
- დიასპორის დღესთან დაკავშირებით თბილისში ჩატარდა სხვადასხვა ღონისძიებები, რომელსაც მსოფლიოს 22 ქვეყნიდან 50-მდე ქართული დიასპორის წარმომადგენელი ესწრებოდა;
- სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ორგანიზებით, საქართველოში არსებულ ახალგაზრდულ ბანაკებში დაისვენა საზღვარგარეთ მცხოვრებმა 150-მდე თანამემამულემ;
- საზღვარგარეთ მოქმედ 22 დიასპორულ ორგანიზაციას გაეწია დახმარება: სასკოლო სახელმძღვანელოები, საბავშვო ლიტერატურა და სხვადასხვა თვალსაჩინოებები გადაეცა 19 საკვირაო სკოლასა და ქართული ენის შემსწავლელ კურსს, ხარკოვში დიასპორულ ორგანიზაციასთან არსებულ ფეხბურთის გუნდის წევრებს გადაეცათ საქართველოს ფეხბურთის ეროვნული ნაკრების ფორმები.
- ვენისა და ლინცის ბიბლიოთეკების ქართულ სექციებს 70-მდე წიგნი გაეგზავნა, მათ შორის, ქართველი კლასიკოსების თხზულებები და ენციკლოპედიები;
- „ქართული დიასპორის დღეები - 2013“-ის ფარგლებში დაზუსტებულ იქნა ლევილის მმართველი ამხანაგობის მოთხოვნები, გაიმართა მსჯელობა ლევილის მამულის, როგორც ქართულ-ფრანგულ კულტურულ ცენტრად ჩამოყალიბებაზე.
- უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულეების, დიასპორული ორგანიზაციების, ქართული საკვირაო სკოლებისა და შემოქმედებითი კოლექტივების მხარდაჭერის მიზნით საზღვარგარეთის 19 ქვეყანაში (38 ქალაქი) მოქმედ 44 ქართული ცეკვისა და სიმღერის ანსამბლის წევრებისათვის შეიკერა და გადაეცა ქართული ცეკვის ეროვნული კოსტიუმები, აქსესუარები და დამზადდა დასაკრავი ინსტრუმენტები. გარდა ზემო აღნიშნულისა, ილია ჭავჭავაძის სახელობის შვედეთის ქართული სათვისტომოს გადაეცა ფეხბურთის ფორმები (მაისურები, შორტები, გამაშები) – 15 კომპლექტი; საზღვარგარეთ მოქმედი ქართული საკვირაო სკოლის მოსწავლეებისათვის დაიბეჭდა საკვირაო სკოლებისათვის შემუშავებული 12 დასახელების ელექტრონული სახელმძღვანელოები და სასწავლო პროგრამა სამ საგანში: ქართული ენა და ლიტერატურა, საქართველოს ისტორია და გეოგრაფია. სახელმძღვანელოები გაეგზავნა 11 საკვირაო სკოლას შემდეგ ქვეყნებში: გერმანია (ქ.მიუნხენი, ქ. დიუსელდორფი, ქ. ნიუნბერგი, ქ.შტუტგარდი), საფრანგეთში (ქ. სტრასბურგი, ქ. პუატიე, ქ.რეიმსი), საბერძნეთი (ქ.ათენი), ესპანეთი (ქ. ბარსელონა), მალტა, ნიდერლანდების სამეფო (ქ. ჰააგა). გარდა ამისა, საანგარიშო პერიოდში, აპარატში არსებული სახელმძღვანელოები, მეთოდური სახელმძღვანელოები, თვალსაჩინოებები და საბავშვო ლიტერატურა საზღვარგარეთის 9 ქვეყანაში მოქმედ 21 საკვირაო სკოლას გადაეცა

(უკრაინა (ქ.კიევი), დიდი ბრიტანეთი (ლონდონი), რუსეთის ფედერაცია (ქ. ეკატერინბურგი, ქ. სანქტ-პეტერბურგი, ქ. ტვერი, ქ. ასტრახანი), ნიდერლანდები სამეფო (ქ. ჰააგა), გერმანია (ქ. რეგინსბურგი, ქ. შტუტგრატი, ქ. ფრანკფურტი, ქ. ბერლინი, ქ. კარლსრუე), საფრანგეთი (ქ. პარიზი, ქ.მულუზა, ქ. რეიმსი,), საბერძნეთი (ქ. ათენი, ორი საკვირაო სკოლა), ირლანდია (ქ. კორკი, ქ. დუბლინი) და აშშ (ქ. ნიუ-იორკი, ქ. ვაშინგტონი).

10. სოფლის მეურნეობა

10.1. სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 37 01)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი

- შეძენილ იქნა 5 595 ერთეული ახალი სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა, რითაც შესაძლებელი გახდა თითქმის ყველა სასოფლო-სამეურნეო კულტურის მოსაყვანად საჭირო ტექნოლოგიური ციკლის მომსახურება;
- საანგარიშო პერიოდში დაიხნა 106 700 ჰა, დაიდისკა 86 600 ჰა, დაითესა 29 300 ჰა, მოსავალი აღებულ იქნა 29 700 ჰა-ზე;
- განხორციელდა მექანიზატორების გადამზადების პროგრამა, რის შედეგადაც დასაქმებულია 300-მდე ადამიანი;
- დასრულდა სამელიორაციო სისტემების 35 ობიექტის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, ხოლო 29 ობიექტზე მიმდინარეობს რეაბილიტაციის ღონისძიებები;
- შესყიდულ იქნა სამელიორაციო დანიშნულების 63 ერთეული ტექნიკა, ექსპლუატაციაში შევიდა 21 725 ჰა სარწყავი და 5 584 ჰა დაშრობილი ფართობი;
- გორის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული სარწყავი სისტემებიდან ბენეფიციარების წყალმომარაგების უზრუნველყოფის მიზნით თანხები მიიმართა ქვემო ნიქოზში მდებარე სატუმბი სადგურის ფუნქციონირებისათვის საჭირო ელექტროენერჯის ღირებულების გადასახდელად;
- ნაწილობრივ დაიფარა სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის შესაძენად გაფორმებული სალიზინგო და სასესხო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებები;
- 6,5 ჰა-ზე მოეწყო ხილის 2 ახალი ბაღი. 5 სასათბურე მეურნეობაში გამოყვანილ იქნა 3,7 მილიონამდე ჩითილი.
- ააიპ - სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს ანგარიშზე 2013 წლის დეკემბერში მიიმართა თანხები შეღავათიანი აგროკრედიტის დაფინანსებისათვის და სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსების ღონისძიებებისათვის. აღნიშნული ღონისძიებები განხორციელდება 2014 წელს;
- მოეწყო სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის გამოფენა-დეგუსტაციები, კერძოდ, ქ. ბერლინში გაიმართა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების საერთაშორისო გამოფენა „მწვანე კვირეული“, ასევე ქ. თბილისში გაიმართა ყველის ფესტივალი, რომელსაც ესწრებოდნენ საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლები;
- ლიზინგის სისტემის მეშვეობით დაფინანსდა 4 მეწარმე.

10.1.3. სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის განახლება (პროგრამული კოდი 37 01 03)

- შესყიდულ იქნა 5.6 ათასამდე ერთეული სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა (მ.შ. - 290 ერთეული ტრაქტორი, 336 ერთეული გუთანა, 390 ერთეული მარცვლეულის სათესი, 290 ერთეული დისკებიანი ფარცხი, 48 ერთეული მუხლუხა ტრაქტორი და ამდენივე დანა, 2 000 ერთეული ხელის მექანიკური სათესი, 290 ერთეული ვერტიკალური და ჰორიზონტალური ფრეზი, 100 ერთეული რიგთაშორისი კულტივატორი, 1 700 ერთეული მოტო ბლოკი, 65 ერთეული ჰერბიციდის და სასუქის შემტანი და 54 ერთეული თითებიანი ფარცხი), ასევე სპეცტექნიკა და აღჭურვილობა (6 ერთეული ლაფეტი, 24 ერთეული საწვავმზიდი და 2 ერთეული გამწევი უნაგირა ავტომანქანა);
- განხორციელდა მექანიზატორების გადამზადების პროგრამა. პირველი ეტაპის გადამზადებიდან დასაქმებულია 300-მდე ადამიანი შპს „მექანიზატორში“;
- ნაწილობრივ დაიფარა სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის შესაძენად გაფორმებული სალიზინგო და სასესხო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებები.

10.1.4. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ინტენსიფიკაცია (პროგრამული კოდი 37 01 04)

- განხორციელდა მცხეთის რაიონის სოფელ წეროვანში, ზუგდიდის რაიონის სოფელ რუხში და ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ ახალსოფელში მდებარე საჩითილე მეურნეობებში 3 სხვადასხვა ჯიშის პომიდვრის მოყვანა, რისთვისაც 2012 წლის სექტემბერში გადარგულ იქნა 18 000 ცალი ჩითილი. მიღებულია 70 ტონა მოსავალი.
- ზუგდიდის რაიონის სოფელ რუხში და ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ ახალსოფელში მდებარე საჩითილე მეურნეობებში გამოყვანილი დაახლოებით 3 მლნ ჩითილი სრულად იქნა მიწოდებული დამკვეთისთვის, გარდა ამისა, განხორციელდა ფიზიკურ პირებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების ფარგლებში დაახლოებით 550.0 ათასი ჩითილის გამოყვანა;
- გორის სასათბურე მეურნეობაში განხორციელდა მასალების შექმნა, დამზისა და ღობის მოწყობა, გათბობის სისტემის და სასაწყობე-სარეალიზაციო შენობის მოწყობა. წლის განმავლობაში მიღებულ იქნა 300 ტონა პომიდორი, სათბურში გადარგულ იქნა 80 000 ცალი პომიდვრის ჩითილი;
- მოწყობილია ხილის ხუთი სადემონსტრაციო ბაღი: მოცვის - რუხში, ცეცხლაურსა და ნარუჯაში, კაკლის - ახმეტაში და მანდარინის - ჩაქვში. ასევე ბოლნისში 6 ჰა-ზე გაშენდა ახალი ნუშის ბაღი, ხოლო ნარუჯაში ახალი მანდარინის ბაღი 0,5 ჰა-ზე;
- 2013 წლის სექტემბრიდან დაიწყო ხორბლის წარმოების პროექტი, ამ პროექტის ფარგლებში განხორციელდა ხორბლის თესლის შესყიდვა, დაფარულ იქნა მექანიზაციის, მიწის იჯარის, მიწის ანალიზისა და სხვა ხარჯები;

10.1.5. სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია (პროგრამული კოდი 37 01 05)

- შექმნილია სამელიორაციო დანიშნულების 63 ერთეული ტექნიკა, კერძოდ: არხის საჭრელი დანადგარი 4 ერთეული, თვლებიანი ექსკავატორი 11 ერთეული, მუხლუხობიანი ექსკავატორი 5 ერთეული, მუხლუხობიანი ექსკავატორისათვის დამატებითი მაკომპლექტებული ციცხვი 4 ერთეული, კოვში 4 ერთეული, ექსკავატორი 1 ერთეული, ციცხვი 4 ერთეული, ჰიდრავლიკური ჩაქუჩი 1 ერთეული, ექსკავატორ დამტვირთველი 14

ერთეული, ბულდოზერი 1 ერთეული, სრულსაბრუნავი ექსკავატორი 2 ერთეული, მუხლუხა ექსკავატორი მაკომპლექტებელი ნაწილებით 1 ერთეული, თვლებიანი ექსკავატორისათვის დამატებითი მაკომპლექტებელი ციციხვი 11 ერთეული;

• სარეაბილიტაციო სამუშაოები დასრულდა 35 ობიექტზე, 29 ობიექტზე მიმდინარეობდა სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია. კერძოდ, განხორციელდა:

- ✓ ტბისი-კუმისის სარწყავი სისტემის ასურეთისა და ხაიშის დიუკერების ჰიდროტექნიკური კვანძების აღდგენითი სამუშაოები;
- ✓ ზემო ალაზნის სარწყავი სისტემის სათავე ნაგებობის შეკეთების სამუშაოები;
- ✓ ზემო ალაზნის მაგისტრალურ არხზე არსებული წყალსაგდებების ფარების აღდგენის, მაგისტრალური არხის მთლიან სიგრძეზე განლაგებული წყალგამშვები ურდულებების კაპიტალური რემონტის და მაგისტრალური არხის მონაკვეთების ნალექისაგან წმენდის სამუშაოები;
- ✓ ქვემო ალაზნის მაგისტრალური არხის სათავე ნაგებობების ზედა ბიეფში ნაპირსამაგრი კედლის აღდგენის, მაგისტრალური არხის ნალექებისაგან წმენდის, არხზე არსებული წყალგამშვები ფარების კაპიტალური შეკეთების, მაგისტრალურ არხზე სოფ.კალაურის და სოფ.ვეჯინის წყალსაგდებების აღდგენის, არხის ბოლოს გარღვეული უბნების აღდგენითი, არხზე არსებული შემტორავი ნაგებობების რემონტის და არხზე არსებული ჰიდროტექნიკური ნაგებობების ნალექისაგან წმენდის სამუშაოები;
- ✓ ტაშისკარის არხის სათავე შემტორავი ფარების წყალმიმღების გისოსის მოწყობის დაზიანებული უბნებისა და განშტოებების სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (მ.შ. პალდოს სათავე ნაგებობის მექანიკური ნაწილის და ამწე მექანიზმების, შენობების აღდგენითი სამუშაოები და ზემო სარწყავი სისტემის ზემო და ქვემო მაგისტრალურ არხებზე სარეგულაციო ფარების და ცალკეული ჰიდროტექნიკური ნაგებობების კვანძების აღდგენითი სამუშაოები);
- ✓ ორლოვკა-სპასოვკის არხის რეაბილიტაცია;
- ✓ სკრა-ქარელის მაგისტრალური არხის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ✓ მცხეთის მუნიციპალიტეტში არსებული საგურამოს სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხის პირველი და სხვა რიგის გამანაწილებლების და შიდასამეურნეო ქსელის რეაბილიტაცია;
- ✓ პატარა ფოთის N1 და N2 სატუმბი სადგურების აღდგენა- რეაბილიტაცია;
- ✓ ხობის მუნიციპალიტეტის სოფლების: 1 მაისის, ახალსოფლის, საგვიჩიოს, შუა ქვალონის მიწების დამშრობი ქსელის რეაბილიტაცია;
- ✓ მაშველის სარწყავი სისტემის სათავე ნაგებობის სარეაბილიტაციო ღონისძიება-რესტავრაცია;
- ✓ შუახის დამშრობი სისტემის პირველი და სხვა რიგის წყალშემკრები კოლექტორების, შიდასამეურნეო არხების და ქსელების რეაბილიტაციის დეტალური საინჟინრო პროექტი;
- ✓ გომის დამშრობი სისტემის პირველი და სხვა რიგის წყალშემკრები კოლექტორების, შიდასამეურნეო არხების და ქსელების რეაბილიტაციის დეტალური საინჟინრო პროექტი;
- ✓ გომი-ყუმურის დამშრობი სისტემის მაგისტრალური წყალგამყვანი არხის პირველი და სხვა რიგის წყალშემკრები კოლექტორების, შიდასამეურნეო არხების და ქსელების რეაბილიტაცია.

10.1.6. ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის, ღვინისა და სამზარეულოს პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 37 01 06)

- ქალაქ ბერლინში გაიმართა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების საერთაშორისო გამოფენა „მწვანე კვირეული“. გამოფენაში მონაწილეობა მიიღო 9 ქართულმა კომპანიამ;
- ქ. თბილისში გაიმართა ყველის ფესტივალი, რომელსაც ესწრებოდნენ საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სხვადასხვა სახელმწიფო უწყების წარმომადგენლები. ღონისძიებებზე წარმოდგენილი იყო ყველის სხვადასხვა სახეობები საქართველოს თითქმის ყველა რეგიონიდან;
- საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლების ორგანიზებით ქ. თბილისში გაიმართა ღონისძიება „საშობაო ექსპო“, სადაც წარმოდგენილი იყო ტრადიციული ქართული პროდუქტები: ქართული ღვინის და ყველის სხვადასხვა სახეობა, ჭაჭა და ტკბილეული.

10.1.8. აგროსექტორის განვითარება/ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 37 01 08)

- სოფლად ლიზინგის ხელშეწყობის კომპონენტის ფარგლებში დაფინანსებულია 2.0 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების სულ 12 ქვეპროექტი. დაფინანსდა 4 საწარმო: „კახეთის ტრადიციული მეღვინეობა“, „AMD საქართველო“, „ქინძმარაული“ და „Georgian wine and spirits“;
- ინფრასტრუქტურის კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი საირიგაციო არხების სარეაბილიტაციო სამუშაოები:
  - ✓ ლამი მისაქციელის საირიგაციო არხის პირველი, მეორე და მესამე ეტაპები, აღნიშნული საირიგაციო არხი არის 24,4 კმ სიგრძის და რწყავს 3 500 ჰექტარს, ბენეფიციარების რაოდენობა შეადგენს 1 500 კომლს;
  - ✓ დოეს-გრაკალის საირიგაციო არხი. საირიგაციო სისტემის სიგრძეა 17,2 კმ და რწყავს 1 535 ჰექტარს, ბენეფიციარების რაოდენობა შეადგენს 2000 კომლს. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ წელს პირველად 10 წლის შემდეგ სარწყავი წყალი არხის ბოლო სოფელ გრაკალამდე ჩავიდა;
  - ✓ ამბროლაურის რაიონში, სოფ. ჭრებალოში სასმელი წყლის სისტემის მშენებლობა;
  - ✓ მიმდინარეობდა ახლქალაქის რაიონში ლომა-ტურციხის საირიგაციო არხის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, სადაც ბენეფიციართა რაოდენობა შეადგენს 1 461 კომლს.

10.2. მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარება (პროგრამული კოდი 37 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ „ღვინის ეროვნული სააგენტო“

- ღვინისა და სპირტიანი სასმელების ლაბორატორიული კვლევის ჩასატარებლად აღებული იქნა 74 ნიმუში 10 სხვადასხვა კომპანიიდან, ყველა ნიმუში შეესაბამებოდა ნორმატიული აქტით დადგენილ ნორმებს;

- ხორვატიის ქალაქ ზაგრებში ღვინის ტურიზმის საერთაშორისო კონფერენციაზე მოეწყო ქართული ღვინის დეგუსტაცია და მოკლედ მიმოიხილა საქართველოს ღვინის ინდუსტრიასთან დაკავშირებული საკითხები;
- დიდ ბრიტანეთში ქ. ლონდონში, გაიმართა საერთაშორისო ბიო ღვინის გამოფენა „Real Wine Fair 2013“. ლონისძიებაში მონაწილეობა მიიღო თორმეტმა ბიო ღვინის მწარმოებელმა კომპანიამ. გამოფენაში მონაწილეების მიზანს წარმოადგენდა ქართული ღვინის ინდუსტრიის განვითარება და ქართული ბიო ღვინის საერთაშორისო ბაზარზე ცნობადობის ზრდა;
- გერმანიის ქალაქ დუსელდორფში, გაიმართა საერთაშორისო ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების გამოფენა „ProWein 2013“, რომლის ფარგლებშიც სსიპ „ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ“, „ქართული ღვინის ასოციაციამ“ და 12 ქართული ღვინის მწარმოებელმა კომპანიამ წარმოადგინა ქართული ღვინო. გამოფენის ფარგლებში მოეწყო ქართული ღვინის კულტურის გაცნობა და დეგუსტაცია;
- ლატვიაში, ქალაქ რიგაში ქართული ღვინის დაგემოვნების საშუალება მიეცა როგორც ტურისტულ კომპანიებს, ასევე მედიის წარმომადგენლებს, დისტრიბუტორებს და კვების ობიექტების მფლობელებს;
- ინდონეზიაში, ქ. ჯაკარტაში გაიმართა ერთ-ერთი ყველაზე მასშტაბური და პრესტიჟული გამოფენა „Wine and Cheese Expo 2013“. გამოფენის ფარგლებში გაიმართა ქართული ღვინის დეგუსტაცია. ინდონეზიის წამყვან ჟურნალისტებს, ღვინის დისტრიბუტორებსა და სომელიეებს საშუალება ჰქონდათ დაეგემოვნებინათ 8 სახეობის ქართული ღვინო;
- ქ. თბილისში გაიმართა ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების მე-6 საერთაშორისო გამოფენა „ექსპოჯორჯია 2013“. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო 60-ზე მეტი კომპანიის პროდუქცია, ასევე მცირე და ოჯახური მარნის ღვინოები. ქართული ღვინის გასაცნობად და დასაგემოვნებლად ჩამოსულები იყვნენ სხვადასხვა ქვეყნის ბაიერები, სომელიეები, ჟურნალისტები და მედია წარმომადგენლები. გამოფენის პარალელურად გაიმართა ქვეყრის ღვინის მეორე საერთაშორისო სიმპოზიუმი, რომელსაც დაესწრო 40-მდე უცხოელი სტუმარი. სიმპოზიუმის ფარგლებში ჩატარდა პანელური განხილვები, ღვინის მასტერ კლასები და ღვინის ტურები კახეთის რეგიონში. ასევე, ღვინის მსოფლიო ორგანიზაციის სტანდარტების შესაბამისად ჩატარდა კონკურსი და გამოვლინდა 2013 წლის საუკეთესო ღვინოები;
- საფრანგეთის ქალაქ ანტიბში საკალათბურთო ტურნირთან დაკავშირებით, სპორტულ კომპლექსში მოეწყო ე.წ. „ქართული სახლი“, სადაც კალათბურთის მოყვარულებსა და ხმელთაშუაზღვისპირა კურორტის სტუმრებს საშუალება ჰქონდათ 3 დღის განმავლობაში დაეგემოვნებინათ როგორც კლასიკური ტექნოლოგიით დამზადებული, ასევე ქვეყრის ღვინო;
- საქართველოში სტუმრად იმყოფებოდნენ რუსული გამოცემების ჟურნალისტები, ასევე ამერიკელი ღვინის ჟურნალისტები, ბალტიისპირეთის ქვეყნების, უკრაინისა და რუსეთის სომელიეთა ასოციაციების პრეზიდენტები, რომელთა საპატივცემულოდ მოწყობილ მიღებაზე 15 ქართულმა ღვინის კომპანიამ წარმოადგინა თავისი პროდუქცია;
- ვილნიუსში ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებისა და ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების პარაფირების ცერემონიაზე საქართველოს საელჩოს ინიციატივით მოეწყო „ქართული კუთხე“. ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ ევროკავშირის ქვეყნებში ქართული ღვინის პოპულარიზაციის მიზნით, აღნიშნული ღონისძიებისათვის უზრუნველყო ქართული ღვინის მიწოდება, ხოლო სააგენტოს თანამშრომლებმა საპატიო სტუმრებს მიაწოდეს მათთვის საინტერესო ინფორმაცია ქართული ღვინის შესახებ;

- ჰონგ კონგში გაიმართა ყოველწლიური გამოფენა „HKTDC Hong Kong International Wine & Spirits Fair 2013“. ღვინის ეროვნული სააგენტოსა და ასოციაცია ქართული ღვინის ორგანიზებით, აღნიშნულ გამოფენაში მონაწილეობა მიიღო 8 ქართულმა ღვინის კომპანიამ. ღონისძიების ფარგლებში გაიმართა დეგუსტაციები, შეხვედრები იმპორტიორებთან და მედიის წარმომადგენლებთან. გაკეთდა შემოთავაზება „TopWine China 2014“ და „Wine&Gourmet Taipei 2014“ -ზე, სადაც ქართული ღვინის მწარმოებლებს შეეძლებათ წარადგინონ საკუთარი პროდუქცია;
- ჩინეთში გაიმართა შანხაის ღვინის საერთაშორისო გამოფენა „პროვანი“. ღვინის ეროვნული სააგენტოსა და ასოციაცია ქართული ღვინის მხარდაჭერით გამოფენაში მონაწილეობა მიიღო შვიდმა ქართულმა ღვინის კომპანიამ. ჩინეთი ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ბაზარია საქართველოსთვის, სადაც ბოთლის ღვინის გაყიდვები მკვეთრად იზრდება ყოველ წელს. (2013 წელს ჩინეთის ბაზარზე ექსპორტირებულია 898,4 ათასი ბოთლი ღვინო, ხოლო ჰონგ კონგში - 104,6 ათასი.);
- პოლონეთის ქალაქ კრაკოვში ჩატარდა ღვინის საერთაშორისო გამოფენა, რომლის ფარგლებში გაიმართა ქართული ღვინის პრეზენტაცია. ჩატარდა ღვინის გამოფენა/გაყიდვა „EnoExpo 2013“. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო ექვსი ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანია. გამოფენის ფარგლებში მოეწყო კონკურსი, რომელშიც ორმა ქართულმა ღვინის კომპანიამ (თელავის ღვინის მარანი და შუხმანი) მიიღო მონაწილეობა და მათ საერთო ჯამში 2 ოქროს, 2 ვერცხლისა და 4 ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს;
- იტალიის ქალაქ მილანში ჩატარდა ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო გამოფენა SIMEL, გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო ღვინის წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები და აღნიშნულ სფეროში არსებული მიღწევები;
- ქ. ლონდონში ქართული საშობაო ბაზრობის ფარგლებში ლონდონის საგამოფენო ცენტრ „ვინოპოლისში“ გაიმართა ქართული ღვინის პრეზენტაცია და რთველი 2013-ის ამსახველი ფოტოექსპოზიცია. სააგენტომ, როგორც აღნიშნული ღონისძიების ერთ-ერთმა ორგანიზატორმა, ბაზრობაზე წარმოადგინა ქართული ღვინო და ტრადიციული საშობაო პროდუქცია;
- ღვინოპროდუქციის მწარმოებელი ქართული კომპანიების მიერ ათვისებული იქნა ახალი ბაზრები, საექსპორტო მიწოდება წინა წელთან შედარებით გაიზარდა: უკრაინაში - 7%-ით, ყაზახეთში - 1%-ით, ბელარუსიაში - 2%-ით, პოლონეთში - 12%-ით, ინგლისში - 61%-ით, ლიტვაში - 3%-ით, ჰონკონგში - 16%-ით, ნიდერლანდებში - 17%-ით. ასევე, რუსეთის მიერ ემბარგოს ოფიციალური მოხსნის შემდეგ, 95-მა ქართულმა საწარმომ გაიარა შემოწმების პროცედურა. 39-მა კომპანიამ რუსეთის ბაზარზე 23 მლნ-მდე ბოთლი ღვინისა და 1.8 მლნ ბოთლი ბრენდის ექსპორტი განახორციელა. საერთო ჯამში წინა წელთან შედარებით ექსპორტი გაიზარდა 23,4 მლნ ბოთლით;
- 45 ქვეყანაში განხორციელდა 26.2 მლნ ლიტრზე მეტი ღვინის ექსპორტი, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 70%-ით მეტია;
- კახეთის რეგიონში ღვინის კომპანიების მიერ მიღებული და გადამუშავებულია 89.8 ათასი ტონა ყურძენი, მათ შორის: რქაწითელი 62,0 ათასი ტონა, საფერავი 25,8 ათასი ტონა, კახური მწვანე 2,0 ათასი ტონა. ყურძნის მიღება-გადამუშავების პროცესში მონაწილეობას ღებულობდა ღვინის 81 კომპანია, რომლებზედაც სუბსიდიების სახით ანაზღაურებულია 32,1 მლნ ლარამდე.

10.3. სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობა (პროგრამული კოდი 37 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ „სურსათის ეროვნული სააგენტო“;
- ✓ სსიპ „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია“.

- სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- ✓ შესყიდული და გამოკვლეული იქნა სხვადასხვა დასახელების სურსათის 822 ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 202 ნიმუშში, რაზეც განხორციელდა კანონმდებლობით განსაზღვრული ქმედებები;
- ✓ დოკუმენტური შემოწმებისას 849 შემთხვევაში გამოვლინდა ვადაგასული სურსათის რეალიზაციის ფაქტი. სააგენტოს უფლებამოსილი პირების მიერ განადგურებული იქნა: ხორცი და ხორცპროდუქტები - 13 ტონამდე (მათ შორის 5 ტ.-ზე მეტი ცხენის ხორცი), მყარი სურსათი - 257 ტონამდე, თხევადი სურსათი - 2 306.304 ლ, სასურსათო კვერცხი - 1 მილიონ ცალზე მეტი. შესაბამისად დაჯარიმდა 688 ბიზნეს-ოპერატორი;
- ✓ განხორციელდა გეგმიური ინსპექტირება 710 ბიზნეს-ოპერატორთან, ხოლო არაგეგმიური - 229 ბიზნეს-ოპერატორთან. ბიზნეს-ოპერატორთა ინსპექტირების პროცესში გამოვლინდა 112 კრიტიკული და 7 658 არაკრიტიკული შეუსაბამობა. სულ 2013 წლის განმავლობაში დაჯარიმდა 303 ბიზნეს-ოპერატორი. ჯარიმის თანხამ შეადგინა 156,4 ათასი ლარი.

- ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის ქვეპროგრამის ფარგლებში ქვეყანაში სტაბილური ეპიზოოტიური მდგომარეობის მისაღწევად პროფილაქტიკის მიზნით ჩატარდა ცხოველთა ვაქცინაცია სხვადასხვა დაავადებებზე. ასევე ჩატარდა ცხოველთა იდენტიფიკაციის ღონისძიებები. კერძოდ:

- ✓ თურქულის დაავადებაზე პროფილაქტიკური მიზნით ვაქცინირებულია დაახლოებით 1 528 474 სული მსხვილფეხა და 851 076 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- ✓ ჯილეხზე პროფილაქტიკის მიზნით ვაქცინირებულია 199 633 სული მსხვილფეხა, 101 606 წვრილფეხა პირუტყვი და 1 805 კენტკლიქიანი ცხოველი;
- ✓ ჯილეხის იძულებითი პროფილაქტიკური ვაქცინაცია ჩატარდა 35 928 სულ ჯილეხის ამთვისებელ ცხოველს;
- ✓ ცოფზე პროფილაქტიკური მიზნით ვაქცინირებულია 124 202 სული შინაური ხორცისმჭამელი ცხოველი (ძაღლი, კატა). დაავადების კერებში იძულებით ვაქცინაცია ჩატარდა 36541 სულ ცოფის ამთვისებელ ცხოველს;
- ✓ იდენტიფიკაცია ჩატარდა 161 995 მსხვილფეხა პირუტყვს.

- მცენარეთა დაცვის და ფიტოსანიტარული კეთილსაიმედოობის ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- ✓ ჩატარდა ფიტოსანიტარული მონიტორინგი დასავლეთ და აღმოსავლეთ საქართველოში საშიშ და საკარანტინო მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებების დაგეგმვის მიზნით;
- ✓ გატარდა საშიში და საკარანტინო მავნე ორგანიზმების მასობრივი გავრცელების საწინააღმდეგო ღონისძიებები (ამერიკული თეთრი პეპელა, კალია). ამერიკული თეთრი პეპელას წინააღმდეგ გატარებული ღონისძიებების ფართობმა შეადგინა 100,4 ჰა, ხოლო კალიების წინააღმდეგ გატარებული ღონისძიებების ფართობმა - 23 621 ჰა. ღონისძიებების ბიოლოგიურმა ეფექტმა შეადგინა 80-85%;

- ✓ ფიტოსანიტარული მონიტორინგის გატარების შედეგად გამოვლინდა საკარანტინო და საქართველოში არარეგისტრირებული მავნე ორგანიზმები: კარტოფილის კიბო და კარტოფილის მურა სიდამპლე აჭარაში;
  - ✓ გამოიცა ბროშურები - „კარტოფილის ძირითადი მავნებელ-დაავადებები და მათთან ბრძოლის თანამედროვე საშუალებები“ და „მცენარეთა დაცვის საშუალებების ეფექტიანი და უსაფრთხო მოხმარებისა და მოწამვლისას პირველადი დახმარების სახელმძღვანელო“;
  - ✓ ამერიკული თეთრი პეპელას წინააღმდეგ ბრძოლის რეკომენდაციების შესახებ მომზადდა სარეკლამო კლიპი და საინფორმაციო ვიდეო რგოლი.
- კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკის ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელდა ცხოველთა დაავადებების ლაბორატორიული დიაგნოსტიკა, მცენარეთა საკარანტინო და სხვა საშიში მავნე ორგანიზმების ლაბორატორიული დიაგნოსტიკა, საკვები პროდუქტების და სასმელი წყლის ხარისხისა და უსაფრთხოების მაჩვენებლების ექსპერტიზა. აღნიშნული კუთხით ჩატარდა შემდეგი ღონისძიებები:
    - ✓ ქვეყნის მასშტაბით ჩატარდა სხვადასხვა სახის ლაბორატორიული კვლევები 34 363 ნიმუშ საკვლევ მასალაზე, მ.შ. ინფექციურ დაავადებებზე (ბრუცელოზი, ჯილეხი, ცოფი, ბრადზოტი, ენტეროტოქსემია, სალმონელოზი, პასტერელოზი და სხვა) და პარაზიტულ დაავადებებზე (კანქვეშა ტკიპა, ასკარიდა, ტრიქინელოზი, კოკციდიოზი, თელიერიოზი). ჩატარებულია მსხვილი რქოსანი პირუტყვის ტან-ხორცის, ქათმის, გოჭის ტან-ხორცის, თევზის გამოკვლევა საკვებად ვარგისიანობაზე. გამოკვლეულ იქნა ცხოველთა საკვები (კომბინირებული საკვები, პრემიქსი, სიმინდი, თივა) ტოქსიურობაზე, პროტეინის შემცველობაზე. შემოწმებულია წყლის ნიმუშები სასმელად ვარგისიანობაზე, თაფლი-ნატურალობაზე, სხვადასხვა მცენარე და მათი თესლი საკარანტინო ორგანიზმებზე;
    - ✓ სხვადასხვა გამოკვლეულ ნიმუშებში გამოვლინდა ცოფის 103 შემთხვევა, პარამიქსოვირუსების (ნიუკასლი) - 18, ჯილეხის - 39, ბრუცელოზის - 974, კოლიბაქტერიოზის - 15, სალმონელოზი - 17, პასტერელოზის - 31, ემკარი - 3, ენტეროტოქსემია - 4, ბრადზოტი - 2, ღორის დეზინტერია - 1, სტაფილოკოკი - 108;
    - ✓ ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური გამოკვლევებით აღმოჩენილია თუთიის ფოსფიდი 6 პათოლოგიურ მასალაში, პათანატომიური დიაგნოზით გაცემულია პასუხი 604-დან 140 შემთხვევაში.

11. სასამართლო სისტემა

11.1. საერთო სასამართლოების სისტემის განვითარება (პროგრამული კოდი 09 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოსთან არსებული სსიპ - საერთო სასამართლოების დეპარტამენტი.
- განხორციელდა საერთო სასამართლოების სისტემაში შემავალი ყველა სასამართლოს დარბაზის (სულ 200 დარბაზი) ვიდეო ჩაწერის სისტემით აღჭურვა;

- დასრულდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოში ნაფიცი მსაჯულების მონაწილეობით სასამართლო პროცესის ჩატარებისათვის აუცილებელი ინფრასტრუქტურის მოწყობა;
- მიმდინარეობდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოქალაქეთა მომსახურების ცენტრის შენობის სამშენებლო სამუშაოები;
- ჩატარდა 38 სასამართლოს შენობის მიმდინარე სარემონტო სამუშაოები, კერძოდ: ქუთაისის სააპელაციო, თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, რუსთავისა და ფოთის საქალაქო, მცხეთის, ახალციხის, გორის, თელავის, სიღნაღის, გურჯაანის, ხელვაჩაურის, ბოლნისის, თეთრიწყაროსა და სამტრედიის რაიონულ, სენაკის, ქედის, შუახევის, ქობულეთის, ბაღდათის, ტყიბულის, თერჯოლის, ჭიათურის, ლენტეხის, მესტიის, თიანეთის, წალკის, ქარელის, ახმეტის, დედოფილსწყაროსა და ჩოხატაურის მაგისტრატ სასამართლოებში;
- დასრულდა საქმისწარმოების პროგრამაში ახალი სისხლის სამართლის, საგამომიებო მოქმედებების და აღმკვეთი ღონისძიებების მოდულების დამატება;
- შეიქმნა სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოს საქმისწარმოების ელექტრონული სისტემა;
- სასამართლო სისტემის რეფორმისა და სასამართლო სისტემაში მიმდინარე სხვადასხვა სიახლეების გაშუქებისა და მოსახლეობის ინფორმირების მიზნით განხორციელდა საგაზეთო სტატიების მომზადება, ასევე რადიომაუწყებლის საშუალებით მოხდა სასამართლო სისტემაში მიმდინარე რეფორმისა და მედიაციის პროგრამის შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება;
- ჩატარდა კვლევა საქართველოს სასამართლო სისტემის შესახებ მოსახლეობაში არსებული საბაზისო ცოდნის, აღქმისა, სასამართლოს მომხმარებელთა განწყობის და დამოკიდებულების შესწავლის მიზნით.

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო (პროგრამული კოდი 10 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო

- საანგარიშო პერიოდის ბოლოს მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება „საერთო სასამართლოებში ელექტრონული საქმისწარმოების ზოგადი წესის დამტკიცების შესახებ.“ აღნიშნული წესი ითვალისწინებს სასამართლოში სარჩელის ან განცხადების ელექტრონული პროგრამის მეშვეობით შეტანის შესაძლებლობას, ასევე სასამართლოს მიერ დოკუმენტების ელექტრონული სახით გაცემას.
- „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში შეტანილ იქნა ცვლილება, რომელიც ითვალისწინებს მოსამართლის უვადოდ გამწესებამდე მის თანამდებობაზე გამწესებას 3 წლის ვადით.

12. გარემოს დაცვა და ბუნებრივი რესურსების მართვა

12.1. დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- დაცული ტერიტორიების ხანძარსაწინააღმდეგო და მავნებლებისაგან დაცვის ღონისძიებების ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდებოდა:
  - ✓ ეკოლოგიური წონასწორობის შენარჩუნების მიზნით ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების დაცვა და აღდგენა;
  - ✓ დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ძირითადი სახეობების, მათ შორის „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი და გადაშენების პირას მყოფი ცხოველთა და მცენარეთა რიცხოვნობისა და მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის სრულყოფა;
  - ✓ დაცულ ტერიტორიებზე პათოლოგიური კვლევების ჩატარება, დაზიანებული ფართობების დადგენა და შესაბამისი ქიმიური პრეპარატების შექმნა, დაცული ტერიტორიებზე ხანძრების სწრაფი პრევენციისათვის საჭირო აღჭურვილობის შექმნა;
  - ✓ დაცული ტერიტორიების მავნებლებისაგან დაცვის მიზნით შექმნილ იქნა 1 832 ერთეული მწერსაჭერი ხაფანგი.
- ეკოტურიზმის განვითარების ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ საქართველოს დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაციის მიზნით ჟურნალებში - „National Geographic“, ფოკუსი და „Georgian“, კინოთეატრებში - ამირანი და რუსთაველი, რადიო საქართველოში და ტელეკომპანია რუსთავი 2-ში განთავსდა საქართველოს დაცული ტერიტორიების რეკლამა;
  - ✓ ჩატარდა ფოტო და ველოტური ლაგოდებისა და თუმეთის დაცულ ტერიტორიებზე მედიის წარმომადგენლებისათვის;
  - ✓ სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტომ მიიღო მონაწილეობა მე-15 საერთაშორისო ტურისტულ გამოფენაში (Caucasus Tourism Fair 2013), და ბათუმის ტურიზმის საერთაშორისო გამოფენაში;
  - ✓ საქართველოს დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაციის მიზნით დაიბეჭდა დაცული ტერიტორიების ტურისტული რუკები, 2014 წლის კალენდრები, დამზადდა CD დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ლოგოთი;
  - ✓ გაფართოვდა დაცულ ტერიტორიებზე ტურისტებისა და ვიზიტორებისათვის მიწოდებული სერვისების სახეობები, განახლდა შესაბამისი ინფრასტრუქტურა, რის შედეგადაც დაფიქსირდა ვიზიტორების გაზრდილი რაოდენობა - 320 886 ვიზიტორი, რაც 2012 წლის მაჩვენებელს თითქმის 22 000-ით აღემატება.
- სათაფლიის სახელმწიფო ნაკრძალის ინფრასტრუქტურის განვითარების ქვეპროგრამის ფარგლებში შექმნილ იქნა 2 ერთეული პიკაპის ტიპის მაღალი გამავლობის ავტომანქანა და ერთი ერთეული ავტობუსი.
- ოკაცეს კანიონის ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარების ფარგლებში, მიმდინარეობდა და გრძელდება ტურისტული ინფრასტრუქტურის (ვიზიტორთა ცენტრი, ვანტური ბილიკი, საფეხმავლო ბილიკი, გამშვები პუნქტი და სხვა) ობიექტების მშენებლობა/მონტაჟის პროცესი.
- „სამხრეთი კავკასია–საქართველო–ჯავახეთის ეროვნული პარკის შექმნა საქართველოში“ ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდებოდა:
  - ✓ ტურიზმისა და მეფუტკრეობის განვითარების პროექტები;
  - ✓ დასრულდა ხანჩალის ტბის რეაბილიტაციის ჰიდროლოგიური და მეტეოროლოგიური შეფასებები;

- ✓ შეძენილ იქნა ერთი ერთეული მაღალი გამავლობის მანქანა (პიკაპი), ფოტოხაფანგები, GPS, ფოტო აპარატები და სხვა ადმინისტრაციისათვის საჭირო ინვენტარი;
  - ✓ დაიწყო მეფუტკრეთა ასოციაციის შენობის რემონტი და უახლოეს მომავალში იგეგმება ტრენინგები ასოციაციის წევრებისათვის;
  - ✓ შეძენილ იქნა მეფუტკრეობისათვის საჭირო ყველა აღჭურვილობა და გადაეცათ მეწარმეებს;
  - ✓ პროექტის ბენეფიციარი სამი ჯგუფისათვის ჩატარდა ქართული და ინგლისური ენის სასწავლო კურსი;
  - ✓ ყველა სოფელში დასრულდა სასმელი წყლის ხარისხის ანალიზი და დამზადდა თითოეული სოფლის ტოპოგრაფიული რუკა;
  - ✓ გარემონტდა დამხმარე ზონის სოფლების საოჯახო სასტუმროები.
- დაცული ტერიტორიების განვითარების ქვეპროგრამის ფარგლებში შეძენილ იქნა 8 ერთეული მაღალი გამავლობის მანქანა, სამეურნეო ინვენტარი ლაგოდებისა და ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიებისათვის, ასევე კომპიუტერები და პერსონალური ლეპტოპები დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებისათვის, თუშეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციაში ჩატარდა არსებული ინფრასტრუქტურის რემონტი.

12.2. გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 38 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი

- არსებული საკანონმდებლო და მეთოდოლოგიური ბაზის სრულყოფის მიზნით მომზადდა კანონქვემდებარე და სამართლებრივი აქტები;
- სახელმწიფო კონტროლის საშუალოვადიანი სტრატეგიისა და განსახორციელებელ ღონისძიებათა გეგმის შემუშავების მიზნით მიმდინარეობდა მუშაობა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შესამუშავებლად 2014-2016 წლებისთვის;
- გეგმიური შემოწმებების განხორციელების მიზნით ჰოლანდიელი პარტნიორების დახმარებით მიმდინარეობდა მუშაობა შემოწმების პრიორიტეტების დადგენის მეთოდოლოგიის შესამუშავებლად, რომელიც დამტკიცდება 2014 წელს;
- ბუნებრივი რესურსების უკანონო მოპოვების, გარემოს დაზიანებების ფაქტების გამოვლენისა და აღკვეთის, ასევე ორგანიზაციათა მომართვებზე, მოქალაქეთა საჩივრებზე და შეტყობინებებზე რეაგირების მიზნით დაწესდა 24-საათიანი პატრულირება „ცხელ წერტილებში“ (ხე-ტყის, თევზის, ნადირ-ფრინველის, წიაღისეულის მოპოვების ადგილებსა და მისასვლელ გზებთან), დაიხვეწა პატრულირების სქემა – სწრაფი რეაგირების საპატრულო ჯგუფების როტაციული პრინციპით მოძრაობა სამოქმედო რეგიონის მთელ ტერიტორიაზე, ხორციელდებოდა არაგემიური შემოწმებები;
- გამოვლინდა გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის 3128 ფაქტი, მათ შორის: ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა - 3 007 ფაქტი; სისხლის სამართლის ნიშნების მქონე - 121 ფაქტი.
- შემუშავდა რეგულირების ობიექტების (სახერხი საამქროებისა და ხე-ტყის დამზადების სპეციალური ლიცენზიის მფლობელების) ინფორმირების ელექტრონული სისტემის

პროგრამული უზრუნველყოფის სამუშაოები (ავტომატური შეტყობინებები - ელექტრონულ ფოსტაზე);

- დეპარტამენტის თანამშრომელთა უწყვეტი სწავლება - კვალიფიკაციის ამაღლების უზრუნველყოფის მიზნით ჰოლანდიელი პარტნიორების დახმარებით „ტრენერთა ტრენინგის“ ფარგლებში გარემოსდაცვითი ინსპექტირების საკითხებზე 3-ეტაპიანი სწავლება გაიარეს დეპარტამენტის თანამშრომლებმა.

12.3. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურების ღონისძიება (პროგრამული კოდი 36 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტრო

- საანგარიშო პერიოდში „საქართველოს 2013 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-40 მუხლის შესაბამისად, გაზგამანაწილებელი კომპანია „სოკარ ჯორჯია-ქართლიგაზის“ მიერ მოწოდებული დოკუმენტაციის საფუძველზე, განხორციელდა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურება. მოხმარებული ბუნებრივი აირის ოდენობამ შეადგინა 9.2 მლნ მ³.

12.4. ენერჯეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 36 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტრო
- ✓ სსიპ - ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტო

12.4.1. ენერჯეტიკის სამინისტროს აპარატი (36 01 01)

- საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროს მიერ ინტერრაოსთან და ენერგო-პროსთან წარმოებული მოლაპარაკებების შედეგად მიღწეული შეთანხმების თანახმად ქ. თბილისში და დანარჩენ საქართველოში (გარდა კახეთის რეგიონისა) განხორციელდა საყოფაცხოვრებო მომხმარებლებისათვის ელექტროენერჯის ტარიფის შემცირება. მომხმარებელთა ყოველთვიური მოხმარების სიდიდის მიხედვით 1კვტ საათზე 3,54 და 4 თეთრის ოდენობით, ხოლო საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილების შესაბამისად განხორციელდა კახეთის რეგიონში მცხოვრები მოსახლეობის სუბსიდირება, საერთო ჯამში 3,2 მლნ. ლარის ოდენობით.
- შესაბამის გაზის მომწოდებელ და გაზგამანაწილებელ კომპანიებთან მოლაპარაკებების შედეგად მიღწეულ იქნა შეთანხმება და განხორციელდა საყოფაცხოვრებო მომხმარებლებისათვის ბუნებრივი აირის ტარიფის 5 თეთრით შემცირება.
- შესაბამისი თანხები მიმართულ იქნა საზღვრისპირა რეგიონების გაზიფიცირების პროექტირებისათვის.
- მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების შესაბამისად, განსაზღვრული ფორმით წარმოდგენილი ხარჯვის დამადასტურებელი დოკუმენტების საფუძველზე, ანაზღაურებულ იქნა რუსეთის ფედერაციის სამხედრო აგრესიის შედეგად ოკუპირებულ

ტერიტორიებზე არსებული აბონენტების მიერ მოხმარებული ელექტროენერჯის საფასური.

- საანგარიშო პერიოდში სამინისტრო აქტიურ მოლაპარაკებებს აწარმოებდა ხუდონჰესის მშენებლობაზე გაფორმებულ მემორანდუმში შესაძლო ცვლილებების განხორციელების თაობაზე, რაზედაც მიღწეულია შეთანხმება და განხორციელდა მემორანდუმის პროექტში ცვლილებების შეტანა.
- მიმდინარეობდა მონიტორინგი დარიალიჰესის, მდინარე ჭოროხზე კირნათიჰესისა და ხელვაჩაური 1 ჰესის ჰიდროელექტროსადგურების და სხვა ჰესების მშენებლობაზე კერძო ინვესტორებთან გაფორმებული მემორანდუმებით აღებული ვალდებულებების შესრულებაზე.
- მთავრობასა და ინვესტორებს შორის გაფორმებული მემორანდუმების საფუძველზე ექსპლუატაციაში შევიდა ბახვი-3 და ლარსი ჰესები, რომელთა დადგმული სიმძლავრეები შეადგენს: 9,5 მგვტ და 19 მგვტ.
- მნიშვნელოვანი შეხვედრები იქნა გამართული სხვადასხვა პოტენციურ ინვესტორებთან განახლებადი ენერჯების (მცირე ჰიდროელექტროსადგურების, ქარის ელექტროსადგურების) ათვისებასთან დაკავშირებით. (საყუნეთიჰესი, აწყურიჰესი, დვირიჰესი, გუბაზეული-6 ჰესი). მიმდინარეობდა ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევების ჩატარება ხელედულა I, II, III ჰესის მშენებლობასთან დაკავშირებით.
- კომპანიებთან ინტენსიურად მიმდინარეობდა მუშაობა უწყვეტი და ხარისხიანი ელექტრო და გაზომომარაგების კუთხით, რაც გამოიხატება ავარიული გათიშვების მონიტორინგით და ქსელში არსებული ტექნიკური ხარვეზების გამოსწორებით.
- ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსთან გაფორმებული შეთანხმებით მიმდინარეობდა ელექტროენერჯის ბაზრის ახალი მოდელის შემუშავებაზე.
- საანგარიშო პერიოდში ხელი მოეწერა შეთანხმებას თურქეთის რესპუბლიკასა და საქართველოს შორის ახალციხე-ბორჩხას ურთიერთდამაკავშირებელი ხაზის მეშვეობით ელექტროენერჯით ტრანს სასაზღვრო ვაჭრობის შესახებ, გაფორმდა მემორანდუმი აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ენერჯეტიკისა და მრეწველობის სამინისტროსა და საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროს შორის ენერჯეტიკის სფეროში თანამშრომლობის გაძლიერების შესახებ, მომზადდა ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების შესახებ ბოლო ხუთი წლის ანგარიში. მიმდინარეობდა აქტიური თანამშრომლობა ისეთ მნიშვნელოვან ორგანიზაციებსა და პლატფორმებში, როგორებიცაა ევროპის ენერჯეტიკული ქარტია, ევროპის ენერჯეტიკული გაერთიანება, აღმოსავლეთ პარტნიორობა, ინოვეტი და სხვა.

12.4.2. სსიპ - ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტო (პროგრამული კოდი 36 01 02)

- შესაბამისმა სამსახურებმა ინტენსიურად იმუშავეს და ინვესტორი/ოპერატორის მიერ წარმოდგენილი ნავთობისა და გაზის ოპერაციების წარმოების ეროვნული წესებით განსაზღვრული სამუშაო პროგრამების, ნავთობისა და გაზის ოპერაციების განაცხადების, ყოველთვიური და კვარტალური ანგარიშგების ფორმების დროულად მიღებაზე, ანგარიშების განხილვა-შემოწმებაზე. მათი სისწორის შეფასება ხდება „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და მარეგულირებელი ეროვნული წესების შესაბამისად.
- ჩატარდა ლიკვიდირებული და კონსერვაციის რეჟიმში მყოფი ჭაბურღილების ინსპექტირება. დაზუსტდა ჭაბურღილების კოორდინატები, რის საფუძველზეც

განახლდა კატალოგები. ინტერაქტიულ რუკაზე დატანილ იქნა ყველა ჭაბურღილი და დასრულდა მათზე ინფორმაციისა და ფოტოსურათების მიმაგრება.

- „ნავთობისა და გაზის ოპერაციების წარმოების მარეგულირებელ ეროვნულ წესებში“ შეტანილ იქნა მნიშვნელოვანი ცვლილებები.
- სააგენტოს მიერ ჩატარებულ იქნა ნავთობისა და გაზის ოპერაციების არაერთი გასვლითი ინსპექტირება.

12.4.3. ელექტროგადამცემი ხაზებისა და გამანაწილებელი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა (პროგრამული კოდი 36 01 03)

- საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 აგვისტოს N1100 განკარგულების („საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროსათვის საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან თანხის გამოყოფის შესახებ“) შესაბამისად ჩატარდა შესაბამისი სამუშაოები თიანეთის, თეთრიწყაროს, ხაშურის, გორის, ქარელის და ადიგენის მუნიციპალიტეტების რვა სოფლის (გრძელველი, ზედა ქსოვრისი, გოსტიბე, ჭიაურა, ღართა, უტყისუბანი, ზემო ლეთეთი და ბევრეთი) ელექტროფიციერებისათვის.

12.5. გარემოს დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება, რეგულირება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო

- გარემოს დაცვისა და მოსახლეობის ეკოლოგიური უსაფრთხოების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის გატარების მიზნით ხორციელდებოდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ გარემოს მონიტორინგის ერთიანი სახელმწიფო სისტემის ორგანიზება, გარემოსდაცვითი კონტროლის გაძლიერება, ეფექტიანი და ქმედითი გარემოსდაცვითი საკანონმდებლო ბაზის ჩამოყალიბება, ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების სახელმწიფო მართვა, დაცული ტერიტორიების სისტემის დაფუძნების, ფუნქციონირებისა და მართვის სახელმწიფო პოლიტიკა, ქმედებათა კოორდინირება და კონტროლი;
  - ✓ შემუშავდა სტრატეგიული დოკუმენტები და სამოქმედო გეგმები ტყის რესურსებისა და ბიომრავალფეროვნების დაცვის, ნარჩენების მართვის, ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებისა და კატასტროფების რისკის შემცირების მიმართულებით;
- ექსპერტიზის ჩატარების უზრუნველყოფის ღონისძიებების ქვეპროგრამის ფარგლებში გაიცა 68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა, მათ შორის 34 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა. კერძოდ: ასფალტის წარმოება (11), ცემენტის წარმოება (6), ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანა (6), გაჯის წარმოება (1), ჰიდროელექტროსადგურის განთავსება (5), მაგისტრალური გაზსადენის გაყვანა (5), მეტალურგიული წარმოება (2), ნარჩენების მართვა (8), ნავთობსაცავის განთავსება (5), ქიმიური მრეწველობა (3), რკინიგზის მშენებლობა (1), საერთაშორისო და შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზის მშენებლობა (5), საერთაშორისო და შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზებზე განთავსებული ხიდის აგება (2), აგურის წარმოება (1), ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის განთავსება (1), კირის წარმოება (1).
- გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების ქვეპროგრამის ფარგლებში ჩატარდა ღონისძიებები გარემოსდაცვითი საკითხებისა და სამინისტროს საქმიანობის

პოპულარიზაციის, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის გაზრდისა და მოსახლეობის ჩართულობის გაუმჯობესების კუთხით, კერძოდ:

- ✓ შემუშავდა, დამზადდა და გავრცელდა პრომო მასალები, თემატური ფლაერები, ბროშურები, ბლოკნოტები, ჩანთები და მაისურები;
  - ✓ „მწვანე თვის“ კამპანიის ფარგლებში, კუს ტბაზე გაიმართა ეკო-დებატები, ეკო-პიკნიკი, წყლის ველოსიპედებით გასეირნება და სხვა ღონისძიებები თბილისისა და რეგიონების ხუთი ბავშვთა სახლის 70-მდე აღსაზრდელისათვის;
  - ✓ „დასუფთავების აქციები“ გაიმართა 80-ზე მეტ ადგილას: ბათუმში, ურეკში, ქუთაისში, ზუგდიდში, წალენჯიხაში, თელავში და სხვა;
  - ✓ გაიმართა საერთაშორისო ექსპერტების საბოლოო ანგარიშის პრეზენტაციები ხუდონის ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასებასთან დაკავშირებით;
- ცხოველთა სამყაროს ობიექტების მონიტორინგის ქვეპროგრამის ფარგლებში საქართველოს ტერიტორიაზე ხორციელდებოდა ცხოველთა სახეობების მონიტორინგი, მათ შორის საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობების აღრიცხვა და მათი პოპულაციების მდგომარეობის შეფასება, ქვეყანაში ერთეული შემთხვევების სახით მიმდინარე მონიტორინგისათვის სისტემური ხასიათის მიცემა.

12.6. გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგი, პროგნოზირება და პრევენცია (პროგრამული კოდი 38 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

- რეგულარულად, დღეღამურ რეჟიმში ტარდებოდა დაკვირვებები საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ ჰიდრომეტეოროლოგიურ სადგურებსა და საგუშაგოებზე;
- ჩატარდა თოვლის საფარის აგეგმვის ექსპედიციური სამუშაოები საქართველოს მდინარეების ზემო წელში, ოპერატიულად წარმოებდა დაკვირვების მონაცემების კოდირება, მათი შეკრება და ეროვნულ და საერთაშორისო დონეებზე გავრცელება;
- ოპერატიულად წარმოებდა ამინდის პროგნოზის მსოფლიო ცენტრებიდან გლობალური სინოპტიკური პროდუქციის მიღება და ანალიზი;
- ყოველდღიურად დგებოდა და ვრცელდებოდა საქართველოს ტერიტორიაზე ამინდის და ჰიდროლოგიური მოკლე, საშუალო და გრძელვადიანი საერთო დანიშნულების და სპეციალიზირებული პროგნოზები, მათ შორის გაზაფხულის წყალდიდობის პროგნოზი, ასევე სპეციალიზირებული პროგნოზები და გაფრთხილებები საქართველოს სამხედრო საავტომობილო გზის, ამ გზის გასწვრივ, ან მის ცალკეულ მონაკვეთებზე მოსალოდნელი სტიქიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენების შესახებ;
- რეგულარულად ტარდებოდა ისტორიული და მიმდინარე ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების მონაცემთა ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანა, მათი ხარისხის კონტროლი და აღწერა, სტატისტიკური დამუშავება;
- მიმდინარეობდა მრავალწლიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მონაცემების დამუშავების თანამედროვე პროგრამული საშუალებების დანერგვის პროცესი;
- დამონტაჟდა და გაიმართა ჰიდროლოგიური და მეტეოროლოგიური ავტომატური სადგურები, ასევე საჭიროებისამებრ წარმოებდა ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების ქსელში მწყობრიდან გამოსული გამზომი საშუალებების სარემონტო სამუშაოები;

- მომზადდა ვიზუალური საინჟინრო-გეოდინამიკური დასკვნები საქართველოს ტერიტორიაზე მუნიციპალიტეტების და ქალაქების მიხედვით, სტიქიური გეოლოგიური პროცესების შედეგად დაზიანებული მოსახლეობის საცხოვრებელი სახლებისა და საკარმიდამო ნაკვეთების შესახებ;
- მომზადდა გეოლოგიური საშიშროებების შესახებ ყოველწლიური საინფორმაციო ბიულეტენი;
- ჰაერის ხარისხის მონიტორინგი წარმოებდა თბილისში, რუსთავში, ქუთაისში, ზესტაფონსა და ბათუმში;
- წარმოებდა საქართველოს მდინარეებისა და ტბების, ასევე ნიადაგის დაბინძურების მონიტორინგი;
- ყოველდღიურად ხდებოდა 15 სადგურიდან რადიაციული ფონის შესახებ შემოსული ინფორმაციის შეფასება და საინფორმაციო ბიულეტენში განთავსება;
- აბასთუმნის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებაზე დაკვირვების სადგურზე მიმდინარეობდა ატმოსფერული ჰაერის და ნალექების სინჯების აღება და ოზონის მონაცემების რეგისტრაცია;
- სტიქიის ექსტრემალური გააქტიურების პირობებში 239 დასახლებულ პუნქტზე შეფასებული იქნა 1 010 ოჯახის საშიშროების რისკი და გაიცა სათანადო რეკომენდაცია. საშიშროების რისკის არეალში მოქცეული ოჯახების რაოდენობიდან 274 ოჯახი დაექვემდებარა აუცილებელი გაყვანის საჭიროებას, 500-ზე მეტი აყვანილია მუდმივი მონიტორინგის ქვეშ;
- მომზადდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების საექსპერტო დასკვნის 143 ანგარიში და წიაღით სარგებლობისთვის წარმოდგენილ ტერიტორიებზე გეოსაინფორმაციო პაკეტი 669 ობიექტზე;
- მინერალური რესურსების მართვის სამსახურის მონაცემთა ბაზებში არსებული ინფორმაციის საფუძველზე დაინტერესებული უწყებებისათვის მომზადდა სხვადასხვა თემატური რუკები და ზოგადი ინფორმაცია (114 ერთეული).

12.7. სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

- შემუშავდა და საჯარო განხილვების შემდეგ დამტკიცებულ იქნა ეროვნული სატყეო კონცეფცია;
- მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის შემდგომი განვითარების მიზნით, განხორციელებული საკანონმდებლო ცვლილებების გათვალისწინებით მოხდა სისტემის მოდულების სრულყოფა; დაიწყო მუშაობა ტექნიკური დავალების მოსამზადებლად მერქნული რესურსების მართვის სისტემაში ტყის აღდგენისა და მოვლის მოდულის შექმნისათვის;
- სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ტყის ფონდში გამოვლენილ იქნა წიწვოვანი კორომების ხმობის მიზეზი, ტყეების სანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით გამოვლენილი მავნებლის წინააღმდეგ საბრძოლველად შეძენილი იქნა 5.0 ათასი მწერსაჭერი და 10.0 ათასი ფერომონიანი პრეპარატი (IPSOWIT), რომლებიც განთავსდა ადიგენის, ასპინძა-ახალქალაქის, ახალციხის და ბორჯომ-ბაკურიანის სატყეო უბნების ტერიტორიაზე, შედეგად გამოვლინდა მავნებლის ზემოქმედების შესუსტება/ლიკვიდაცია და გაუმჯობესებული იქნა ტყის სანიტარული მდგომარეობა.

- მოსახლეობის მერქნული რესურსებზე მოთხოვნების დაკამყოფილების მიზნით განხორციელდა ტყეკაფების გამოყოფა;

12.8. გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობისა და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 38 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი

- ცენტრის მიერ 2013 წლის განმავლობაში ორგანიზაცია გაეწია საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სისტემაში საჯარო მოხელეთა კონკურსის ჩატარებას.
- მომზადდა ცენტრის სტრატეგია.
- საქართველოს ბუნების მოყვარულთა საზოგადოებასთან თანამშრომლობით ჩატარდა სემინარები თელავის სათემო კავშირებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებისთვის;
- სხვადასხვა დონორი ორგანიზაციების დახმარებით ჩატარდა ტრენინგები: „გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, კერძოდ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში, საზოგადოების მონაწილეობის უფლება“, ტრენინგები, რის შედეგადაც მოხდა სამინისტროს სისტემის თანამშრომელთა ტრენინგებად მომზადება, მომზადდა ხუთი ტრენინგ მოდული გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლების და სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ტყის მცველებისთვის. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის თანამშრომლებისათვის კი ჩატარდა ტრენინგების სერია „სერვისი პლიუსი“, რომლის მიზანს წარმოადგენდა აღნიშნული ტერიტორიის ვიზიტორთათვის არსებული მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება;
- ფართო მასშტაბში გარემოსდაცვითი განათლების მნიშვნელობის შესახებ ცნობიერების ამაღლების მიზნით ცენტრმა მონაწილეობა მიიღო სატელევიზიო და რადიო გადაცემებში.
- დონორთა დახმარებით, ცენტრის მიერ ორგანიზება გაეწია საკონსულტაციო შეხვედრებს და მოეწყო ეროვნული მრგვალი მაგიდის შეხვედრა - „გარემოზე ზემოქმედების შეფასება ტრანსსასაზღვრო კონტექსტში“ კონვენციის სამართლებრივ განხორციელებაზე საქართველოში;
- მოსწავლეებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით ცენტრის მხარდაჭერით ჩატარდა საახალწლო ღონისძიება - „არა ნაძვის ხის მოჭრას“.

12.9. სანერგე მეურნეობის სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - სატყეო საბაზისო სანერგე მეურნეობა

- 100 ჰა დეგრადირებული ქარსაცავი ზოლების აღდგენა-განხორციელების მიზნით, მეურნეობამ დედოფლისწყაროს რაიონს მიაწოდა წიწვოვანი და ფოთლოვანი ჯიშის 19.0 ათასამდე ცალი ნერგი;
- თბილისის ზღვის ტერიტორიაზე დაირგო 1.0 ათასი ცალი ფიჭვის ნერგი, ხოლო ბორჯომის რაიონში - წიწვოვანი და ფოთლოვანი ტყის ჯიშის 17.0 ათასი ცალი ნერგი;

- „გაეროს განვითარების პროგრამის“ პროექტის ფარგლებში მეურნეობის სათბურის დემონტაჟისა და მონტაჟის შედეგად შესაძლებელი გახდა სათესი მასალის დათესვა შემოდგომაზე და ადრე გაზაფხულზე და მაღალი ხარისხის სარგავი მასალის მიღება;
- ახალი ნერგების გამოყვანის მიზნით, განხორციელდა სხვადასხვა ჯიშის სათესი მასალის კონტეინერებში (ნუში, საპნის ხე, ფშატი, მინდვრის ნეკერჩხალი და ჭალის მუხა) და ღია ფართობში (ნუში, ფშატი, მინდვრის ნეკერჩხალი, იფანი, ცაცხვი და წიფელა) დათესვა. სათბურში დაირგო ჭალის მუხა და ბზა, ხოლო დაკალმდა ბზა, კვიპაროსი და უთხოვარი.